

”Siinä oli hämähäkki väärinpäin”

”Siinä oli hämähäkki väärinpäin”

Tutkimusraportti pornografiaa koskevan muistitiedon keruuhankkeesta

*Susanna Paasonen, Katariina Kyrölä, Kaarina Nikunen,
Laura Saarenmaa & Teo Välimäki*

Turun yliopisto, Mediatutkimus 2015

ISBN: 978-951-29-6043-9

Copyright ©2015 tekijät

Raportin käsittelemä muistitietoaineisto on arkistoitu Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistoon sekä Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon

Mediatutkimus
Humanistinen tiedekunta
Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos
Turun yliopisto

ISBN: 978-951-29-6043-9

Sisällys:

<i>Tiivistelmä</i>	1
<i>English summary</i>	2
Johdanto	3
1. Arkinen porno	7
2. Mediakuvat.....	54
3. Lapsuus ja nuoruus	89
4. Vartaloihanteet	106
5. Seksivälineet.....	121
Lopuksi.....	129
Kirjallisuus.....	130
<i>Liite 1: keruukutsu</i>	131
<i>Liite 2: vastaajien taustatiedot</i>	133

Tiivistelmä

Tämä tutkimusraportti kokoaa yhteen yhdessä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrουνousarkiston kanssa toteutetun pornografiaa käsittelevän muistitiedon keruuhankkeen ”Siinä oli hämähäkki väärinpäin” lähtökohdat, erittelee kuhunkin keruukysymykseen saadut vastaukset sekä kokoaa lyhyesti yhteen aineistosta johdettavia yleisiä teemoja. Muistitietokeruun tavoitteena oli kartoittaa eri ikäisten suomalaisten pornoa koskevia näkemyksiä, muistoja ja kokemuksia sekä pornon kulttuurista asemaa Suomessa toisen maailmansodan jälkeen. Keruu aukeni 16.4.2012 ja sulkeutui 31.10.2012. Vastauksia kertyi tänä aikana kaikkiaan 45, yhteensä 853 sivua tekstiä. Keruuseen osallistui 14 naista ja 31 miestä, joista nuorin oli syntynyt vuonna 1994 ja vanhin vuonna 1925. Vastaajien synnyin- ja asuinpaikat, koulutus- ja ammattitaitaustat, vastauksista ilmenevä seksuaalinen suuntautuminen ja pornoon asennoituminen vaihtelivat, joskin myönteisiä asenteita ilmeni runsaasti.

Keruukutsussa esitettiin yhteensä 26 kysymystä, joiden tiimoilta vastaajia pyydettiin halutessaan kirjoittamaan. Raportti käy lävitse kaikki nämä keruukutsun viiteen kokonaisuuteen jaetut kysymykset ja niihin annetut vastaukset. Kysymykset vaihtelivat pornon määrittelmistä pornosisältöjä koskeviin muistoihin, lapsuuskokemuksiin, pornon ostamiseen, löytämiseen ja säilömiseen, pornosta käytyihin keskusteluihin sekä pornoon liittyviin kehoihanteisiin ja seksileluihin. Jotkut osallistujat vastasivat lähes kaikkiin kysymyksiin, toiset taas kirjoittivat vapaamuotoisemmin muistoistaan ja näkemyksistään. Raportti pyrkii välittämään aineiston monimuotoisuuden, joskin siitä on pääosin rajattu pois vastaukset, jotka keskittyvät vastaajien yleisempiin lapsuutta tai seksuaalisuutta koskeviin muistoihin pornografiaan erikseen keskittymättä.

1920- ja 30-luvuilla syntyneiden vastaajien lapsuusmuistot käsittelevät aikaa, jolloin pornografiaa ei massatuotettuina kuvina tai teksteinä ollut Suomessa yleisesti saatavilla. Vastaukset kuvastavat osaltaan mediakulttuurista muutosta seksiteemaisten lehtien asteittaisesta saatavuudesta pornolehtien kasvavaan näkyvyyteen, kaitafilmiin ja videoiden katseluun sekä netissä saatavilla olevan pornon määrän ja kirjon räjähdysmäiseen kasvuun. Toisaalta vastaajat kuvailevat myös seksuaalisen kiihotuksen tavoittelua postimyyni- ja mainoskatalogien, valtavirran kaunokirjallisuuden ja elokuvien äärellä.

Vastaajat ovat kohdanneet pornoa yleensä varhaisessa teini-iässä. Lapsuus- ja nuoruusmuistoissa pornoa on löydetty vanhempien ja muiden sukulaisten kätköistä, metsäpiiloista ja roskiksista. Ystävykset ovat jakaneet pornoa keskenään motiivinaan seksuaalisuuteen kohdistuneen kiinnostuksen ohella sekä huvittuneisuus että kielletyn aineiston vetovoima. Pornon löytämiseen, säilömiseen ja piilotteluun liittyy paljon muistoja, joita vastaajat käsittelevät pääosin lämpimän sävyin. Pornokulutuksen siirtyessä enenevästi nettiin kätköjen tarve on selvästi pienentynyt.

Vastaajat pitivät pornon määrittämistä keskimäärin vaikeana tehtävänä. Vaikeaksi miellettiin myös pornon vaikutusten erittelemisen siksi, ettei niiden eristämistä ympäröivän kulttuurin ja yhteiskunnan laajemmista vaikutteista pidetty mahdollisena. Pornografia oli ollut monen vastaajan elämässä tärkeä asia: yksille se oli riippuvuutta aiheuttava ja parisuhteita tuhoava voima, toisille taas parisuhteen seksielämää piristävä ja puolisoita toisiinsa lähentävä tekijä. Lisäksi vastaajien kokemukset ja pornoa koskevat näkemykset vaihtelivat elämänkaaren myötä iän, parisuhteiden ja muiden viitekehysten mukaan. Suppeasta vastaajamäärästään huolimatta aineisto täydentää omalta osaltaan sekä kotimaisen mediahistorian kokonaiskuvaa että ymmärrystä kansalaisten arkisista pornokokemuksista eri elämänvaiheissa.

English summary

This research report presents the central starting points of a 2012 memory work project on the experiences and memories of pornography, conducted together with the Folklore Archives of the Finnish Literature Society. The report summarizes the replies to each of the questions listed in the call for contributions and provides a concise outline of their general themes. The aim of the memory work project was to chart the views, memories and experiences concerning pornography in the lives of Finns of different ages and, by doing, so to map out transformations in the cultural role and status of pornography in postwar Finland. The call for contributions was launched on April 16, 2012, and it closed on October 31, 2012. The call generated altogether 45 contributions from 14 female and 31 male respondents born between 1925 and 1994. There was considerable range in the respondents' birth and living places, educational and work backgrounds, sexual orientations and their attitudes towards pornography, even if positive attitudes were frequent.

The call for contributions included a total of 26 questions that the respondents were encouraged to write on. The report summarizes these questions, divided into five general categories, as well as the contributors' responses to them. The questions ranged from the definitions of porn to memories concerning its content, childhood experiences, memories of buying, finding and storing porn, discussions on porn, as well as body ideals and sex toys connected to porn. Some contributors answered nearly all the questions while others wrote more freely on their memories and views. The report tries to convey the diversity of the material although it mainly excludes those replies that focused on the contributors' more general memories of childhood and sexuality without addressing pornography in particular.

The childhood memories of the respondents born in the 1920s and 1930 addressed a time when pornography was not generally available as mass-produced texts and images. The memory work material reflects transformations in Finnish media culture from the gradual availability of soft-core sex magazines to the increased visibility of porn magazines, 8mm films and videos, and the radical increase in the availability, volume and range of porn, as facilitated by online distribution. In addition, the respondents also describe sexual titillation connected to mail-order catalogues, advertisements, mainstream novels and films.

The respondents had generally encountered pornography in their early teens. Adolescents had discovered porn in their parents' and relatives' personal stashes, in the woods and in the trash. They had also shared porn with one another, motivated by sexual titillation, amusement and the attraction of the forbidden. Experiences of finding, storing and hiding porn involve rich memories, which the contributors mainly address with humour. As porn consumption has increasingly shifted online, the need for porn stashes has clearly decreased.

Contributors found it generally hard to define porn. They also considered it difficult to evaluate its effects and impact – mainly for the reason that they did not find it possible to detach these from the broader influences of surrounding culture and society. Pornography had been important in the lives of many respondents: an addictive and destructive force for some, an exciting spice of intimate relationships for others. Despite the relatively low number of respondents, the memory work material complements current understandings of popular Finnish media history through the insights it facilitates into the citizens' everyday experiences of pornography across different stages of life.

Johdanto

Pornografiaan liittyvän muistitiedon keruuhankkeen ”Siinä oli hämähäkki väärinpäin” toteutti Susanna Paasosen johtama tutkimusryhmä jäseninään Jenni Hokka, Katariina Kyrölä, Vilma Lehtinen, Kaarina Nikunen ja Laura Saarenmaa yhdessä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) kansanrunousarkiston kanssa vuonna 2012. Tahdommekin kiittää kansanrunousarkiston henkilökuntaa – etenkin Lauri Harvilahtea, Juha Nirkkoo, Marja-Leena Jalavaa ja Laura Tikkasta – rautaisen ammattitaitoisesta yhteistyöstä, jota ilman tätä hanketta ei todennäköisesti oltaisi voitu toteuttaa. Lisäksi haluamme kiittää kaikkia keruuseen osallistuneita tärkeitä vastauksista.

Muistitietokeruun tavoitteena oli kartoittaa eri ikäisten suomalaisten pornoa koskevia näkemyksiä, muistoja ja kokemuksia sekä pornon muuttunutta kulttuurista asemaa. Keruukutsussa projektin tavoitteet määriteltiin seuraavasti:

Millaisia kokemuksia sinulla on pornosta? Kuinka olet siihen subtautunut ja millaisia tunteita siihen liittyy?

Siinä oli hämähäkki väärinpäin -keruussa kartoitimme suomalaisten pornokokemuksia ja pornoa koskevia muistoja ja näkemyksiä. Olemme kiinnostuneita sekä eri-ikäisten suomalaisten pornoasenteista että pornoksi mielletyn aineiston muutoksista vuosikymmenestä toiseen – 1940-luvun miestenlehdistä nykyiseen nettipornoon kirjallisuutta tai elokuvaa unohtamatta.

Keruuhankkeen otsikko lainattiin Simo Salmisen vuonna 1968 tulkitsemasta ja Jukka Virtasen sanoittamasta *Pornolaulusta*, joka kommentoi humoristisesti 1960-luvun niin sanottuun seksuaaliseen vapautumiseen liittyviä julkisia keskusteluja. Keruu aukeni 16.4.2012 ja sulkeutui 31.10.2012. Vastauksia kertyi tänä aikana kaikkiaan 45, yhteensä 853 sivua tekstiä, joka lähetettiin käsin, kirjoitus- ja tietokoneella kirjoitettuna kirjeinä sekä sähköisinä tiedostoina. Lisäksi keruuseen lähetettiin harrastelijakirjoittajien laatima, sadevaatefetisseihin keskittyvä tarinakokoelma ”Sateiset tarinat” (375 liuskaa), joka rajautuu tämän raportin käsittelystä pois. Tämä raportti esittelee muistitietokeruun lähtökohdat, erittelee kuhunkin keruukysymykseen saadut vastaukset sekä kokoaa lyhyesti yhteen aineistosta johdettavia yleisiä teemoja. Raportin tiedot on koonnut Teo Välimäki. Aineiston tarkempi analyysi, tutkimusmenetelmään liittyvät pohdinnat ja tutkimustulokset julkaistaan vertaisarvioituina artikkeleina (esim. Paasonen et al. 2015; Kyrölä ja Paasonen ilmestyy).

Keruuseen osallistui 14 naista ja 31 miestä. 1920-luvulla syntyneitä vastaajia oli viisi, 1930-luvulla syntyneitä kolme, 1940-luvulla syntyneitä kolme, 1950-luvulta neljä, 1960-luvulla

syntyneitä kolme, 1970-luvulla syntyneitä kymmenen, 1980-luvulla syntyneitä kymmenen ja 1990-luvulla syntyneitä yksi. Kuusi vastaajaa ei maininnut vastauksessaan syntymävuottaan. Vastaajat asuivat eri puolilla Suomea ja heidän ammattitaustansa vaihteli varastomiehestä psykologiin, toimittajaan, maanviljelijään, insinööriin ja kotiäitiin. Vastaajat määrittivät itsensä sekä hetero-, bi- että homoseksuaalisiksi, sekä pornon ahkeriksi kuluttajiksi että sen välttelijöiksi.

Raportin liitteenä on lista vastaajista, heidän syntymämaakunnistaan sekä opinto- ja ammattitaustastaan, mikäli he olivat näitä vastaukseensa merkinneet. Vastaajien nimettömyyden turvaamiseksi tarkempia synnyin- ja asuinpaikkakuntaa tai ammattihistoriaa koskevia tietoja ei anneta. Lista on numeroitu kronologisesti vastaajan syntymävuoden mukaan. Syntymävuotensa ilmoittamatta jättäneet ovat listan lopussa. Raportissa viitataan vastaajiin tämän numeroinnin mukaan, jonka perään on merkitty vastaajan sukupuoli ja syntymävuosi. Näin ollen V1/N1925 viittaa keruun vanhimpaan vastaajaan numero 1, joka on vuonna 1925 syntynyt nainen. Liitteen tarjoamien tietojen mukaan hän on syntynyt Viipurin läänissä ja on toiminut kotiäitinä ja kotiavustajana. Tietävästi keruun nuorin vastaaja V39/N1994, nimimerkki ”Neitonen1994”, ei merkinnyt vastaukseensa synnyinpaikkaansa tai ammattiaan.

On huomioitava, etteivät läheskään kaikki keruuseen osallistuneet vastanneet kaikkiin esitettyihin kysymyksiin, eikä mihinkään kyselyn 26 kysymykseen tullut vastausta kaikilta vastaajilta. Monet vastaajista kirjoittivat aiheesta hyvin vapaasti, jotkut liveten kokonaan kysymyksenasettelusta. Kysymykset olivat suuntaa-antavia ja vastausten muoto ja pituus haluttiin pitää vapaina. Monet niistä vastaajista, jotka eivät vastanneet varsinaisiin kysymyksiin, kirjoittivat itse asiassa oikeastaan jostain muusta kuin pornosta, kuten seksuaalisuutta koskevista lapsuusmuistoistaan. Raportissa mainitaan jokaisen kysymyksen kohdalla, moniko vastaaja otti kysymykseen kantaa. Mikäli vastaus on ollut lyhyt, esimerkiksi lyhyt kieltö ”ei”, ei sitä ole huomioitu varsinaisena vastauksena. Osa vastaajista oli vastannut pelkästään ensimmäiseen 16 kysymykseen, mahdollisesti koska he eivät huomanneet kysymysten jatkuvan kyselylomakkeen toisella sivulla.

Tutkimusryhmä ei tarjonnut vastaajille pornon määritelmää, vaan pyysi ensimmäisessä kysymyksessä vastaajia määrittelemään, mitä he pornolla tarkoittavat. Lähtöoletuksena oli, että nämä vastaukset osaltaan haastaisivat yleisiä julkisessa keskustelussa ja tutkimuksessa esitettyjä pornon määritelmiä. Kuten kysymyksen 1 erittelyssä esitetään, pornon määrittely koettiin usein hankalaksi. Etenkin ikääntyneempien vastaajien tekstit keskittyivät omien kokemusten, seksivalistuksen ja kuultujen tarinoiden kertomiseksi. Esimerkiksi V41/N kertoi nähneensä siiliparin ”rakastelemassa”, mikä ei hänen mielestään ollut ”lainkaan pornoa” – tässä tapauksessa porno määrittyi negaation kautta ja suhteessa eläinten lisääntymiseen.

Monille kysely tarjosi kanavan kirjoittaa omista muistoistaan, henkilö- ja seksuaalihistoriastaan (sekä paikoin myös seksuaalifantasioistaan) varsinaisia pornokokemuksia laajemmin. Esimerkiksi V8/M1936 kirjoitti 87 käsinkirjoitetun sivun verran arkikokemuksistaan, joissa viitattiin seksuaalisuuteenkin melko hienovaraisesti ja jotka eivät suoranaisesti liittyneet pornografiaan mediakulttuurisena lajityyppinä. V13/M1951 puolestaan kirjoitti 43 sivun verran seksikokemuksistaan: ”Ihmiset eivät tällaisista kirjoita, koska ensiksi heillä ei ole aikaa ja toiseksi he häpeävät yhä nykyaikana *seksiä* eli *tai* pornoa” (kursiivi lisätty). Tässä käsinkirjoitetussa vastauksessa oli lisäksi mukana useita koneella kirjoitettuja pornografisia kertomuksia. V5/M1929:n vastaus taas kierteli pornon aihetta viitaten muun muassa kalliopiirroksiin, joiden ”tyyliä tuskin voisi esittää Hyvän Paimenen sivuilla”. Piirrettyjä, himmennettyjä alastonkuvia tai karjun ja sian parittelua kuvaavaa taskukellon vitjaa suorasukaisempaa aineistoa ei tässä muistossa käsitellä.

Muistitietokeruusta tiedotettiin sosiaalisessa mediassa, Turun yliopiston viestinnän tiedotteissa, lukuisissa sanomalehti- ja radiotoimittajien laatimissa uutisjutuissa sekä SKS:n verkkosivuilla, joilla keruukysymykset ja -tiedote julkaistiin. Keruukutsua jaettiin myös kansanrunousarkiston muistitietokyselyihin säännöllisille vastaajille. On syytä olettaa, että useat vanhemmat vastaajat päätyivät osallistumaan keruuseen nimenomaan SKS:n kautta, kun taas nuoremmat vastaajat olivat kuulleet kutsusta toisaalla. Siinä missä pornon tärkeys ja mahdollisuus jakaa omia kokemuksiaan selvästi motivoi useimpia vastaajia, SKS:n keruuhankkeiden säännöllisten vastaajien motiivina oli selvemmin kansanperinteen tallentaminen. V7/N1934 kiteytti asian seuraavasti: ”Lähetän tämän kirjoitukseni, koska ohjeessa oli, että jokainen vastaus on tärkeä”. V1/N1925 oli puolestaan jättänyt ”Hämähäkki”-keruuseen vastaamisen kyselyistä viimeisimmäksi, koska piti koko porno-sanaa niin vastenmielisenä. On mahdollista, että 1920- ja 1930-luvulla syntyneiden suomalaisten vastaukset olisivat jääneet kokonaan uupumaan ilman SKS:n kanssa tehtyä yhteistyötä. Nämä vastaukset olivat tärkeitä, koska niihin kirjatut muistot käsittelivät osin aikakautta, jolloin modernia massatuotettua pornoa – lehtiä, kirjoja tai elokuvia – ei ollut Suomessa yleisesti saatavilla.

Totta net oli löytänhet jostaki maalipurkin, joka paikkhan net kyllä ossaavakki, ja olit koulun hyysikän seinhän, ja vielä opettajan puolelle, maalanhet ison vitun. Mutta saipa net poikoset, ähäkutti vain, semmosen rangastuksen, että muistavat koko ikänsä. Nethän jouvuit hirsiseinän kivrhellä vestämhän pubhaksi. Poika tuli kothin ja ko kysythin, että mitä ilikeyttä olet taas teheny, jouvuikko jäläki-istunthon, niin se hyväkäs vastas, että oli ollu vittua vestämässä.

Tästä tapahumasta on yli seitsemänkymmentä vuotta, mutta yhä silmissäni näen Jallun [tarinaa kertonut vanhapoika] innon ja naisten uteliaisuutta janoavat kasvot. Ei siihen aikaan Lapin pikkukylässä edes tiedetty pornosta, ei edes sanana, eikä ollut pornolehtiä, mutta mielessäni olen ajatellut: tämä oli 1940-luvun tapa kertoa pornojuttuja. (V7/N1934)

Koulutoveri taas kertoi perbeestä, joka ei tiennyt miten lapsia saadaan. Pappi neuvoi, että mies panee korkeimman kohtansa vaimon syvimpää. Miehen mielestä se oli hänen nenänsä. Eipähän tepsinyt. Papin piti tulla käytännössä näyttämään ja mies piteli lyhtyä. Totta vai tarua! (V41/N)

Uskallettuja vitsejä muistellaan kerrotun miesporukoissa, mutta niiden kiehtoneen yhtäläillä myös naisia ja lapsiakin. Yhteys kansanrunousarkistoon myös kehysti vastauksia nimenomaan kansanperinteeksi ja vastaajat keskittyivät muisteluissaan muun muassa erilaisiin sanontoihin: ”Sinulla ei kasva enhän muu ku kynnet ja kyrpä”, ”Isäni on kuollu, mutta äiti vielä kittuu, pitäskö sitä lyyä kirveellä vittuun” (V7/N1934), roiseihin laulun sanoihin, sutkauksiin ja runoihin, joita esimerkiksi V14/M1955 muisteli useiden liuskojen verran.

Kaikien kaikkiaan vastaukset olivat hyvin kirjallisia: yhdet pakinamaisia, toiset taas omaelämäkerrallisia tarinoita ja esseitä. Kuten muistitieto yleisemmin, vastaukset eivät tarjoa pääsyä vastaajien kokemuksiin, vaan ne havainnollistavat tapoja, joilla vastaajat erittelevät, valikoivat ja jäsentelivät kokemaansa (muistitiedon menetelmästä ks. Kuhn 1995; Kuhn 2002; Kortti ja Mähönen 2007; Paasonen et al. 2015). Vastaukset on laadittu arkistoitavaksi tutkimusaineistoksi, joten ne edustavat lähtökohtaisesti julkista ja valikoivaa omaelämäkerrallista kerrontaa: ne ovat mitä suuremmissa määrin tutkimushanketta varten tuotettuja ”tilattuja tarinoita” (vrt. Tuuva-Hongisto 2007). Aineisto on suppea, eikä se tarjoa suomalaista arkea tai mediakulttuuria koskevia yleistämismahdollisuuksia. Vastaajien niukka määrä oli aluksi pettymys, sillä keruusta tiedotettiin laajasti tiedotusvälineissä. Kerätty aineisto on kuitenkin huomattavan monipuolinen, refleksiivinen ja rikas. Pornografian kuluttajia ja pornoon liittyviä arkisia kokemuksia on kansainvälisestikin katsoen tutkittu kovin niukasti (huomattavista poikkeuksista ks. McKee et al. 2007; Smith et al., 2013). Aineisto tarjoaakin uusia tiedon mahdollisuuksia populaarin suomalaisen mediahistorian tutkimiseen ja sen vapaamuotoiset muistelut laajentavat osaltaan ymmärrystä kansalaisten pornokokemuksista.

Esittelemme seuraavassa kuhunkin keruukysymykseen annetut vastaukset kronologisessa järjestyksessä viiteen kysymyskokonaisuuteen jaettuna. Kysymyksiä oli runsaasti, koska halusimme varmistaa tutkimusryhmämme jäsenten omissa osahankkeissaan tarvitseman tutkimusaineiston keräämisen. Vaikka korostimmekin, että vastaajat voivat keskittyä vain joihinkin itseään kiinnostaviin kysymyksiin tai kirjoittaa kokemuksistaan vapaamuotoisesti yleisemmällä tasolla, saattoi kysymysten määrä osaltaan nostaa vastaamiskynnystä. Vastausten ulkoasua ja kirjoitusmuotoa ei ole muutettu asiayhteyden tai selkeyden vaatimia selvennyksiä lukuun ottamatta. Osa esimerkeistä on melko pitkiä, sillä vasta tarinoiden kokonaisuudet havainnollistavat vastaajien yksilöllisiä kokemuksia sekä kertomusten hahmottelemia mediakulttuurisia muutoksia.

1. Arkinen porno

1.1. Mitä sana ”porno” mielestäsi tarkoittaa? Missä merkityksessä käytät sitä ja mihin sillä viittaat?

Kysymykseen otti kantaa 32/45 vastaajaa. Muutkin vastaajat toki käsittelivät aihetta, sillä pornosta kirjoittaminen edellyttää aiheen jonkinlaista määritelmää. Kysymys oli sekä suorasti että epäsuorasti koko kyselyn suosituin.

Pääsääntöisesti ensimmäiseen kysymykseen pyrittiin etsimään sanakirjamääritelmää, joka sekin saattoi olla hyvin monimuotoinen. V6/1931:n sanakirjamääritelmä oli ”huorakirjallisuus”, mutta hän tarjosi sanalle myös ”leppeämmän, ehkä liiankin leppeän määritelmän, kirjallisuus, joka käsittelee seksuaalista elämää seksuaalisia elämyksiä tavoitellen”. Useat vastaajat kokivat pornon määrittämisen vaikeaksi osin termin historiallisen monimuotoisuuden ja muuttuvuuden tähden (esim. V9/M1946, V25/N1975, V33/M1986, V38/N1989).

Paha on pornosta puhua, kun käsite muuttuu ajan mukana. Mikä ennen vei oikeuteen on tänään k. 8v ohjelmistoa. Kirjallisuudessa esim. vielä hetki sitten pabeellisina pornoteoksina halveksitut Mycklen Laulu Tulipunaisesta Rubiinista ja Millerin Kravun Kääntöpiiri hipoisivat nykyään kaunokirjallisuuden rajoja. (V9/M1946)

Porno tarkoittaa – siinä mielessä kuin minä sen ymmärrän – sanallista, kuvallista, elokuvallista tai muuta esitystä, jolla pyritään saamaan aikaan seksuaalista kiihotusta. Yleensä pornon katseluun liittyy myös runkkailua. Tämän perusmääritelmän alle menee sitten joukko taiteellisia ja käytännöllisiä ala-alueita kuten homo-, lesbo-, lapsi-, teini-, eläkeläis-, eläin-, SM-, kinky-, kumi-, univormu-, sidonta- eli bondage- ja kai tusinan verran muita pornon alalajeja. Lisäksi puhutaan pehmopornosta, erotiikkajulkaisuista, seksilehdistä ja –filmeistä, miestenlehdistä jne, jotka kai on luettava erilaisiksi pornon kiertoilmaisiksi Ns. snuff-filmit taas esittävät tositapahtumia, niissä ihmisiä ja eläimiä ihan oikeasti raiskataan ja tapetaan Pornoon liittyy myös sellaisia termejä kuin aikuisviihde, seksi, erotiikka ja erotiikkaviihde, miestenlehdet jne. Muistelen kuulleeni sellaisen määritelmän erotiikasta ja pornosta, että jos käytät seksielämässäsi kananböyhentä, se on erotiikkaa, mutta jos käytät koko kanaa, se on pornoa. Toisaalta on kyllä niin, että mikä eilen oli pornoa ja laitonta, saattaa tänään olla ihan hyväksyttyä, ja huomenna ehkä normaali avioelämä saattaakin olla pervalua ja pornoa. Hyvä esimerkki on ns Hollywood koodi 1930-1960-luvuilta: Elokuvasa ei saanut olla esim. alastomuutta. Nyt kai joka filmissä yksi alasti tehty panokobtaus on sääntönä.

On olemassa myös toinen pornon määritelmä: Porno on kaikenlaista toimintaa, jonka joku tuntee seksuaalisesti tai muuten abdistavaksi tai vastenmieliseksi. Pornoa voivat siten olla esimerkiksi alastomuus (ihmiset, eläimet yms.), äänet (äänekäs rakastelu, tietynlaiseksi tulkittava nauru tai hiljaisuus, koiran vinkuminen yms.), kopelointi, vääränlaisen tai väärän henkilön istuminen viereen (vaikka bussissa), julkiset kiintymyksen osoitukset, julkinen imettäminen, kioskin ikkunat, joissa on vaikka miestenlehtiä tai Iltasanomissa raflaava otsikko, haju (esim. virtsa, hiki tai hajuvesi), kaikenlainen läbentely kopeloinnista ja

suutelusta seksivitseihin, seksipubeisiin, viipyileviin katseisiin, ilmeily (esim. purukumin jauhaminen), ja erilaiseen alitajuiseen seksisymboliikkaan liittyvät asiat kuten kirkontornit, muskeliveneet, ravivevoiset ja vaikka mihin. (V14/M1955)

Kyseinen vastaaja liitti termiin myös sanan ”pornoilu”, jolla hän viittasi mitä erilaisimpiin yleistä konsensusta haastaviin tekoihin, kuten taiteellisiin protesteihin, henkilökohtaiseen piriiluun ja pahatapaisuuteen.

Osa vastaajista sivuutti kysymyksen ilmeisesti olettaen, että termi on niin itsestään selvä, ettei sitä kannata pohtia: ”En muista milloin olen kuullut sivistyssanan porno. Jossain se vain on sanastooni tullut ja sen on käsittänyt viiveellä ilman hakuteoksia” (V5/M1929), ”Porno’ sanalla ei nyt sen kummempaa merkitystä minulle ole kuin seksuaalinen tyydytys” (V18/M1969), ”Arkikielisesti porno oli ennen slangikäyttöä sana, jota ei juuri kuullut muuten kuin viitattuna asiaan itseensä” (V24/M1975) ja ”Sitä mitä pornolla/pornografialla yleensä tarkoitetaan” (V26/N1976). Useat vastaajat jättivät pornon käsitteen kokonaan määrittelemättä, kun taas toiset hahmottelivat määritelmässään pornografisia objekteja niiden sisällön ja käyttötarkoituksen kautta.

Pornoksi miellän kuvat jotka esittävät sukupuoli elimiä, akteineen tai niitä esineinä, hieromo sauvoja ja välineitä kuten teko vakinoita. (V3/M1928)

Pornona pidän kaikkea mikä on tehty tarkoituksella seksuaalisesti kiihottavaksi ja mitä hakemalla haetaan tietyistä lähteistä. Juuri lähde ja asiayhteys sekä tekijöiden tarkoitukset rajaavat pornon sisällön ja pornon erilleen. [...] Pornolla ei ole muuta funktiota kuin kiihottaa seksuaalisesti. (V20/M1970)

Jotkut vastaajat määrittelivät pornon laajasti: ”Viitataan sanalla porno kaikkiin alaston kuviin ja videoihin. Niin netissä, teeveessä kuin lehdissäkin” (V39/N1994). V5/M1929 puolestaan nimesi muutamia takavuosien televisiomainoksia, kuten Vaasan Myllyn ”Katsokaa, näkkileipä!” -mainoksen, ”pornahtavaksi”. Seuraavat vastaajat rinnastivat pornon alastomuuteen ja seksiin: ”Porno on aikuisten ihmisten hauskanpitoa joko yksin kaksin tai porukassa” (V13/M1951), ”Porno: alasti oloa jossa tarjotaan itseään toiselle rakkautesta ja rahasta. Alasti olo myös oikeata rakkautta” (V4/M1928). Pornon ja seksin välistä erontekoa etsittiin julkisen ja yksityisen väliltä: ”Jos seksiä harrastaa yksityisesti yksityisasunnossa se on täysin yksityisasia, mutta jos siitä tehdään dokumentteja levittämistarkoituksessa on mielestäni pornoa” (V40/M).

Jotkut vastaajat hakivat määritelmässään erotiikan ja pornon välistä erontekoa, joka hahmottuu perinteisesti kulttuurisen arvon ja funktion kautta. Siinä missä erotiikka saattaa

käydä taiteesta, on pornoa hahmotettu lajityyppinä, joka määrittyy pikemminkin kulttuurisen, taiteellisen tai yhteiskunnallisen arvon puuttumisen kautta. Pornon ja erotiikan välinen rajanveto on paitsi esteettinen, myös kulttuuriseen arvoon, säädylisyyteen ja säädttömyyteen liittyvä kysymys, jota vastaajat pohtivat monista näkökulmista.

Näen pornon omana seksuaalisuuteen liittyvänä kategoriana, joka tarkoittaa kaupallisessa mielessä tehtyä eroottista materiaalia, joka on useimmiten erittäin suoraa aktia kuvaavaa toimintaa (yhdyntä, homoilu, lesboilu tai eläimiin/erilaisiin objekteihin sekaantuminen). Pelkkä alastomien vartaloiden kuvaaminen poseerausmielessä yhden henkilön kohdalla ei mielestäni täytä pornon tunnusmerkistöä (Playboy-tyyli),vaan tuolloin voi puhua pikemmin erotiikasta. (V27/M1977)

Miellän pornoksi poseeraavia alastomia tai hyvin vähäpukeisia ihmisiä tai seksiakteja esittävät valokuvat ja elokuvat. Eroottiset tarinat tai ”pajojen poikien laulut” eivät mielestäni ole pornoa, vaikka ne useita saattavatkin kühottaa. (V36/M1988)

Säädyllyiset alastonkuvat eivät mielestäni ole vielä pornoa, vaan se muuttuu pornoksi vasta sitten, jos esimerkiksi naisen sisemmät häpyhuulet näkyvät kuvassa (V29/M1981)

Käsittääkseni pornolla tarkoitetaan nykyään jotain kovempaa kuvamateriaalia kuin pelkkiä vietteleviä kuvia vähäpukeisista naisista. Mutta yhtä kaikki, nuorena koululaisena hyvällä 1970-luvulla porno oli synonyymi ryppyiselle miestenlehdelle. (V17/M1967)

Meillä oli ystävä jonka lajina oli maalaus. Näyttehyitäkin arvostettavasti, ei huono lainkaan; myös varastotilat ja aina joku työ tekeillä. Monipuolisuudessaan myös ns. Porno ihmeasentovenkurovineen sikinsokin joita myös näyttehyissä nimikkeillä esim. joku asetelma tms. venkura-juttuja. Niitä päätä väännellen hämmästelin. Olin apuna kantaessamme niitä Ateneumiin, kysyin niiden hintoja sekä että onko sinulla tosissasi tuollainen mielikuvitusmaailma, hän vain naurahhti, ei kertonut hinnoista. Totesi vain, että oletan nähnyt suurtenkin taiteilijoiden maalauksia ja kirkkomaalarit sisustusteoksissa, mietipä niiden sisältöä. Kaikki taidehan kertoo tekijästään, eihän kaikki pelkkiä kukkakaunluja ole. Mietin hetken Salvador Dalia. ”No kyllä noita sinun tekemiäsi paremmin ymmärrän”, totesin, mutta kas, enhän ole sen alan taitaja, taulut tulivat hyvin asetelmiin seinälle. Sanomineen. Jättävät ne kyllä ajattelemisen aihetta. Että mikäkö on taide- tai törkypornon ero? Hintako kenties? (V10/N1947)

Käytän itse sanaa porno tarkoittamaan hardcore aineistoa, missä tietty räävittömyys ja häikäilemätön seksuaalisuuden peittelemättömyys on päälimmäisenä. Tämä ei sulje pois mahdollisuutta taiteellisesti ensiluokkaiseen materiaaliin, mutta sulkee pois kevyen erotiikan tai puhtaan taidevalokuvauksen tai eroottisen kirjallisuuden jne. (V43/M)

Ero erotiikkaan tulee ehkä lähinnä siinä että erotiikassa on tarkoituksena myös taiteellinen kokemus. (V33/M1986)

Vaikka pornografian ja erotiikan välinen eronteko liittyy myös niin sanotun hyvän ja huonon maun väliseen rajanvetoon, vastaajat keskittyivät useammin henkilökohtaisiin reaktioihinsa pornografiaa kohtaan kuin sen laajempiin, kulttuurisiin tai yhteiskunnallisiin merkityksiin. Poikkeuksiakin toki oli.

En käyttäisi mistään yhä julkisemmista ilmiöistä sanaa porno, hyvä sanonta kyllä. Ihmettelen vain että kaikenlaisia poikkeavuuksia ei ennen niin korostettu kuin salatietoina. Kenties moni ubri olisi osannut lukea jo elkeitä toisin, erittelemättä supersairaita seksuaalisuuden ylityksiä. [...] Playboy-pappa Hefner on tehnyt paljon rahaa ideoillaan. Näyttävillä naisille on kunnia-asia esiintyä sivuilla alasti ”kun ei näy mitään”... Se lienee se hyvän maun ja pornon portti? (V10/N1947)

Pääosa vastaajista liitti pornon mediakulttuuriin, viihdeteollisuuteen ja kaupallisuuteen esityksinä ja tallenteina, joiden kuluttamista motivoi seksuaalinen kiihotus.

Porno tarkoittaa mielestäni yleensä kaupallista materiaalia, jota ihmiset hankkivat tyydyttääkseen seksuaalisia tarpeitaan. (V23/M1973)

Jos vaikkapa kirjoitan privaalisti jonkun seksipitoisen kertomuksen pöytälaatikkoon, ei se vielä ole pornoa, pornoksi se muuttuu siinä vaiheessa kun se painetaan tai julkaistaan lehden netti-sivulla. (V21/N1973)

Porno on käsite, joka viittaa pornoteollisuuteen ja amatööripornoon. (V35/M1986)

Porno tarkoittaa mielestäni seksuaalista viihdemateriaalia. (V37/N1989)

Porno tarkoittaa mielestäni yhden tai useamman ihmisen seksin harrastamista ja sen kuvaamista tai kirjoittamista. (V29/M1981)

Osa vastaajista ei tehnyt selvää eroa pornon, erotiikan ja seksin välillä (esim. V16/M1960: “Mielestäni porno on erotiikka/seksiä viihdemediassa”). Tärkein yhdistävä piirre vastauksissa oli pornon tarkoitus: sen olemassaolon tarkoituksen koettiin olevan ihmisen kiihottamisessa.

Pornona pidän kaikkea mikä on tehty tarkoituksella seksuaalisesti kiihottavaksi ja mitä hakemalla haetaan tietyistä lähteistä. Juuri lähde ja asiayhteys sekä tekijöiden tarkoituserät rajaavat pornotavan sisällön ja oikean pornon erilleen. [...] Itse huomaan että on olemassa ristiriita jos sisältö ei ole hankittu pornosivuilta. Pornolla ei ole muuta funktiota kuin kiihottaa seksuaalisesti. [...] Pornoon on aina liittynyt kielletyn hedelmän maku ja pabeksuttavuus. Siihen liittyy myös positiivinen jännityksen tunne. Minulle on aina ollut

tärkeää myös se pornon hankkiminen ja ne fiilikset mitä siihen liittyy. Näen joskus vieläkin unia missä bankin tai yritän hankkia pornolehtiä. (V20/M1970)

Mielestäni porno on kuvallista tai sanallista materiaalia joka pyrkii kiihottamaan seksuaalisesti lukijaa/katsojaa ja sitä tuotetaan ja levitetään kaupallisen voiton saamiseksi. (V21/N1973)

Ajattelin sitten, että pornoa on kaikki sellainen materiaali, jonka ensisijainen tarkoitus on kiihottaa seksuaalisesti. Sitten on käynyt niinkin, että seksuaalista kiihotusta on etsinyt materiaaleista, joita ei ehkä ole tehty juuri sitä varten. Mutta kerron nyt niistäkin, koska nehan kertovat eräänlaisesta pornon puutteesta, ja muisto sekin. (V25/N1975)

Minä määrittäisin sen suunnilleen näin, jokin tallenne (kirja, video, maalaus, valokuva jne.) jonka pääasiallisena tarkoituksena on kiihottaa ihmisten seksuaalista halua. (V33/M1986)

Käsitän ”pornona” materiaalin, jonka päätarkoitus on olla seksuaalisesti kiihottavaa. En osaa sanoa varmaksi, missä menisi raja erotiikan ja pornon välillä, jos sellaista edes on. Arkikielessä käytän pornoa kuvaamaan melkein mitä tahansa suorasukaisen seksuaalista fiktiota riippumatta siitä, onko seksuaalinen kiihottuminen sen päätarkoitus vai ei. Tosin jos esimerkiksi jokin televisiosarja ei ole yleensä pornoa, mutta siinä on joskus seksuaalisia kohtauksia, en sano koko sarjaa pornoksi, vaan puhun ”pornokohtauksista”. (V34/M1986)

Lopulta tulin siihen tulokseen, että itse määrittelen pornoksi sellaisen seksin kuvauksen, jossa pääpaino on nimenomaan rajussa ja äänekkäässä seksissä, jossa pääosassa on yhdyntä. Esileikkiä ei juuri ole, yhdyntä on äänekästä ja sitä ja sen toimintoja on kuvattu/kuvaeltu erittäin suorasukaisesti ja tarkasti. En laske pornoksi muiden kuin pornoelokuvien, TV-sarjan jaksujen tai kirjallisuuden rakastelukohtauksia, jotka ovat perusteltavissa tarinan kululla ja sillä, että seksiä harrastavat ihmiset todella tuntevat vetoa toisiinsa. Pornoelokuvissakin elokuvallinen kerronta kun on lähinnä viitsi. (V26/N1977)

Useat vastaajat pohtivat kysymyksen toista osaa eli sitä, mihin kaikkeen sana ”porno” heidän kokemustensa mukaan on viitannut. Näissä vastauksissa pornoa arvoitettiin sekä positiivisena että negatiivisen asiana – joissain tapauksissa molempina.

Arkikielisesti porno oli ennen slangikäyttöä sana, jota ei juuri kuullut muuten kuin viitattuna asiaan itseensä. Vasta viimeisen vuosikymmenen ajan sanaa on kuullut käytettävän viitattaessa esimerkiksi seksuaalisesti haluttavaan ihmiseen (”tosi porno mimmi/kundi”), joka lienee termin ja ilmiön arkipäiväistymisen ansiota. Olettaisin, että ollessani teini 80-luvulla kyseinen käyttö olisi lähinnä loukannut ihmisiä. (V24/M1975)

Olen kumppaniltani oppinut myös porno-sanan käytön, kun jokin on ”pornon hintainen” eli kallis, erityisesti jostain luksustuotteesta tai kalliista kodinkoneesta. Porno voi olla miestä positiivisesti kehuva adjektiivi esim. tietystä hiustyylistä, naaman muodosta, komeasta esim.

poliisin ulkomuodosta. Sana ”porno” naisesta ei oikein tuo positiivista mielikuvaa. Komeat maiharit voi olla ”pornot”. Porno voi olla myös jokin tietokonepeli, johon on käytetty paljon ja hyvällä maulla uusimpia erikoistebosteita tms. (V35/M1986)

Mielestäni ihmisten sukupuolielämä on monipuolisesti jaettavissa eri osiin, perheenperustukseen, lastenbankkimiseen ja nautintoon. Tähän kuuluu seurustelu ja rakastuminen. Sukupuolielämää on myös ilman kiinteää suhdetta, mutta siihen mielestäni silti aina liittyy toisesta ihmisestä pitäminen, jos ei pidä toisesta ei myöskään seksi voi sujua, tai sitten se ei ole enää normaalia ihmisten kanssakäymistä. Samaa mieltä olen pornosta, se ei ole kaunista katseltavaa, eikä siitä voi nauttia. (V23/M1973)

Pornosta tulee ensimmäisenä miellelyhtymä jollain tapaa hyväksikäytetyistä henkilöstä, negatiivisemmin kun kyseessä on naiset ja vähemmän negatiivisemmin kun kyseessä on miehet. Harvoin käytän sanaa ”porno”. Porno on yksityinen asia, josta muut ei mieluummin saa tietää paljoa. Vain jos juttelen tiettyjen kavereiden kanssa tulee tietyt pornot puheeseen. (V35/M1986)

Käytän sanaa negatiivisissa ja positiivissa yhteyksissä puheessa, jolloin negatiivisella yhteydellä käsitän pornon haittaavan ihmisten normaalia seksuaalisen kanssakäymisen kehitystä ja positiivisella yhteydellä puheessani ymmärrän pornon auttavan esimerkiksi pidättyväisiä tai vammautuneita ihmisiä tai heitä, jotka kaipaavat virikkeitä seksielämäänsä. (V37/N1989)

Vanhemmat vastaajat yhdistivät pornon käsitteen usein sopimattomuuteen. Pornoa määriteltiin negaation kautta, kuten V2/N1927:n kuvauksessa ranskankielisestä tekstistä, jossa kuvattiin parisuhdetta: “Suorasukainen naisen ja miehen välisen fyysisen suhteen kuvaus voi olla täysin avoin ja realistinen, mutta samalla ’puhdas’, siis olematta pornoa” (vrt. myös johdannossa mainittu V41/N:n tarina siileistä). Toinen vanhempi vastaaja pohdiskeli sitä, miten perheenjäsenten keskinäinen alastomuus saattaisi rinnastua pornoon:

Olisiko ollut pornoa, jos me pienet tytöt olisimme nähneet esim. isän uimahousuissa? Sellaista ei tapahtunut, isä oli aina pukeissa, paita päällä. [...] Minulla itselläni ei ole mitään kokemuksia, joka sopisi porno-sanan seuraan. [...] Oikeastaan, mitä tuo sana tarkoittaa? Onko se jotenkin ”raakaa”, alistavaa, pitkäkestoista, vai mitä? (V1/N1925)

Vastausten perusteella ikääntyneiden vastaajien suhde pornoon oli etäisempi kuin nuoremmilla polvilla, jotka määrittivät pornoa usein hyvinkin tarkasti ja erilaisten esimerkkien kautta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että minkään ikäiset vastaajat olisivat kokeneet pornon määrittelyä erityisen helpoksi tehtäväksi.

1.2. Miten olet kokenut pornografian eri elämänvaiheissasi? Ovatko kokemuksesi myönteisiä, kielteisiä vai jotain siltä väliltä?

Kysymykseen vastasi 27/45 vastaajaa. Myös tämä oli erittäin suosittu kysymys, joskin vastaukset liukuivat usein päällekkäin nuoruutta koskevan kolmannen kysymysosion kanssa. Vastauksissa viitattiin usein ensikokemuksiin, joihin kolmannen osion ensimmäinen kysymys koski suoraan. Näitä kannattaa siis lukea rinnakkain.

Vastaajista yli puolet suhtautui pornografiaan pääasiallisesti positiivisesti (esim. V39/1994: ”Olen kokenut pornon aina myönteisenä asiana.”) Avoimen negatiivisia vastauksia oli enemmän vanhempien naisvastaajien teksteissä: V1/N1925 näki pornoa ”ellottavana” ja vastenmielisenä, V41/N ”etovana”, V7/N1934 liitti pornoon adjektiivin ”oksettava” ja V2/N1927 yhdisti pornopuheeseen sanan ”ala-arvoinen”. Jotkut vastaajat eivät ottaneet aiheeseen juurikaan kantaa: ”Minulla ei juuri omakohtaisia kokemuksia ole pornosta ja lähinnä suhtautumiseni siihen on lähinnä välinpitämätöntä” (V40/M); ”Myönteis- tai kielteisyyttä ei ole tullut punnittua” (V5/M1925).

Seuraavassa on muutamia esimerkkejä siitä, miten vastaajat suhtautuivat pornoon. Ensimmäiset esimerkit ovat luonteeltaan selvän positiivisia ja niissä porno yhdistetään mm. parisuhteen piristämiseen.

Olen ollut 38 vuotta naimisissa enkä ole koskaan ollut sukupuoliyhteydessä kenenkään muun kanssa vaan olen tyydyttänyt seksihaaveeni pornon avulla.

Halusin kertoa nämä pornomuistoni koska porno aina mielletään vain huonoksi asiaksi. Minulle ainakin pornosta on ollut paljon hyötyä. Olen voinut toteuttaa kaikki seksihaaveeni petteämättä puolisoani. Minun ei ole tarvinnut painostaa vaimoani vastentahtoiseen seksiin, vaan olen tyydyttänyt itseni pornon avulla. Käydessäni tietokoneella vilkaisen lähes aina pornografista materiaalia, jolloin olen jatkuvasti seksuaalisesti hieman virittynyt. Tämä näkyy sitten hellyytenä vaimoa kohtaan ja hän ihmettelee, että mistä tätä rakkautta riittää kaikkien näiden vuosien jälkeen. (V12/M1950)

Nyt olen neljättä vuotta rakkaussuhteessa upean, ibanan ja itseäni muutaman vuoden nuoremman miehen kanssa. Olen hänelle ensimmäinen vakava seurustelusuhde, ja ennen minua hän oli vain kerännyt kokemuksia ja huvitellut.

Vaikka seksi rakkaussuhteessa on ihanaa, on hetkiä, jolloin kaipaan kliseisiä pornon vivahteita seksielämäämme, erikoisia paikkoja, yllättäviä tilanteita joissa bomma ikäänkuin riistäytyy käsistä, tiettyä anonyymiyttä, ehkä ilman sitä rakkauden tunnelatausta – ja olenkin saanut johdateltua miestäni väbitellen kohoti erilaisia elämyksiä.

Porno on vaikuttanut mielikuviini seksistä, toisaalta todistanut teinitytön luulot vääräksi siitä, että porno yksin on oikeaa seksiä.

Pornoelokuvien ja Reginan pehmopornon myötä on myös kehittynyt henkilökohtaisia fantasioita, jotka sisältävät itseni lisäksi yleensä pari, kolme miestä. En pidä pornoa haitallisena, kun sen nauttiminen tai muu kokeminen on vapaaehtoista eikä jotakuta toista

miellyttämistä tai myöskään loukkaavaa. Ja pikkubiljaa olen sitä mieltä että myös rakkaussuhteeseen voisi liittää pornon elementin - ikäänkuin kirsikaksi kakun päälle - kunhan aika on kypsä kumppanilleni. (V19/N1970)

Samantyyppinen asenne oli vastaajalla V35/M1986: ”Nykyään pornografia on miellyttävä lisä arkipäivään tässä elämänvaiheessa, kun elän parisuhteessa”. Myös seuraavat vastaajat suhtautuivat pornoon myönteisesti:

En voi sanoa että olisin ikinä subtautunut pornografiaan kielteisesti. Olen nähnyt pornoa jo nuoresta iästä lähtien ja pikkupoikana löydetyt lehdet, yksittäiset kuvat ja myöhemmin n. 10-12 vuoden tienoilla ensimmäiset VHS kopiot oli aina kova juttu.

Jo hyvinkin nuorena, alta kuoluikäisenä väritin värityskirjoihin naisille nännejä ja häpykarvoituksia ja jouduin siitä puhutteluun. En ole ollut mikään hyväksikäytön uhri tms, vaan kiinnostus lienee vain ominaisuus joka lähti nuorena ja jatkunut tähän päivään asti. (V43/M)

Olen kokenut pornon erittäin myönteiseksi. On olemassa joitain pornon alalajeja jotka eivät minua kiinnosta, mutta sitten olen katselematta niitä. Olen käyttänyt pornoa melkein viikoittain siitä lähtien kun tulin sukukypsäksi, eikä mielipiteeni siihen tai kokemukseni pornosta ole oikeastaan sinä aikana muuttunut. (V33/M1986)

Jo nimimerkillään kantansa ilmaiseva ”Pornon vammauttama” kuvasi pornosuhteensa muutosta varhaisesta kiinnostuksesta nykyiseen kielteisyyteen: ”23-vuotiaana menin naimisiin ihanan tytön kanssa ja huomasin, että minussa oli kaksi puolta: hyvä mies ja pornoistunut pettäjä [...] pornon takana ei nähdä niitä hirviöitä, jotka tekevät rahan ja lihan himon kiilto silmissä ihmisten elämästä helvettiä” (V44/M). Myös seuraavan vastaajan suhtautuminen pornoon oli muuttunut kielteisemmäksi:

Kokemukseni olivat aina myönteisiä, enkä koskaan moraalisesti kyseenalaistanut pornoa vaan pidin ihan normaalina, että ikäiseni poika on kiinnostunut seksistä. Ja vaikka joku olisi minulle siitä huomauttanutkin, en luultavasti olisi välittänyt, sillä niinkuin kirjoitin, olin hyvin innostunut seksistä.

Olen nykyään uskovainen ja subtaudun pornoon kielteisesti. Olen kuitenkin edelleen kiinnostunut seksistä ja naisista, mutta en ollenkaan niin paljon kuin lapsena. Katson edelleen joskus netistä ja maksukanavilta pornoa, mutta en enää niin suurella innolla kuin nuorempana. Vaikka minulla on erektiöhäiriö, minulla on kuitenkin seksuaalisia haluja ja pornolla puran nämä halut pois. Kielteiseen asenteeseeni pornoon on vaikuttanut sekin, että olen kuullut ja lukenut juttuja, kuinka pornoalalla alistetaan naisia, jota en voi hyväksyä. Lisäksi pornoala on ymmärtääkseni myös hyvin likaista ja jopa rikollistakin toubua. Mielestäni porno on hyvä seksin väline yksinäiselle ihmiselle, mutta muuten subtaudun siihen negatiivisesti. (V29/M1981)

Vastaajat yhdistivät pornoon myös muita negatiivisia puolia, kuten riippuvaisuuden vaaran, ahdistavuuden, parisuhteisiin syntyvät ongelmat ja heteromiesten vastenmielisen käytöksen.

Isäni oli 70-luvulla myyntipäällikkönä [...] kustannusyhtiössä, joka julkaisi sen ajan pornolehtiä. Vaikuttavin muistoni tuolta ajalta on miten irstas äijäremmi ryppäsi kodissani ja hoki "nyt juodaan sille kun jallussakin on vitun kuvat viisivärisiä" koulusta tullessani. Olin silloin 8-vuotias.

Pornossa on tuskin mitään niin arvokasta että siitä kannattaisi tehdä tutkimus. Se rikkoo ihmisen mielen, ja olen itse nähnyt näitä pornoteollisuuden luojia: irstaita limaisia äijiä jotka kuolivat ennen aikaansa etupäässä liialliseen alkoholin käyttöön. (V45/N)

Välillä itse käytetty porno on ollut hyvin eskapistista ja olen tuntenut siihen riippuvuutta, erityisesti kun olin yksinäisessä elämänvaiheessa, eli pitkän ajan nuoruudestani. [...] Pornosta tulee negatiivista jos sitä käyttää liikaa, tai jos sitä käyttää liaksi todellisuudesta pakenemiseen. (V35/M1986)

Noin 13-vuotiaana taisin ensimmäisen kerran tutustua pornoon TV:n kautta, kun illalla tuli eroottisten linjojen mainoksia. Kiintymys kasvoi enemmän ehkä ~16 vuoden iässä ja räjähti jostain syystä kasvuun 24 vuotiaana jolloin tuhosin silloisen subteeni. Nykyään en halua katsoakaan pornoon päin, kun siitä olen kerran irti päässyt. Pehmopornoa näkyy jonkin verran myös työpaikoilla, kuten jokin "Wurthin juliste" tms. (V32/M1985)

Aina se on ollut lähinnä kiehtovaa ja myönteistä, nautinnollista. Ajoittain bieman ahdistavaa tai masentavaa, myös riippuvuutta aiheuttavaa ja luonnollisesti erilaiset pornot olen kokenut eri tavoilla. Jokin kiihottaa, toinen ei. (V26/N1977)

Olin tietoinen jo lapsena siitä että pornon katselu on riippuvuus kun ei voinut olla ilman pornoa. Sattumalta luin hiljattain keskustelupalstoilta miten parisuhteissa porno on iso ongelma jos miehellä on vaikea riippuvuus pornoon jotkut miehet ovat jopa iloisia jos ei tarvitse rakastella kumppanin kanssa. Monissa suhteissa riidellään kovasti ilman tuloksia juuri pornosta. Minä olen elänyt pitkiä aikoja yksin vaikka helposti ihastuinkin. Olen luonteeltani sellainen haikailija. (V20/M1970)

Vasta myöhemmin kun olin työ elämässä teollisuuden palveluksessa, rupesin näkemään, ehkä 60luvulla muutamilla miehillä Jalluja ja kalleja. Näin että joitakin se hyvinkin kiihoitti ja tuntui kuin siinä katsellessa olisi ollut ryhmä seksin tuntua. Myönnän itsekkin kiihoittuneeni mutta minun oli vaikeaa sitä ilmaista ja vieroksuin miesten käytöstä. Muuan nainen näytti hyvinkin mielellään kurkkivan kuvia ja ilmaisikin vahvasti siitä mieli kuvansa. Kun muutamissa kuvissa oli suuria miehen elimiä, hän jopa huokaili mielissään. Se tuntui minusta vastenmieliseltä. (V3/M1928)

Ihmisten erilaiset seksin aktit muuttuvatkin mielestäni pornoksi vasta kun tarkoituksella venytellään ja näytellään rumasti ja ne painetaan paperille tai esitetään filmillä tai internetissä toisten kummasteltaviksi ja naureskeltaviksi viihteiksi, joita ei nautinnollista seksiä arvostava käteensä ota. (V23/M1973)

Seuraavan vastaajan negatiiviset kokemukset pornografiasta liittyivät hänen miesvaltaiseen opiskeluaalansa:

Lukion jälkeen lähdin opiskelemaan matematiikkaa Oulun yliopistoon vuonna 1994. Luonnontieteellisessä tiedekunnassa henkilökunnasta suurin osa oli miehiä. Muutaman pienen luokkahuoneen oven pielessä oli kopioitu lukujärjestys, jossa oli koristeena nainen verkkosukkabousuissa ja korsetissa. Vuodesta toiseen joku jaksoi kopioida kopiokoneella tällaisen kalenteripohjan luokkien ovenpieleen. Lukujärjestykseen saattoi merkitä luokan varauksen. Pabeksuin tätä kuvavalintaa. Matematiikan laitoksella oli amanuenssin seinällä iso tyttökalenteri, jossa naisilla oli paljaat rinnat ja seksikkäät alusvaatteet. Joskus päiviteltiin tätä asiaa, sillä amanuenssin yksi tehtävä oli antaa opintoneuvontaa. Kerran menin kysymään neuvoa joltain opettajalta ja kesken keskustelun tietokoneen ruudunsäästäjä pyörähti käyntiin. Siihen ilmaantui kaksi nuorta naista alusvaatteisillaan ja he hyväilivät toisiaan jalkovälillä. Menin hämilleni, unohdin hetkeksi kuunnella opettajaa, ja hän kysyi minulta jotain ärtyneenä. Pois lähtiessä hävetti. Kuulemma matikan laitoksen miesten vessa oli ihan päällystetty pornokuvilla. Myöhemmin, 2000-luvun alussa opiskelin jonkin aikaa Teknillisessä korkeakoulussa ja sitten Tampereen yliopistossa. Ei olisi voinut kuvitellaakaan, että kummassakaan niissä olisi ollut avoimesti esillä pornoa. TKK:lla oltiin tosi kunnollisia ja Tampereella tietysti suorastaan tiukkapiipaisen tiedostavia. Myöhemmin, 2000-luvun alussa, oli Oulun yliopistolla joku tilaisuus, jossa mainostettiin paikkaa opiskelemaan haluaville ja tilaisuudessa esiintyi (silloinen) pornotähti Rakel Liekki. Ehkä hänellä oli oikeasti joku yhteys Oulun yliopistoon. Minusta se tuntui taas oudolta valinnalta.

Oulun yliopistossa matematiikan opiskelijoilla oli oma oleskelutila yliopistolla. Myös se oli päällystetty tyttökuvilla. Opiskelijoista puolet oli tyttöjä, ja oleskelutilaan tuotiin myös joitakin kiihottavia kuvia miehistä. Tunnelma oleskelutilassa oli minusta aina leppoisa ja kuvat sopivat sinne. Vanhemmat opiskelijat tekivät oman pornokalenterin (esiintyivät kuvissa itse) ja keräsivät sillä rahaa yhteiselle matkalle. Kalenterin kuvat olivat humoristisia ja kauniitakin. Minua kuitenkin häiritsi, kun ainejärjestön bilejulisteeseen painettiin joku kiihottava tytön kuva. Minusta siinä mainostettiin bileiden viihtyisyyttä yksipuolisesti miehen näkökulmasta.

Opiskelija-asunnon ilmoitustaululla oli kerran miestenlehdessä leikattu artikkeli ja kuva. Kuvassa oli alaston nainen haarat levällään ja sukuelimet ja rinnat hyvin näkösällä. Ei kuva eikä tekstikään olleet mitenkään kauniita. Kerran pahoitin mieleni, kun olin vastassa poikaystäväni, joka palasi matkoilta. Odotin kauan, että hän sanoisi minulle jostain sellaista, kuin että olisi kaivannut minua tai että on mukava nähdä. Sen sijaan hän esitteli matkoilta ostamiaan pelikortteja, joissa oli alastomia naisia. Korttien näkeminen lisäsi pahaa mieltäni. (V25/N1975)

Pornon kategorisen arvottamisen sijaan useat vastaajat yhdistivät myönteisiä ja kielteisiä puolia erilaisiin aineistoesimerkkeihin, henkilöhistorioihin ja kulutuksen motivaatioihin. Vastaukset olivat hyvinkin pitkiä, pohdiskelevia ja analyttisiä:

Tutustuin pornoon 12-vuotiaana etsimällä sitä internetistä. Katsoin vain valokuvia, sillä en tiennyt muusta enkä halunnut kuulla pornon ääniä. Kun löysin netistä kuvan, jossa olin

luultavasti minä itse, päätin olla katsomatta kotimaisia sivustoja. Lopulta päätin olla katsomatta valokuvia ollenkaan, sillä jotkin kuvat aiheuttivat myötähäpeää ja minua huoletti joskus ajatus siitä, että jotkut pornossa esiintyvistä henkilöistä eivät tehneet sitä omasta suostumuksestaan. Süspä siirryin vain pürrettyyn pornoon (tai eroottiseen taiteeseen, jos sitä niin haluaa kutsua), sillä se ei esitä oikeita ihmisiä kuin erittäin harvoin. Kielteisiä kokemuksia ovat aiheuttaneet itsestäni otettu valokuva, luullakseni lasta esittävä pornovalokuva ja valokuvat seksuaalisesta väkivallasta. Muuten yleensä pidän pornosta, kunhan saan katsella sitä yksityisesti ja omilla ehdoillani. Pürrettyjen pornokuvien kohdalla minua eivät häiritse jotkin asiat, jotka valokuvissa tai videoissa olisivat inhoittavia, koska pürrokset eivät kuvaa oikeita ihmisiä. Yleensä etsin taiteenkin joukosta sitä, mikä minua kiinnostaa. (V34/M1986)

Olen kuluttanut pornografista aineistoa suurimman osan elämästäni, ja kokenut sen mielestäni aina intiiminä, mieluiten omakohtaisena kokemuksena sekä julkisesta pubeesta erotettavana asiana. Ensimmäisistä pornografiaan liittyvistä muistikuvistani aina tähän päivään saakka on tämä kulttuuri kuitenkin ollut varsin arkinen osa elämääni. Sen kuluttaminen nousee kuitenkin aina tiedostetuksi toiminnaksi – samoin ja kenties samalla tavoin, kuin tupakointini tai satunnainen tarpeettoman runsas alkoholinkäyttöni. Olen siis kenties kiinni paitsi itse kiihotuksessa, myös pornon pabeen luomassa erityisessä jännityksessä.

Juuri postimyyntikuvastojen kautta herännyt kiinnostus sukupuolisuuteen ja oman kehon seksuaalisuuteen on myöhemmin tuntunut kovin luonnolliselta. Pornografinen aineisto on synnyttänyt uusia ajatuksia ja mielikuvia, joita mielikuvitukseni on sitten osin jälleen muokannut eteenpäin. Tasapainoiselta seksuaaliselta kehitykseltä tämä ei minusta itsestäni aina tunnu. Olen silti taipuvainen uskomaan, että tämä on varsin tavallista nykyaikaisessa ja eri medioiden läpisyövyttämässä kulttuurissamme.

Kätköjen tutkiminen ja aineistoon tutustuminen oli kai jonkinlainen lapsuuden loppu, mutta en koskaan ole kokenut sen tulleen väärään aikaan. Kohdallani vasta vähän myöhemmin alkanut väkivaltaelokuvien salakatselu ei oikeastaan koskaan kiinnostanut erityisemmin. Ehkä tämä johtui siitä, että pornografia oli leimallisesti jotakin, josta ei saanut puhua, eikä siihen liittynyttä kiinnostusta saanut paljastaa muille. Lehtien värikuviissa ja videonauburilta pyörivä elävä kuva oli totta. Pornossa ihmiset todella yhtyivät toisiinsa ja ruumiit ottivat oudolta ja perversiltä tunteita muotoja. Kuvat totisesti tuntuivat tosilta ja saivat minut (tietenkin) reagoimaan fyysisesti. Tätä toimintaelokuvien tekaistua ja vihamielinen verimössö ei suinkaan voinut saada aikaan. Aktikuvaukset eivät myöskään yksioikoisesti paljastaneet minulle mitä seksi on, päinvastoin: lehtien kuvissa ja televisioruudulla tapahtuva uusi ja kiihottava toiminta oli lyhyen hetken pikemminkin aito mysteeri.

Pehmoporno tuntui jotenkin hyväksyttävämmältä, kuin ravistelevalta tuntunut kova ja videoitu pornografia. Aloittaessani yläasteen uskalsin kiinnittää seinilleni esimerkiksi City-lehtien kansikuvatyttöjä ja tuohon aikaan tavarataloissa yleisesti myytyjä tyttöjulisteita. Vasta myöhemmin Playboyhyn mielessäni liittämäni Pamela Anderson oli ikäluokkani ja tietysti myös minun salainen ihailun kohde. Baywatchin katsominen päivänvalossa ja muun perheen ollessa kotona tuntui toisinaan jopa nololta. Koin televisiosarjan avoimen pornografisena. Ehkäpä tämä aika nuoruudessani arkipäiväistä ja esineellistä - tabuja riisuvalla tavalla - katselemiani naisia enemmän, kuin ala-asteella tekemäni tutkimusretket salattuun ja vain minun itseni tarkastelemaan aineistoon. Tämä pornografisen esineistön rooli oman identiteetin sosiaalisessa muodostuksessa tuntuu nyt paljon vähemmän kaivattavalta ajalta elämässäni.

Vuosi tai kaksi ensimmäisten selailukokemusten jälkeen digitaaliporno tuotti minulle ylipäättään ensimmäisen varsinaisen ällötyksen pornografisen aineiston parissa. Sain koulun välitunnilla bankkimani piraattipelilevyn tyhjäksi jääneen tilan täyteenä suuret määrät kovaa amatööripornoa, eläinpornoa ja lapsiin sekaantumisen rajoilla liikkuvaa aineistoa. Tuntui kuin jokin pornografisessa mediaympäristössäni olisi muuttunut perustavasti. Vastan nyt koin, että oli todella olemassa tyystin epäeettistä ja luotaantyöntävää pornografiaa. (V31/M1983)

Naisnäkökulmaanhan näyttäisi kuuluvan pyhä viha pornoa kohtaan. En itse oikein jaksa ymmärtää sitä. Mikäli se on eettisesti vastuullisesti tuotettua, eli kyseessä on täysikäiset ja täysjärkiset, omasta vapaasta tahdostaan mukana olevat esiintyjät, jotka saa työstään kohtuullisen korvauksen ja työolot on mukavat, niin miksi sen tuottaminen tai kuluttaminen olisi moraalitonta? Yhtä lailla miehet ovat siinä objekteja kuin naisetkin, ellei kyseessä ole jonkun naisen yksinään kieriskely kameran edessä leluilla leikkien. Lasten silmien eteen sei tietenkään kuulu, eikä ketään aikuistakaan pitäisi pakottaa sitä katsomaan. Mielestäni esimerkiksi parisuhteessa erolla tai väkivallalla uhkailu on paljon moraalittomampaa kuin seksuaalisen tarpeen tyydytys omin käsin pornon ääressä. Ja minun moraalitajulla on väärin etsiä irtoseksiä teeskennellen, että olisi kiinnostunut kumppanistaan enemmänkin. On reilumpaa vetää käteen, kun valehdella kiinnostuksesta jollekin, joka on liian naiivi tajutakseen, että toinen haluaa oikeasti vain seksiä tai siis omaa orgasmiaan ja sen jälkeen häipyä nimeä tai numeroa kyselemättä.

Muistan kokeneeni vain kaksi näkemääni pornopätkää abdistavaksi, toisessa niissä nainen näytti olevan tukehtumassa kaluun, jota mies hänen kurkkuunsa sulloi, hän köhi ja kakisteli, ja syljeskeli ulos sylkeä ja miehen valumia nesteitä. Toisessa nuori tyttö tapasi vanhan paksubkon miehen, joka kameran edessä ylipuhui naisen seksiin, ja sitten päätyi harrastamaan kovakouraista anaaliseksiä siitä huolimatta, että nainen kiljui sen sattuvan ja oli jo etukäteen kieltäytynyt siitä. Toivon että molemmissa tapauksissa kyse oli etukäteen sovitusta näytelmästä. Ymmärrän että ikävä kyllä jotkut saattavat kokea sellaiset kohtaukset, jotka näyttävät pakolla tehdyiltä erityisen kiihottavina. Mielestäni se on ikävää, mutta toisaalta, ehkä on parempi että sellainen ihminen voi toteuttaa aidon sadistisia taipumuksiaan ruudun ääressä, toivottavasti ikinä käyttäytymättä samoin aidossa tilanteessa jonkun paha-aavistamattoman uhrin kanssa. Olisi iso kiusaus sanoa, että sellainen porno pitäisi tehdä laittomaksi, mutta en sitten tiedä mikä on oikeasti paras toimintatapa. Selvää on että, lapsipornoa tai eläinpornoa en hyväksy, enkä ikinä edes katsoisi. Eriteleikejäkään en itse katsoisi, en oikein ymmärrä miksi ne olisi kiihottavia. Paitsi no, haistelehan ja jopa maistelee eläimet tai ainakin koirat estoitta toistensa virtsaa, ehkäpä se on pohjimmiltaan jotain peruselämellistä, jonka kulttuuri on ihmisistä tukehduttanut. Kuolleisiin sekaantumista en halua edes ajatella, vaikka yhdessä ulkomaisessa pornotarinakokoelmassa sellainenkin tarina oli.

Mielestäni on tärkeää että seksialan työntekijät kaikkialla järjestäytyisivät liittoihin, ja vaatisivat ja saisivat kohtuulliset työsubde-edut, kuten että itsestään selvästi kaikkia testattaisiin koko ajan sukupuolitautilien varalta, jottei kuvauksissa ole vaaraa saada tartuntaa. Työolojen pitäisi muutenkin olla inhimilliset ja mahdollisesti jopa valvotut. Päibteitä ei tietenkään saisi käyttää palkkiona, jottei kenenkään riippuvuudella rahasteta. En tiedä käykö niin oikeasti missään, toivottavasti ei.

Toivon myös, että pornoa tehtäisiin kaikkialla laillisesti siinä mielessä, että siitä maksetaan verot ja palkkiot maksetaan virallista reittiä pitkin työnantajan sosiaaliturva-

maksuineen jne. Onhan se iso kaupallinen bisnes, joka toivottavasti hyödyntää yhteiskuntaa omalta osaltaan.

Mielestäni ihmisen asenne pornoon liittyy laajemmin asenteeseen seksuaalisuutta kohtaan. Jos aihopiiri on niin tabu, että siitä ei voi mitään puhua, niin ei subtautuminen ruumiillisuuteen kovin rento ole muutenkaan. Toisaalta jos porno on hyvin isossa elämässä, osoittaa se aika rajoittunutta persoonaa. Mielestäni niin seksiin kuin pornoonkin voi jäädä myös koukkuun, jolloin niistä kehittyä pakkomielle. Tunsinkin erään miehen, joka valitteli aivan liian ison elämästään kuluvaan kalu kädessä. Hän oli kuulemma yrittänyt käydä psykologillakin, mutta kyseinen terapeutti ei ollut ottanut ongelmaa vakavasti.

Itse miellen asiaa nyt tämän kirjoittamisen myötä pohdittuani, että seksuaalisuutta voisi kuvata kolmiona. Yhdessä kärjessä on käytäntö, eli kaikki mitä tekee joko yksin tai yhden tai useamman muun kanssa, on ne sitten samaa tai toista sukupuolta. Yksi kulma on fantasiat, johon sisältyy kaikki oman mielikuvituksen sisäinen seksuaalinen ajattelu. Kolmas kulma on porno. Tietenkin pornoa voi myös katsella osana seksin harrastamista, ihan niin kuin päässään voi fantasioida mitä haluaa seksiä harrastaessaan, eli täysin jyrkkää jakoa ei voi tehdä. Ja kaikki kolme vaikuttavat toisiinsa, jos kokee jonkun jutun kiihottavaksi fantasiamaailmassa, sitä sisältävää pornoa voi olla sävyttävämpää katsoa, ja voihan joku joskus haluta totentaa asiaa käytännössäkkin, mikäli on siitä onnellisessa elämäntilanteessa, että omaa seksipartnerin.

Itse koen omat mielikuvitusmatkani seksuaalisuuden maailmaan kiihottavammaksi kuin pornon kuluttamisen. Mutta fantasioiden kutominen vaatii paljon aikaa ja henkistä energiaa, pornon katsominen on paljon helpompaa, vaivattomampaa ja nopeampaa. Niitä molempia yhdistää se, että niitä tehdessä on itseriittoinen (tai no, pitäähän sitä olla jotain mitä katsoa ja lukea...) ja seksin harrastamiseen käytännössä tarvitsisi toisen ihmisen. Tai useammankin :) Mikä näin ikäisinkulle on paljon hankalampaa. Kyllähän minä tiedän että osa ihmisistä käyttää ventovieraita puhtaasti oman käden korvikkeena, mutten itse oikein osaa tehdä sitä niin, että kokisin tilanteen antoisaksi, ja asuin myös kauan niin pienellä paikkakunnalla, että siellä ei sosiaalisten normien takia naiselle ollutkaan muuta mahdollisuutta kuin elää selibaatissa tai olla vakiintuneessa parisuhteessa. Ja toisaalta, kun ei oma ulkonäkö ole ylipainon takia mitään A1 luokkaa, niin on hankalaa saada sen tasoista paria, jonka kanssa haluaisi seksiä harrastaa.

Kuka tahansa, koska tahansa, missä tahansa ei todellakaan onnistu. Ihmistenhän pitäisi olla itseisarvoja, ei välinearvoja, en osaa kuvitella että lähtisin nyt uudella asuinpaikkakunnalla kaupungin yöhön etsimään seksin nälkäistä nuorta miestä yhden yön seuraksi, vaikkei se ehkä sosiaalisessa mielessä yhtä sosiaalinen itsemurha olisikaan kuin pienessä kylässä. Mielestäni prostituutio saisi olla arkipäiväisempää Suomessa, jotta myös yksinäisen naisen olisi helppoa maksaa joku ammattilainen seurakseen silloin tällöin.

Omaan nykyisin funktionaalisen subtautumisen pornoon, saatan silloin tällöin (kerran pari kuussa, tiheimmillään noin kerran viikossa) täsmäkatsoa sitä hetken aikaa, koska sen avulla itsetyydytys on vaivattomampaa. Mutta en ole erityisen kiinnostunut siitä kuitenkaan, eikä sillä ole minulle mitään pabeellista hohtoa. Olen tyytyväinen siihen että olen saanut sublimoitua libidoa muuhun aktiivisuuteen ja vähentämään eroottisiin fantasioihin käytettyä aikaa. En juurikaan jaksa netistä etsiä pornoa, ennemmin etsin kirjoja jotka sisältävät sitä, tai katson niitä dvd:teitä, joita olen saanut. Ja takavuosina muistan sellaista tapahtuneen, että sivua ei saakaan suljetuksi, vaan se aukaisee aina uuden ikkunan näytölle. En tiedä vieläkö niin tapahtuu. Minulle sopivin tapa näyttää olevan subtautua seksiin eli siis useimmiten itsetyydytykseen arkisen välinpitämättömästi kuin kutimaan, joskus pitää raapia, ja se siitä.

Pornon käyttäminen visuaalisena ärsykekehenä tekee siitä vähemmän henkilökohtaista. Ja koska kyseessä on kuitenkin fyysisen tarpeen tyydytys, niin hyvin äkkiä porno muuttuu ällöttäväksi tai tylsäksi, ei sitä jää katsomaan tuntitolkulla, etenkin nyt kun on nähnyt niin paljon ettei ole enää uutuuden viehätystä tai kielletyn hedelmän makua siinä jäljellä.

Jos pyöritän mielessäni tuntikaupalla vahvaa mielikuvaa läheisyydestä ja hellyydestä ja kiihkeästä seksistä jonkun tärkeän kuvitteellisen ihmisen kanssa, olen sen jälkeen alakuloinen. Yksinäisyys tuntuu ikävämmältä ja ruumis huutaisi jonkun toisen kosketusta. Ja kun sitä toista ei ole eikä tule, niin sitä sitten sortuu itsesääliin ja inbossa kieriskelehyyn, tuntee itsensä niin rumaksi, ettei ansaitsikaan mitään parempaa, ja jos ansaitsisi niin olisi joku joka haluaisi silittää. On turha haaskata aikaa ja energiaa liikaa tuollaisen noidankehän pyörittämiseen. Epäilen että mieliala-aiolahduksen takana lienee joku aivokemiallinen notkahdus, liian pitkään jatkunut mielihyvähormonitilva tyrehtyttää niiden erityksen joksikin aikaa. Olen vain sen yhden pitempään tapailemani tyyppin kanssa keskustellut asiasta, hän ei kokenut vastaavaa alakuloa. No, ehkä miehet ylipäättään ovat yksioikoisempia tässäkin subteessa. Muistan että olen joskus kuullut tuttujen miesten mieltävän, että itsetydytys ei olisi ollenkaan seksiä. Ja minulle se on yksi seksin muoto, ikävä kyllä minulle yleisin tapa harrastaa sitä.

Olen lueskellut joskus pakkotoisto nimistä nettisivustoa, jossa ihmiset kirjoittavat anonyymisti lähes mistä tahansa, ei vain kuntoilusta mikä on sivuston pääteema. Siellä näin keskustelun, jossa miehet neuvoivat toisiaan, että jos alkaa arkiseksi puuduttaa, niin jätä porno pois, niin johan alkaa taas tuntua jossakin ja oma eukkokin kiinnostaa. Varmasti on joillekin oikeasti ongelmana turruttaa mieli aina uusilla ja rankemmilla visuaalisilla ärsykeillä, kunnes perussetti ei enää toimi.

Eräs ystäväni kertoi, että heidän seksielämänsä kuivabti kokonaan, kun mies ei ollut enää kiinnostunut, ja oli sanonut, ettei ylipäättään ole seksistä enää kiinnostunut. Kerran hän oli yllättänyt miehensä katsomasta pornoa, ja mies oli tunnustanut, että seksi ystäväni kanssa oli liian vaativaa ja siksi vastenmielistä, että oli paljon helpompaa vemputtaa ruudun edessä. Erohan siitä seurasi, mutta tuonkaltainen pornon ongelmakäyttö ei ole toivottavasti kovin yleistä. Eihän pornon pitäisi korvata seksiä niillä ihmisillä, joilla on parisuhde, jossa toisenkin osapuolen tarpeita ja haluja tulisi muistaa ajatella. Mielestäni on ihan okei, jos subteessa oleva ihminen myös katsoo pornoa joskus halutessaan, mutta diskreetisti, jos toista asiaa vaivaa. Kaikkeiahan sei vaivaa, mutta subtautuminen vaihtelee paljon. Itse saattaisin jopa liittyä seuraan katsomaan, jos kuvitteellinen miesystäväni sitä haluaisi, mutta siitä kyllä loukkaantuisin pahasti jos toinen sanoisi ettei ollenkaan halua harrastaa seksiä kanssani, vain ainoastaan surffata pornosivuilla. (V21/N1973)

Valtaosalle vastaajista pornografiaan tutustuminen on ollut prosessi. Lähes kaikki 1970-luvun jälkeen syntyneet vastaajat totesivat pornon olleen aluksi kummallista tai jopa vastenmielistä, joskin omituisuudessaan samalla kiehtovaa. Porno oli kuitenkin muuttunut yhä kiinnostavammaksi vastaajien kasvaessa. Monilla ensikosketus pornoon on tapahtunut varhaisessa teini-iässä ja liittynyt seksuaalisuuden ja aikuisuuden yleisempään kiinnostavuuteen. Kuten edellä mainittua, vanhempien vastaajien asenteet olivat keskimäärin kielteisempiä. Tämä havainto toistaa laajojen suomalaisten kyselytutkimusten tuloksia, joiden mukaan nuoremmat

ikäryhmät asennoituvat pornoon vanhempia myönteisemmin (ks. Haavio-Mannila ja Kontula 2001; Kontula 2008; Kontula 2009).

V41/N kertoi, ettei hänellä juuri ole omakohtaisia kokemuksia pornosta. Vastaja ei ollut merkinnyt vastaukseen ikäänsä, mutta tekstistä päätellen vastaja hän lukeutuu vanhempiin vastaajiin (”entinen talon emäntä syvältä Savosta”, ”olin murrosiässä, kun meillä oli renkinä kulkumies”). Toki poikkeuksiakin oli. V2/N1927 kertoi, ettei ollut ”pitkän elämänsä” aikana tietoisesti hakeutunut näkemään tai kuulemaan pornoa, mutta ”jos tai kun muutaman kerran niin on käynyt, en ole närkästynyt siitä, vaan ottanut sen vastaan ohimenevänä mielihyvän tunteena”.

1.3 Mistä olet eri vuosikymmeninä etsinyt, löytänyt tai kerännyt pornoa? Mistä olet havainnut muiden sitä löytäneen?

Kysymykseen vastasi 24/45 vastaajaa. Pornon hankkimiskanavat ovat riippuneet sekä vastaajan iästä että saatavilla olevasta aineistosta. Ensimmäiset hankinnat on yleensä tehty varhaisessa teini-iässä, ja pääosa vastaajista keskittyikin suurelta osin nimenomaan näihin ensikokemuksiin. Karkeasti jaotellen voidaan sanoa, että ennen 1900-luvun puoliväliä murrosikään tulleiden vastaajien yleisin ensikokemus pornografiasta oli jokin pürretty kuva, aikuisilta kuultu tuhma tarina tai aikakauslehdessä nähty tavanomaista rohkeampi kuva. 1950-luvun jälkeen teini-ikään ehtineiden ensikokemus on liittynyt pääasiassa lehtiin ja 1980-luvun alun jälkeen syntyneiden ensimmäiset pornokokemukset ovat tavanneet liittyä internetiin. Vastajat muistelivat myös kaitafilmejä, VHS-nauhoina ja DVD-levyinä kulutettuja porno-videoita ja televisiossa näkemäänsä pornoa. Vastaukset kuvastivatkin selvästi sekä saatavilla olevan pornon sisällöissä että määrässä vuosikymmenten kuluessa tapahtuneita radikaaleja muutoksia.

TV:n kanavilta löytää pornoa. Silloin tällöin tuo porno on ilmaista, varmemmin voi päästä kuitenkin tv-pornon ihmemaailmaan maksamalla. Olen päätenyt toistaiseksi kuitenkin vain ilmaisen tv-pornon katselijaksi. (V6/M1931)

Alan lehdistä, videoista ja netistä. Kaverit ovat löytäneet samoin myös. (V27/M1977)

90-luvun lopussa ostin kaupoista, ja antikvariaateista pornolehtiä. 2000-luvulla olen käyttänyt pelkästään nettiä pornon löytämiseen. (V33/M1986)

Olen etsinyt pornoa vain netistä, kuvia, videoita ja tarinoita. Joskus sattumalta sitä on tullut myös teeveestä myöhään yöllä. (V39/N1994)

1990-luvulla bankin joitakin lehtiä, 2000-luvulla harvakseltaan videoita/DVD-levyjä ja pehmopornoa on tullut televisioistakin. Internetin tultua mukaan kuvioihin se on aivan voittopuolisesti toiminut lähteenä. Samoja kanavia nähdäkseni muillakin. Jonkinlaista piilopornoa on löytynyt / löytyy myös lehdistä, jotka eivät varsinaisesti ole aikuisviihdelehtiä. Lisäksi olen omistanut joitakin kirjoja ja sarjakuva-albumeja, kuten kioskikirjallisuutta (Jenny Everleigh -kirjat), eroottisista sarjakuva-albumeista muistan Sötemin (Liken?) läpyskät 'Paula Patonki, piilokyttänarttu' sekä 'Frankensteinin perhekallendet' (Anton Dreke). Painettuna en ole kuluttanut japanilaistyyllisiä eroottisia sarjakuvia, pürrettyinä filmeinä Internetin kautta jonkin verran. (V26/N1977)

Kotimainen pornografiaa koskeva lainsäädäntö oli aina 2000-luvulle saakka huomattavasti tiukempi kuin Ruotsissa, Tanskassa tai Saksassa. Audiovisuaalisen kovan pornon – eli pornoelokuvien – tuotanto ja levitys oli kiellettyä, joskin yksityisomistus ja -käyttö sallittiin ja ”tupakkikaupat” myivät usein tiskin alta myös kovempaa materiaalia. Vuoden 1987 videolaki kielsi erikseen kaiken K-18 merkityn aineiston levittämisen. Kotimainen tuotanto painottui lehtiin, joiden sisältöä Lehtipistettä isännöinyt Rautakirja (vuoteen 1974 saakka Rautatiekirjakauppa) sääтели omalta osaltaan (ks. Kontula ja Kosonen 1994; myös Jyränki 2007). Niinpä pornoa haettiin ja ostettiin ulkomailta, kuten Ruotsista, jossa audiovisuaalinen porno sallittiin 1971. Keruuaineistossa annettiin runsaasti esimerkkejä pornon erilaisista hankintatavoista, ja alle on koottu näistä muutamia. Monissa kertomuksissa hahmotellaan laajempaa ajankuvaa, ja siksi ne on jätetty pääasiassa alkuperäisiin pituuksiinsa.

Koskaan en ole itse ostanut lehtiä, joita pidän pornoa esittävinä. [...] Joskus myöhemmin kun olimme olleet vaimon kanssa naimisissa niin kauan että lapsetkin olivat maailmalla kuljetin työmaalta mukana miesten moneen kertaan selaaman jallun. (V3/M1928)

Vuodesta 1958 lähtien julkaistua *Jallu*-lehteä selailemalla pariskunta päätyi harrastamaan seksiä. Lehdestä tuli monen vuoden ajan tärkeä osa parin seksielämää, joka kertojan mukaan laajensi molempien käsitystä siitä, mitä aviovuoteessa voi puuhailla.

Oulussa kovia pornograafisia julkaisuja sai mm. merimiehiltä, jotka toivat niitä alkoholin lisäksi maihin ja saivat niiden myynnillä satunnaisia lisätuloja. Sangen vähälukuiset olivat kuitenkin nämä merimiesten lehtimäärät ja ne olivat aika pienen piirin juttuja. Muutamia lehtiä kuitenkin onnistuivat näkemään paikallisissa Auran, Huminan ja Kuparikulman baareissa käydessäni.

Oulu oli kuitenkin melko lähellä Ruotsia ja Haaparanta. Oli kantautunut huhuja ja varmaa tietoa, että Ruotsista saa kovaa pornoa lähes missä muodossa tahansa, joten meidänkin oululaisten nuorten miesten katseet kääntyivät tuolloin Ruotsiin ja nimenomaan Haaparantaan.

Olin ostanut kaitafilmikameran ja -projektorin keväällä 1974. Muutamia omia filmejä

kuvattuani ja katseltuamme niitä päätimme jossakin yhteydessä, että eiköhän lähdetä käymään Ruotsissa ostamassa ihan oikeita pornofilmejä siitäkin huolimatta, että niiden tuonti Suomeen oli ehdottomasti laitonta ja että niiden tuonnista voisi jäädä kiinni tullissa ja saada siten sakot.

Muistaakseni se oli sitten joku kuulas varhainen lauantaiaamu seuraavana keväänä, kun lähdettiin ajamaan Oulusta porukalla kohti Haaparantaa pornofilmit mielessämme.

Jo alkumatkasta tunnelma oli jännittynyt ja mietimme mihin piilottaa autossa pornofilmit, sillä tiesimme, että tultaessa takaisin Haaparannasta, olisi edessä ajo autolla Ruotsin tullin kautta ja siellä mahdollinen ajoneuvon sekä matkustajien tarkastus ja kuulustelu, mikäli tulliviranomaiset epäilisivät meillä olevan jotain tullattavaa tai peräti salakuljetettavaa, sillä oli melko yleistä, että suomalaiset toivat ”ylellisyys” tavaraa yli sallitun määrän.

Olimme myös kuulleet, että filmejä kannattaa mennä kyselymään Haaparannan keskustassa olevasta pienestä vaaleasta matalasta puurakenteisesta ”Tobaksäffääristä” eli tupakkakaupasta. Mietimme myös, että pitääköhän meidän kysyä ”tuotteita” Ruotsin kielellä vaiko Suomen kielellä ja pitääkö kysyä suoraan pornofilmejä vai jotenkin kiertäen ilmaista, että mitä tässä oltaisiin vailla, lisäksi arvottiin myös sitä, että kenelle tämä kysyminen lankeaisi. Myös se kävi mielessä, että onkohan niiden ostamisessa 21 vuoden ikäraja ja että rupeavatko myyjät kyselymään henkkareita tai sitä, että salakuljetaanko tuotteet Suomeen. Ruotsalaiset kauppiat varmasti tiesivät Suomen lainsäädännön kielletyt tuotteet.

Tuo tupakkakauppa löytyikin sitten Haaparannan keskustasta melko helposti, sillä olihan Haaparanta tuolloin ja vielä nykyäänkin sangen pieni kaupunki ja keskusta äkkiä läpikävelty. Tuo kauppa oli matala ja sokkeloinen. Astuimme sisään suurella mielenkiinnolla ja rupesimme pähyilemään ympärille, että mistä niitä filmejä oikein löytyy. Myymälän perällä olikin vanhempi vaaleatukkainen ruotsalaisen miehen oloinen pitkähkö silmälasipäinen kauppias.

Porukassa vielä siinä sipisimme keskenämme, että kuka perhana menee ja kysyy niitä filmejä tuolta ukolta, jolloin Epe rohkaistui ja marssi kauppiaan luo ja möllytti kouluruotsilla:

- Har ni pornografiska filmer ?

Johon ukko vastasi vähän huonolla suomella:

- Vai pornofilmer ne pojkarna haluta ?

Ukko latoi tiskin alta lasipöydälle muutamia filmikoteloita nähtäväksemme, joita rupesimme uteliaina hymyssä suin tutkailemaan. Kansikoteloissa oli houkuttelevia filmin sisällöstä kertovia kuvia.

Aikamme niitä hipelöityämme, kysyimme kauppiaalta:

- Onko näissä niinku mittään eroja eli onko joku filmi parempi ku toinen ?

Johon ukko vastasi jälleen suomeksi:

- Mittäpä se ero olla, samma homma ne kaikeki olla !

Päädymme jonkin ajan kuluttua ostamaan kaksi eri filmikelaa, joiden pituus oli n. 10 min. / kela. Muistan filmien olleen melko arvokkaita, mutta mitäpä sitä ei olisi ollut valmis maksamaan aidosta pornofilmistä. Kooltaan pabviset filmikotelot olivat noin kahden päällekkäin olevan CD-kotelon luokkaa.

Ostimme samasta myymälästä myös muutaman pakan veroleimattomia pelikortteja sekä Camel-tupakkaa. Maksuksi kelpasivat myös Suomen markat.

Tultuamme ulos kaupasta, ruvettiin heti nauramaan: Vai että samma homma olla kaikissa ! No saatiin filmit ostettua ja ihmeteltiin myös, että sehän kävi helposti ja että eihän

se ukko kyselyt yhtään mitään henkkareita, eikä paljon muutakaan.

Kävimme vielä muutamassa Haaparannan kaupassa ostamassa niitä laillisia tuotteita, joita suomalaiset yleensä tuohon aikaan ostivat Ruotsista. Myös Ruotsin Alkossa eli Systembolagetissa kävimme ihan mielenkiinnosta.

Sen jälkeen alkoi tavaroiden piilotus autoon, sillä tiesimme, että Suomen rekisterissä olevat autot ohjattiin tulliväylällä Ruotsin tullin tarkastukseen lähes poikkeuksetta. Nämä laittomat tavarat päätettiin piilottaa väkärin puolen kuramaton alle. Kuramaton alusta oli jonkin verran märkä joten jostakin löydettiin muovipussi, jotteivat arvokkaat filmit olisi kastuneet pilalle.

Lähdimme Haaparannasta kohti Torniota ja niinhän siinä kävi, että Ruotsin tulliväylällä meidät ohjattiin suoraan tulliin. Istuin itse väkärin paikalla ja veivasin tullimiehen pyynnöstä ikkunan auki. Jännitys oli korkeimmillaan, kun tullimies kysyi suomenkielellä:

- Onko mitään tullattavaa ?

Johon vastasin lähes ääni vapisten:

- Ei oo mitään tullattavaa.

Tullimies päyhili epäilevän näköisenä vielä hetken meitä ja autoamme sekä viittoi sitten ajamaan eteenpäin.

Päästyämme rajan yli Suomeen, meiltä kaikilta pääsi suuri helpotuksen huokaus:

- Selevittiinpä heleposti, eihän ne epäilleet yhtään mitään.

Paluumatka Ouluun olikin sitten intoa täynnä ja sovittiin heti, että illalla ennen Oulun keskustaan illanviettoon lähtöä katselisimme nuo ostamamme filmit Maran yläkerrassa, jonne toisin projektorin.

Joskus kello kuuden aikaan illalla meitä olikin kokoontunut Maran vintille tämä Haaparannan seurue ja muutama muukin kaveri seuraamaan pornograafista elokuvanäytöstä. Huone pimennettiin ja tunnelma oli tiheä, projektori alkoi vibdoin surisemaan ja elävää pornoa alkoi näkymään isolla valkokankaalla. Kaitafilmeissä ei ollut ääntä, mutta värikuva ja nimenomaan elävä kuva oli se tärkein elementti tuohon aikaan. Kun sitten joskus klo 21 jälkeen oli aika lähteä ravintolaan, oli noita filmejä katseltu innostuneena varmaan ainakin jo puolenkymmentä kertaa kumpakaan, ennen kuin maltettiin laittaa projektori jäähtymään seuraavan viikonlopun näytöstä odottamaan.

Myöhemmin eräässä pornograafisessa elokuvanäytöksessämme oli mukana meitä kymmeniä vuosia vanhempi paikkakuntalainen irlantilaisista sukua oleva hevostsmies. Hän ei ollut ikinä nähnyt mitään pornofilmiä ja ihmetteli silmät suurina isoa elävää värikuva ja filmissä näkyvän miehen asentoja ja taitoja sekä nousi hurmoksessa seisomaan suu napsuen ja meni jopa käsin hipelöimään projektorikankaan naista ja virkkoi, että ei me kyllä vaimon kanssa tuolla tavalla ole koskaan seksiä harrastaneet.

Vuosien saatossa noita filmejä taidettiin ostaa muutama lisääkin ja yksi tuosta alkuperäisestä porukasta innostui pornofilmeistä niin paljon, että teki tyttöystävänsä kanssa ihan oman pornofilmin kaitafilmiä ja sanoi katselevansa sitä vieläkin nyt n. 60 vuotiaana ukkona aina silloin tällöin muistin virkistämiseksi. (V11/M1948)

En enää tarkkaa järjestystä muista, mistä niitä ekaa kertaa tuli bankittua, mutta löysinpä jossain välissä isä-ukon pienen varaston. Niitten kanssa pitikin olla tarkkana, ettei jäisi kiinni selailusta. [...] katsoin siis joka kerta lehtipinon olemuksen ja lehtien järjestyksen, jotta osasin palauttaa sen selailemisen jälkeen täsmälleen samanlaiseksi. [...] koulustakin oli lehtien bankinnassa hyötyä. joskus ala-asteen lopulla bankittiin rahaa paperinkeräyksellä

muistaakseni television ostamiseksi kouluun. [...] enimmäkseen tietenkin sanomalehtiä, mutta oli pa siellä joku helmikin jonkossa... [...] kovimmat keräilijät poistuivat koulun jälkeen povitaskut pullottaen kotia kohti. Myös kaatopaikka oli erinomainen hankintakanava.[...] mopoiaässä kaatopaikalta kerätyt kuraiset lehdenresut eivät enää niin viehättäneet. Olisi mukava ollut ostaa niitä ihan kaupasta, mutta sehän se vasta ongelma oli näin pienellä kylällä [...] onneksi olivat mopot laajentamassa reviiriä. [...] Päätettiin lähteä ostamaan [Jallua] eräältä metsätaipaleelta sijaitsevalta huoltoasemalta [...] matkaa oli 12 km, pakkasta melkein 20 ja valot toimivat vain toisessa mopoista, mutta oli pa toisaalta asiakin tärkeä.

Eräs toinen kaverini, mika nimeltään, oli kyllästynyt nolostelevaan luonnollista kiinnostusta. Hän päätti, että kun täyttää 18, hän menee kyläkauppaan täysi-ikäisenä ja -valtaisena kansalaisena, ja ostaa korillisen kaljaa sekä pornolehden. Sen verran kova jätkä mika oli, että totentti suunnitelmansa. Kauppareissulla kuitenkin tuppasi jännittämään niin, ettei etikettejä joutanut tarkemmin katselemaan. Niinpä mukaan lähti korillinen ykköstä – ja hinttilehti! (V17/M1967)

Naisten muisteluissa nuoruudessa kohdattu porno on ollut useammin kirjallista.

Koska asuin nuoruuteni pienellä paikkakunnalla, jossa oli ainoastaan pieni kyläkirjasto, en uskaltanut koskaan kirjastosta lukea saati lainata pornograafista kirjallisuutta, vaikka sellaista sieltä varmasti olisi löytynytkin. Ennemmin tyydyin todella omiin fantasioihini sekä äitini lehtikokoelmaan ja television (niukahkoon) tarjontaan. En myöhemminkään ole koskaan ostanut yhtä ainutta pornolehteä tai ostanut pornograafista kirjallisuutta, mutta olen kyllä kirjastossa joskus tutkaillut kyseisen genren kirjoja. Toisinaan olen etsinyt sellaisia kirjoja, joissa tiedän olevan paljon rakastelukohtauksia, vaikka niitä en pornoksi laskekaan.

Vasta lukiossa sain Internet-yhteyden kotiini, joka lopulta selkeästi avasi ovet kaikelle pornograafiselle materiaalille. Tutustuin nopeasti fanfiction-lajityyppiin, jonka lukemisesta nautin edelleen suuresti. Osa fanfiction-tarinoista on selkeästi kirjoitettu suoraksi pornoksi ja toisinaan jopa etsin nimenomaan sen tyyllisiä tarinoita. Kirjoittajien taso on pääsääntöisesti ilahduttavan hyvä, vaikka tarinassa ei sinänsä varsinaista juonta olisikaan, vain pornokuvausta. (V38/N1989)

Lapsuus- ja nuoruusmuistoissa pornoa löydettiin metsäkätöistä, lehtiroskiksista ja omien vanhempien salaisista kokoelmista. Siihen törmättiin myös ystävien esittelemänä.

Alussa pornon hankkiminen onnistui vain lehtiroskisten kautta. En itse asiassa muista, mitä kautta ensimmäisiin törmäsimme, saattaa olla että olimme roskiksissa etsimässä sarjakuvia tai ihan mitä tahansa lukemista. Kerran kävin alaikäisenä läheisellä R-Kioskilla ostamassa ”isälleni Kallen”, tulipunaisena tiskillä tietenkin, mutta kuluneen näköinen kioskitäti ei silmääkään räpäyttänyt ojentaessaan lehden ylähyllyltä täriseviin käsiini. Sittemmin siirryimme lehdistä videoihin – ala- yläasteen parhaan ystäväni isä oli satelliittilautasten varaosien maahantuojia, ja ymmärrettävästi heidän kotipihaltaan löytyi kaksikin valtavaa satelliittiantennia. Kanavia oli satoja, ja siitä joukosta löytyi myös ulkomaisia pornokanavia

sellaiseen aikaan, jolloin niitä ei juurikaan ollut Suomessa muuten saatavilla. Tosin Canal + ja vastaavat tarjosivat jo tuohon aikaan perjantai- ja lauantaiöisin hardcore- ja softcoreporno, lähettykset alkoivat jo tuolloin noin puolenyön aikaan. Kaverin perheellä oli useampia videonauhureita, joista osa oli kellarissa olevassa huoneessa, josta oli tehtykatseluhuone/ musiikkistudio. Siellä oli varsin helppo paitsi katsella viikonloppuöisin pornoa, myös nauhoittaa sitä kaverin vanhemmilta salassa. Jäimme vain kerran kiinni aiheesta kopioidessamme yhtä nauhaa toiselle, jolloin oli pakko käyttää useamman huoneen nauhuria – tuolloinkin kyseessä oli melko viaton strippauskisan taltiointi, joten meille pidettiin vain lyhyt puhuttelu aiheesta – perheen äiti ei varmasti arvannut, kuinka paljon rankempaa kamaa olimme jo siinä vaiheessa nähneet. Lisäksi löysimme perheen isän pornokätkön (joka oli verrattaen helposti löydettävissä ts. ei varsinaisesti mikään kätkö ollenkaan), jota kulutimme useamman vuoden ajan salaa. Keräsin itse elokuvia jo tuolloin, joten pornokasettien piilottaminen kohtalaisen valtavan elokuvakokoelmani joukkoon ei ollut kotona kovin hankalaa – kaappini olivat täynnä kaverini kanavilta äänitettyjä elokuvia täsmälleen samannäköisillä videokaseteilla, joten vanhempieni olisi ollut lähes mahdotonta löytää niitä katsomatta jokaista nauhaa läpi. Myöhemmin, muuttaessani pois kotoa, liityin pariin pornon postimyynnikauppaan, joista tuli ensin video ja myöhemmin DVD automaattisesti kerran kuukaudessa, ellei sitä perunut. Kuuluin kyseisiin kerhoihin varmaan 2000-luvun alkupuolelle. Postimyynnihän toimi ovelasti niin, että kasetti tuli usein puolivahingossa, koska ”kuukauden elokuvaa” ei muistanut peruuttaa. Laajakaistanetti mullisti kaiken – sen myötä erosin postimyynnistä ja nurkkiin jääneet lehdetkin säilytin lähinnä tietynlaisista tunnesyistä. Kaapissani on edelleen kohtalaisen kokoinen laatikko VHS- ja DVD-pornoa, mutta sillä ei ole juurikaan käyttöä enää. Samalla tavalla huonompien laajakaistayhteyksien aikoina tallensin pornoa koneelleni, jolloin latausajat saattoivat olla melko pitkiäkin – myöhemmin tyhjentääkseni kovalevyjä poltin elokuvat levyille. Kyseiset levytkin ovat edelleen tallessa, mutta niitäkin tulee harvemmin nykyään kulutettua, koska nopeudet ovat nykyään niin nopeita, että pornoa tulee strimattua ilmaiseksi lähes poikkeuksetta. Tarjonta on niin valtavaa, että pornoa kuluttava löytää varmasti jotain kuhunkin tilanteeseen. (V24/M1975)

Joidenkin kotona oli pornolehtiä piilotettuna. Teininä vielä liukuin metsissä ja lähellä asutuskeskuksia löytyi silloin tällöin hylättyjä pornolehtiä. Kun paperinkierrätys yleistyi jotkut etsivät pornoa paperinkeräyksestä. Teini-ikäisenä pornon hankkiminen oli helpompaa ja minulla oli lehtiä yli parikymmentä. (V20/M1970)

Pikkupoikana löydöt olivat nimenomaan löytöjä – mutta siihen aikaa subteellisen yleistä löytää Kallea tai Rattoa tms lehtiroskiksista tai hylättyinä metsiköistä. Myöhemmin isän suppea VHS kokoelma löytyi ihan sattumalta josta pääsi salaa näkemään tunti tolkulla materiaalia. Yläasteelle siirryttyä oli mahdollista jo ostaa kioskilta itse lehtiä sekä myös joskus vierailta pornokaupoissa kun pääsi isompiin kaupunkiin. Pornokauppakulttuuri oli voimissaan hyvinkin pitkään ja vielä 2000 luvun puoliväliin tultaessakin saattoi löytää muutakin kuin ihan kaikkein perinteisintä massatuotantoa.

Nyttemmin ei ole oikeastaan mitään järkeä edes mennä (suomalaisiin) pornokauppoihin, koska tarjonta on niin perus massa kulutustavaraa. Se aika kun oli mielenkiintoisia lehtiä, vanhaa vintage säliää yms löytyi tomuisista hyllyistä, on mennyt ohi.

Keräily on siirtynyt lähinnä ulkomailla käydessä tehtyihin hankintoihin, kohteina enimmäkseen vanhat lehdet, super-8 filmit (= kaitafilmit) jne. On vaikea sanoa mitä

ihmisillä suomessa on ballussa, mutta voisin kuvitella että omat kokoelmat on subteellisen laajat verrattuna standardiin. (V43/M)

Vaikka pornon saatavuutta säädeltiin Suomessa melko jyrkästi, saattoivat ruotsalaiset postimyyntifirmat toimia kotimaisilla markkinoilla vapaasti. Postitse kaupiteltiin 1970-luvulla asento-oppaita ja rohkeita kuvitettuja tarinoita, kun taas 1980-luvulla tarjonta painottui yhä enemmän videoihin ja Teresa Orlowskin kaltaiset europornotähdet nousivat maineeseen myös Suomessa. Nettiyhteyksien arkistuesssa 1990-luvun lopulta saakka pornon levitys ja kulutus on siirtynyt kasvavasti nettiin.

Sitten löysin Sandbergsin postimyyntifirman kotiin tulleesta kuponkitarjousesitteestä. Sieltä filmejä sai edullisesti. Usein oli tarjouksia, joissa enemmän ostaessa sai ilmaisfilmejä ja alennuksia. Olin jonkin aikaa pornofilmikerhon jäsen. Sieltä minulle lähetettiin joka kolmas kuukausi kasetti, missä oli kaksi elokuvaa, yhteensä kolme tuntia pornoa.

Internet on tehnyt helpoksi seksitarvikkeiden tilaamisen verkkokaupasta. Internet on myös tuhvillaan ilmaista pornoa. Itse olen hyödyntänyt sitä lataamalla sieltä muistitikulle videonpätkiä. Näin saan itseäni eniten miellyttäviä pornofilmejä, jotka pursuavat spermaa ilman turhia esileikejä. Viimeisin löytöni on japanilainen hentai. Piirretyt kuvat antavat enemmän tilaa mielikuvitukselle, kuin näyttelijöiden esittämä porno. Näitä hentai-kuvia minulla on tallessa jo noin tuhat kappaletta ja niiden etsiminen netistä on myös kiva harrastus. (V12/M1950)

MTV aloitti ns. kesäpornon esittämisen 1987, jolloin pehmopornoelokuva *Emmanuelle* herätti laajaa kohua. Kovaa pornoa esitettiin sittemmin sekä television maksukanavilla (esim. Canal +) että vuosituhannen taitteessa ilmaiseksi kaapelitelevision ATV ja Moon TV -kanavilla.

Yöllä meillä näkyi maksukanava huonon kuvan ja lumisateen kanssa (ilmeisesti signaali pääsi televisioomme jostain naapurista). Monesti, kun äiti ja siskoni oli mennyt nukkumaan, katsoin yöllä tuota maksukanavaa ja toivoin, että se jollain ihmeellä rupeaisi näkymään kunnolla. En siihen aikaan uskonut Jumalaan, mutta kerran jopa rukoilin, että kanava alkaisi näkymään.

Myöhemmin, kun ikää oli tullut lisää ja internet oli kehittynyt, latsin pornoa Kazaa-ohjelmalla. En koskaan edelleenkään kyseenalaistanut pornoa, vaikka äitini oli sanonut, että oikea seksi ei ole sellaista, mitä pornoelokuvissa esitetään. (V29/M1981)

Pornoa olen etsinyt vasta nuorena aikuisena, kun olen saanut käyttööni oman tietokoneen ja Internet-yhteyden, josta porroni olen löytänyt. Aluksi latsin elokuvia vertaisverkoista, mutta nykyään katsottu niitä streamattuna pornovideosivuilta. Katselin myös joskus kavereitteni kanssa vanhempieni nukkuessa pornoelokuvia satelliitti-TV:stä muutaman kerran. (V36/M1988)

1980-luvun jälkeen syntyneiden keskuudessa muistoissa internet on yleisesti ottaen ollut keskeisin – joskaan ei useimmiten ainoa – pornokulutuksen kanava.

Suunnilleen vuonna 1995 tai 1996 tietokone muutti pornografisen aineiston kulutukseni kokonaan. Eräänä kesänä koin yhä varsin positiivisena muistuvan vimman piirtää fantastisia ja itseäni kiihottavia pornografisia kuvia kotikoneellani. Harmillista, että olen poistanut kuvat koneeltani. Ne olivat kuin biekasta rakennettuja perverssejä luomuksia, joita kohtaan tunsin outoa ylpeyttä. Löydettyäni ensin BBS-järjestelmät ja sitten internetin, hylkäsin ykskantaan ajatuksen miestenlehdistä. Ekssoottisia kuvia, jotka poikkesivat esimerkiksi kotimaisista, rumilta tuntuneista miestenlehdistä, pystyinkin yhtäkkiä lataamaan kotikoneelle. Käydessäni ala-asteen kuudennella luokalla ensi kerran selaamassa internetiä kaupunginkirjaston koneella, eksyin Playboyin sivuille. Muistan tämän siitä syystä, että kirjastovirkailija kävi huomauttamassa tästä minulle. Samalta matkalta toin kotiin ensimmäiset disketille jpg-formaatissa tallettamani kuvatiedostot. Ne olivat saman sivun aineistoa. (V31/M1983)

Pornoa on tullut vabdattua pääasiassa internetistä, jonkun verran myös televisiosta. (V32/M1985)

Olen etsinyt pornoa vain internetistä. Tiedän, että on olemassa miestenlehtiä ja nykyään myös naistenlehtiä ja pornovideoita, mutta en ole koskaan kokenut, että niiden sisältö olisi minua varten. (V34/M1986)

Internetistä löysin ensimmäisen pornon, juuri vuositubanteen vaihteessa. Sitä ennen joissain taidekirjoissa oli alastomia ihmisiä, erityisesti miehiä, jotka vetivät huomion puoleensa, mutta ne eivät olleet pornografiaa. 00-luvulla yläasteikäisenä surffasin kaikenlaista pornoa Internetissä, ei kauaa kestänyt kun haut kohdistui pelkästään miehiin. Muutamat sivustot olivat linkkikokoelmia ja tein joitain hakuja haparoiden hakukoneilla. Muiden pornonkäytön tai löytämisen olen vain kuullut silloisilta koulukavereilta. Jotkut ostivat tai saivat käsiinsä joitain lehtiä, joista en silloin tiennyt mitään. Ulkomailla yritin tiiraila kioskeista josko näkyisi miestenlehtiä miehille, tosin en koskaan ostanut mitään. (V35/M1986)

Myös veljelläni oli jossain vaiheessa tyttökalenteri huoneensa seinällä. Se oli ”kiltti” kalenteri, tytöt poseerasivat rinnat paljaina erilaisten lentokoneiden kanssa. Kerran yksi ystäväni halusi antaa poikaystävänsä joululahjaksi tyttökalenterin. Oikeat tyttökalenterit olivat hänestä liian kalliita ja hän päätti tehdä sellaisen itse. Menimme jollain lukion hyppytunnilla kahdestaan divariin ja siellä selasimme ja kommentoimme miestenlehtiä ja etsimme hyviä kuvia.

Lukioaikana, muistaakseni, tutustuin myös Robert Crumbin ja Kalervo Palsan sarjakuviin. Niissä oli seksiä, ne saattoivat olla välillä kiihottavia, välillä abdistavia ja välillä hauskoja. Yläasteella luin Lady Chatterleyn rakastajan. Siinä varsinaista eroottista sisältöä oli aika vähän. Mieleeni jäi, että siinäkin sanottiin, että naisen tulee osata antautua miehelle. Siinä oli myös kohta, jossa Lady Chatterley kuvasi rakastajansa kanssa tehneen asioita, jotka polttivat pois kaiken häpeän. Se oli minusta hienoa. Kirjassa otettiin kantaa myös siihen, että miestenkin pitäisi pukeutua seksikkäämmiin. Luin myös sellaisen kirjan, kuin

”Vapauta meidät rakkaudesta”. Se vasta oli hämmentävää luettavaa. Se oli jonkinlainen feministinen kirja, jossa romanttinen rakkaus nähtiin yhtenä naisen alistamisen muotona. Nämä kirjat eivät olleet pornoa, mutta lukutapani oli sama kuin pornon kuluttajalla. Etsin niistä seksuaalista kiihottumista. Oli aika vaikea löytää kirjastosta pornokirjallisuutta.

Omilleen muutossa oli yksi odotettu puoli, että saa vihdoinkin katsoa televisiota rauhassa eikä tarvitse joka seksikohtauksen kohdalla kärsiä vanhempien seurassa. Samalla tavalla olin innoissani hankkiessani ensimmäisen kotitietokoneen. Ikinä en ollut kehdannut katsoa mitään pornoa yliopiston mikroluokissa. Hankin ensimmäisen kotikoneen ja nettiliittymän vasta vuonna 2004. Olin ihan hirveän hermostuksissani tietoturvakysymyksistä. Kävikin niin, että jollain pornosivulla vieraillessani koneeseen iski virus. Koko näyttö meni valkoiseksi, mikään ei enää toiminut. Muistan ahdistuneena selittäneeni tilannetta yhdelle kaverille. Hän nauroï ja kysyi, että mitä ihmettä sinä pornosivuilla kävit. Kyllä olen itsekseni ihmetellyt tuota kysymystä, että eikö se nyt ole selvää, miksi siellä käydään. Mutta muistan, miten haavoittuneeksi tunsin itseni, kun tietokoneeni saastui. Ja kyse oli kuitenkin vain tietokoneesta. Miten haavoittuva sitten olisikaan, jos etsisi seksuaalista nautintoa toisen ihmisen kanssa ja tulisi siinä loukatuksi (raiskatuksi tai hyväksikäytetyksi, tai kiristetyksi jälkeensä, tai jos saisi sukupuolitautin, tai jos tulisi häpäistykseksi pelkän halun ilmaisemisen vuoksi.) Ja mahdollisuus seksuaaliseen nautintoon sumentaa arvostelukykä ja tekee myös sillä tavoin alttiiksi hyväksikäytölle. Minulla sentään loukkaantui vain kone. Tietysti pelkäsin myös, että voisinko saada jotain kamalia laskuja jne. Sellaisia seurauksia ei onneksi tullut, sain tietokoneen kuntoon jotenkin ja yritin olla sittemmin varovaisempi.

Jonkin aikaa jaksoin olla kiinnostunut netin tarjoamista pornosivuista. Olin hämmästynyt siitä, miten kiihottumiseen riitti pelkkä videokuva peniksen sisään ja ulos menosta. Aika nopeasti tarjonta alkoi puuduttaa. Videot olivat aina samanlaisia. Maksullisille sivuille en uskaltanut enkä halunnut mennä. Kysyin kerran vinkkejä yhdeltä mieheltä intiiminä hetkenä. Hän neuvoi joitain hyviä ilmaisia sivustoja. Jossain vaiheessa tuli mieleeni, että hyvin kirjoitettu teksti voisi olla kiihottavampaa kuin kuvat tai videot. (V25/N1975)

Kokoajan olen avoin uusille tavoille imuroida pornoa. Ehkä muutamia kertoja vuodessa löytyy joku minulle uusi laaja pornonettisivu tai tosi näppärä pornon imurointiohjelma. [...] 90-luvun lopulta asti pääsin Internetiin koulujen koneilla. Ensin minulla oli korpuilla muutamia pornokuvia ja eroottisia tekstejä. Oikeastaan tulosteet olivat tärkeimpiä ja en vielä kerännyt digitaalista kokoelmaa. Internet oli aika uusi silloin vielä. Välillä surffattiin yhdessä kavereiden kanssa pornosivuilla. Joskus kilpailtiin kuka löytää tavalla tai toisella erikoisimman pornokuvan. <http://www.pictureview.com> oli parhaita paikkoja ja sinne pääsi jos löysi toimivan käyttäjätunnus salasanan niihin erikoistuneelta sivulta ja se oli tietysti laitonta. Koulu yritti puuttua pornosurffailuun mutta se ei vaan onnistunut. Kaikkeen ei aika riittänyt joten paljon enemmän tehtiin muuta kuin pornosurffailua. Piti oppia monen ohjelman käyttö ja viestinnästä niin paljon kuin vain suinkin pystyi. 2000-luvun alussa aloin kerätä digitaalista kokoelmaa. Kävin tätä kyselyä varten digitaalista pornokokoelmaani läpi ja seuraavat luvut tiedostojen määrästä ovat näihin päiviin asti säästyneistä tiedostoista. Ensimmäisenä vuonna kuvia oli 150 kappaletta. Seuraavana vuonna kuvia oli jo 2600 kappaletta. 2000-luvun puolivälissä kuvia oli ainakin 44000 kappaletta ja samat tiedostot olivat kokoelmassa hyvin moneen kertaan. Tiedostot olivat aika sekavassa järjestyksessä. Jos oikein pinnistän muistia niin Altavistalla taisi olla ensimmäisenä kuvabaku ja sitä käytin paljon pornokuvien etsimiseen. Sitten Googlen kuvabaku tuli ja siitä tuli paljon parempi

pornon etsimisessä. [...] Suurinosa kuvista oli yksi kerrallaan imuroituja eli pornokuvakokoelmani oli aika vaatimaton vielä vuonna 2005. Sitten opin käyttämään torrentteja ja löytyi servereitä kuten rapidshare.com Monesti servereiden aineisto on pakattuja rar-tiedostoja ja osa on suojattu salasalla mikä pitää etsiä kissojen ja koirien kanssa jostain blogista. [...] Olen tällähetkellä vähän väsähtänyt imuroimaan Internetistä lisää pornoa ja muuta aineistoa. Jotenkin se uuvuttaa jo ajatuksena että aineistoa on niin paljon. Saatoin käyttää aikaisemmin hyvin paljon tunteja pornon etsimiseen. Sekin vaikuttaa että tätänykyä seurustelen eli en voi etsiä pornoa vaikka koko viikonlopun ajan. Yhdelle sivulle hankin maksullisen pääsyn mutta se oli muutaman taalan vain per kuukausi. Niin ja parille serverille hankin muutaman päivän pääsyn koska silloin pystyi imuroimaan paljon nopeammin ja vähemmällä muillakin rajoituksilla. Suurinosa parhaista sisällöistä maksaa noin 30 taalaa per kuukausi ja jos olisi rajattomasti rahaa olisin varmaan yli sadan sivun maksava jäsen. [...] Videoita on kokoelmassani noin 300Gt ja videotiedostojen määrä noin 4000. Englanninkielisiä eroottisia tarinoita on noin 500Mt ja sisältönä monenlaiset BDSM- ja sybian-tarinat. Sitten kuvia ja nettisivuja on yhteensä 130Gt ja 1 100 000 tiedostoa joista verkkosivuja on 30Gt ja 500 000 tiedostoa. Joistain offline-sivustoista olen ottanut kopion poistanut muut tiedostot paitsi kuvat ja nimennyt kuvat juoksevalla sarjanumerolla ja liittänyt pornokuvien kokoelmaan. Nimeämiseen on olemassa Renamer-ohjelma. Käytän usein ohjelmaa mikä poistaa kaikki samat kuvat eli duplikaatit ja jättää jäljelle vain yhden kuvan jokaista koska ne tavat miten imuroin kuvia välillä aiheuttaa sitä että duplikaatteja kertyy paljon. pornokuvien kokoelmassa on noin 300 kansiota ja suurinosa on mallien nimisiä kansioita. En muista aivan kaikkia malleja ulkoa. Sitten pornosarjakuvia minulla on muutamia satoja ja niistä ei ole kuin aivan muutama tosi mieluinen ja liian monessa on joko liian laihoja naisia ja/tai liikaa raakaa väkivaltaa. Kaikkiaan pornoon liittyviä tiedostoja minulla on kovalevyillä $2 \times 1\,100\,000$ kpl ja vielä osasta aineistoa on kopiot Cd:llä ja DVD:llä eli pornoon liittyviä tiedostoja on noin 3 000 000 kappaletta. Nykyisin on aika vaikeaa pitää kokoelmani kuvien määrä eksponentaalisessa kasvussa. Isoimman yksittäisen imuroinnin tein viimeviikolla ja se oli 13Gt ja monta tuhatta kuvatiedostoa vanhoja isotissisiä naisia. (V20/M1970)

Edellinen vastaus oli varsin pitkä ja yksityiskohtainen ”pornoelämäkerta”, jonka kirjoittaja pohtii laajasti sekä pornosuhdettaan, ruumisihanteitaan, pornon kulutustapojaan että keräilykäytäntöjään: vastaaja mainitsee hakeneensa pornoa netin lisäksi kirjastoista, kioskeista, seksiliikkeistä, kirjakaupoista ja antikvariaateista.

Monissa teksteissä viitattiin pornografian jakamiseen. Jakaminen on johtunut usein olosuhteiden pakosta, kuten pornon hankalasta saatavuudesta ja kalliista hinnasta. Samalla jakaminen on vahvistanut kaveriyhteisöjä ja tuottanut yhteishenkeä. Jakamisesta kirjoittivat kaiken ikäiset vastaajat.

kylä niitä lehtiä, valokuvia annettiin ja vaihtettiin kuului ajan henkeen. (V4/1928)

Pornon löytämisestä tulee mieleen noin v. 2000 kun vein roskia kylän yhteisroskikseen. Yllätys oli suuri kun avasin kannen ja siellä oli muistaakseni 52 pornolehteä jallua, kallea,

eroticaa ym. Ne olivat priimakunnossa, otin ne tietenkin mukaani kotiin. Sitä en tiedä kuka ne oli sinne tuonut, mutta minulla ja monelle muulle niistä oli iloa pitkäksi aikaa. Minulla on vieläkin niitä paljon jäljellä eihän pillu ja hyvät jutut paljon muutu. Sain kerran lahjoituksena myös n 50 kpl pornokasetteja 80 kpl tietokonelevyjä jotka minulla on tallella. Harvoin niitä tulee enää eläkeiässä enää katseltua. (V13/M1951)

1.4 Onko sinulla muistikuvia pornon säilyttämisestä, kuten lehtien, kirjojen tai videonauhojen sijoittamisesta kodin tiloihin?

Kysymykseen vastasi 20/45 vastaajaa. Jotkut vastaajista mainitsivat tämän kysymyksen yhteydessä myös muistamiaan pornolehtiä, jotka liittyvät toisen osion ensimmäiseen kysymykseen 2.1.

Pornon säilyttämiseen liittyi lähes poikkeuksetta salailu: henkilökohtaisia pornokokoelmia salailtiin, toisten kätköjä tutkittiin ja pornon kulutuksen salaisuus oli etenkin lapsuus- ja nuoruusmuistoissa jopa itsessään kiihotusta lisäävä tekijä. Vastaajat eivät yleensä yhdistäneet pornomuistojaan häpeään muutoin kuin niissä tapauksissa, joissa heidän kätkönsä tai pornon kulutuksensa oli paljastunut vanhemmille. Yksi vastaaja (V32/M1985) kertoi, ettei ole koskaan säilönyt pornoa millään tavalla siinä pelossa, että joku saattaisi löytää kätkön. Mainittuja materiaaleja oli moninaisia (esim. V26/N1977: ”Jonkin verran lehtiä, kirjoja, sarjakuvia, videonauhoja, DVD-levyjä, välineitä, Internetistä kerättyä materiaalia (lähinnä videoita, ei niinkään kuvia, tekstejä tai muuta) eri tallennusvälineillä”). Eniten vastauksissa viitattiin lehtiin, videoihin ja muuhun liikkuvaan kuvaan.

Ainoat vastaajat, jotka eivät ottaneet kantaa salailuun olivat vastaajia, jotka asuivat tai olivat asuneet yksin, jolloin tarvetta salailuun oli vain vieraiden tullessa kylään (esim. V22/M197: ”Vanhat pornolehteni ovat yhä tallella vintillä jonkun laatikon pohjalla. Lehtiä eikä videoitakaan tule juuri koskaan katseltua, sillä nykyisin tarvittavan pornon saa netistä ilmaiseksi”). Salailutarve liitettiin myös sukupolvieroihin:

Mitä tulee [mjnun ja vaimoni Jallu-lehden] säilyttämiseen sitä pidettiin visusti paikassa josta kotona vierailleet lapset eivät olisi saaneet sitä käsiinsä. Varmasti olisimme molemmat olleet kovasti noloissamme ja kokeneet pahankin arvon menetyksen. Minun ikäluokkani ihmiset kokivat hyvinkin abdistusta jos olisi tavattu moisen tirkistelystä. (V3/M1928)

Toistuva teema pornon säilömisessä oli teini-ikäisten tapa piilottaa lehdet kodin sisätilojen sijaan jonnekin lähistölle, yleensä metsäympäristöön.

Yritin piilottaa pornon mahdollisimman hyvin. Kotimaisissa pornolehdissä oli eroottisia tarinoita eli hyödynsin masturboinnissa sarjakuvia ja pornolehtien kuvia ja eroottisia tarinoita.

Kaikkiaan lehtiä ja sarjakuvia minulla oli parisenkymmentä. Tein jopa metsään piilon pornolleni. En halunnut että kukaan siihen puuttuisi. (V20/M1970)

Kuitenkin vasta varbaisteini-iässä uteliaisuus todella beräsi, ja näitä lehtiä oli löytynyt lisääkin. Muistan myös istuneeni metsiköissä lukemassa sinne jätettyä materiaalia. (V28/M1987)

Tutustuin pornografiaan melko nuorena. Asuin ikävuodet 10-11 Isossa-Britanniassa, ja muistan elävästi, että piilotimme parin kaverin kanssa muovikassissa läheiseen metsään kymmenkunta lähiön lehtiroskeiksista dyykattua pornolehteä (Kalle, Jallu ja vastaavat olivat kovassa huudossa läheisessä kerrostaloyhtiössä) ennen lähtöäni reissuun. Löytäisin epäilemättä kätköpaikan vieläkin, suljettu muovikassi oli tungettu ison kiven alla olevaan koloon, johon oli laitettu pienempi kivi suojaksi. Palattuani puolentoista vuoden päästä ystäväni kertoivat muovikassin ”mystisesti kadonneen”. Tiedä sitten, olivatko lehdet siirtyneet kaverien kotinurkkiin vai oliko joku muu löytänyt kätkömme. (V24/M1975)

*Oikeastaan hankintaa suurempi hankaluus oli lehtien säilyttäminen. Paljon oli juttuja kavereista, joilla oli kovin nöyryyttäviä kokemuksia narahtamisesta. Mutta kyllähän tarpeeseen keinot keksitään. Ideoimme kaverini Janen kanssa, että emme veisikään kaatikselta kerättyjä lehtiä kotiin, vaan perustaisimme metsään tukikohdan – **pabeellisuuskätkön!**” Pojat piilottivat vanhan romuttuneen Anglian etulokasuojan sisälle muovipussiin pornolehtiä ja tupakka-askin. Tarina jatkui poikien ostettua ensimmäisen Jallun huoltoasemalta: ”Kaverini keksi erän nerokkaimmista kuulemistani lehtijemmoista [... hänellä] se oli omissa huoneessaan kätevästi pallokartan sisällä – aina saatavilla, kun tarvetta ilmeni. (V17/M1967)*

Samoihin aikoihin pääsin koulun kaksiviikkoisella työelämään tutustumisjaksolla töihin erääseen konttoriin, jossa työskentelevä väestö oli hyvin koulutettua ja hyvin pukeutunuttakin. Yllätys oli suuri, kun WC:ssä käydessäni patterin välistä löytyi pornolehti. Muuta en siitä muista, kuin että aivan uusi se ei ollut, joku muukin oli sitä aikojen saatossa lueskellut. (V18/M1969)

Todennäköisesti ensimmäisen pornolehden, jota olen katsellut löysin [...] enon huoneen yläkaapista isosiskoni kanssa. Luulen siskoni olleen tuohon aikaan noin 14–15 -vuotias mummolan kesätyöläinen, mikä tekisi minusta tapattuman aikaan noin 6-vuotiaan. Vuosi oli ehkä 1988. Muistan siskoni olleen todella innoissaan löydöstä. Taivuttelujen jälkeen sain minäkin luvan vilkaista lehteä. Linnoitauduimme vessaan lehteä katselemaan vaikei ketään ollutkaan kotona (mummolassa siis). Siskoni esikatseli sivut ja vilautteli lehdestä valittuja paloja meikäläiselle. Kuvien suhteen olin lähinnä utelias. Kinnostukseeni saattoi vaikuttaa siskoni silminnähtävä jännitys tilanteesta ja ”kiksit” mitä lehden selailu aiheutti. Jossain vaiheessa kuulimme eteisestä ääniä, jolloin lehti sujautettiin pikaisesti kylpyammeen alle. Palasimme myöhemmin vielä rikospaikalle, kunnes siskoni päätti piilottaa lehden takaisin. (V30/M1982)

Kotiin sijoitetut aineistot pyrittiin sijoittamaan paikkoihin, joista ulkopuoliset eivät niitä helposti löytäisi. Piilopaikat olivat hyvin samantyyppisiä vastaajien iästä riippumatta.

Muistan myös löytäneeni vuotta nuoremman sisareni lehtikätköt, joista toinen oli sängyn ulkokuorauksen alle ovelasti sijalettu Jallu ja toinen oli vaatekaapin alimman hyllylevyn alle piilotettu pokkarikokoinen tarinakirja. (V18/M1969)

Vuosikymmeniä sitten porno lehtet oli ainakin savolais miehillä hyvin tärkeitä ne pitettiin piilossa tyynyn alla. Salaa niitä katselivat saivat naisen puutteeseen apua. (V4/M1928)

Piilottelin niitä koulupöytäni alimman laatikon ja sängyn alla. Isäni löysi niitä välillä ja poltti tai hävitti niitä. (V36/M1988)

Toisinaan kiinnijäämisen pelko johti kattaviinkin toimenpiteisiin materiaalin piilottamiseksi tai hävittämiseksi:

Kotona asuessa tulostelin joitain A4:n kokoisia isoja kuvia miehistä ja kun niitä aikani katselin, revin ne pieneksi silpuksi ja piilotin lehtikeräyslotaan paksujen besareitten tai mainoslehtisten väliin. Näin paljon vaivaa ja tein ajatustyötä, etten jäisi kiinni. Joitain kuvia ja omia piirroksia piilotin omiin hyllyihin laatikoiden pohjalle ja yöpyydän laatikkoon. (V35/M1986)

Merkittävä syy edellisen vastaajan huolellisuuteen lienee myös ollut hänen miehiin kohdistuva seksuaalinen kiinnostuksensa, jonka hän pyrki nuoruudessaan salaamaan. Pornopiiloista ei vastausten perusteella juurikaan kerrottu muille, vaikkakin puolisoilla on toisinaan ollut käsitys toistensa kätköjen sijainnista.

Ostin parikymmentä lehteä 15–18-vuotiaana kun niiden ostaminen oli minulle laillista, mutta videoiden ei. Ne ovat minulla vieläkin, ja olen säilyttänyt kokoelmaani lähinnä eräässä yläkaapissa, jota muut eivät tule usein avanneeksi. Avovaimoni ovat olleet täysin tietoisia pornolehdistäni. (V33/M1986)

Siinä vaiheessa kun aloin tilata pornofilmejä postimyynnistä alkoivat pornomateriaalivarastoni kasvaa. Lisäksi oli tallessa ensimmäinen Jallu ja Kalle sekä kaikki Eroticat ja Privatet. Säilytin niitä omakotitalon ullakolla lautojen alla. Jossain vaiheessa tuli mieleen, että mitäs jos minä kupsabtaisin ja jälkipolvi löytäisi keräämäni materiaalin. Siinä vaiheessa karsin materiaalia siten, että ne mahtuivat pariin pabvilaatikkoon ja laitoin ne vaatehuoneen ylähyllylle muiden tavaroiden taakse. Vaimolle tietysti kerroin, että laatikoissa on pornolehteni ja videoni. Seuraava säilytyspaikka oli sängynaluslaatikko, jossa säilytin pornomateriaaliani vaatteiden alla. Vaimoni ei tykännyt koskaan tästä laatikosta. Olin ostanut sen nimenomaan pornon, enkä vaatteiden säilyttämistä varten. Siellä olivat filmit, lehdet ja lelut. Minun

seksileluistani vaimoni ei tiennyt mitään. Omansa hän säilyttää lipastossa alusvaatteidensa alla. Kerran tosin kärehdin seksilelusta kun yöllä kapakasta tultuani aloin tyydyttää itseäni keinovaginan avulla saunan pesuhuoneessa ja nukahdin kesken aktin. Vaimoni heräsi ja näki minun nukkuvan keinovaginan vierellä saunan lattialla. Kuukausi sitten inventoin taas pornotarvikkeeni ja sain niiden määrän niin pieneksi, että ne mahtuvat sängynpäädyssä olevaan henkilökohtaiseen kaappiini. Siellä on enää VHS-kasetteja, Jenny Everleighin kirjasarja yksi Private-lehti ja keinovagina. Lisäksi kaapista löytyy liukuvoidetta pari purkkia. Toinen on tarkoitettu vaimon ja toinen keinovaginan kanssa käytettäväksi. (V12/M1950)

Salailuun on myös liittynyt vastavuoroisesti löytäminen: lapset ovat löytäneet vanhempiansa kätköjä ja vanhemmat ovat vierailleet lastensa kätköillä.

Lapseni (kolme poikaa ja tyttö) eivät ainakaan minun nähteni kotiin tuoneet. Yhden ainoan kerran huomasin, kuinka vanhin poikani oli piilottanut vaatekaappiin vaatteittensa alle erään kohukirjan. En puhunut siitä mitään, kirjastosta hän oli sen lainannut. Nuorena Käylään tultuani kuljin retkellä ja yöryin autiokämpissä. Joskus kämpissä oli poikia, poikosisia, joilla oli miestenlehtiä selattavanaan. Piilottivat ne heti minut tuntiensa. (V7/N1934)

Pääosa löydöistä on ollut vanhempien kätköjä, joihin lapset ovat taloa tutkiessaan törmänneet (esim. V37/N1989: ”Muistan joskus löytäneeni vahingossa vanhempien vaatekaapista vaatteiden alta pornovideon, kun etsin lapsena joululahjoja. Kokemus oli hämmäntävä, sillä kannessa oli paljastava kuva muodokkaasta naisesta törkeä ilme naamallaan”). Vastaajat kertoivat katselleensa vanhempiansa pornokätköjä salaa (V31/M1983, V36/M1988, V43M) ja yrittäneensä parhaansa mukaan palauttaa kätköt aina mahdollisimman tarkasti samaan kuntoon kuin ne löydettävissä olivat.

Pornon kuluttaminen siirtyi kuponkikuvastoista kokonaan toisenlaiseen yhteyteen löydettyäni isäni miestenlehtiä ja videokasetteja pursuavan kätkön. Katsoin tuohon aikaan paljon elokuvia, ja harrastin erilaisten televisio-ohjelmien keräämistä videonauhurilla. Lehtien sijaan videokasetit saivat minut täysin pauloihinsa. Kätkön hitaasti etenevä tutkiminen oli jännittävää puuhaa, joka tuli jatkumaan ensin intensiivisemmin ja sittemmin satunnaisesti koko sen ajan kun asuin vanhempieni luona. Mieleeni on painunut elävästi, kuinka kotelojen paikka ja videokasettien suunta koteloissa oli painettava tarkkaan mieleen näitä poimittaessa, ja kuinka video oli kelattava sekunnilleen siihen paikkaan, jossa se oli ennen tirkistämistäni ollut. Tämä tapahtui toki vanhempieni ollessa poissa kotoa. Tavallaan itsenäinen ja salainen harrastukseni oli vauhdittava osasyys myös varhaisteini-iässä tapahtuneeseen itsenäistymiseenikin: jäin usein suunnitellusti kotiin jatkaakseni salaista harrastustani. (V31/M1983)

Isän kokoelmat oli harvinaisen hyvin piilossa, mutta uteliaisuus vie aina voiton ja kätkät löytyy. Omia kokoelmia en ole piilotellut enkä ole uskonut sen tarpeellisuuteen ja toisaalta kun kokoelmat on niin laajat että puhutaan sekä huoneita täyttävästä säilämäärästä että taiteesta pornografisten taulujen muodossa, se ei ole enää siinä mittakaavassa että voisi piilottaa johonkin laatikkoon vintille. (V43/M)

Jälkimmäisessä vastauksessa on esimerkki kokoelmasta, jonka salailu on jo mahdotonta ja kokoelmasta muodostuu ainakin puolittain julkinen tila. On myös syytä huomioida, että kyseinen vastaaja on hyvin erikoistunut keräilijä, joka erottaa kokoelmansa pelkästä masturbaatiovirikkeestä. Siinä missä useimmat vastaajat ovat kartuttaneet pornokätköjään sattumanvaraisesti metsistä ja paperikeräyslaatikoista löydetyistä aineistosta, tämä kerääjä on kartuttanut kokoelmaansa pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Internetin ja laajakaistanopeuksien kasvamisen myötä pornon fyysisen säilömisen tarve on pienentynyt ja useat vastaajat kirjoittavat joko luopuneensa lehti- ja videokokoelmistaan kokonaan, editoineen niitä radikaalisti tai käyttävänsä niitä harvoin (myös Kyrölä ja Paasonen ilmestyy).

Internet-yhteyden saamisen jälkeen en ole juurikaan etsinyt pornografiaa muualta. En ole etsinyt käsiini pornoelokuvia fyysisinä kopioina, en lukenut aikuisviihdelehtiä enkä kirjallisuutta. Olen kuitenkin aina silloin tällöin katsonut pornoa netin kautta, ilmaisilta sivustoilta. (V38/N1989)

Säilytän pientä määrää pornoa tietokoneellani. Joillakin on kovalevyittäin pornoa, mutta minulla on vain parikymmentä hyvää kuvaa, jotka olen halunnut säästää. Kaiken muun haen aina uudestaan netistä. Lisäksi säilytän itse tekemääni pornoa (piirroksia ja kirjoitukset) koneellani ja jotain piirroksia laatikossa muiden piirrosteni kanssa. (V34/M1986)

1.5 Onko sinulla pornon säätelyyn, lainsäädäntöön tai niiden muutoksiin liittyviä muistoja?

Kysymykseen vastasi 15/45 vastaajaa. Vastaukset ottivat kantaa hyvin laaja-alaisiin säätelyn muotoihin niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Vähäinen vastausmäärä saattaa liittyä siihen, että monelle kuluttajalle pornon laillinen asema ja siinä tapahtuneet muutokset olivat epäselviä (esim. V4/M1928: ”Onhan pornosta paljonkin aikanaa kirjoituksia lehtisiä ja ratiassa:tv. Ehkä on tullut rajoituksia?”).

Luulin ennen, 70-luvulta lähtien, jonka alussa puberteettini alkoi, että Suomessa ei ole saa myydä, esittää, saatikka hallussa pitää pornoelokuvia. Habmotin lainvastaiseksi pornoksi miehen erektiossa olevan peniksen ja yhdyntään jossa näytetään penis selvästi, muu oli minulle seksiä, jonka suppeassa mielessäni habmotin eräänlaiseksi pehmopornoksi, jossa ”ei oikeasti

näytetty mitään”. Suomalainen porno oli käsitykseni mukaan rajoittunut Jallu- ja Rattolehtiin, televisiossa kesäöinä esitettyihin Emmanuelle-elokuvat, jotka olivat mielestäni pehmopornoa, samoin kuin silloin tällöin Hymy-lehdessä poseeranneet isorintaiset naiset. (V15/M1958)

Muistot liittyivät lähinnä mediakuvien muutoksiin, kuten siihen, miten pornolehtiä alettiin pakata läpinäkyvään muoviin (V27/M1977) tai miten pornografian rajoitusten väheneminen ilmeni. V32/M1985 kertoi, ettei hänellä ollut minkäänlaisia muistikuvia pornoa koskevasta lainsäädännöstä, mutta ”moraalisesti arveluttava’ tai kielletty porno ei ikinä ole kiinnostanut” – kuitenkin määrittelemättä, mitä hän moraalisesti arveluttavalla pornolla tarkoitti. V43/M taas kertoi siitä, miten lainsäädännön muutokset olivat mahdollistaneet keräilijälle kalliiden ja nyttemmin laittomien elokuvien hankintaa:

Keräilijän näkökulmasta oli olemassa hyviä hetkiä halvan tavaran hankkimiseen niissä vaiheissa kun kaiken hardcore porno kiellosta luovuttiin ja määriteltiin tietyt alueet joita ei sallita. Ennen kaiken ollessa laitonta, kaikki oli sulassa sovussa hyllyssä vierekkäin. Kun osa muuttui lailliseksi ja osa laittomaksi (s/m, eläimet, jotkut uloste filmit jne), oli mahdollisuus ostaa polkubinnalla pois materiaali jota sai kyllä omistaa, mutta ei myydä. Moni kauppa myi ihan pikkuhiluilla pois ne filmit jotka hetkeä aiemmin oli kauppojen kalleimpia. (V43/M)

Saman vastaajan mukaan sallivampi lainsäädäntö on kuitenkin myös tuhonnut suomalaisten seksiliikkeiden myymän pornon monimuotoisuutta.

Jotkin vastaajat mainitsivat erikseen lapsipornon, mahdollisesti teemaan kohdistuvan jatkuvan mediahuomion tähden: ”Minun elämän aikana on saatettu muuttaa lakia lapsipornosta, tai ainakin tuomioita niiden hallussapidosta ja levittämisestä on annettu ja uutisoitu laajalti mediassa” (V37/N1989); ”Pedofilia – lapsiin kohdistuva supupuolinen luonnottomuus näyttää olevan nykyisin seksin kuvioissa korostuneesti mukana. Kokevatko asianosaiset sitä kuitenkin luonnottomuutena?” (V6/M1931). Edellinen vastaaja viittasi tekstissään myös ongelmaan, jonka kanssa lainsäädäntökin on joutunut painimaan – kuinka varmistaa pornossa esiintyvien mallien täysi-ikäisyys. Myös seuraava vastaaja kirjoitti samansuuntaisesti:

Muistan amerikkalaisessa pornossa tulleen esille lakipykälän, joka pakotti kaiken kuva-aineiston merkittäväksi siten, että mallien varmistettiin olevan täysi-ikäisiä. Ainakin yksi tuntemani kuvasivusto ilmeisesti pakotettiin sulkemaan sen takia, koska sillä ei ollut kaikista kuvista varmennettavissa esiintyvien mallien ikää. (V35/M1986)

Internetpornon säätelyyn otettiin kantaa harvoin. Edellisen vastaajan lisäksi asiaa sivusi vain V26/N1977: ”On, muistaakseni joskus 1990-luvun lopussa tai 2000-luvulla oli vielä iltapäivälehdissä seksipuhelinpalvelujen ilmoituksia, mutta ne poistuivat. Lisäksi tietysti tulee mieleen erilaiset tietoturva-asiat Internetin suhteen.” V25/N1975 puolestaan vastasi kysymykseen varsin pitkästi ottaen kantaa sekä eläinpornon että lapsipornon käsitteiden vaikeuteen.

Kaksituhattaluvun alussa työpaikan ruokatunnilla tuli pubetta uudesta laista, joka kielsi lapsi-, eläin- ja väkivaltapornon. Kuulin laista silloin ensimmäistä kertaa ja kyselin hämmästyneenä, että miksi eläinporno on kielletty. Mitä pahaä muka eläimissä on? Työtovereilla, jotka olivat kaikki miespuolisia, pysähtyivät haarukat matkalla suuhun. Minusta laki oli ristiriitainen, koska eläimiin sekaantuminen ei ollut lailla kiellettyä (niin kuin lasten seksuaalinen hyväksikäyttö tai paboinpity on), joten miksi sen kuvaaminen sitten olisi. Eläinräökkäys on sitten asia erikseen. En kuitenkaan muista varmasti, sainko tämän ajatukseni puettua sanoiksi keskustelun aikana. Sen sijaan aloin sanoa, että ”Kyllä minä ainakin voisin kuvitella...” – ja aioin jatkaa lausetta sanomalla ”...paljon pabempiakin asioita”, mutta sitten keskeytin lauseen, koska tuntui ikävältä tuoda paljon pabempia asioita keskustelun piiriin ruokapöydässä. Joten sanoin vain, ”No, antaa olla.” Työtoverit saivat tästä varmaan sellaisen käsityksen, että kyllä minä voisin kuvitella harrastavani seksiä eläimen kanssa. He naurahivat huvittuneena, kommentoivat, mitä asioita työkavereista ei aina arvaakaan, ja muutama heitti minulle kommentteja eläimistä seuraavina päivinä. Jos olisin ollut mies, niin subtautuminen minuun tällaisen väärinkäsityksen jälkeen olisi muuten varmaan ollut kielteisempää.

Otin sensuurilain myöhemmin uudelleen pubeeksi jossain toisessa seurueessa paremmalla menestyksellä. Yksi ihminen selitti, että myös alle 16-vuotiaat lapset voivat tehdä keskenään, mitä haluavat, mutta senkin kuvaaminen on rikos. Eläinpornon ja lapsipornon kieltämisessä on kyse (ainakin) heikompien osapuolten suojelusta ja rikoksien ennaltaehkäisystä. Onhan se ymmärrettävää. [...]

Olen itse pitkään ajatellut, että ihmisen pitää saada ajatella ihan mitä haluaa. Itse asiassa tulin tähän tulokseen, kun olin nuorena hämmäntynyt joistain omista seksifantasioistani. Olisi sitä paitsi absurdia kieltää ajatuksia, koska kieltoa ei voisi mitenkään valvoa. Ajattelu ei ole sama asia kuin puhuminen tai tekeminen, vaikka joistakin asioista voi puhua vain rajoitetusti ja joidenkin tekojen täytyy olla yksiselitteisesti kiellettyjä. Kuitenkin minun on ollut vaikea ymmärtää sitä, että esimerkiksi joidenkin kuvien piirtäminen on kiellettyä. On helppo tajuta, että valokuva tai video tietyn tyypistä pornosta voi olla dokumentti jonkun ihmisen tai eläimen oikeuksien loukkauksesta. Valokuvan ja piirroksen välinen ero taas on teknisistä syistä käytännössä aivan häilyvä. Silti minusta tuntuu väärältä, että ihminen ei saisi piirtää kuvaa mielensisällöstään, ja esimerkiksi terapiassa näyttää sitä toiselle ihmiselle. Tai että itse tehtyä kuvaa ei saisi säilyttää ja katsella. Tätä kirjoittaessa aloin etsiä netistä tietoa, mikä lainsäädännön sisältö itse asiassa on, ja löysin hyvän artikkelin: Lapsiporno on haaste lainsäätäjälle (Tommi Paalanen). (Itse laki tai lait jäi nyt löytymättä.) Vuoden 2012 alussa on kuitenkin tullut voimaan vielä yksi laki, joka vaatii terveydenhuollon henkilökuntaa ja kai muitakin viranomaisia salassapitosäännösten estämättä ilmoittamaan suoraan poliisille, jos heidän tietoonsa tulee lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia, mukaan luettuna lapsipornon hallussapito. Työskentelen itse aikuispsykiatrisessa työssä ja kollegat nuorisopsykiatrian puolelta kommentoivat, että pedofiiliset impulssit eivät ole ollenkaan

harvinaisia nuorten kesken. Usein ne menevät myös obitse nuoren varttuessa. Mutta nyt terapeutin, jolle nuori uskaltanut kertoa ajatuksistaan täytyy tehdä heti ilmoitus poliisille, jos nuorella on hallussaan kiellettyä materiaalia. Kollegat aivan oikein totesivat, että lasten suojelu on ensiarvoisen tärkeää, mutta että luottamuksellisen hoitosuhteen luominen on tässä vaikeaa, ja missä ihminen voi luottamuksellisesti käsitellä impulssejaan, jos ei terapiassa? Olemme kyllä työpaikalla pyytäneet aiheesta poliisia vierailulle kertomaan lain sisällöstä ja uusista käytännöistä tarkemmin, mutta tämä asia on tainnut jäädä monien muiden työpaikalla tapattuneiden muutosten jalkoihin.

Lapsipornosta on tullut vastaan vain muutama, vihjaava havainto. Yhdessä eroottisessa kirjassa (jonka nimeä en muista), kuvattiin kotiopettajaksi tullutta naista, jonka aika menikin lähinnä seksuaalisiin seikkailuihin kartanon herran ja muun henkilökunnan kanssa. Herralla oli kaksi pientä tyttöä, jonka muodollisena opettajana nainen oli. Lapsia ei kirjassa mainittu seksikuvauksissa, mutta asetelma ja lasten puheet olivat sellaisia, että mielestäni lukijaa johdateltiin kuvittelemaan lapset mukaan tilanteisiin. Yhdessä Milo Mañaran kirjassa kuvataan alaikäisen pojan tyydyttämistä käsin. Nämä sivut oli sensuroitu kirjan espanjankielisestä painoksesta, huomasin kerran sattumalta. Minusta se tuntui tekopyhältä, kun asia tulee tarinassa ilmi vain toisen kertomana ja sivujen puuttuminen vaikeuttaa tarinan ymmärtämistä. Sitten lapsia kuvattiin Markiisi de Saden kirjassa Sodoman 120 päivää, josta olen lukenut vain alun, jossa orgioita vasta suunnitellaan. Se oli järkyttävää luettavaa. (V25/N1975)

Seuraava vastaaja halusi niinkään tehdä selväksi, että hänen kuvailemassaan pornossa oli kyse mielikuvituksen tuotteista:

En muista aikaa, jolloin porno olisi ollut kielletty. Aiemmin mietin, oliko laiton, kun piirsin murrosikäisenä murrosikäisiä hahmoja alasti tai harrastamassa seksiä. Ja tähänkin haluan painottaa, että hahmot olivat mielikuvitushahmoja enkä käyttänyt koskaan minkäänlaisia malleja. (V34/M1986)

Muuten vastaajat ottivat vaihtelevasti kantaa säätelyn ja sensuurin historiaan. Poikkeuksena V9/M1946 kirjoitti kohtalaisen pitkän, sarkastisen kuvauksen sensuurista ja siitä, miten kielletyn hedelmän tuoksu vain lisää pornon houkuttelevuutta:

Viitisenkymmentä vuotta sitten yhteiskunta oli tekopyhä ja kansalaisiaan ”suojeleva”. Esimerkiksi Jallu lehden numero vedettiin myynnistä epäsiiveellisten kuvien johdosta. Löysin kyseisen lehden appivanhempieni mökiltä ja totta tosiaan, siinä oli pari kuvaa kevyesti pukeutuneen kuubalaisen parin tanssiesityksestä jonkun helsinkiläisen kapakan estraadilla. Samassa aväisissä kunnianarvoisa kaupunginjohtaja ja Helsingin olympialaisten järjestelykomitean puheenjohtaja Erik von Frenckell muisteli rattoisia riettailujaan Tabe Sliorin kanssa tyyliin ”Olen koko aamupäivän nautiskellut nuoren naisen sisäfileestä”. Hyi kaubistus, onneksi sensuuri oli valppaana ja pelasti suomalaisetmoiselta turmelukselta samoin

kuin Yleisradio kieltämällä Juba Vainion Regina Rennon esittämisen. Oliban vastaavia esimerkkejä enemmänkin, mutta tärkeintähän oli kansan moraalien pelastaminen!

Ilmapäiri oli miltei yhtä ankea kaikkea ”pabeellista” kohtaan vielä 70-luvulla, joten suorastaan ilahduin törmätessäni Frankfurtin kentällä Porno Shop:iin. Poistuinkin sieltä muutaman 8mm:n kaitafilmin kanssa. Nuo mykkäelokuvat eivätkin aivan parhaiden taidefilmien tasolle yltäneet, mutta herättivät hilpeyttä useissa illanistujaisissa.

Pervopiru pääsi liukertelemaan puhdasbenkisen pornon kiusaksi jo 70-luvulla. Opiskeluaikoinani minulle tarjottiin 300 kpl:een erää taskukalentereita, joiden jokaisella ankea-malla oli suttuinen, mutta toki värillinen tilannekuva. Köyhänä ajattelin myydä ne ja haaveilin jopa muutaman punkkupullon tienämisestä. Suoritin asiakaskäynnin Lönnrotin-kadulla olevaan nuhjuiseen ”tupakkakauppaan”, jonka perusteellisesti ryyppäneen näköinen pitäjä ilmoitti käbeällä äänellään: ”Kuules ku ny ei mee ku noi eläinlehdet ja neki piru huonost”. Pettyneenä moiseen tapainturmelukseen totesin, ettei minusta tullutkaan pornokauppiasta.

Pornon haluttavuus ja tarpeellisuus riippuu myös paikasta. Vainikkalan vastaisella raja-asemalla Lusaikassa katselimme usein kun karvalakkipäinen neuvostopatrulli poistui junasta hankeen tallattua uraa pitkin keskellä ei yhtään mitään sijaitsevaan kulahtaneen näköiseen hirsimajaansa odottelemaan seuraavaa päivän tähtihetkeä eli suomen junaa. Ilahduttaaksemme noita piruparkoja terästimme kerran vaunujen käytävien lehtihyllyissä olevaa tympeää neukkupropakandaa tosi härskeillä tanskalaisilla pornolehdillä. Poikamainen pilamme puri, sillä kun patrulli lähti, lähtivät myös nuo tanskalaisen journalismin helmet. Tarinan mukaan siitä asti ovat tuon mökin ikkunat olleet huurussa.

Saatavuuden vapautuessa mielenkiintokin laimenee. Väitän, että viinankin on täytynyt maistua paremmalta kieltolain aikana. Tällä vuosituhatluvulla keskieuropaan himmeissä luolissa asiakkaamme ovat olleet innostuneempia kalliista paukuista ja niitä tuputtavista baariemännistä kuin lavalla läitisevistä live-esityksistä. (V9/M1946)

Yksi vastaajista (V13/M1951) kuvasi, miten ollessaan rekkakuskina 1976 Francon jälkeisessä ja hyvin konservatiivisessa Espanjassa rajanvartijat olivat innostuneet valtavasti miesten mukanaan tuomasta *Jallu*-lehdestä ja miten se sai aikaan liki hysteerisen kilpailun lehden kuvista. Kuskit olivat vastaajan mukaan saaneet nauttia lehden ansiosta kaksi päivää poikkeuksellisen lämmintä vieraanvaraisuutta. Eri maiden välisiä eroja kuvasivat myös muut vastaajat:

Sääteystä on vähemmän muistikuvia. Muistan joskus nähneeni vahvasti sensuroituja Suomen levitykseen tehtyjä pornoelokuvia (postimyyntiyrityksetkin toimivat toki Ruotsissa, jossa lainsäädäntö oli löysempää – samoin mainitsemani satelliittikanavat lähetivät ohjelmaansa sekä Ruotsista että tiettyjen, pelkästään pornoon keskittyvien kanavien kotipaikkana saattoi olla Tanska tai Hollanti). (V24/M1975)

Kaikennäköiset pornograafiset julkaisut olivat kuumaa tavaraa 1970-luvun alussa nuorten miesten ja varmaan monien vanhempienkin miesten keskuudessa. Suomessa tuolloin myynnissä

olleet ns. miestenlehdet esim. Jallu ja Kalle olivat kesyää tavaraa ulkomailla julkaistuihin lehtiin verrattuna. (V11/M1948)

Sääteley ei ole liittynyt ainoastaan lainsäädäntöön, vaan myös uskonnollisiin yhteisöihin:

Elettiin 1970-luvun alkupuoliskoa Oulussa. Keskiolut oli vapautunut 1969, mutta monessa Oulun ympäristökunnassa oli voimassa keskiolutkielto. Tämä johtui siitä, että monen kunnan valtuustossa oli runsaasti vanhoillislesdatiolaisia, jotka moralisoivat lähes kaikkea uusia suuntauksia, pitäen niitä kansaa ja etenkin nuorisoa rappeuttavina aineksina. Keskioluen lisäksi toinen lesdatiolaisten piirissä kaubua herättänyt asia olivat pornograafiset julkaisut, joita pidettiin suorastaan elämellisinä asioina, eikä ihmisille kuuluvina asioina lainkaan. (V11/M1948)

1.6 Onko sinulla muistikuvia pornon jakamisesta ystävien kesken?

Kysymykseen vastasi 17/45 vastaajaa. Osa vastasi kysymykseen jo nuoruus- ja lapsuuskokemuksista kirjoittaessaan. Monien vanhempien vastaajien vastauksista kävi ilmi, ettei vanhemmilla sukupolvilla yksinkertaisesti ollut nuoruudessaan pornoa, jota jakaa. Jakaminen on muutenkin keskittynyt lapsuus- ja teinivuosiin, kun taas aikuisuuteen siirryttäessä pornon katsominen on muuttunut yksityisemmäksi.

Vaihtelimme lapsuus ja teinivuosina pornoleffoja ja -lehtiä aina kun mahdollista. Materiaalia ei ollut erityisen paljon liikkeellä, joten tuotanto oli nopeaa loppuun käyty ja uutta odotellessa. (V27/M1977)

Vanhemmat vastaajat kuvailevat nuoruusvuosiensa jaettuja seksuaalisia kokemuksia (kuten esimerkiksi tirkistelyä). Useat vastaajista myös tuntuivat tulkitsevan “pornon jakamisen” jonkin fyysisen esineen (kuten lehden) jakamiseksi ja erottivat sen keskusteluista, kaskuista tai tarinoiden kertomisesta. Tosi V10/N1947 kertoi jääneensä 1950-1960 -lukujen taitteessa kesäleirillä kiinni tuhmien juttujen kertomisesta leirinjohtajalle. Kertoja rinnastaa kertomansa vitsin ”isän nakkimakkarasta ja äidin karvaturrista” pornoon, sillä kertomiseen liittyy häpeätunne ja rangaistuksen pelko.

Lähes kaikki kysymykseen vastanneet ovat jakaneet pornoa jollain tavalla jossain elämänvaiheessa. Vain pari vastaajista totesi, etteivät ole juuri jakaneet pornoa, mutta hekin olivat vastaanottaneet sitä: ”En ole itse juuri jakanut pornoa (tai linkkejä siihen), mutta minulle on annettu paljon linkkejä erilaisiin pornomateriaaleihin” (V34/M1986). Jakamisen

motiivina on ollut uteliaisuuden ja kiihotuksen lisäksi myös huumori: ”En ole varsinaisesti pornoa jakanut kavereiteni kanssa, mutta joitain kuvia on tullut lähetettyä, mihin on yleensä liittynyt jonkin sortin komiikkaa” (V32/M1985). Pääasiassa pornoa on jaettu nuoruudenystävien (ja myöhemmissä elämänvaiheissa seurustelukumppanien ja seksipartnerien kanssa) kesken, ja siihen on liittynyt kokemuksia salatun tiedon löytämisestä. Lehtien lisäksi vastaajat ovat jakanee muun muassa elokuvia, nettivideoita ja sarjakuvia.

Olen kerran kaverini luona kylässä ollessani lukenut pornolehtiä. Hänen vanhempansa eivät olleet kotona ja me selailimme hänen erinäisiä paikoista haalimiaan vanhoja lehtiä salmiakkia syöden. Lehdet eivät juuri herättäneet mielenkiintoani; muistan niistä lähinnä sarjakuvat. Kielletyn asian tekeminen kylläkin oli jännittävää. Sitten olen muutaman kerran katsonut veljeni ja tämän samaisen kaverin kanssa pornoelokuvia satelliitti-TV:stä. Joka yö lähetettiin yksi pornoelokuva kello yksi eräältä kanavalta ja me katsoimme niistä alkua niin pitkään kuin uskalsimme / jaksomme valvoa. Emme pitäneet ääniä päällä, mutta tuskin menetimme mitään. En pitänyt näissä kokemuksissa varsinaista pornon jakamista merkittävänä asiana, lähinnä meillä oli yhteinen uteliaisuus ja halu rikkoa rajoja. (V36/M1988)

Joskus läheisin koulukaveri peruskoulusta on näyttänyt millaisia pornokuvia hänellä oli naisista. Hänen luonaan luin myös Myrkkö-sarjakuvia, joissa oli kovasti alapääkuvastoa. (V35/M1986)

Pornon katsomisen aloitin 14-vuotiaana ja se oli selvää, että netistä sitä katsotaan. Kavereiden kanssa tuli katsottua yhdessä tyttöporukalla pornoa 15-vuotiaana ja sen avulla tutustuttua uusiin pornonettisivustoihin. Ketään ei kuitenkaan pakotettu katsomaan mitään, että jos toinen sano suoraan ettei halua katsoa esim. lesbopornoa niin kukaan ei nauranu tai pakottanu kattamaan.

Muistikuvia pornon jakamisesta ystävien kanssa löytyy kyllä. Varsinkin nuorempana tuli linkkailtua tyttökavereiden kanssa pornokuvia ja eräs miesystävä joskus suositteli jotain pornosivustoa. Yleensä jakamiset tapahtuivat mesen kautta, mutta joskus katsottiin niitä myös yhdessä jonkun kotona. (V39/N1994)

Olin edelleen ala-asteella silloin, ehkä kymmenen vanha, kun naapurissa asunut vuotta vanhempi poika kertoi, että heidän kotonaan on isällä kummallisia lehtiä. Lähdimme yhdessä tutkimaan asiaa ja lehti löytyikin vaatehuoneesta ylimmältä hyllyltä vaatepinon alta. Lehten kuvat olivat tosiaan kummallisia, niissä oli miehiä ja naisia ilman vaatteita ja kuussa he pissasivat toistensa päälle. Se tuntui kuitenkin vain vähän oudolta vaikka ymmärsin kyllä, että eihän sellainen varmaankaan ihan tavallista touhua ole. Toisaalta näin jälkikäteenkin ajatellen subtaudin kuviin kuten ne olisivat olleet ihan mitä tahansa kuvia, ainakaan en tuntenut mitään seksuaalista, vaikka ainakin jonkinlainen käsitys seksistä minulla täytyi tuohon aikaan jo olla. Eivät ne kuvat toisaalta kovasti inhottaneetkaan. Toista kertaa en muista että olisimme käyneet lehtiä katsomassa. (V18/M19)

Pornon jakamiseen lasten ja nuorten kesken on liittynyt ymmärrys siitä, että toiminta on kiellettyä ja salassa pidettävää. Ikätoverien kesken jaettua pornoa muisteltiin pääosin nostalgisen lämpimässä hengessä, kun taas epämiellyttävämmät muistot liittyivät pornokoh- taamisiin, jotka eivät olleet haluttuja tai joihin liittyi aikuisia. Pornon jakaminen onkin liittynyt laajempaan henkilökohtaisen ja sosiaalisen väliseen rajanvetoon.

Erään nuoruuskaverin kotona subtautuminen pornoon oli radikaalin erilaista kuin oman sukuni piirissä. Heillä oli monta lasta, juoppo isä ja köyhä koti, jossa elämän raadollisuus ei varmaankaan ollut mikään uusi asia. Perheessä oli neljä tyttöä ja neljä poikaa. Ilmeisesti vanhimmat pojat olivat ostaneet pornolehtiä, sillä niitä oli pinoittain tallessa. Muistan että meillä saattoi olla tuntikausien sessioita, joiden aikana luimme hiiskumattoman hiljaisuuden vallitessa pornolehtiä salassa heidän vanhemmiltaan. Kohtuu kesyjähän ne olivat verrattuna siihen mitä myöhemmin 90- luvulla lehdissä näkyi, mutta nuorelle todella kovaa kamaa. Tapa jatkui jonkun aikaa, ennen kuin aloimme tajuta että ehkä porno on liian henkilökohtaista yhdessä luettavaksi. En tiedä kuinka paljon he lukivat keskenään, ja mitä ovat myöhemmin ajatelleet asiasta. Yhden heistä kanssa olin yhteyksissä myöhemminkin, mutta emme koskaan jutelleet asiasta, ilmeisesti aikuisnäkökulmasta se olisi ollut liian nolostuttavaa. Mutta aihapiirin houkutushan on murrosikäiselle hyvin suuri. Luimme tyttöporukalla, aibetta sen kummemmin kommentoimatta.

Muistan että sisaruksista nuorin, eli aika pihalla siitä, että miksi me isommat tytöt olimme niin kiinnostuneita niistä lehdistä. Kerran hän yritti kysellä, että mikä se orgasmi on, josta näissä lehdissä puhutaan. Hänen sisaruksensa menivät ihan lukekoon. Itse ajattelin, että onpahan hölmöä jos voidaan lukea pornoa yhdessä, mutta ei puhua seksistä. En kyllä itsekään kehdannut alkaa valistaa häntä, mutta vein hänet kerran kirjastossa seksiä käsittelevien oppaiden luo, ja käskin lukea sieltä vastauksia kysymyksiin. Itselleni oli selvää että pornossa kuvattuja asioita voi lähestyä myös kuivemman tietokirjallisuuden kautta. Ja muistan, että oli yhtä lailla jännittävää lueskella asentokuvauksia kun katsella kuvia ihmisistä. (V21/N1973)

V31/M1983 ei ollut koskaan kertonut kavereilleen pornonkulutuksestaan, mutta tunnusti asian yhdelle teini-ikäiselle tyttöystävälle, jonka seurauksena pariskunta katsoi yhdessä pornoelokuvan, jota vastaaja luonnehti ”melko banaaliksi.” V37/N1989 taas kertoi katsoneensa muutaman kerran ”pornoa seurustelukumppanien kanssa heidän pyynnöstään. Materiaali on silloin ollut pehmo- tai keskitason pornoa.” Joskus jakaminen on kuitenkin johtanut myös materiaalin matkimiseen.

15 vuotiaana aloin seurustelemaan mukavan tyttösen kanssa, tyttö oli oikein kunniallinen, niin kuin tietysti minäkin, mutta kuitenkin noin vuoden seurustelun jälkeen aloimme harrastaa seksiä yhdessä. Ehkä olin asiasta aiemmin ehdotellut, mutta lopullinen aloite tuli häneltä. Pornolehtiäni en koskaan hänelle näyttänyt, mutta yhden kerran, kun olimme saaneet jostakin vähän jotakin alkoholia juotavaksi, hän halusi, että kävisimme ostamassa jonkun lehden kioskilta. Menimme yhdessä R – kioskille ja pyysin reteästi kioskin tädiltä

Erotiikan Maailma – nimisen lehden. Menimme takaisin tyttöystäväni kotiin ja aloimme lueskella ja katsella lehteä yhdessä. Lehti oli mielestäni huono verrattuna omiini, mutta enhän voinut sitä tyttöystävälleni sanoa, silloinhan olisin joutunut paljastamaan että minulla itselläni on kotona oma kokoelma. Muistan, että tyttöystäväni katseli kyllä mielellään kuvia ja halusi kokeilla jotakin mitä kuvissa näytettiin. (V18/M1969)

Pornon jakaminen oli varsin tavallista. Porno on tullut joskus katsottua yhdessä, niin ystävien kuin armeijakaverienkin seurassa (armeijassa porno tuntui olevan monille lähes välttämätön oljenkorsi), mutta yhteistä masturbaatiota en ole koskaan oikein ymmärtänyt. Jotkut tyttöystävistäni ovat olleet pornon kuluttajia, mutta harva heistä on halunnut erityisemmin jakaa pornonkulutustaan kanssani – se on pääasiassa ollut molemmille ”yksityistä aikaa”, vaikka vaikutteet ovat epäilemättä tarttuneet myös seksielämään. Edelleenkin subteissani pidän pornoa luonnollisena osana masturbaatiota, mutten niinkään ajattele sitä jaettavana asiana. Rajanveto on toki vaihdellut eri subteissa eri vaiheissa elämääni. Aiemmin en juuri pitänyt meteliä pornosta tyttöystävilleni, nykyisin taas otan asian esille verrattaen varhain subteessa, jotta ei tule mitään ikäviä yllätyksiä puolin ja toisin ts. subtautumisen asiaan täytyy olla kunnossa. Olen huomannut salailun aiheuttavan vain järkytystä jossain vaiheessa. (V24/M1975)

Edellinen vastaaja erottaa pornon yhteiskatselun sosiaalisena toimintana masturbaatioon liittyvästä yksityisestä kulutuksesta. Pornon jakaminen on ollut keruuvastausten mukaan jännittävä, kiusallinen tilanne, jota on pyritty liennyttämään huumorilla, ja joka ei välttämättä ole ollut avoimen seksuaalinen. Toisaalta pornon katsominen on liittynyt myös muihin nuorten välisiin jännitteisiin.

Yläasteella yhdellä luokkakaverilla oli kotibileet, jonne tuli 14-16 -vuotiaita. Alkoholi kuului asiaan ja juhlien emäntä huomasi, että pitää laittaa myös pornovideo pyörimään. Se oli ensimmäinen kokemukseni pornovideoista. Istuin yhdessä parin muun ujon tytön kanssa juttelemassa ja tirskeumassa, katselimme välillä yksitoikkoista videota. Juhlista on jäänyt mieleen myös seuraavaa. Yksi tyttö tuli juhliin loppuillasta. Pojat neuvottelivat hetken ja ryhmä poikia kerääntyi tytön ympärille rinkiin kädet toistensa hartioilla ja sanoivat yhteen ääneen. ”Paino vittuun! Täällä ei tuollaista jakorasiaa tarvita!”. Tyttö sitten lähti. (V25/N19)

1.7 Muistatko pornosta käytyjä keskusteluja ystäväsi tai perheenjäsenesi kanssa?

Kysymykseen vastasi 18/45 vastaajaa. Lähes kaikki vastaajat liittivät pornokeskusteluihin jonkin voimakkaan tunnetilan ja vain pari vastaajaa kuvasi keskusteluja neutraaliin sävyyn. Vastaajien kuvaamat tunnetilat vaihtelivat paheksunnasta riidanhaluisuuteen, häpeään ja

kiusaantuneisuuteen, jota on toisinaan pyritty laukaisemaan huumorilla – ja jopa suoranaiseen pahoinvointiin.

Kysymykseen vastanneista ylivoimaisesti eniten pornosta oli keskusteltu ystävien tai partnerin kanssa. Vanhempien kanssa käyty keskustelu oli useimmiten tuomittu ainakin joltain taholta. Vastaaajista V21/N1973, V24/M1975, V25/N1975, V26/N1977, V27/M1977, V33/M1986, V34/M1986, V35/M1986, V37/N1989, V38/N1989 ja V39/N1994 olivat keskustelleet pornosta ainakin yhden ystävänsä tai tuttavansa kanssa. V27/M1977 ja V33/M1986 mainitsivat, etteivät olleet koskaan keskustelleet pornosta perheen sisällä. Partnerin kanssa keskustelleita olivat V12/M1950, V18/M1969, V25/N1975, V32/M1985 ja V37/N1989.

Kaksi naisvastaaja kirjoitti pornosta käytyjen keskustelujen – tai keskustelujen puutteen – yhteyksistä parisuhdekeskitykseen tai ristiriitaan. Molemmissa tapauksessa vastaaja koki kumppaninsa pornokulutuksen ja -mieltymykset ongelmana.

Olin eroaikkeissa miehestäni, kun emme olleetkaan samaa kaliperiä. Miten se ilmeni, että mieheni harrasti katsella yöllä lainaamiaan kasetteja. Kysyin katsottaisiko yhdessä. Viimein mies suostui. Olivat likaisinta pornoa, suuseksiä ynnä muuta Voin pahoin. Ruokkikoon mies nälkäänsä. Minua etoi. (V41/N)

Emme me mieheni kanssa [pornolehdistä] keskustelleet, se oli hänen oma hupinsa. Ei se minun kohdallani seksuaalista kanssakäymistä ainakaan lisännyt, päinvastoin. Mikä minä olin niihin lehtien hempukoihin verrattuna, hyvin tavallinen ja arkinen äiti. (V1/N1925)

Vaikka myös naiset kirjoittivat pornomieltymyksistään, toistui keruuaineistossa ajatus pornosta ”miesten omana juttuna”, joka sai voimaansa kielletyn hedelmän statuksesta:

Toisaalta tiedän, että vaimollani ei ole mitään sitä vastaan, että katselen joskus pornoa itsekseni, mutta silti se on asia, josta emme ole juurikaan keskustelleet. Yhden kerran sain vaimoltani pikkujoululahjaksi joulukalenterin, jossa luukkujen takana oli pornolehdestä leikeltuja kuvia, mukana oli muutamia kunnan lähikuviakin leviteltyistä pilluista. Jotenkin se tuntui vähän oudolta, kun muuten emme olleet pornoa yhdessä harrastaneet. Vaikka voimmekin katsella pornoa yhdessä, en ole halunnut sitä, ainakaan kovin usein, tehdä. Luulisin, että se johtuu siitä, että jos siihen ei liittyisi mitään ”luvatonta”, niin sen kiihottavuus olisi paljon vähäisempää. (V18/M1969)

En ole keskustellut pornosta muiden kuin vaimoni kanssa mutta luulen, että seuraan ja kulutan pornoa keskimääräistä enemmän. Itse pidän pornoa pelkästään positiivisena asiana vaikka vaimoni joskus pabeksuukin liiallista pornon seuraamistani. Olen seksuaalisesti huomattavasti aktiivisempi kuin vaimoni ja hän on hyväksynyt sen, että hoidan osan seksuaalitarpeistani itse. Hän tietää, että kun hän on yön poissa, kaivan seksivideoni esiin. (V12/M1950)

Muistan kun entinen tyttöystäväni joskus aikanaan ehdotti että voitaisiin katsoa joskus jotain pehmopornoa samalla kun touhutaan sängyssä, ei kiinnostanut koska häpesin addiktiotani. Myös jälkeempään pornosta käydyt riidat ja syyttehty muistan. (V32/M1985)

Perheenjäsenten kanssa käydyt keskustelut olivat vastaajien mielestä kaikkein hankalimpia, ja jotkut vastaajista mainitsivat, etteivät olleet koskaan keskustelleet pornosta kenenkään perheenjäsenensä kanssa: ”Olen joskus keskustellut pornosta kavereiden ja seurustelukumppanin kanssa, mutta en vanhempien seurassa” (V37/N1989), ”En ole puhunut pornosta perheenjäsenteni kanssa” (V34/M1986). Ylipäätään porno lähes poikkeuksetta ollut ainakin joidenkin perheenjäsenten mielestä tuomittavaa, mikä selittänee osaltaan perheen piirissä – sekä etenkin vanhempien ja isovanhempien kanssa – käytyjen keskustelujen vähyyttä. Tämä piti paikkansa niin nuorempien kuin vanhempienkin vastaajien keskuudessa. Yksi vanhimmista vastaajista totesi: ”Kyllä porno tuli Suomenjoellekin siitä keskusteltiin ei kuitenkaan kotona”. (V4/M1928). Tietävästi kyselyn nuorin vastaaja puolestaan kirjoitti keskustelleensa pornosta varhasteini-ässä vain kavereidensa kanssa: ”Lähipiirin aikuisista isä suhtautui pornoon hyvin, mutta äiti (syntynyt vuonna -70) ja mummo paheksuivat sen katsomista” (V39/N1994).

Vanhempieni kanssa pornosta käytiin vain muutamaan otteeseen keskusteluja, että se on epäeettistä ja kuvaa kovaa maailmankatsomusta, missä kuvattavilla ihmisillä ei juuri ole määräysvaltaa itsestään. Pornon katsomisen täytyy saada valita, se ei saa pursuta liikaa mediassa ja tunkentua arkielämään varoittamatta.

Esimerkiksi viimeisimmässä Nyt-litteenässä oli kannessa iso piirroskuva poseeraavasta naisesta, joka nostatti niskakarvoja pystyyn vanhemmissani, mutta tämä on vain noin esimerkkini. (V35/M1986)

Lapsena joskus keskusteltiin kavereiden kesken pornosta ja oli täysin selvää että se oli lapsilta kielletty. Pornon sijainti oli parhaimpia salaisuuksia millä pystyi käymään myös kauppaa. [...]

Terapiassa puhuin myös pornosta ja vein jopa lehtiä näyttille. Terapiassa kävin kaikkei seksi- ja pornomuistoni läpi. Terapiassa oli salliva ilmapiiri eikä terapeutti ottanut kantaa mihinkään suuntaan mikä oli hyvin hienoa. Olen käynyt myös seksologin vastaanotolla muutamia kertoja mutta se oli jotenkin pettymys ja kallista. Yritin saada lähetettä seksologille että minun ei olisi itse tarvinnut maksaa sitä mutta eihän se tietenkään onnistunut. Olisin halunnut toisen näkemyksen kuin mitä terapeuteilla oli tarjota. [...]

Joidenkin naisystävieni kanssa olen keskustellut pornosta. He eivät alunperin hyväksyneet ollenkaan sitä että heidän miesystävä käyttää pornoa ja se oli ollut oikein shokeki. Pornon kai piti olla vain niille reppanoille jotka ei millään konstilla saa naisseuraa. Nykyinen naisystäväni ymmärtää harrastustani. (V20/M1970)

Äitini peri kielteisen asenteen niin erotiikkaa kuin seksuaalisuutta kohtaan. Muistan kuinka hän joskus puhui eroon päätyneestä avioliitostaan isäni kanssa. Olin noin 5 silloin kun muutimme äitin ja veljeni kanssa Utsjoelle asumaan. Joskus nuorena päädyimme puhumaan eron syistä. Äitini mainitsi erityisen pöyristyneenä, kuinka isäni oli erehtynyt näyttämään hänelle pornolehteä, ja ilmeisesti painostanut lukemaan sitä. Pornon lukeminen oli äitini mielestä sairasta, perverssiä, luonnotonta jne. Lieko taustalla ollut epäonnistunut yritys ottaa puheeksi seksiin liittyvät jännitteet, jotka epäilemättä osaltaan vaikuttivat avioliiton onnistumiseen tai tässä tapauksessa epäonnistumiseen?

Joskus päälle parikymppisenä olin lainannut Piano elokuvan kirjastosta, ja katsonut sitä kotona pikkuveljeni kanssa sen enempää miettimättä. Äitini sai raivarin siitä, että haluan turmella ala-ikäiset veljeni likaisella pornolla. Kuulemma jos olen itse niin sairas, että haluan sitä katsoa, niin minun pitää huolehtia siitä, etteivät veljeni ikinä näe sellaista. Ylilyönti kuvaa hyvin joidenkin ihmisten raivoa seksuaalisuutta ja sen esittämistä kohtaan ja kyvyttömyyttä erottaa taide-elokuvaa pornosta. (V21/N1973)

Yksi vastaaja oli myös keskustellut pornosta oman jälkikasvunsa kanssa:

Omat lapseni ovat jo siinä iässä, että omalla kohdallani porno ja seksikin olivat olleet kuvioissa jo jonkin aikaa. Vanhimman lapseni ollessa kymmenvuotias, huomasin yhden kerran hänen etsineen netin hakupalvelusta sanalla ”porno”. Otin asian puheeksi siten, että en moittinut tai kieltänyt, sanoin ainoastaan, että pystyn näkemään kaiken mitä tietokoneella tehdään ja että netistä saattaa löytyä sellaistaikin, mikä ei ole kivaa katsottavaa ja että jos sellaista on kerran nähnyt, ei sitä enää saa näkemättömäksi. Tässä mielessä oma nuoruuteni oli turvallisempaa, lehtien sivuilla ei oikeastaan haitallista materiaalia mielestäni ollut koskaan, mutta netissä eteen voi tulla mitä vain. (V18/M1969)

Toiselle vastaajalle keskustelut taas olivat luoneet mahdollisuuden rikkoa perheen sisäistä hierarkiaa:

Äitini kanssa en varmaankaan ole keskustellut pornosta koskaan, isäni kanssa sen jälkeen kun hän jäi kiinni katsomasta jotain kaapistani kaivettua pornokasettia. Hän on edelleen asiasta nolona, ja silloinen välinpitämätön suhtautumiseni on ollut ehkä ensimmäisiä kertoja, kun valtasuhde isääni on jotenkin kääntynyt pääläelleen – minä olin meistä kahdesta tuolloin se, joka suhtautui asiaan ”aikuisemmin”. Otin tietoisesti tuolloin neutraalin asenteen osaksi siksi, että oletin sen helpottavan hänen häpeäntunnettaan, osaksi siksi, että tiesin saavani häneen tietynlaisen valta-aseman ja kolmanneksi ja ehkä tärkeimmäksi siksi, että se osoitti isänikin olevan aiempaa inhimillisempi ja vähemmän jalustalle nostettava vanhempi. (V24/M1975)

Neutraaleimmat keskustelut ovat käyty ystävien kesken. Todennäköinen syy lienee, että ystävien suhtautumista pornoon on pelätty vähemmän, koska keskustelusuhde on tasa-arvoisempi – asetelmaan ei liity vanhempien arvovaltaa tai parisuhteen mahdollisia ristiriitoja

ja jännitteitä. Keskusteluihin on saattanut liittyä uusiin aineistoihin tutustumista ja vertailua: ”Ystävien kanssa on vertailtu kokemuksia ja jaettu suosikkiaineistoja” (V26/N1977).

Olen kyllä ystäväni kanssa käynyt monia keskusteluja pornosta, perheenjäsenieni kanssa en. Pornosta olen puhunut ystäväni kanssa eri mieltymyksistä, mistä saa hyvää pornoa jne. Eräs mieleenpainuva kerta oli kun puhuin seurueessa pornosta noin yleisellä tasolla, ja myöhemmin eräs ujompi tyttö tuli puhumaan minulle kahden kesken että hänen mielestään porno on tylsää ja kliseistä. Tarjouduin näyttämään hänelle kaikkea erilaista pornoa mitä on. (V33/M1986)

Ja sitten yhdellä miehellä oli paljon eroottisia kirjoja, joita minäkin luin kiinnostuneena. Kerran yksi mies löysi kirjahyllystäni kirjan ”Herra Jackin ihmeellinen huone”, jonka oli kirjoittanut Anonymous. Miehen mielenkiinnon oli herättänyt erikoinen kirjoittajan nimi. Tempaisin kirjan nolona miehen käsistä ja sanoin, älä katso sitä, se on pornoa. Tämä taisi lisätä kiinnostavuuttani miehen silmissä. (V25/N1975)

Ystävien kesken pornokeskustelut ovat saattaneet alkuun olla vaivaantuneita kokemattomuuden takia ja tilanteen mahdollista kiusallisuutta on saatettu ratkoa huumorin avustuksella tai tilannetta analysoimalla.

Ensimmäisen kerran sain katsella pornoelokuvia ehkäpä joskus 14 vuotiaana. Luokkakaverini harrasti jääkiekkoa ja heidän joukkueensa valmentaja oli antanut lainaksi kaverilleni joitakin videoita. Kaverini kutsui minut heille koulun jälkeen niitä katselemaan. Muistelen että katselimme videoita ainakin kahteen eri kertaan yhdessä. Yhdessä videossa oli tarinana jotakin sellaista, että nainen oli mennyt lääkäriin ja hän kertoi lääkärille tapahtumistaan. Niissä hän oli esimerkiksi kokonaisen koripallojoukkueen käsittelyssä. Katsellessamme olimme enimmäkseen hiljaa, silmät ja ehkä joku muukin tapillaan, jonkun kommentin muistan että lausuiimme, ainakin silloin kun naista pantiin takaapäin ja kaverini luuli että sitä pannaan perseeseen. Muuta en tarinoista muista, mutta se tulee mieleen, kun katselun lopulta päätyttyä kinkkailin mahdollisimman nopeasti kotiini puolen kilometrin matkan. (V18/M1969)

Ystävien kanssa pornosta on keskusteltu paljon. Alussa keskustelu on ollut ehkä vaivaantunutta ja sitä on pyritty purkamaan esimerkiksi huumorin keinoin. Vakava subtautuminen pornoon on alkanut vasta 20 ikävuoden jälkeen, jolloin aiheesta on voitu puhua jotenkin analysoidenkin. Silti nykyäänkin mainitsemisen arvoiset pornokeskustelut sisältävät paljon huumoria, joka ehkä kertoo siitä, että aihe ei lopulta olekaan niin helppo kuin voisi kuvitella. (V24/M1975)

Lukiassa ollessani, 90-luvun alussa, Kemiin tuli Tom of Finlandin näyttely. Katselin kaverini kanssa kuvia kiusaantuneena, mutta kaverini poikakaveri ei ollut kuvista moksiskaan. Isosiskoni valisti minua, että psykoanalyttisen käsityksen mukaan kiusaantuminen kertoo tiedostamattomasta seksuaalisesta kiibottumisesta. Sen takia me heterotyöt kiusaannuimme kuvista ja heteromies ei. (V25/N1975)

Myös aikuisiässä käydyt pornokeskustelut on saatettu kokea vaivaannuttaviksi.

Oma subteeni pornoon on ollut lähinnä positiivinen. Toki en ole ihan varma voiko x:ää luonnehtia varauksetta positiiviseksi, jos siitä ei kuitenkaan koe voivansa kertoa kuin lähimmille ihmisille, ja heistäkin lähinnä sellaisille, joiden kanssa on ollut seksuaalisessa kanssakäymisessä. Eli siis: en ole tuntenut missään vaiheessa erityisemmin syyllisyyttä tai häpeää pornon katsomisesta tai lukemisesta, mutta olen ollut varsin varovainen siitä, kenen kanssa mieltymyksistäni keskustelen tai kenelle ylipäätään lausun sen tosiasian, että kulutan pornoa. Tätä nykyä se on jo yleisemmin ystävien seurassa luontevampaa, mutta yksityiskohdaisempi keskustelu aiheesta on hyvin rajallista.

Voisin palata vielä hetkeksi siihen, miten laajasti pornosta voi keskustella muiden kanssa. En itse asiassa aikasemmin muistanut, että onhan tämän subteen ollut enemmänkin muutosta viime vuosina. Olen viettänyt paljon aikaa nk. Leffapiireissä, ja siellä on tullut keskusteltua pornostakin. Olemme näyttäneet pornoa lesbo- ja homoelokuvan festivaaleilla, olen ollut elokuva-arkiston elokuvateatterissa katsomassa 70-lukulaista pornoa, parin vuoden takainen Ruotsissa tehty pornohäirikokoelma Dirty Diaries herätti laajempaa keskustelua. Kuitenkaan nämä keskustelut eivät ole ihan niin paljon pornon sisältöä käsitteleviä. Niissä on usein ollut tietty etäännytettyys: juuri nähdystä panemisesta voidaan keskustella elokuvallisessa tai representationaalissa mielessä, muttei juuri niillä termein että no, keitä kaikkia panettaa tuon juuri nähdyn jälkeen. Se on vähän sääli. (V42/N)

Oletan että olen nähnyt naiseksi kohtuullisen paljon pornoa ja subtaudun siihen ennakkoluulottomasti. Useimpien ystäväni kanssa en ole aiheesta puhunut, ja vaikka poikkeuksellisesti olisi aihetta joskus hieman sivuttukin, vain yksi naisystäväni on kerran paljastanut, että on katsonut pornoa ja harrastanut itsetyytytystä samalla. Ilmeisesti aihe on edelleen hyvin tabu. Miehistä ja pornosta puhutaan paljon enemmän kuin naisista ja pornosta, ainakaan siis naisista kuluttajina.

Veljeni ja hänen naisystävänsä kanssa porno nousi kerran puheeksi. Veljeni kaubisteli sitä, että ovatkohan nykynuoret pornoa katsottuaan heti vaatimassa anaaliseksiä ja muita erikoisuuksia toisiltaan, ja hän sääliitteli erityisesti tyttöä pornopaineiden takia. Hänen naisystävänsä kanssa taas olimme sitä mieltä, että yksi ongelma on pornon luomat mielikuvat valtavista peniksisistä. Työille saattaa olla yllätyksellistä, että oikeesti poikien housuista saattaa löytyä sormenpaksuinen minimuna. Paineita on siis miehilläkin siitä, että pitäisi olla tarpeeksi suuri, ja tarpeeksi kestävä erektio. (V21/N1973)

Vastaajien mukaan vain ystävien ja tuttavien välillä käydyt keskustelut ovat johtaneet jossain määrin puolueettomaan aiheen analyysiin. Porno koetaan hankalaksi, vaivaannuttavaksi sekä myös henkilökohtaiseksi asiaksi, josta keskusteleminen johtaa nopeasti etenkin perhepiirissä epämiellyttävälle alueelle. Seuraavassa vastauksessa pornografinen huonekalu avaa keskustelun arasta aiheesta (johon ei ehkä olisi muuten häveliäisyssyistä kajottu) ja vasta homososiaalinen keskustelutilanne mahdollistaa avoimen mielipiteiden esittämisen:

Eräällä tuttavapariskunnallani on 70-luvun pornokuvilla päällystetty olohuoneen pöytä. Tästä nousi keskustelu silloisten pornokuvien aidosta karheudesta, jotka ovat täysin erilaisia ja myönteisempiä kuin nykyajan massapornon ja teollisuuden tuottamat silotellut ja täytetyt vartalot ja tissit.

Kerran juttelimme seksistä ja pornosta heterokavereideni (yksi mies ja nainen) kanssa yömyöhään. Juttelimme kuinka erilaiset asiat tuntuvat korostuvan naisten ja miesten porno-mieltymyksissä. Naisilla (ainakin kaverini mukaan) visuaalisella sisällöllä on vähän merkitystä, kokemuksesta haetaan enemmän kokonaisvaltaista seksuaalisuuden fantasiaa. Miehillä taas visuaalisuuspuoli seksissä ja pornossa on melkein pääosassa. Naiskaverini inhosi ajatusta pakotetusta suuseksistä ja ajatuksen tasolla tämä inhotti myös minua ja mieskaveriani. Naiskaverin poistuttua kuitenkin totesimme, että kyllä pakotettu suuseksi on oikeasti kiihottavaa, fantasian tasolla, mutta on se aika ikävää jos toinen osapuoli ei sitä oikeasti halua. (V35/M1986)

Tuttavallisuus on saattanut myös johtaa monimutkaisiin ristiriitatilanteisiin:

Asuin muutaman vuoden kolmen hengen soluunnossa, jossa kämppäkaverini vaihtuivat useaan otteeseen. Yhtenä talvena kanssani asui Helsingistä ko. opiskelukaupunkiin muuttanut mies. Hän oli jonkin verran minua vanhempi ja syy paikkakunnan vaihtoon oli se, että näin hän pääsi asumaan lähemmäs omaa pientä poikaansa, joka oli äitinsä mukana muuttanut jo aiemmin tuolle seudulle. Tämä kaveri oli perhetaustaltaan lestadiolainen ja hänellä oli selvästi vaikeuksia oman identiteettinsä kanssa, kun hän toisaalta olisi halunnut olla vapaa vanhoista kableistaan, mutta aika ajoin joutui koviin synnintuskiin. Tämä ilmeni muun muassa siten, että kun hän yhden kerran näki minun pöydälläni jonkun pornolehden, hän ihmetteli sitä hyvin pabeksuvaan ääneen. Annoin kuitenkin lehden hänelle katseltavaksi ja hän otti sen lainaan. Lehti palautui minulle jonkun ajan päästä, mutta joskus myöhemmin, kun syntien tuska taas oli käynyt hänelle liian kovaksi, hän saarnasi minulle miten minäkin olin syntinen, kun esimerkiksi katselin televisiota ja lueskelin pornolehtiä. (V18/M1969)

Kaksi vastaajista oli keskustellut pornosta vain internetin välityksellä, joka mahdollistaa kenties turvallisena koetun etäisyyden ja nimettömyyden:

Olen keskustellut pornosta useastikin joidenkin nettituttujen ja parin ystävänkin kanssa internetissä. Pääasiassa keskustelut ovat olleet ihmettelyä pornon kummallisuuksista, naureskelua koomiselle pornolle tai puintia siitä, minkälaisesta materiaalista kukin pitää. (V34/M1986)

En kuitenkaan muista keskustelleeni ystäväni kanssa kyseisestä elokuvagenrestä tai kyseisestä aiheesta muutoinkaan, en silloin enkä myöhemmin. En muista katsoneeni, en yksin enkä kaverini kanssa, elokuvia huvittuneena vaan ennemminkin kiinnostuneena aiheesta. Koska olin itse kokematon seksin saralla, tällaiset elokuvat olivat entisestäänkin kiinnostavampia omilla silmilläni.

Muutamaan fanfiction-tarinoita kirjoittavaan ihmiseen olen tutustunut muutoinkin Internetin kautta ja jutellut heidän kanssaan, tosin harvemmin tästä aiheesta. Siitä muistan kuitenkin vaihtaneeni ajatuksia, että ennen vanhaan ehkä harvemmin edes ajateltiin, että myös fiktiivisten hahmojen pohjalta voisi kirjoittaa tällaisia tarinoita. Minusta on hienoa, että nykyään Internet mahdollistaa senkin. Minulla on muutamia lempihahmoja, joita tykkään ”parittaa” toisilleen, ja nämä hahmot sisältäviä porno-fanfiction-tarinoita olenkin säilynyt mm. kirjanmerkkeihini. (V38/N1989)

1.8 Millaisia muistoja tai ajatuksia seksiliikkeet sinussa herättävät?

Kysymykseen vastasi 20/45 vastaajaa. Seksiliikkeissä asioimiseen on liittynyt sosiaalisen stigman riski, jollaista nimettömään (ja suurelta osin ilmaiseen) nettipornon kulutukseen ei yhdisty. Joillekin vastaajille alan liikkeissä vierailemisen kynnyks oli korkea – liikkeissä käytiin vain ulkomaanmatkoilla tai muuten anonyymisti.

Ensimmäisen pornovideoni ostin Hampurista ollessani Saksassa työmatkalla. 80-luvulla myös Suomeen alkoi tulla pornokauppoja. Käydessäni Helsingissä vierailin joskus pornokaupassa ja ostin videofilmin. Ne olivat siihen aikaan kalliita. Maksoivat muistaakseni 300 mk. (V12/M1950)

Toisen kerran kävimme Reeberbahnin varrella olevassa liikkeessä toisten suomalaisten aupairien kanssa. Työntekijä oli oikea showmies, ja alkoi heti jututtaa vaaleita tyttösiä. Jäi mieleen että hän selitti omaavansa pienen, mutta osaavansa korvata sen kielitaidolla. (V21/N1973)

Jollain tavoin miellyttäväksi käynnit seksiliikkeissä kokivat V19/N1970, V27/M1977 ja V33/M1986. Jotkut vastaajat olivat yllättyneitä siisteydestä, asiantuntevasta palvelusta ja hienovaraisuudesta, kun taas erikoistuneeksi keräilijäksi itseään määrittelevä vastaaja vastusti seksiliikkeiden kaupallistumista ja siitä johtuvaa harrastuneisuuden ja asiantuntijuuden katoamista:

Vanhoina hyvinä aikoina valikoimat olivat ehkä suppeita, mutta tietty innovatiivisuus ja persoonallisuus oli läsnä. Ei ollut tuhatta samanlaista leffaa vierekkäin joita erottaa vain juokseva numero, vaan monenlaista julkaisua joissa tekijöiden omat intressit ja mielenkiinnon kohteet oli vahvasti läsnä. Tämä ei koske vain kauppoja vaan pornoa yleensä. Vaikka ala on laaja, on myös niin selkeitä linjoja missä yksittäisten ihmisten visiot ja agendat muokkasivat alkuperäisen julkaisupolitiikan. Esimerkkeinä vaikka Atomage, Secret, Private (alkuperäinen), jne jne. On mahdollista jäljittää vaikka ensimmäinen maailmassa tehty kumifetissi filmi (super-8 filmikelana). Jota ei ehkä ole olemassa kuin kourallinen kappaleita

ja jonka pioneeribenki on ihan jotain muuta kuin halpa ja väsynyt lateksi-hame tekno bileissä tyyppinen dvd.

Myös kauppojen omistajat ja työntekijät oli usein alalle vihkiytyneitä ihmisiä. Ei suinkaan jotain pissiksiä istumassa siistin kauppa- ja tiskillä tietämättä mitä myy. Monien kauppiaiden kanssa pystyi innostuneet ostajat keskustelemaan filmeistä, julkaisijoista, saatavuudesta, muista keräilyjistä, jne. Pystyi kertomaan pienen juonenpätkän jonka avulla myyjä tietää mistä filmistä on kyse tai mistä Slave Sex sarjan numerosta on kyse kun ehdit vain sanoa ”sinä oli valkoiset seinät ja...”. Tätä ei voi enää odottaa missään. Ketään ei kiinnosta mikään ja ollaan vaan ”töissä”. (V43/M)

Seksiliikkeissä vierailamista muistellaan sekä kiusallisena että jännittävänä kokemuksena:

Seksiliikkeissä olen käynyt pari kolme kertaa, nuorena 20 + opiskelijana koin sen kiusalliseksi, etenkin siksi että työntekijä oli mies. En ostanut mitään, vaan pää punaisena kiertelin siellä kaverini seurana. (V21/N1973)

Muistan ensimmäiset käynnit nuorena, oli jännää ja vähän ”vaarallista”, harvemmin käyn mutta nykyisin tietää mitä tahtoo, ei niinkään mene ”selatakseen” tarjontaa. (V26/N1977)

Ensimmäinen kerta kun menin seksiliikkeeseen kumppanini kanssa, se tuntui liian makealta karkkikaupalta. En saanut näyttää liikaa kiinnostusta mihinkään, mistä olisin kiinnostunut, ettei vaan kukaan (tuntematonkaan) saa tietää, mikä minua kiinnostaa. Vaikka minua ei sen kummempat kiinnostaneetkaan kuin nahkakuteet, kullirenkaat, remmit ja dildot. Asenne rentoutui kuitenkin seuraavilla kerroilla. Kun itse uskaltauduin ensimmäistä kertaa yksin seksikauppaan – jossa olin käynyt kumppanini kanssa jo kerran aikaisemmin –, oli abdistava tunne. Tosin kassalla myyjä osasi rentouttaa sopivan juttu-äijämäisesti laukaista tunnelmaa, johon pystyin mukautumaan ja juttelimme myös takorautakorustani, kuinka hienosti se sopisi asusteisiin. Siitä kerrasta tuli mukava tunnelma ja menin uudemman kerran, mutta sen jälkeen tulikin jo likaisempi olo myyjistä, jollain selittämättömällä tavalla, ja se nimenomainen seksikauppa on tuntunut sen jälkeen jotenkin limaiselta. (V35/M1986)

Parisuhteessa oleminen ja kumppanin kanssa asiointi vaikutti oleellisesti seksiliikkeestä innostumiseen ja kiusallisuuden hälvenemiseen.

Mielestäni seksiliikkeillä on tietty häpeän aura, lukuunottamatta Sin City -ketjua, joka on onnistuneesti profiloitunut joksikin muuksi kuin itsetydyttäjien vakiopaikaksi. En voisi kuvitella meneväni seksiliikkeeseen sinkkuna; siellä ei olisi mitään mitä kehtaisi ostaa. Parisuhteessa tilanne olisi toinen, koska silloin olisi hyväksytympää bankkia jotain yhteisen seksielämän piristykseksi. (V36/M1988)

En ole seksiliikkeissä käynyt kertaakaan, vaikka vahvasti aikomus olisi nykyisen tyttöystäväni kanssa. Sieltä löytynee kaikenlaista kivaa tarviketta. (V32/M1985)

Minulla on ollut kaksi avovaimoa, ja molempien kanssa olemme käyneet monia kertoja seksitarvikeliikkeissä. Olen avovaimojeni kanssa ostanut pienen lelulaatikon erilaisia seksileluja rakasteluamme parantamaan. Palvelu on kokemusteni mukaan aina ollut rentoa ja asiallista, parempaa kuin muissa kauppoissa. (V33/M1986)

V27/M1977 kertoi hankkineensa ensimmäisen pornofilminsä seinäjokelaisesta Sexy-Life -liikkeestä. Muut vastaajat olivat tutustuneet seksiliikkeisiin vasta muuta pornoa kulutettuaan. Vastaavasti vain yksi, iältään nuorin vastaaja liitti seksiliikket johonkin muuhun kuin perinteiseen, fyysiseen kauppaan:

Seksiliikkeet on hyödyllisiä, varsinkin netissä olevat. Niiden mainostus on vain nykyaikana hieman noloa, jos vaikkapa sattuu istumaan vanhempien tai autokouluopettajan kanssa autossa, kuunnellen radiota ja yhtiäkkiä sieltä tulee jonkin seksiliikkeen mainos. (V39/N1994)

V26/N1977 kirjoitti vierailevansa seksiliikkeiden sivuilla ennen fyysisessä kaupassa vierailemista. Jotkut vastaajat eivät puolestaan tunnistanee itseään seksiliikkeiden mahdolliseksi asiakkaiksi.

Olen käynyt seksiliikkeessä kerran. En koe, että ne ovat minua varten, mutta voisin ehkä harkita joskus ostavani jonkin seksilelun. (V34/M1986)

Kun muutin suurempaan kaupunkiin opiskelemaan ammattiin, olen huomannut myös katukuvassa olevat erotiikkaliikkeet. En ole koskaan vierailut niissä, mutta olen ystäväni kanssa kyllä ruotinnut kyseisten paikkojen tarjontaa. Tiedän erotiikkaliikkeistä, jotka ovat perinteisiä ”pornoluolia”, joissa tarjotaan yksityisiä tanssinäytöksiä ja strip-teasea, mutta toisaalta joissain liikkeissä subtaudutaan asiakkaaseen enemmän ammatillisesti ja niin, että ihminen voi hakea sieltä ”vain” välineitä omaan makuuhuoneeseensa eikä hae niinkään paikan päältä seksiä tai ”tavaraa”. Erotiikkaravintolaan en koskaan suostuisi astumaan jalallani, vaikka sellainenkin kotikaupungistani löytyisi. Sellaiset paikat miellän todella mauttomiksi, sillä en halua ”tavaraa” tyrkyttävän niin päin naamaa, kuin mitä siellä saattaisi tulla vastaan. (V38/N1989)

Vastaus liittyy myös suurten ja pienempien kaupunkien eroihin, jotka ovat seksiliikkeiden näkyvyyden suhteen epäilemättä melkoisia. Näin oli etenkin aikaisempina vuosikymmeninä: ”Kuopiossa käytäessä seksiliikkeitä oli tarjolla en käynyt. Tuli mieleen että tuolta sais naista rahalla” (V4/M1928). V12/M1950 kertoi jättäneensä seksiliikkeissä asioinnin, koska kaapelitelevisiosta elokuvia saa nauhoitettua halvemmalla ja helpommin. Vastaavasti V24/

M1975 kirjoitti hankkineensa pornoelokuvia elokuvadivarien aikuisviihdeosastoilta, jotka hän koki vähemmän leimaavaksi kuin seksiliikkeissä asioinnin:

*Kun internetporno räjähti, VHS- ja DVD-pornon hinnat romahtivat, jonka jälkeen saatoin käydä joissain pornoliikkeissä ostamassa äänitteen tai kaksi. Samoin olen joskus ostanut elokuvia leffadivareista, joista olen hankkinut muutenkin paljon elokuvia. Siellä oli paitsi helpompi asioida leimaavuuden kannalta, divareihin oli myös asiaa ihan muutenkin.
(V24/M1975)*

2. Mediakuvat

2.1 Muistatko joitain erityisiä miestenlehtiä (niiden kuvia tai tarinoita), elokuvia, televisio-ohjelmia tai verkkosivuja? Osaatko kertoa, miksi juuri nämä ovat jääneet mieleen?

Kysymykseen vastasi 26/45 vastaajaa. Vastaukset on eritelty kulutettavan median mukaan. Poikkeuksen tähän muodostaa vastaaja V20/M1970, joka kuvaili tarkasti pornokulutustaan ja kokoelmiensa karttumista, liitti vastauksensa loppuun kattavan listan omista kokoelmistaan sekä lähetti vastuskirjeensä liitteenä aineistoesimerkkejä sisältävän levyn. Myös seuraava vastaaja määritteli itsensä nimenomaan keräilijäksi:

Itse olen nimenomaan erikoistunut ”kokoelmiin”, joka tarkoittaa etten osta vain jotain summittaista runkkumateriaalia, vaan porno jota hankin, seuraa suurempia kokonaisuuksia johon liittyy julkaisija, ilmestymisajankohta, sisällön persoonallisuus, jne. Keskityn tiettyihin teemoihin, julkaisijoihin tai formaatteihin. Ehkä niiden tiettyihin aikakausiin. Minua ei niinkään kiehdo porno massatuotettuna modernina viihteenä, vaan sen alkuperäinen rajoja rikkova, vallankumouksellinen, likainen, toisaalta iloinen ja riemuitseva ja luovuutta ja uutta aikaa julistava luonne. Joka oli kuitenkin valjastettu pornografisiin tarkoituksiin, eikä modernilla tyyllillä vastenmieliseen seksuaalipoliittikkaan.

Moni nerokkain julkaisu voi olla vain 32 sivuinen A5 lehti, jossa kuva per sivu tyyllillä käydään läpi ehkä vain yksi skenaario. Tai 8-12 min pitkä äänetön kaitafilmi jossa sama juttu. Nyky kuluttaja ei varmasti koe että kannattaisi maksaa kourallisesta kuvia tai parista minuutista touhuamista, mutta pääasiassa 70-80 luvun välillä tuotettu materiaali on usein sitä, mistä ei turhaan puhuta pornon kulta-aikana. (V43/M)

Vaikka vastaajat kirjoittavat lähes kaikista mediamuodoista, pornomuistot liittyvät erityisesti lehtiin, mikä ei ole kovin yllättävää lehtien hallitsevan markkina-aseman huomioiden. 1970- ja 80-luvuilla suosituimpien lehtien, kuten *Urkien* ja *Erotiikan maailman* levikit olivat 100,000 kappaaleen luokkaa ja lehtiä sai myös paikkakunnilla, joissa seksiliikkeet eivät toimineet.

Vaikka kuinka paljon, ihania muistoja... Lehdistä olen lueskellut lähinnä niitä tavallisimpia, Playboy, Hustler, kotimaisista EM, Jallu, Napakymppi etc. Lukemattomat kuvat, tarinat elokuvat, tv-ohjelmat ja verkkosivut ovat jääneet mieleen, tietysti siitä syystä että ovat kuuluneet kiinnostukseni/kiibotukseni kohteisiin. :-) (V26/N1977)

Televisio-ohjelmaosion vastauksia tutkiessa kannattaa myös tutustua osion viidennen kysymyksen (alaluku 2.5) vastauksiin, jossa kysyttiin erityisesti television pornoelokuvista.

Lehdet

Kysymyksen yhteydessä ylivoimaisesti eniten mainittu miestenlehti oli *Jallu*. Se mainittiin neljässätoista vastauksessa ja yhdeksässä vastauksessa se oli ensimmäiseksi mainittu kotimainen lehti (V4/M1928, V12/M1950, V19/N1970, V23/M1973, V24/M1975, V27/M1977, V28/M1978, V40/M): vuodesta 1958 ilmestynyt *Jallu* vaikuttaakin siis olevan vastauksissa eräänlainen suomalaisen miestenlehden arkkityyppi. Toiseksi eniten mainittu oli vuodesta 1973 saakka julkaistu *Kalle* (yksitoista vastausta) ja kolmas *Ratto* (kuusi vastausta). Naislukijoille suunnattu, romanttissävyytteinen *Regina* ja sen eroottiset ”Naisen unelmia” -novellit mainittiin neljästi.

Mainitut lehdet ja maininnat:

<i>Jallu</i>	14
<i>Kalle</i>	11
<i>Ratto</i>	6
<i>Erotiikan Maailma (EM)</i>	5
<i>Regina</i>	4
<i>Playboy</i>	4
<i>Hustler</i>	4
<i>Hymy</i>	2
<i>Ki-Ki</i>	2
<i>Kalu</i>	2
<i>Napakymppi</i>	2
<i>Lollo</i>	2
<i>Private</i>	2
<i>Hustler Special</i>	1
<i>Tabu</i>	1
<i>Miesten Maailma</i>	1
<i>Haloo!</i>	1
<i>Video Sex Press</i>	1
<i>Penthouse</i>	1
<i>Busen</i>	1
<i>Color Climax</i>	1
<i>Bizarre</i>	1
<i>Big Butt</i>	1
<i>Lesbian Love</i>	1
<i>Meidän kesken</i>	1
<i>Cocktail</i>	1

Kysymykseen vastanneiden ikä vaihteli vuonna 1927 syntyneestä naisesta vuonna 1986 syntyneeseen mieheen: lehtien valtakausi kesti siis huomattavan pitkään.

Erään lapsettoman ystäväperheen makuuhuone avarsi kovasti maailmankuvaani. Sinne oli näet koottu, ilmeisesti hiukan piiloon, Meidän kesken- ja Ki-Ki -lehtiä, joiden anti kiinnostasi

minua suuresti. Tämän hetken näkökulmasta ne eivät kovin ”pornabtavia” olleet, mutta silloisen yleisen mielipiteen mukaan epäilemättä täysin tuomittavia. (V2/N1927)

Pornolehtien klassikkoja ovat sellaiset vuosikymmeniä ilmestyneet lehdet kuin Jallu, Kalle, Ratto, Miesten maailma, ja englanninkielisellä puolella Hustler, Playboy ja muut. Ihan vanhoina aikoina ennen syntymääni oli jotain sellaistaakin kuin Kiki ja Cocktail ja sodan aikana joitain saksalaisia lehtiä, joita olen risaksi luettuina ja kannettomina nähnyt yhden kenttätukikohtamme vintillä Savitaipaleella. Sitten oli tietysti paikallisia taidevalokuvaajia, jotka myivät eukkonsa tai jonkin tai joidenkin malliensa alastonkuvia tiskin alta. [...] Myös Anttilan ja Elloksen postimyyntiluetteloiden uimapukusivut olivat maasendulla yleisiä pornojulkaisuja ainakin 1970-luvulta lähtien. (V14/M1955)

Lehtiin liittyvät muistot koskevat usein ensikokemuksia pornoon, ja siksi vastauksissa on päällekkäisyyksiä kolmannen kysymysosion *Lapsuus ja nuoruus* (luku 3) kanssa. Vastaajien mieleen oli jäänyt usein hyvinkin tarkkoja muistumia lehtien kuvista, teksteistä, esiintyjistä ja näiden herättämistä mielikuvista:

Ensimmäinen ostamani pornolehti oli Jallu. Muista vieläkin siinä olleen minua eniten kiinnostaneen kuvan. Siinä mustavalkoisessa kuvassa keski-ikäinen nainen makasi selällään jalat koukussa levitettyinä niin, että se kiinnostavin paikka oli hyvin esillä. (V12/M1950)

Video Sex Press on vanhin muistikuva jostain 5-6 ikävuoden tienoilta. Se jäi mieleen yksinkertaisesti erittäin tarkan koko sivun kokoisen heteroyhdyntäkuvan kautta, jossa mies ja nainen läbetyssaarnaaja-asennossa miehen kannatella itseään käsillä yläpuolella. (V27/M1977)

Miestenlehdistä mieleeni on jäänyt eräs numero jossa oli Rakel Liekin kuvasarja. Hän on erittäin kaunis ja fiksu nainen, ja katselin hänen kuviaan usein. (V33/M1986)

Miestenlehdistä muistuu mieleen paitsi nuoruutena keräämäni lehdet (Jallu, Kalle, erotiikan Maailma, Ratto), myös ulkomaanreissuilta joskus ostamani (esimerkiksi Private-yhtiön erilaiset julkaisut). Alussa ei valinnanvaraa juuri ollut, vaan ne hankittiin mitä oli ilmaiseksi saatavilla, joten mieleenpainuvuus ei juuri liittynyt laatuun, vaan pelkästään ensimmäisiin kokemuksiin. Joitain kuvia ja tarinoita on jäänyt mieleen, yleensä siitä syystä, että niissä on ollut jotain aiemmin seksuaalisiin mielikuviiin liittymätöntä – muistan esimerkiksi tarinan Nelly-nimisestä naisesta, joka pieraisi kesken seksin. Se oli minusta niin käsittämätön asia aikanaan ja likainen, ruumiillinen asia (olin siis täysin kokematon oikean seksin subteen tuolloin), että se jäi väkisin mieleen. (V24/M1975)

Jallun jälkeen aloin ostella Kallen irtonumeroita. Jallu oli pehmopornoa ja Kalle hieman rajumpaa kamaa. Myös ensimmäisestä ostamastani Kallesta muistan au pair-tytön kertomuksen ”Olin riettaan perheen piika” ja sen kuvituksen. (V12/M1950)

Pornoa on tullut lehtien Jallun, Kallen ja Hymyn & muiden m.m. television kautta. [...] Jallu lehti jäi mieleeni siinä "hämähäkki" kuvattiin kaiken laisissa asennoissa ettei epäselväksi jäänyt mitään. (V4/M1928)

Olin ehkä 11 vanha, kun vajaan neljä vuotta vanhempi veljeni antoi minulle luettavaksi ja katsottavaksi omia lehtiään. Muistan, että silloin oli kesä ja olimme menneet kahdestaan nukkumaan yöksi pihalle pystytettyyn teltaan. Veljeni oli ostanut lehdet osto- ja myyntiliikkeestä. Muistan edelleenkin, että yksi niistä lehdistä oli Kalle ja siinä numerossa oli artikkeli runkkauksen SM – kisoista. Kuvissa oli miehiä ilman housuja valkoisessa T – paidassa ja vierellä oli pari naista, joilla oli seksikkäät asusteet päällä, mutta ei housuja ja rintaliivinkin jättivät varustuksen paljaaksi. Kalle oli kooltaan pieni, olisiko ollut vain vähän A5 – kokoa suurempi. Joku toinenkin lehti oli, olisiko ollut nimeltään Ratto, josta muistan yhden jutun, siinä oli otsikko "Nyt ovat kotimaiset vihannekset maukkaimmillaan" ja kuvissa naiset olivat työnnelleet joitakin munakoisoja ja kurkkuja jalkovälinsä. Näitä lehtiä sain silloin tällöin lainata veljeltäni myöhemminkin, muistan kyllä kiihotuksen, mutta silloin en osannut sille vielä mitään tehdä. (V18/M1969)

Varmuudella muistan ainakin Jallun ja Kalle-lehden. Edeltävästä terävästi on piirtyneet mieleeni Kalukukkaro-niminen osio jonka nimi nauratti nuorta poikaa kovasti. Kovin totistahan se ei siinä vaiheessa ollut. (V28/M1978)

Oltiin 80-luvulla, ja mieleeni on jäänyt paitsi ystäväni isosiskon Regina-lehden pehmopornonovellit, myös erään Jallun lehtiaukeama, jolla vahvasti meikattu nainen isoine vaaleine kiharoineen laittaa ensimmäisellä sivulla sormen pään suubunsa, ja toisessa kuvassa häpyhuultensa väliin. Hänellä oli kirkeaanpunainen kynsilakka ja yhtä räikeä huulipuna, ja hän katsoi uhmakkaasti kameraan. (V19/N1970)

Myös kaksi muuta naisvastaajaa mainitsi Reginan ensimmäisten pornomuistojensa yhteydessä. Ensimmäisessä vastauksessa epäiltiin, että lehden pääasiallinen tarkoitus oli nimenomaan pehmopornosisällön tarjoaminen naislukijoille. Toinen vastaaja taas muisteli suhtautuneensa kriittisesti lehden luomiin sukupuolirooleihin:

Mutta esimerkiksi Regina lehti, jota nuorena useamman vuoden 80- ja 90- luvulla luin, on esimerkki siitä, että romantiikka ja erotiikka voivat viihtyä samojen kansien sisällä vierä vieressä. Novellit olivat enimmäkseen romantiikkaa, joissa saattoi olla mukana myös eroottista sävyä. Naisten unelmat taas olivat ja oletettavasti edelleen ovat ihan silkkaa pornoa. Niiden yhteydessä oli joku pehmokuva, jossa ei näytetty elimiä, mutta lukijoiden kirjoittamissa fantasiaissa vilisi anatomisia termejä ja suoraa toimintaa. Oletan, että Reginan olemassaolo perustuu aika pitkälti siihen, että se oli etenkin aikaisemmin tytöille ja naisille hyväksytty ja helppo tapa päästä käsiksi eroottiseen viihteeseen, lehteähän myytiin joka kioskissa ja kaupassa. (V21/N1973)

Kaverini äidille tuli Regina. Lueskelin niitä kaverini kanssa ja sain heiltä Reginoita myös lahjaksi ja lainaan. Niissä oli aina lukijoiden omia seksifantasioita nimellä "Naisen

unelma". Reginoissa tai muissa eroottisissa viihdekirjoissa oli silloin aika usein sellainen tarinan kulku, että ensin mies kiihottaa naista ja sitten keskeyttää koko jutun tullakseen myöhemmin suorittamaan yhdyntän ilman esileikejä. Siinä nainen kokee ensin hämmennystä ja nöyryytystä hylkäämisestä ja sitten tulee loukatuksi kovakouraisessa ja yksipuolisessa aktissa. Kaverini oli näistä jutuista vihainen. Reginasta on jäänyt mieleen yksi testi. Siinä kuvattiin erilaisia tapoja kokea seksiakti. Yksi oli sellainen, jossa nainen kokee olevansa vain joku nainen, joka harrastaa seksiä jonkun miehen kanssa, niin että seksi ei tunnu persoonalliselta. Toinen oli sellainen, jossa nainen kokee olevansa kuin nukke, jolle mies tekee kaikenlaista. Näistä kahdesta sanottiin jotain sellaista, että näin kokeva nainen on vaarassa menettää identiteettinsä. Ihan asiallista tekstiä.

Noin 18-vuotiaana leikkasin kerran talteen lehdestä kuvan kahdesta homomiestä, jotka halusivat toisiaan. Juttu kertoi "Vaaleanpunaisista panttereista", homoyhteisöstä, joka pyrki vastustamaan homoihin kohdistuvaa väkivaltaa. Kuva oli minusta todella kiihottava, vaikka miehillä oli ihan vaatteet päällä. Homomiesten halaus oli minusta eroottisempi kuin vastaava kuva naisesta ja miehestä olisi ollut. Yleensäkin oli aika pettynyt poikakalentereihin ja -julisteisiin. Tunsin oloni epämukavaksi katsoessani naisille suunnattuja kuvia. Miehet eivät tuntuneet osaavan asettua rennosti katseen kohteeksi. He näyttivät kuvissa dominoivilta. Kuvateksti saattoi olla jotain tällaista kuin "Jos annat minulle vapaat kädet, tiedät, mistä ne löydät". Naiset olivat pornokuvissa yleensä alttiita, haavoittuvia, helposti lähestyttäviä ja vaarattomia. Myös homopornossa oli mies (ainakin joku mies) selvästi objekti. Ja niissä oli molemminpuolinen halu ja nautinto minusta selvempi kuin heteropornossa. Heteroseksin kuvaukset oli usein joko suunnattu kiihottamaan miestä tai jos ne oli suunnattu naisille, niissä pääosaan nousi usein jokin muu sisältö kuin seksi (esimerkiksi romantiikka, jännitys, muut tunteet tms). (V25/N1975)

Lehdet saattoivat aiheuttaa jännitteitä parisuhteessa – saatettiinpa niiden olemassaolokin kokea hämmästyttäväksi:

Muutama vuosikymmen sitten mieheni osti itselleen Kalle-lehden, hän katseli sitä ja säilytti lehteä omassa hyllyssään. [...] Eihän siinä nyt mitään kauheuksia ollut, mutta ei mitään mieltä ylentävää, häpeän tunnetta paremminkään. (V1/N1925)

Mieleeni tulee tapautuma ajalta, jolloin olin peruskoulun ensimmäisellä luokalla ja olin tuolloin seitsenvuotias. Koulukaverini oli jostain oppinut, että on olemassa sellainen lehti kuin Jallu, jossa on "alastomien akkojen" kuvia. Päätimme yhdessä kysäistä hänen äidiltään sattuisiko heillä olemaan ko. lehtiä jossakin. Arvelimme nimittäin älykkäästi, että kaverini äiti todennäköisesti naisena ei ymmärrä lehtien luonnetta lainkaan ja saattaisi vahingossa paljastaa lehtien olinpaikan. Äidin ymmärtämättömyys oli kuitenkin arveluamme pahempaa luokkaa, hän ei tiennyt moisia lehtiä olevankaan. (V18/M1969)

Homomiehille ei ollut tarjolla muita kuin heteroille suunnattuja suomenkielisiä lehtiä: poikkeuksen muodosti *Kalle*, joka esitteli miesten kuvia erillisessä, säännöllisesti ilmestyneessä liitteessä.

Teini-ikäisenä tiedostin olevani bi-seksuaalisuuteen kallellaan oleva homo. Ja isoveljeni pöytäkirjat Kalle ja Jallu -lehdet kiinnostivat. (V16/M1960)

Ensimmäiset gay-pornolehdet sain käsiini kun kesätoisissa puistossa työkaverit (naiset) ottivat läjän lehtiä talteen ja kysyivät olisinko kiinnostunut. Otin lehdet talteen, sillä verukkeella, että minulla oli tiedossa kavereiden kanssa mökkireissu, jossa tarvittiin huvittavaa matkaluettavaa. Yhden lehden muistan erityisesti kiibottaneen enemmän kuin mikään nettisivu, koska se tuntui enemmän käsin kosketeltavalta ja kolmiulotteisemmalta. (V35/M1986)

Kirjat ja sarjakuvat

Kirjoja maininneet olivat nuorimmillaan hieman alle 40-vuotiaita. Kirjoista mainittiin tämän kysymyksen yhteydessä *Kama Sutra*, Henry Millerin *Opus Pistorum*, markiisi de Saden *Justine*, Guillaume Apollinairin *Hirveä Hospodar*, Agnar Myklen *Laulu tulipunaisesta rubiinista*, Alex Comfortin *Rakasta hellästi*, Alberto Moravian *Eroottisia tarinoita*, Daniel Defoen *Moll Flanders*, Ling Men-Tsun *Kiinalaisia lemmenarinoita* ja tuntemattomien kirjoittajien *Ensimmäinen kerta – eroottisia sci-fi-novelleja*, Josefine Mutzenbacherin *seikkailut* ja Herra Jackin *ihmeellinen huone*, sekä *Harlekiini*-sarja ja sarjakuvista *Kartsan* ja Milo Manaran *Click!*. Kirjailijoista mainittiin erikseen Timo K. Mukka ja Hannu Salama. Näiden lisäksi esimerkiksi vastaaja V20/M1970 mainitsi useita erilaisia paperijulkaisuja.

Vaikka kuvallinen ja audiovisuaalinen porno on vallannut markkinat, oli kirjallisen pornon merkitys vastaajien tarinoissa suuri.

Parikymppisenä myös kirjallinen porno saattoi vaikuttaa väkevästi. Henry Millerin Opus pistorumini löysin sattumalta ja luin sitä yhtä kyytiä 170 sivua. Kirjaa lukiessa jouduin masturboimaan useaan otteeseen. (V22/M1973)

Pornokirjoja oli joillakuilla koulu- ja opiskelutovereillani. Ja tuliban joku itsekin bankittua. Niitä luettiin salaa. Itse asiassa meillä taisi olla useammassakin tilanteessa jonkinmoinen lainaus- ja lukupiiri, jossa pornoklassikkoja lainattiin ja luettiin. Varsinaista lukupiiriä emme muodostaneet, mutta kirjat ja tieto hyvistä kōbdista kulki kädestä käteen. Ainakin Justine eli hyveellisen neidon koettelemukset, Josefine Mutzenbacherin seikkailut, Herra Jackin ihmeellinen huone, Hirveä Hospodar, Laulu tulipunaisesta rubiinista, Kiinalaiset lemmenarinat ja Molly Flandersin seikkailut olivat lukulistalla. Timo K. Mukka ja Hannu

Salama taisivat myös olla silloisella listalla. Se oli tavallaan yleissivistykseen kuuluvaa, että tunsin pornoklassikot. (V14/M1955)

V21/N1973 rinnasti Harlekiini-tyyppisten teosten suunnitelmallisuuden miehille suunnattuun pornoon nähden molempien tukevan ja uusintavan heteroseksuaalisuuteen liittyviä sukupuolihierarkioita:

Luin jossain vaiheessa, n. 13-20 vuotiaana myös ahkerasti pehmopokkareita, Harlekiineja, tiffanya yms. Muistan hyvin, että tarinat saivat kunnan poltteen aikaan, ja mielestäni näin jälkeenpäin ajatellen niiden lukeminen ei hirveästi eroa pornolehtien lukemisesta. Tutustuin siihen miltä sukupuoli kiihottuminen tuntuu ruumiissa juuri lukemisen kautta, ehkäpä pojat ja miehet kokivat samaa lukiessaan pornoa? Koska en itse nuorena seurustellut, enkä päätenyt lähikontaktiin poikien kanssa niin kesti vuosikausia, ennen kuin päädyin itse niihin tilanteisiin, mitä eroottisessa viihteessä kuvattiin. Selkeästi naisille suunnattu porno sisältää sanoja, ei niinkään kuvia, juonet ja niin ympäristön kuin henkilöiden kuvausta. Seksikohtaukset ovat vain osa niitä, vaikkakin joissakin pokkareissa seksiä kuvattiin yksityiskohtaisesti ja sivutolkulla. Eroottisen viihteen seksuaalisuus oli kuitenkin mielestäni aina kahdenvälisessä suhteessa totentuvaa, ja ”vaniljaa”, heteroseksuaalista peruskamaa ilman anaalivydyntäjä ja eriteleikkejä. Valta-kuvioilla leikkiminen taas on hyvin yleistä kaavamaisissa romantiikassa, mies on usein vanhempi, kokeneempi, varakas ja menestynyt. Nainen nuori ja kokematon. Mutta harvapa lukija osaa ajatella, että eroottisen viihteen tapa kuvata naisen hermostuneisuutta pitkän ja dominoivan uroksen läheisyydessä on vain ensiaskel sillä janalle, jonka toisessa päässä ruoskat viuhuu ja veri valuu? (V21/N1973)

V25/N1975 kirjoitti kirjallisen pornon kulutuksestaan hieman pidemmin ja seikka-peräisemmin:

Ostin kerran kirpparilta Moravian ”Eroottisia tarinoita” siinä toivossa, että saisin lukea pornoa, mutta sainkin käsiini jotain parempaa, nimittäin tarinoita seksistä osana ihmisuhteita ja olemassaoloa. Samaa asiaa käsitteli kirja ”Ensimmäinen kerta - eroottisia sci-fi-novelleja”. Luin sen kauan sitten ja muistan novelleista yhä useita. [...]

Opiskeluaikana olin kylässä yhden pojan luona, jolla oli Milo Mañaran sarjakuvia, markkisi de Saden kirjoittamia kirjoja ja vielä muitakin pornokirjoja. Muut juttelivat niitä näitä ja aloin silmäillä Milo Mañaran Click!-sarjakuvaa. Kuin sumun läpi kuulin joitain kommentteja, että ”Eihän se enää kuulekaan mitään”. Muut vieraat olivat naureskelleet uppoutumiselleni sarjakuvaan. Ilmeisesti sen lukeminen seurassa ei ollut sopivaa, ja haluttomasti panin kirjan takaisin hyllyyn. Minua harmitti ja ajattelin, että muut ovat ilonpilaajia. Samana keväänä kirjan omistaja erosi parisuhteestaan ja minä kaipasin seksiä. Olin pojasta, tai miehestä, kiinnostunut ja minusta tuntui, että tunne saattaisi olla molemminpuolinen. Tein aloitteen niin, että menin soittamaan hänen ovikelloaan huhtikuussa ja pyysin eroottisia kirjoja lainaan. Tutkin niitä hänen luonaan, lainasin, ja vappuna alkoi suhteemme.

Milo Mañaran joistakin sarjakuvista pidin paljon. Ne olivat hyvin kiibottavia ja tarinakkin saattoi olla mielenkiintoinen. Seksissä usein dominoitiin naista. Tabuja rikottiin. Muistan erikseen, miten sarjakuvissa kuvattiin myös lasten hyväksikäyttöä – yhdessä tarinan pätkässä äiti rauhoitti kouluikäisen pojan masturboimalla tätä ja toisessa albumissa kerrottiin jostain afrikkalaisesta heimosta, jonka tapoihin kuului seksi esimurrosikäisten tyttöjen kanssa. Kuvattiin väkivaltaa, alistamista, älytöntä himon valtaan joutumista ja myös molemminpuolista halua. Yleensä naisen seksuaalisuus oli päähuomion kohteena ja piirroksat olivat kauniita. Minulle jäi tarinoista sellainen muisto, että niissä pääsääntöisesti subtauduttiin naisiin ja seksuaalisuuteen myötätuntoisesti ja kunnioittaen. Naiset olivat kuitenkin eläviä ja toimivia eivätkä esineitä... Joissain Mañaran uudemmissa sarjakuvissa on kyllä ollut vain vanhojen juttujen hengetöntä toistoa, mutta se ei kai ole tavantonta kenenkään tuotannossa. Pidin Click!-sarjakuvasta niin paljon, että piti ostaa sellainen siskolle synttärilahjaksi. [...]

Markkisi de Saden kirja ei ehkä ollut pornoa, mutta niin sitä luin. Kirja saattoi olla Justine. Siinä kuvattiin sadismia, jonka tarkoitus oli murtaa kohteensa henkinen ja ruumiillinen terveys. Se oli ihan järkyttävää. Kiitohuin sellaisesta alistamisesta, jota kuvattiin esim. Mañaran sarjakuvissa, mutta minua kaubistuttivat kuvaukset toisen vahingoittamisesta. Poikakaverillani oli vielä yksi vanha pornokirja (ehkä 1800-luvun Ranskasta). Siinä kuvailtiin yläluokan seksiorgioita. Takakannessa kirjaa luonnehdittiin pornon parodiaksi. Siinä yhdynnöissä usein pallitkin luiskahivat naisen sisään, nainen sai 14 orgasmia ja mies 5 peräjälkeen, ja orgioiden jälkeen kaikki saattoivat olla kyyryttömiä nousemaan sängystä useisiin viikkoihin, koska olivat kiibkoissaan naineet ja piiskanneet toisiaan niin hillittömästi. Tästäkin kirjasta sai yleensä aika pian tarpeekseen. (V25/N1975)

Elokuvat

Elokuvista kysyttiin myös osion viidennessä kysymyksessä, joka keskittyi kotimaisessa televisiossa esitettyihin elokuviin. Näitä vastauksia kannattaakin tarkastella rinta rinnan. Kiinnostavaa vastauksissa oli, että vain yksi vastaaja (V30/M1982) muisti televisiosta näkemänsä elokuvan (*Kuuma syke*) nimeltä. Useimmat viittasivat niihin sisällön perusteella.

Joitain elokuviakin on jäänyt mieleen, mutta ei välttämättä sisällön puolesta kuin katsomistilanteen, jonkun yksittäisen elokuvan tilanteen tai vastaavan takia. (V24/M1975)

Elokuvapuolella nuoruuteni ensimmäistä kovaa kamaa olivat nudistifilmit joskus 1950-luvun lopulla. Varsinaisia pornoelokuvia ne eivät olleet, mitä nyt hyvän näköiset nuoret tytöt riisuutuivat alasti ja voimistelivat. Vastaavia elokuvia oli isäpuoleni mukaan jo maailmansodan aikana, tosin filmit olivat saksalaisia. (V14/M1955)

Mielenkiintoni siis heräsi ja tuota pikaa itselläniikin oli muutama ”luontoelokuva”. En todellakaan muista mistä sain ensimmäiset kasettini hankittua, todennäköisesti kopioimalla kavereilta. Ei niitä kylläkään kertynyt varastooni kuin muutama kappale, koska tuota

pikaa niiden kyllästyin juonenkehittelyyn – kaikki olivat periaatteessa samanlaisia. Muistan yhdenkin elokuvan jossa kaksi pariskuntaa naitivat kerrostaloluoneistossa tunnin verran, jonka jälkeen mentiin keittiöön syömään. Postipoikakin taisi piipahata samalla kun pariskunnat istuivat keittiöissä lähestulkoon alastomina, ja sitten alettiin taas naida välillä asentoja ja pareja vaihtaen. Huikeaa juonenkehittelyä. Näyttelijöiden repliikit rajoittuivat ”Herrlich” ja ”Ich komme”-osastoille. En muista jäikö postipoikakin naimaan heidän kanssaan, mutta se olisi sopinut elokuvan juonenkehittelyyn. Toisinaan kyllä saatoin ihastua jonkun lyhyen, parin sekunnin kohtauksen visuaalisen näyttävyyteen ja kelata sitä edestakaisin kaukosäätimen REWIND- ja PAUSE- ja PLAY-näppäimillä uudelleen ja uudelleen. (V15/M1958)

Eräs erityinen mieleeni jäänyt pornoelokuva on kotimainen harrastelijavideo, jossa kolmannen osapuolen kuvatussa pariskunta harrastaa kerrostaloasunnossa seksiä. Tämä oli ensimmäisiä pornoelokuvia, joita olen itse katsonut, ja siksi vielä muistan sen. Lisäksi se jäi mieleeni, koska elokuvassa esiintynyt nainen oli mielestäni hyvin kaunis, ja koska elokuvan tilanne oli erittäin luonnollinen. Pariskunta puhui toisilleen ja kuvaajalle ennen seksiä ja sen aikana ja oli koko ajan selvää, ettei tässä ole mikään lavastettu tilanne, vaan katsojana seuraan todellista tapahtumaa kameran välityksellä. (V36/M1988)

Televisio ja radio

Televisio-ohjelmia mainittiin tämän kysymyksen yhteydessä niinikään niukasti.

Pornotelevisio-ohjelmia en ole juuri nähnyt (en laske seksimakasiiniohjelmia pornoksi) poikkeuksena ehkä MoonTV:n aikanaan esittämä Pornostara, jossa toimittaja Sami Hernesaho ja nykyinen taiteilija Rakel Liekki esiintyivät. (V24/M1975)

Televisio-ohjelmista mieleen on jääneet ei-varsinaista pornoa sisältävät elokuvat, kuten Brokeback mountain, ensimmäinen leffa jonka tiesin olevan homoleffa. Gay Riviera oli ensimmäinen tv-ohjelma, jonka tiesin olevan homoille. Sexxetera tulee nykyisin tv:stä ja se tulee liikaa sisälle olohuoneeseen. Kyrvän näkeminen tai naisten värkkien näkeminen olohuoneesta omasta telkkarista tulee liikaa iholle ja pomppaa liikaa silmille. (V35/M1986)

Yhdelle vastaajalle televisio tarjosi ensi kontaktin pornoelokuvaan:

Ensimmäisen pornoleffan muistan nähneeni joskus 80-luvun lopulla televisiosta. Sen nimi oli ”Kuuma syke” ja sehän oli ihan kovaa pornoa. Sillä tarkoitan että akti oli aito, eikä kyse ollut mistään hieromisesta ja hinkkaamisesta, mitä pehmopornoksi kutsutaan. Joku kaveri oli saanut pätkän nauhalle ja sitä hän tuijoteltiin sitten ihmeissään. Pornoa tuli mielestäni siihen aikaan vielä tavallisesta tv:stä (ei siis filmikanavat). Myöhemmin olen lukenut että MTV3 lähetti alkuaikoinaan myös erityisen hyviä elokuvia, todennäköisesti kyseessä oli silloinen

maikkari. Myöhemmin haikailimme kavereiden kanssa vuosia, miksei pornoa tule enää tällöistä. Kunnes tuli internet-aika eikä pornoa tarvinnut enää odotella. (V30/M1982)

Seuraava vastaaja puolestaan mainitsi *Emmannellen* televisiolähetysten ja jakoi elävän muistikuvan elokuvaa seuranneesta radio-ohjelmasta:

Olisinkohan ollut kahdeksantoista vanha, kun kesällä näytettiin televisiosta erottisia elokuvia, mm. Emmannelle. Tästä elokuvasta olin muuten lukenut kuvauksen aikoinaan veljeni pornolehdistä, joten tarina oli sieltäkin jo tuttu. Muistan selkeästi, että elokuvaa seuranneena päivänä oli radiossa ohjelma, johon kuuntelijat saivat soittaa mielipiteitään ko. elokuvasta ja joku vanhempi rouva soitti ja kiitti hyvin vuolaasti elokuvaa avioliittonsa pelastamisesta. Mieleeni on jäänyt hyvin voimakkaasti soittajan äänestä kuultanut onnellisuus hänen kertoessaan, miten jo useita vuosia huonosti voineeseen avioliittoon oli elokuvan katsomisen jälkeen tullut uutta virtaa. (V18/M1969)

Myös V23/M1973 mainitsi vastauksessaan radio-ohjelmat:

Olen kuunnellut pari kertaa aivan asiallisia radio-ohjelmia seksistä. Olen tavannut työpaikalla pornolehtiä jostain piilonpuolen laatikosta ja asuintalon varastoon jätettyinä. Jallu lehdengin olen saanut joskus 1960-luvulla käteeni.

Verkkosivut

Verkkosivuja muisteltiin niin ikään niukasti. Poikkeuksen tähän muodosti V20/M1970, jonka pitkä selonteko sisälsi runsaasti erilaisia viittauksia sivustoihin. Osasy tähän saattaa olla, että koska tarjonta on niin laajaa, eivät yksittäiset sivut eivät jää mieleen. Toisena syynä saattaa olla, että pääosa vastaajista ei ollut saanut ensikosketustaan pornoon internetistä vaan lehdistä.

Ainoat useammassa vastauksessa esiintyvät verkkosivut olivat Persiankitty.com (V18/M1969 ja V24/M1975) ja Literotica (V20/M1970 ja V33/M1986). Molemmat sivustot perustettiin jo 1990-luvulla, jolloin nettipornon tarjonta oli huomattavasti nykyistä suppeampaa. V32/M1985 kuittasi kysymyksen vastaamalla: ”Kyllä nettisivuja muistaa joitain, mitä tuli käytettyä. Ainakin ne mistä löytyi parhaiten videopätkiä”, muttei eritelletty löytöjään. Verkkosivuja maininneet vastaajat viittasivat yleisesti ottaen perinteistä heteropornoa laajempaan sisältöön.

VCL (ihmiseläinhybridipornoa, nyttemmin lopettanut), www.renderotica.com (3D-pornotaidetta), <http://www.sbeezart.com/> (ei enää pornosisältöä), <http://www.bentai-foundry.com/> (japanilaista pornoanimaatiota), <http://www.buckangel.com/> (transmiehen tekemää pornoa) (V34/M1986)

Herkeku.net (suomalaisia pornotarinoita), Literotica (kansainvälinen seksitarinasivusto) (V33/M1986)

Ensimmäinen sivu taisi olla haloo.fi, jota joku koulukaveri suositteli ja jota koulun ATK-tunnilla vilkuiltiin. Ei säväyttänyt. Tietokonevelho toverini sai jostain hankittua maksullisen pornosivun tunnukset, josta päästiin sivulle, johon saattoi sanella määritelmät millaisen kuvan halusi nähdä. Sarakkeista sai siis valita oliko tukka minkä värinen, rinnat olivatko isot vai ko pienet jne. Se oli meikäläiselle mieluinen sivusto. Sitten kun omaan koneeseen sain modeemin joskus 90-luvun lopulla voi sanoa että pornon katselu sai melkoisen uudet ulottuvuudet. (V30/M1982)

Beaver farm (ilmaista heteropornoa), Free6 (linkkejä), Keepstill – 0 holds barred (homopornoa indeksoitu kehofetissihakusanoilla), Masculinfinity and gay sex advice (opastussivusto), Bananaguide (linkkejä), Quntele (kotimainen kuvafoorumi), Nightcharm (homoblogisivusto), Homolauta (kokoelma blogeja), Xtube (videosivusto), Gaytube (videosivusto), Cam4 (amatöörimallien livesivusto) (V35/M1986)

Verkkosisältö yhdistettiin usein nimenomaan kuvalliseen materiaaliin. V33/M1986 totesi, että ”internetistä on paljon vaikeampaa löytää hyviä seksitarinoita kuin kuvia tai videoita”. Toisille taas netin siunauksena oli nopeus ja tarjonnan laajuus: ”nyttemmin parhaat sivustot ovat niitä, jotka a) toimivat nopeasti b) sisältävät paljon erilaisia vaihtoehtoja sisällön suhteen” (V24/M1975).

Opiskelujeni loppuvaiheessa Internet teki tuloaan ja alkuun netin kautta oli ainoastaan mahdollista käydä keskustelija itseään kiinnostavissa keskusteluryhmissä, lähinnä siis ammatillisessa mielessä. Nykyaikaisen näköisiä selaimia ei tuolloin vielä ollut, vain tekstimuotoinen tieto oli suoraan saavutettavissa. Löysin ryhmien joukosta myös keskusteluryhmiä, joissa aiheena oli seksi. Silloin tällöin tallensin joitakin tarinoita itselleni kotona luettavaksi, kotona minulla ei tuohon aikaan vielä nettiä ollut. Hieman myöhemmin julkaistiin ensimmäiset graafiset selaimet, jolloin kuvallisestakin pornosta alkoi olla tarjontaa. Mieleeni noilta netin alkuajoilta tulee ainakin portaali nimeltä Persiankitty.com, joka lienee edelleenkin olemassa. Tuon sain kautta oli mahdollista löytää sekä kuvallista materiaalia että tarinoitakin. (V18/M1969)

Keskusteluryhmiä ei maininnut kukaan muu vastaaja. V25/N1975 taas päätyi pohtimaan internetin tarjonnan moninaisuutta ja ihmisten erilaisia mieltymyksiä:

Joskus seikkailin myös sm-sivuille. Joissain mainostettiin aitoja kyyneliä. Kerran päädyin sinulle, jossa nainen oli sidottu suureen puuhun keskelle antiota nuijuttu. Ympärillä oli vain tyhjyyttä ja pimeyttä. Muita ihmisiä ei ollut läsnä ja naisen suu oli sidottu. Ajattelin, että nainen oli jätetty siihen kuolemaan. Ehkä se sivu oli tehty ihmisille, joita ei kiihota seksi vaan kuolema. Siihen verrattuna sadismikin tuntuu ymmärrettävämmältä, kun siinä on kuitenkin kyse vallasta ja vuorovaikutus kuuluu asiaan. Mutta ehkä on olemassa ihmisiä, joita ei kiinnosta eikä kiihota vuorovaikutus edes tappamisen vertaa, vaan vain kuolema kiinnostaa ja kiibottaa... (V25/N1975)

Nimimerkki ”Pasi Toikka” esitteli pitkästi ja perusteellisesti omaa kokoelmaansa, johon kuului internetistä imuroituja kuvia, kirjoja, sarjakuvia, lehtiä, pelikortteja ja postikortteja. Kokoelma on varsin laaja, ja seuraavassa siitä otantaa:

Kirjastosta löytyi Simo Hannulan Rakkauskuvia 1982 kirja mikä melkein kuuluu pornografiaan. Asiayhteys eli taidegraafikka ja aiheen käsittely erottavat Simo Hannulan työt pornosta. [...]

Löysin myös Kalervo Palsan ja Eläkeläinen muistelee. Tiesin että Palsa piirtelee pornografisia kuvia ja masturboi. Suomalaisista kuvataiteilijoista kautta aikojen minulle mielenkiintoisimpia on Ville Vallgren. Jos muistan oikein hän keräsi pornografisia kirjoja ja valitettavasti kokoelma tuhottiin kun Vallgren oli kuollut. [...]

Nuorena aikuisena ensin kävin antikvariaateissa ja ostin Erotiikan maailmaa, Penthousea, Playboyta ja Hustleria. Saatoin ostaa myös uteliaisuudesta vanhoja pornolehtiä kuten Kalle ja Jallu. Ostin joitain tosi vanhoja pornolehtiä kait 60-luvulta mutta sisällöstä en muista mitään kannet oli aika tyllykkäitä verrattuna 70-luvun ja 80-luvun pornolehtien kansiin. Erotiikan maailma oli painettu paremmalle paperille ja kannet olivat paksut. Kalle taas oli aika ohutta paperia ja lehdet kuuluivat aika paljon kun niitä vielä piti piilotella. Sitten jossain 70-luvun lehdessä oli alaston nainen ja iso käärme. Sitten muistan että joissain lehdissä oli 3D kuvasarjoja ja katselulasit. Joissain lehdissä oli baju mukana. [...]

Jossain vaiheessa aloin käydä Helsingissä pornokaupoissa. Ostin pornolehtiä niin kotimaisia kuin ulkomaisia. Muistan Busenin, Color Climaxin, 30+ sitten jokin aika kinkki ehkä Bizzare niin ja lehdet Big Butt ja Lesbian Love. Sitten muutamia Bondage-lehtiä. Löysin englanninkieliset pornokirjat siis pelkkää tekstiä sisältävät kirjat. Kirjoissa oli sisältönä eläimänsukaantumista ja jotain BD&SM:ää. [...]

Muistan hämärästi sarjakuvalehden Hopeanuoli piirtäjänä Frank Sels missä oli se Kuunsäde intiaaniprinsessa ja välillä vilahdelti paljas pinta ja välillä se oli eräänlaista pehmo BDSM:ää. Hopeanuoli oli sen ikäiselle juuri sopivan eroottinen. Hopeanuolen erotiikka ei ollut päällekkäistä saati se pääasia. Ei siis aiheuttanut kiusallisia erektioita. Pikemminkin se erotiikka lisäsi sarjakuvan henkilöiden uskottavuutta. [...]

Akateeminen kirjakauppa möi Taschenin julkaisemia kirjoja vanhasta pornosta ja ne oli pakko saada. Sarjakuvaliikkeessä taas oli uusia pornosarjakuva-albumeja kuten X-misukat ja 2 hot girls on a hot summer night ja Emmanuelle-sarja. [...]

Hyvin vähän olen saanut mitään tietoa keneltäkään suoraan. Olen sen sijaan lukenut paljon kirjoja seksistä ja joitain tieteellisiä tutkimuksia mm. Hite-raportit. Olen lukenut myös aika paljon psykologiaa. Niin ja luin yhteen aikaan runoja vaikka ne lisäävät

ymmärrystä jotenkin vaivihkaa ilman tarkkoja faktoja. Sitten luin miestenlehtien lisäksi paljon naistenlehtiä. Sitten oli Regina ja Suosikki ja luin ne kysymyspalstat seksistä. Sitten oli Akekaväki joku naisasialiikkeen julkaisema lehti missä oli toisenlainen todellisuus. Sitten Radio City oli suurin vaikuttaja minuun teininä ja nuorena aikuisena. Kuuntelin myös ne oiset vähemmistöjen läbetykset. [...]

Olen ostanut muutamia VHS-videoita aluksi aika softcorea taisivat olla R-Kioskin poistomyynnistä. Jossain antikvariaatissa oli myynnissä kaitafilmeinä ulkomaista pornoa ja projektori niille. Oli hyvin lähellä etten ostanut niitä. Sitten ostin muutamia videoita pornokaupoista. Muistan niistä vain sen että niissä oli isotissisiä naisia. Pornokaupoissa oli paljon videoita mutta ne oli kalliita. Taisin vaihtaa katsotut videot uusiin. Muistan hämäävästi että silloin kun kävin pornokaupoissa niin oliin siirtymässä VHS:stä DVD-aikaan. Myyjä kehuu uutta tekniikkaa ja että oli mahdollista valita eri katselukulmia. Minulla ei ollut varaa DVD-soittimeen. Videoita käytin joskus masturboinnissa. Aluksi tarjonta oli hyvin niukkaa. Vuokrattavat videot olivat softcorea ja joistain huomasi selvästi että niistä oli leikattu pois roisimmat kohdat. Kun DVD:t tuli niin tarjonta oli paljon isompaa. Sitten netistä olen imuroinut joitain videoita. Joitain pitkiäkin videoita löytyy <http://xhamster.com> sivulta. Pitää nähdä aikalailta vaivaa kun etsii xhamsterin sivulta sopivia videoita ja kun laittaa videon pyörimään niin sen alkuunlähtö kestää kauan ja video pitää ladata Firefoxin liitännäisellä Videodownloadhelperillä. Jotain videoita löytyi myös www.filecrop.com sivulta ja jotain löytyi torrenttina. Torrentteina lähes kaikki BBW-aineisto on huonossa hapessa eli eivät ole niin suosittuja. Vain torrent BBW DREAMS.com ENTIRE SITE RIP!!! HUGE ASSES INSIDE!! 14.05GB On ollut pitkään jaossa. Monen gigatavun aineistot on aika hitaita imuroitavia ja niiden siirtely on myös aika hidasta. Minulla on yksi video ollut niin VHS-nauhalla kuin tiedostona ja se oli se Titanic Tonin strippausvideo mikä oli oikea löytö netistä. Sitten mielenkiinnosta imuroin monta Russ Meyerin ohjaamaa seksiploitaatio elokuvaa. Tässä Russ Meyerin viralliset kotisivut www.russmeyer.com. Alunperin törmäsin ohjaajaan kun hain vanhoja pornoleffoja ja B-luokan leffoja. Sinänsä aika mielenkiintoista että pornoleffan ohjaaja on jäänyt historiaan. Loput imuroidut leffat ovat aina jonkun BBW-mallin takia imuroitu. Lisäksi minulla on joitain BD&SM videoita mutta ei mitään raakuuksia. [...]

Paperisen pornon kokoelmani

Gilles Neret Erotica Universalis Taschen Hyvin mielenkiintoista kuvastoa etenkin siltä ajalta milloin en vielä ollut olemassa. Muistan siivekkäät lentävät penikset ja Peter Fendin.

Serge Nazariëff Early erotic photography Taschen. Kirjassa on muutama tosi iso takamuksinen nainen.

Serge Nazariëff Jeux De Dames Cruelles Taschen.

Gil Elvgren en muista muita tietoja. Kirjassa on laadukkaita Pinupkuvia. Innostuin imuroimaan netistä paljon pinup kuvia. Näitä kuvia analysoin etenkin kuvakulmia ja yritin selvittää itselleni miksi ne kuvat on niin hyviä.

Sitten kirjoina löytyy Rakasta Hellästi mikä ainakin aikaisemmin oli jokaisessa divarissa.

Tuoksuva puutarha Ostettu uutena kirjakaupasta.

Kamasutra ostettu uutena kirjakaupasta

Boccaccio Decamerone Kuvittanut Arne Ungermann. Decamerone on myös filmatisoitu ja ehkä näin sen en nyt muista. Kirja ostettu antikvariaatista.

Balzak Leikkisiä tarinoita ostettu antikvariaatista.

Julma rakkaus ostettu antikvariaatista.

Musta venus ostettu antikvariaatista.

Kaikki muu paperinen aineisto on lukkojen takana piilossa.

Sarjakuvat:

Fonteriz X-Misukat Like. Tästä pidin aika paljon. Ostin tämän sarjakuvaliikkeestä Helsingistä.

Hooper & Wetherell 2 Hot Girls on a Hot Summer Night Eros Comix. Tästäkin pidin paljon ja tämäkin on ostettu sarjakuvaliikkeestä. Aika kalliita albumeita. Molemmat sarjakuvat löytyivät torrenteina netistä mutta ei suomenkielisinä.

Dirty Comics Del Brasil Cómic porno satiricos de los Años 50.

Emmanuelle 1,2 ja 3 Guido Crepax Kultainen lootus Semic No olen nähnyt TV:stä Emmanuelle elokuvan ja videolta muutamaan jatko-osan. Emmanuelle saattoi olla ensimmäinen näkemäni pornoleffa. Emmanuellet taisi olla pettymys sen pornon suhteen.

Sitten vielä yksi ilmeisesti mangaa Virgin Mama 6 Action Comics Futabasha Vähän outo opus aluksi en oikein habmottanut alkaako se viimeiseltä sivulta vai mitenkä.

Sitten löytyy pari pakkaa pornopelikortteja.

Showgirl 54 Models Color playing cards Plastic coated kuvat on nykyään jo vintage kuvia alastomista naisista. Jos en muista väärin niin R-kioskista ostettu.

Kinky Games 54 Pornographic playing cards A Gail Production. Kuvasarjoissa on kuvattuna erilaisia akteja mm. Ryhmäseksiä ja yhdessä kuvasarjassa nainen masturboi kurkulla. Tämän pakan taisin ostaa Vaasankadun pornoliikkeestä Helsingistä.

Sitten löytyy muutamia keräilykortteja Olivia 3 Ladies lether and lace kortit 4, 5, 8, 28, 35,51, 55, 58, 62 ja 68. Toista Olivia sarjaa 26 Diana Slip 1988 ja 49 Hustler cover 1979. Sitten kaksi korttia Frazetta 54 Two of a kind ja 60 nude

Sitten postikortit. Olen kerännyt postikortteja niin uusia kuin vanhoja ja minulla oli aika monta aibetta kaikkiaan kortteja on 1000 kappaletta. Yksi aibe oli vähäpukeiset naiset ja niitä on kokoelmassa 30 kappaletta. En listaa kaikkien korttien tietoja kun hieman väsähdin paperisen aineiston läpikäymiseen.

Mustavalkokuva nainen kampaa hiuksiaan selin kameraan oven suussa. Kortin takana lukee Rey1 mujery espejo antonio reynoso 1991. Tämä on mielestäni hieno kuvana.

Vanha venäläinen postikortti maalaus alastomasta naisesta jonka jalan ympärillä pieni käärme on kietoutunut. Tästä pidän erityisesti. Saattaa olla keisarin vallan ajalta eli sata vuotias kortti ja käyttämätön.

Nainen käpyjä ja bedelmiä käsissään rinnat paljaina. Kirsi Jantunen Woman.

Mustavalkokuva naisen selästä ja reisistä. Minimoi-kortti Photo: Vilde Kamfjord Erikseen

Nainen bikineissä polvillaan. Hot Bods usa 1987 GEE WHIZ

Ostin pornolehtiä Helsingistä pornokaupoista. Olen ottanut talteen 33 täyttä sivua ja 136 kpl sivuista irti leikattua aika pientä kuvaa. Tykkäsin rebeivistä isorintaisista naisista. Sitten ostin lesbo-aiheisia lehtiä ja fistingiä. Sitten muutamia bondagelehtiä. Lehdistä otin joskus tiedot ylös eli tässä listaa.

Escort

Big butt

Amazons 13 1986 Titanic Tonin kuvia

Adlers captured memories B&D Pleasure CA No.2 1994

Bondage 6 dec 1995 London enterprises ltd

Sitten on yksi aukeaman kuva missä nainen on valkeassa jublamekossa ylittämässä muuria. Kuva on ehkä Penthousesta joskus 80-luvulta tai 90-luvun aivan alusta. Skannasin kuvan ja tällä kuvalla harjoittelin ensimmäistä kertaa kuvankäsittelyä joskus 90-luvun alkupuolella.

Ihme että paperinen kuva on hyvin säilynyt. Kuvassa näkyy sen jalan reittä aika paljon mikä on muurin päällä. Malli on hieman kumartuneena eteenpäin eli rinnatkin näkyvät hieman avonaisesta kaula-aukosta.

Jotkut kuvat päällystin kontaktimuovilla ja masturboin suihkussa.

Minulla on vielä tallessa Internetistä imuroituja pornokuvia tulosteina 164 kappaletta A4 papereilla mapissa.

Sitten kokoelmassa on itse piirrettyjä pornokuvia A4 papereilla ja ne on niitattu kolmeksi vihkoksi ja niissä on kantena muovikalvo ja kartonki missä on kansikuvapiirros. (V20/M1970)

2.2 Millaista pornoa olet itse katsonut? Millaisesta pornosta olet kuullut ystäväsi tai tuttaviesi puhuvan?

Kysymykseen vastasi 16/45 vastaajaa. Kysymys oli omalla tavallaan haastava. Pääosa vastaajista vastasi tähän muissa yhteyksissä muistellessaan näkemäänsä tai keräilemäänsä aineistoa. Tähän osioon onkin kerätty vain vastaukset, jotka vastasivat suoraan kysymykseen.

Muutama vanhempi vastaaja ei kuluttanut pornoa ollenkaan. Heidän vastauksensa mielenkiintoisia siinäkin mielessä, että ne tarjosivat osin yllättäviä pornon määritelmiä. Ne vastaajat, jotka kuluttivat aktiivisesti pornoa olivat pääsääntöisesti nähneet – ja muistelivat – hyvin monenkaltaista materiaalia. Tässä mielessä aineisto on siis kaksijakoinen.

En ole katsonut pornoelokuvia, niissä on niin ”ellottavia” kohtauksia, sen tiedän. Suljen silmät niiden aikana. (V1/N1925)

Koska pornoa harvemmin esiintyy muissa kuin pornoelokuvissa, vastaus vaikuttaa paradoksaaliselta. Mikäli vastaaja ei ole katsonut lainkaan pornoelokuvia, voisi olettaa ettei hänen tarvitsisi sulkea pornolta silmiään. Koska vastaaja kuitenkin tämän erikseen mainitsee, vaikuttaa hän kokevan ns. valtavirtaelokuvien seksikohtaukset epämukaviksi. Vastaajan esittämä pornon määritelmä onkin selvästi erilainen kuin kyselyn nuorimmilla vastaajilla: ”Itse katson joko lesbo- tai bdsm-pornoa. Pornoksi mieltämäni aineisto on muuttunut sen verran, että nykyään pornoa löytää myös keskustelupaikoista esim. chatrouletttesta, jossa voi harrastaa nettiseksiä videon avulla” (V39/N1994).

Tavat reagoida pornoon liitettiin osaltaan lapsuuden ja nuoruuden moraaliympäristöön: ”Olen elokuvien harrastaja, mutta minulla ei koskaan ole ollut vetoa pornokuviin. Luulen, että lapsuuden aikana kuullut tarinat olivat opettaneet minua” (V7/N1934). Lapsena kuullut tarinat liittyivät vastaajalla varoittaviin esimerkkeihin synnistä ja hyveellisyydestä. Toinen vastaaja kertoi lukeneensa harvoin pornolehtiä ja silloinkin lähinnä siksi, että hän oli halunnut

tietää ”minkälaisen juonenpohjalle tarina on kirjoitettu” (V40/M). Vastajien kuluttama porno oli kuitenkin kaiken kaikkiaan varsin monimuotoista – osin internetin luomien kulumahdollisuuksien ansiosta.

Aika lailla kyllä laidasta laitaan. Melkeinpä kaikkea mahdollista netin kautta vapaasti tarjottavaa. Varsinaiseen lapsipornoon en ole suuremmin törmännyt, rajat siinäkin lienevät häilyviä. Tosin en niin lapsipornosta välittäisikään, vastenmielistä rikollista toimintaa – vaikka tietysti omista seksuaalifantasioissa voi tapahtua ihan mitä vaan. Eläinpornoa ja erittäin kovaa ryhmä-, fetissi- ja väkivaltapornoa olen nähnyt. Ystävien ja tuttavien pubeissa on ollut lähinnä mainstream-tavaraa. (V26/N1977)

Ystävien katsomaa pornoa kuvailtiin vähemmän. Edellisen lisäksi vain kaksi muuta vastaajaa kertoivat ystäviensä katsomista sisällöistä.

Ihan laidasta laitaan. Hardcore teiniporno (naisten ikä 18-20) lienee Interracial-pornon (isokyrpäiset neekerit nussii nuoria blondi muijia) ohella suosituimpia genrejä itselläni. Kaverini katselevat ihan laidasta laitaan myös. (V27/M1977)

Olen katsonut kaikenmoista pornoa. Sado-maso, nuori-vanha, perusUSAlaista, amatööri-pornoa, hentaita, aasialaista lesbopornoa, jne. Puhuessani ystäväni kanssa tuntuu että monella on varsin rajoittunut käsitys pornosta, ja että he ovat katsoneet lähinnä sitä tylsää mainstream pornoa, eivätkä ole tutustuneet kunnolla moniin pornon alalajeihin. (V33/M1986)

Kahdessa muussakin vastauksessa luonnehdittiin pornoa (tai ”tavanomaista”, yhdysvaltalaisista ja valtavirtapornoa) lajityyppinä tylsäksi. Muunlaisia adjektiiveja ei juuri esiintynyt.

Pornofilmejä olen nähnyt mutta ne pitkästyttävät, en itse ole pornokiikettä, ei mieheni (tietääkseni yli 40-v. Kokemuksella.) (V10/N1947)

Pumppausporno, etupäässä amerikkalaisten tekemä, on melkoisen tylsää ja teennäistä eikä sellaista jaksata katsoa. Parhaimpia netistä löytyviä pornopätkiä ovat itsestään tietoiset esitykset, jotka nekin varmasti näyteltyjä, mutta vailla pahinta teennäisyyttä. Jos itse ohjaisin pornofilmejä, esittäisin seksin sellaisena kuin se on oikeassa elämässä. Naiset eivät oikeasti käyttydy kuten pornofilmeissä, eivätkä miehetkään ole sellaisia koneita. Aidoin ja sykähdyttävinnä näkemäni eroottinen elokuva on Pascale Ferranin versio Lady Chatterlayn rakastajasta. Se oli ehdottoman uskottava, koska päähenkilöt tapasivat useamman kerran ennen kuin lausumaton, peitelty kiikko muuttui teoiksi. Ja ensimmäinen kerta oli aikamoista ähellystä, mieskin laukesi melkein heti. Siis realistista ja uskottavaa. (V22/M1973)

Pornon ongelmaksi koettiin myös heikot tuotantoarvot:

Parasta pornoa olisi mielestäni sellainen, jossa on kohtalaisesti juonta, näyttelijäohjausta ja jossa muutenkin on nähty vaivaa teknisen laadun kanssa. Yleensä pornossa ei näitä asioita juuri näytetä kunnioittavan. Syytä lienee useita:

- *Tehdään halvalla. Olen kuullut, että pornotuotanto hoidetaan usein siten, että amatööri lähettävät naimavideoitaan tuottajalle. Tämä maksaa niistä pikkusumman ja kokoaa puolesta kymmenestä naimispätkästä kokopitkän elokuvan.*
- *Ns. pornokoodi muuttaa toiminnan kaavamaiseksi. Koodin mukaan pari riisuu toisensa, otetaan suihin, naidaan etuveitikekaan, naidaan pakoputkeen, ruiskitaan ravat naisen suuhun tai päälle ja nainen nuolee vielä miehen kalua. Naisella on kaiken aikaa jalassaan ultrakorkeilla koroilla varustetut popot. Kun koodista ei poiketa, ei taritte nähdä vaivaa, ajatella ja selvittää halvalla.*
- *Turva-asioissa ja lavastuksessa on puutteita, jotka aiheutuvat usein tosi noloja virheitä: Nykyään pornossa on turvamääräys, että naidessa on käytettävä kondomia. Tämä aiheuttaa toisinaan varsin hupaisia asiavirheitä, kun kortsun väri voi saman yhdyntän aikana vaihtua pari kertaa. Roomalaisissa orgioissa on pöydällä Sultan pakkauksia ja villi-ihmiset käyttävät kondomeja yms. (V14/M1955)*

Kiinnostavaa vastauksissa oli myös se, että luonnehdintaa, johon pornoteollisuus kaikkein eniten tähtää, ei käytetty juuri ollenkaan: ”kiihottava”-sanaa käytti vain kolme vastaajista (V19/N1970, V24/M1975 ja V32/M1985: joskin termiä ”kiihottava” käytettiin muiden kysymysten yhteydessä). Sen sijaan positiivisissa luonnehdinnoissa käytettiin ilmaisuja ”suosittu” (V27/M1977), ”tykkään katsoa” (V42/N) ja ”kiinnostava” (V34/M1986 ja V35/M1986).

Kaksi vastaajaa rajasi erite- ja eläinpornon kiinnostuksen kohteidensa ulkopuolelle, eikä kukaan vastaajista maininnut olevansa niistä erityisen kiinnostunut, vaikka jotkut olivat niitä nähneetkin:

Olen katsonut melko pitkään aika ”tavallista” hardcorepornoa, mutta kiinnostus on siirtynyt aina sellaiseen osastoon, mitä on vähemmän kokenut omissa subteissa. Esimerkiksi anaaliporno toimii minulle edelleen voimakkaasti, koska omat kokemukset anaalipornosta ovat jääneet hieman vähemmälle. Pornon vetoavuus siis liittyy edelleen paitsi tietyllä tavalla kiellettyyn bedelmään, myös uuteen ja ennen kokemattomaan. On tietysti raja, jossa porno muuttuu joko komediaksi tai ällöttäväksi – itselläni se on ollut vahvasti eriteporno, eläinporno ja vastaavat, jotka eivät vain yksinkertaisesti toimi minulla kiihottimina. (V24/M1975)

Olen katsonut aika lailla ihan sellaista peruspornoa, jossa mies ja nainen harrastaa seksiä. En koskaan ole katsonut mitään ns. sikailupornoa, jossa ollaan eläinten kanssa tai leikitään eritteiden kanssa. En myöskään ole koskaan katsonut homopornoa. (V29/M1981)

Homopornon kulutuksen mainitsi tämän kysymyksen yhteydessä vain yksi vastaaja:

Minua pornossa kiinnostavat karvaiset miehet, isot könsikkäät, BDSM, vankilateema, vanhemmat nuorempien miesten kanssa, amatööriporno, kimppaseksi, oraaliseksi ja barebacking. (V35/M1986)

Lesboporno sen sijaan mainittiin kolme kertaa. Muiksi pornon suosikkialalajeiksi mainittiin BDSM/vastaava (4 kertaa) interracial (2 kertaa), anaaliporno (2 kertaa), masturbaatio, teiniporno, nuori-vanha, amatööriporno (ks. myös aiheeseen liittyvä erillinen kysymys 2.6), hentai (kukin kerran). Yksi vastaaja muisteli pornon huonojen tuotantoarvojen huvittavuutta:

Seuraava kiinnostava vaihe oli monivuotinen salasuhte perheelliseen ja korkeassa asemassa olevaan mieheen. Kemia oli ilmiselvää ensitapaamisesta, ja harrastusta jatkui vajaa 5 vuotta hyvässä yhteisymmärryksessä. Sen verran suhte syveni, että mies tahtoi ryhtyä seksiorjakseni tietyn luottamuksen saavutettuaan; enhän ollut ubka hänen asemalleen tai perheelleen. Lisäsin sitten hieman mausteita soppaan ja katselimme mm. esileikiksi ystävättäreiltäni lainaamaa ranskalaista pornoelokuvaa. Se oli hyvin kiihottavaa, minulle. Siinä oli vain 1 nainen, miehiä yleensä 2 kerrallaan.

Huvittavana yksityiskohtana jäi mieleen se, että nainen oli alkunäytöksessä pukeutunut koulutyttöksi univormuineen, ja hän hyvin tyttömäisenä lueskeli läksykirjaa ja söi tikaria piknik-viltillä auringonpaisteessa. Kun lopulta näyttelijöiden vaatteet vähenivät, koulutyttöbahlmolta paljastui keisarinleikkausarpi! Tämä meitä hiukan hymyilytti vaikka olimme jo melkein täydessä toimessa sohvalla. Elokuvan katsomista en niin tarkasti muista, mutta sen seikan myöhemmästä kohdasta samaa elokuvaa, että naisnäyttelijä oli sama, peruukkien väri vaihtui! (V19/N1970)

Huvittavuus ei kuitenkaan tässä tapauksessa tuhonnut pornon tärkeintä funktiota eli kiihottavuutta. Yksi vastaajista oli keskittynyt nyttemmin pelkästään piirrettyyn pornografiaan. Vastauksessa ilmeni kiinnostus nimenomaan oman kokemuspäiriin ulkopuolisiin fantasioihin:

Katselin ennen vain yksinkertaisia pornovalokuvia, joissa oli hyvin tavanomaisia kohteita: nainen ja kuvasta suurimmaksi osaksi ulos rajattu mies. Kun siirryin piirrettyyn pornoon, tajusin, että on olemassa kiinnostavampaaakin materiaalia. Minulle kelpaa kyllä melkein millainen porno vain, mutta kiinnostavimpana pidän sellaista pornoa, joka sisältää aiheita, jotka minua kiinnostavat muutenkin fiktiassa: sci-fi, koneet, fantasia ja ihmiset tai muut olennot, jotka eivät ole miehiä tai naisia. (V34/M1986)

Kiihottavan koetut pornokuvastot eivät välttämättä vastaa niistä nauttivien omissa suhteissaan toteuttamia mieltymyksiä. Pornomieltymykset saattavat myös herättää monisyisiä fantasiaa, kiihottavuutta ja poliittisuutta koskevia pohdintoja.

Pornoon yhä liittämäni varovaisuus on ehkä bivenen outoa subteessa siihen, miten paljon luen lähinnä ulkomaisia ns. Sex-positive –blogeja. Siis: blogeja, joissa usein tärkeimpänä käsiteltävänä asiana on seksi kaikessa moninaisuudessaan: on seksileuvarvosteluja, on stories to turn you on eli kirjoitettua pornoa, johon kaikkeen subtaudutaan erittäin positiivisesti. Blogit ovat yleensä vähintään queer-benkisiä, hyvin usein myös S/M-myönteisiä. Internetin kontekstissa porno on siis hyvin jokapäiväinen asia, mutta konkreettisemmassa arkipäivässä se on paljon vähemmän läsnä. En oikein tiedä mitä tästä pitäisi ajatella, ja pitäisikö asiaintilaa muokata johonkin suuntaan. Toki yleiset sosiaaliset normit tulevat tässä aika pian vastaan.

Suosikkigenreni pornossa ovat pysyneet ainakin pari vuotta aika samoina. Kategorioista suosin anaali- ja interracial -pornoa. Jälkimmäistä olen pitänyt ajoittain arveluttavana mieltymyksenä, sillä se on myös ajoittain johtanut tiettyyn mustien miesten fetisointiin, joskin vain ajatusten tasolla. Sittemmin olen todennut, että seksuaalisten mieltymysten poliittisempi analysointi ei ehkä ole mielekäästä, jollei ko. Mieltymyksillä ole jotain arveluttavia seurauksia käytännössä. Toki miten arveluttava sitten määritellään.. Näiden mainittujen lisäksi tykkään myös yhä katsoa lesbopornoa, tosin ainostaan sellaista, jossa naiset oikeasti osaavat panna naista. Tällaisen löytäminen etenkin valtavirtaisemmilta pornosivuilta on aika harvinaista, muttei mahdotonta. Tykkään ylipäätään katsoa naisia, naisia pelkästään runkaamassakin. Miehet ovat minulle pornossa vähemmän olennaisia, viehätyn heistä varsin harvoin. (V42/N)

2.3 Entä missä pornoa on mielikuviesi mukaan katsottu?

Kysymykseen vastasi suoraan 14/45 vastaajaa, mutta on huomioitavaa, että kysymystä on toki käsitelty aineiston muissakin vastauksissa. Vastauksia tuli epäsuorasti erityisesti lapsuutta ja nuoruutta käsittelevän osion kysymyksiin, koska jaetuista pornokokemuksista kerrottiin erityisesti ensikokemusten yhteydessä. Kysymyksen muotoilu jätti vastaajille useita vastausmahdollisuuksia. Osa vastasi kysymykseen ”missä olet katsonut pornoa?”, osa taas ”missä sinun mielestäsi ihmiset yleensä katsovat pornoa?” Osassa vastauksissa tämä ero ei ollut selvä.

Ensimmäisen vaihtoehdon tulkintoja oli 6. Kaikissa paitsi yhdessä vastauksessa pornoa oltiin katseltu melko yksityisesti, joko yksin, pienessä ystäväporukassa tai partnerin kanssa. Vain yksi vastaus voidaan tulkita osaltaan julkiseksi, koska vastaaja ei ilmeisesti tuntenut ympärillään olleita ihmisiä erityisen hyvin:

Parikymppisenä ja vähän päälle näin pornovideoita ja lehtiä homojen seurassa, jotka mielellään tarjosivat alkoholia nuorelle miehelle ja saivat tämän kiihottumaan ja runkkaamaan pornofilmejä näyttämällä. (V22/M1973)

Kolmessa tämän tulkinnan vastauksista viitattiin myös masturbaatio- ja kiihottumiskokemuksiin:

Kun vaimoni oli poissa kiihotin itseäni kuvien avulla ja pelasin pasianssia pornokorteilla. Saatoin pitää itseäni viittä vaille laukeamispisteessä jopa neljä tuntia ennen kun annoin itselleni luvan lauetta. Videot olivat mielestäni siihen tarkoitukseen liian kiihottavia, koska niitä katsoessa laukesi liian nopeasti. (V12/M1950)

Lehtiin kirjoittaessani sain jokaisen numeron ilmaiseksi kotiin, jossa oli oma tarina julkaistuna. Luin lehdet aina läpi, mutta en ole ostanut niitä itselleni kirjoittamisen lopettamisen jälkeen. Myöhemmin 2000 luvun lopulla tapailin kerran pari vuodessa miestä, joka oli hyvin innostunut pornosta. Katsoimme leffoja yhdessä ja hän poltti niitä minulle lahjaksi, kun mainitsin että en kyllä itse kehtaa niitä ostaa. Hän nauhoitti niitä joltakin tv-kanavalta, eli ne ovat varsin valtavirtaa. Enkä toisaalta pidä niitä niin tärkeänä, että olisin valmis maksamaan niistä. Ja hänenkin kanssaan yhdessä katsominen väheni, sillä huomasi sen häiritsevän itseäni. Pornon katsominen saattaa olla virittävä välipala etukäteen tai touhuamisen välissä, mutta samanaikainen katsominen ja tekeminen näivettää itse tekemisestä saatuja aistimuksia. Partnerini paljasti, että edellisen naisystävän kanssa pornon katsominen oli ollut vakiintunut osa seksin harrastamisen rutiinia, mutta hän oli valmis mukautumaan minun mieltymyksiin. (V21/N1973: vastaaja on kirjoittanut runsaasti julkaistua eroottista sisältöä lehtiin)

Ensimmäisten videoitten tultua markkinoille eräs varakas ystäväni bankki tietenkäin sellaisen. Ja sai käsiinsä myös pornovideoita. Hän kutsui meidät 5-6 ystävää sitä katsomaan. Asetuimme kuka mihinkin istumaan. Hän laittoi kasetin videoon ja aloimme katsoa. En tiedä miksi mutta hänellä ei silloin ollut siihen kaukosäädintä. Filmi lähti pyörimään ja huomasi kuin poikien asennot muuttuivat. Minulla alkoi itsellenikin jököttää. (V13/M1951)

Yksi ensimmäisen tulkinnan vastaajista oli vastannut kysymykseen hyvin samantyyppisesti kuin V13/M1951, muttei ottanut kantaa materiaalin kiihottavuuteen: ”Porno on katsottu lähinnä yksityisesti, toisinaan pienessä hyvien ystävien seurassa, lähinnä kotioiloissa ja iltaisin/öisin” (V24/M1975). Vaikka seuraava vastaaja ei kokenut kuluttaneensa pornoa, mahtuu hänen vastauksensa silti tämän kategorian tulkintoihin, sillä kyseessä on joka tapauksessa ollut eroottisen materiaalin kulutus:

Olen viettänyt seksielämää kahdessa avioliitossa ja yksinollessani ilman partneria. Kumpikin on kaunista ja hyvin nautittavaa, siitä on ruma porno kaukana. Olen

stimuloimiseksi käyttänyt himottavia kuvia, joissa nainen on kauniisti pikineissä tai alasti. (V23/M1973)

Toisen vaihtoehdon tulkintoja esitettiin kolme. Näissä siis analysoitiin enemmänkin sitä, mitä kautta pornografista materiaalia on ympäröivässä yhteiskunnassa kulutettu. Ensimmäinen vastaajista ei määrittänyt, missä vaiheessa hänen kuvailemansa muutokset olivat tapahtuneet, mutta viittasi niihin prosessina:

Porno lehtiä alkoi olla partureissa. [...] Pornoa on katsottu filmeistä lehtistä. Kapakoissa yksityis tilaisuuksia. (V4/M1928)

Toinen ja kolmas vastaaja taas vastasivat ennemminkin siihen, miten pornoa kulutetaan:

Netissä, TV:ssä, lehdissä jne. Kotona, töissä, seksiliikkeissä, julkisissa kulkuvälineissä, älypuhelimien myötä lähes missä vaan. (V26/N1977)

Pornoa katsellaan ehkä salaa työpaikalla ja kotona, mutta muuten en ole asiaa ajatellut. (V35/M1986)

Viisi vastaajaa vastasi kysymykseen tavalla, jota ei voi sijoittaa yksinomaan kumpaankaan kategoriaan. Joko vastauksesta ei selvinnyt, oliko kyse omasta kokemuksesta vai yleisestä käsityksestä (V27/M1977: ”Kotona useimmiten yksin”) tai sitten vastaaja otti kantaa molempiin:

Minun kuulemani ja kokemusteni mukaan pornoa katsotaan lähinnä yksin omassa asunnossa verhot kiinni Joskus, ja jotkut parit myös katsovat pornoa yhdessä osana esileikkiä tai seksiä. Minäkin pääasiassa katson yksin, tai joskus avovaimoni kanssa. (V33/M1986)

Pornoa katsotaan käsitysteni mukaan lähinnä yksin, mutta kai sitä voi katsoa samanmielisen kaveriporukankin kanssa. Pornoelokuvateatterit ovat minulle vieras käsite; en uskoisi, että pornoa katsotaan sillä tavalla julkisesti. En kuitenkaan ole tällaista konseptia vastaan, mutta minua ei kiinnostaisi mennä sellaiseen. (V34/M1986)

Pornoa katsotaan luultavimmin yleensä kotona tai hotellissa televisiosta maksukanavilta tai tietokoneelta pornosivustoilta. Olen nähnyt pornoa vain maksukanavilta kotona ja internetissä. (V37/N1989)

Yksi vastaaja oli katsonut pornoa seksikumppaniensa kanssa kiihotustarkoituksessa (ja mainitsi ettei ymmärrä ihmisiä, jotka ostavat pornoa minkään muun syyn takia), muttei ollut kuluttanut sitä koskaan yksin. Tähän liittyi toisaalta myös epäluulo pornotuotteita kohtaan:

Voisin kuvitella katsovani pornoa itsekseniikin, minua kiihottavaa, mutta en omista yhtään elokuvaa. Niiden ostaminen on ilmeisen riskialtista; olen kuullut että usein sisältö on aivan muuta kuin kannessa luvataan. (V19/N1970)

2.4 Onko pornoksi mieltämäsi aineisto muuttunut vuosikymmenten mittaan?

Kysymykseen vastasi 13/45 vastaajaa. Suurin osa vastaajista keskittyi vastaamaan vain viime vuosina tapahtuneisiin muutoksiin. Jotkut vastaajat tarjosivat myös pidempää historiallista näkökulmaa:

Edesmennyt äitini muisteli omassa nuoruudessaan varsinaisena pornofilminä pidetyn filmiä Katariina ja Munkkiniemen kreivi, jossa naispääosan esittäjä hyppäsi alastomana veteen. Aivan uskomattoman robkea kohtaus, jonka takia elokuvateatterissa runkkailtiin ja filmi kärsi rangaistusverosta. (V14/M1955)

Onhan porno muuttunut hyvin paljon vuosikymmenten mukana. Porno on löytynyt jo roomalaisten seiniltä, ja niistä ajoista se on muuttunut hyvin paljon. Itse en ole tietysti ole elänyt kovin pitkään, mutta olen katsonut pornoelokuvia eri vuosikymmeniltä. 60-luvulla oli hyvin pienet budjetit, ja ne näyttävät enemmän nykyajan amatööri leffoilta kuin oikeilta studiotuotannoilta. Itse pidän aika paljon 70-luvun pornoleffoista. Niissä on mukava ja rento fiilis, ja usein joku pieni tarina. Ihmiset näyttävät hyviltä, mutteivät miltään epäluonnollisilta. 80-luku oli kamalan kuvanlaadun ja sheivattujen pillujen läpilyönti, josta en kovin paljoa välitä. Ja 90-luku sekä siitä eteenpäin ovat olleet suurta pornon monipuolistumisen, ja kansainvälistymisen marssia. (V33/M1986)

Yleisesti ottaen pornon koettiin koventuneen lähimenneisyydessä. Tämä käsitys oli vallalla lähes vastaajien iästä riippumatta.

Robkeammiksi pornokuvat tulleet. (V4/M1928)

Toki, kovemmaksi on mennyt ja alan ”muoti” kuten esim. karvoituksen määrä ja muodot on vaihdellut (sekä miehillä että naisilla). Sisältöjen lisäksi suuri muutos on luonnollisesti tapahtunut myös foorumien suhteen. (V26/N1977)

Mielestäni porno on muuttunut paljon 70- ja 80-luvulta tultaessa 2000-luvulle. Porno on nykyään riettaampaa ja hardcoremaista. Tiedän vanhoista pornoelokuvista, koska netissä voi

katsoa myös vanhempia pornoelokuvia. Ennen vanhaan pornoelokuvassa saattoi olla jokin kiiva tarina ja juoni mukana, mutta nykyään tuntuu, että mennään vain suoraan asiaan, joka on mielestäni huono asia. (V29/M1981)

Vastauksissa huomioitiin myös nettilevitykseen liittyvä tarjonnan laajentuminen:

Minulla on kokemusta pornosta vain noin 15 vuoden ajalta, mutta ainakin internetissä näkemäni porno on mielestäni monipuolistunut. Toisaalta tavanomaista materiaalia on myös paljon enemmän saatavilla. (V34/M1986)

Nykypornossa ei useinkaan tyydytä vain rauhallisen lähetysarnaaja-asennon esittämiseen perinteisessä yksi mies ja yksi nainen asetelmassa. Mukana on useampia ihmisiä, ja tempputalikoima sisältää anaaliyhdyntää yms erikoisempaa. Minusta on harmillista että valtavirtaporno sisältää lähinnä heteroseksistä tai naisten välistä toimintaa, olisi mielenkiintoista nähdä myös miesten toubuavan keskenään. Yhden sellaisen leffan katsoin kerran. Siinä minua yllätti eniten se, että ainakin siinä esitettynä miesten välinen seksi oli hellempää kuin miesten ja naisten välinen, olin jotenkin olettanut, että se olisi rajumpaa. (V21/N1973)

Vastaajat käsitelivät niinkään pornon nettilevitykseen liittyviä lainsäädännöllisiä ja moraalisia ongelmia.

Netti muutti kaiken. Esim. kusi- ja paskapornoa sekä eläinpornoa ei ollut lainkaan ennen nettiä. Myös jatkuvasti lapsipornosta kiinni jääneet kertovat omaa kieltään pornon muutoksesta.

Myös S/M ja sitomisjutut ovat yleistyneet vasta netin kautta. (V27/M1977)

Pornon aineisto on muuttunut todella paljon jo viimeisen kymmenen vuoden aikana. Yhä enemmän törmää pornoon jonka koen moraalisesti vääräksi tai arveluttavaksi ja myös laittomaan pornoon kuten lapsiporno. Karvoitus on tainnut vähentyä myös vuosikymmenten saatossa ja naisille enemmän silikoonia. (V32/M1985)

Pornon koventumiseen yhdistettiin valta-asetelmien kärjistyminen ja alistavien sisältöjen lisääntyminen. Esimerkkejä löydettiin sekä hetero- että homopornosta:

Naiseen kohdistuvan ylivallan ja alistamisen merkitys lähes kaikissa kohtaamissani aktikuvasarjoissa ja videoklipeissä tuntuu kuitenkin kärjistyneen. Nuoruuteni aikaisessa aineistossa välitetyt kertomukset sekä aktien rituaalinomainen noudattaminen tuntuvat kovankin pornon subteen olleen paljon miedompia. Raiskaamisella fantasiointi, selkeää seksuaalista tyydytystä tuottamaton naisen paboinpätely aktin aikana ja väkivaltainen

suuseksi tuntuvat juuri nyt olevan pornon valtavirtaa. Tämä ei miellytä minua ja koen kenties samankaltaista tyydytystä lapsuuden tirkistelevien puuhieni kanssa löytäessäni netistä jotakin poikkeuksellista ja henkilökohtaisilla konnotaatioilla herkuttelevaa aineistoa.

Toisaalta myös toivon, ettei alistava vallankäyttö puberteetin aikana katsomassani pornossa olisi kasvattanut omia seksikäisyyksiäni vinoon moraalisisista tuntemuksistani. Ehkä näin kuitenkin on tapahtunut ja reflektoin sitä toisinaan mielessäni. (V31/M1983)

Pornon valikoima on ehkä laajentunut tai ainakin se mitä tiedän homopornosta. Barebacking, eli seksi ilman kondomia tuntuu yleistyvän ilmaissivustojen kuvissa ja pienempien pornontuottajien keinona saada yleisöä ja se on yhä suosittumpaa. Ilmaisvideosivustoilla, kuten Gaytubessa tavallisten ihmisten seksivideoiden jakaminen on kovin suosittua ja se on helpompaa kuin aikaisemmin.

Mielestäni uusia teemoja on mm. ”heterohelveti”-teema, missä muka raiskataan heteromiehiä. Heteromiesten tekemää pornoa homoille tuntuu myös tulevan vastaan, jotenkin korostettuna. BDSM-teemoissa on julkinöyryyksiä ison yleisön edessä ja gangbang-meininkiä. Sitomisfetisseissä on tullut uutena vastaan naruillasitominen ja alistuvalla on urheilulliset lenkkearit, jockstrapit, lenkkeilyshukat. Varmasti näitä on ollut aikaisemminkin, mutta taas nousevat esille uudestaan. (V35/M1986)

Nettipornon tarjonta ei silti välttämättä edesauttanut kiinnostavan aineiston helpompaa löydettävyyttä:

Jonkin aikaa jaksoin olla kiinnostunut netin tarjoamista pornosivusta. Olin hämmästynyt siitä, miten kiihottumiseen riitti pelkkä videokuva peniksen sisään ja ulos menosta. Aika nopeasti tarjonta alkoi puuduttaa. Videot olivat aina samanlaisia. Maksullisille sivuille en uskaltanut enkä halunnut mennä. Kysyin kerran vinkkejä yhdeltä mieheltä intiiminä hetkenä. Hän neuvoi joitain hyviä ilmaisia sivustoja. Jossain vaiheessa tuli mieleeni, että hyvin kirjoitettu teksti voisi olla kiihottavampaa kuin kuvat tai videot. Etsin hakusanalla ”erotic novel”. Melkein kaikki hakutulokset kertoivat incestistä, yleensä nuoren miehen ja äidin suhteesta. (Kun nyt tekee saman haun, niin tulokset ovat ihan erilaisia ja moni viittaa kirjaan Fifty shades of grey. Sellaista olisin kaivannut silloin.) Mitään itseäni kiinnostavaa ei löytynyt. (V25/N1975)

Inesti-, eläin- ja lapsipornon koettiin vastauksissa olevan tabuja, jotka ovat vasta hiljattain päässeet valokeilaan siitä huolimatta, että näiden osa-alueiden esimerkkejä löytyy runsaasti sekä kirjallisuushistoriasta että 1970-luvun kaitafilmipornosta.

2.5 Muistatko televisiossa esitettyjä pornoelokuvia (esim. Emmanuelle-sarja)?

Kysymykseen vastasi 12/45 vastaajaa. Kysymyksessä mainittu *Emmanuelle* johdatteli vastaajia jonkin verran, ja osa vastaajista keskittyikin kirjoittamaan juuri kyseisestä elokuvasarjasta.

Emmanuelle tuntui myös olevan lähes ainoa elokuva, jonka vastaajat muistivat nimeltä: ”Muistan Emmanuellen nuoruudestani. Lisäksi olen nähnyt muitakin seksielokuvia, mutta nimet eivät ole jääneet mieleen” (V29/M1981); ”Televisiossa esitettyjä on ollut niin sekalaisia, monesti olen kuullut ’legendaarisesta’ emmanuelle:sta, vaikken ole itse sitä nähnytkään. En osaa nimetä muita, vaikka pornotähtiä muistan muutamiakin” (V32/M1985). Kolme vastaajaa (V34/M1986, V35/M1986 ja V39/N1994) eivät muistaneet nähneensä mitään pornoelokuvia televisiosta. Tämä saattaa johtua myös asennemuutoksista: nuoremmat vastaajat eivät välttämättä miellä *Emmanuellea* edes pornoksi, vaan asettavat sen selkeästi eroottisen elokuvan tai pehmopornon kategoriaan. Tällaista luokittelua oli toisaalta havaittavissa myös vanhempien vastaajien keskuudessa:

En mitenkään sijoita Emmanuelle-filmejä pornografian lokeroon. Päinvastoin, ne ovat mieleen jääviä, hienoja taidefilmejä: tyyliä, kauniita ihmisiä kauniissa ympäristöissä ja ennen kaikkea taiteellisesti filmattuja, valoa ja varjoa hyväksi käyttäen. Niistä jäi hyvä maku suuhun. (V2/1927)

Muutkin vastaajat kirjoittivat nimenomaan valtakunnallisten mainoskanavien ns. kesäpornoista (eroottisista/pehmopornoelokuvista) kysymykseen vastatessaan:

Kyllä muistan teininä katsoneeni Emmanuellea. Pidin siitä paljon, ja minusta on surullista ettei pääkanavilta tule enää mitään eroottisluonteista ohjelmistoa. (V33/M1986)

Jo vain, pehmopornopuolen telkkaripätkät ovat elävinä mielessä nuoruuden öistä, jolloin ovi teljettynä ja luurit korvilla moista tapitettiin. :- (V26/N1977)

Emmanuelle-sarjan joitain osia näin melko nuorena, kun niitä näytettiin Suomen televisiossa kesäöisin. Tätä on estänyt jossain määrin se, että kotioloissa televisiot ovat aina olleet sellaisissa paikoissa, jossa koko talo herää jos ne laitettiin päälle. Harvat Emmanuelletkin olen nähnyt silloin, kun vanhempani ovat olleet jossain poissa sattumalta ja ovat tulleet kotiin vasta elokuvan loputtua. (V24/M1975)

Muita televisio-ohjelmia nimettiin niukasti (ks. myös vastaukset osiossa 2.1):

Monesti hämmästelen miten aika moni TV-ohjelma yrittää olla myös seksuaalisesti kiinnostava ja silti samalla välttää liian roisia sisältöä. On Alaston piilokamera ja Nätti nakuna. Hieman oudoksun pornotavaa sisältöä koska entivanhaan pornoon kuului että sitä piti hakea tietyistä lähteistä eikä niin että kaikessa sisällössä on hieman pornoa. (V20/M1970)

Emmanuellen lisäksi "Playboy esittää" sekä nykyisiltä kanavilta (ainakin TV5, Nelonen, Sub) tulevia pornoon viittaavia dokumentteja. (V27/M1977)

Seuraava vastaaja muisteli elokuvia ja näyttelijöitä, joista osaa ei ole Suomen televisiossa nähty:

Nuoruudessani ja opiskeluaikani kovaa kamaa olivat Emmanuelle –filmit. Kovassa pornomaineessa olivat myös tanskalaiset filmit kuten Ulvova mylläri, Sängynlaidalla –sarja, ja joukko muita filmejä kuten Mikko Niskasen filmiä Kapy selän alla. Se taisi muuten olla mm. Englannissa levityksessä juuri pornoteattereissa. Myöhemmeltä ajalta on mieleen jäänyt joku Syvä kurkku ja muutama muu. Pornotähdistä ovat tuttuja John "Isomuna" Holmes ja naispuolisista Emmanuelle eli Sylvia Kristel ja Lords-sarja. Useampi sukunimellä Lords kulkenut tähtönen on saavuttanut kuuluisuutta pornotähtenä. Viimeinen versio taitaa olla Tracy Lords, jonka lienen viimeksi nähnyt muutaman vuoden takaisessa filmissä Miri ja Zack puubaa pornoa. (V14/M1970)

2.6 Oletko kohdannut harrastelijoiden tekemää pornoa ja jos olet, millaisia tuntemuksia se on herättänyt?

Kysymykseen vastasi 12/45 vastaajaa. Vain yksi vastaajista mainitsi erityisesti, ettei ole koskaan törmännyt harrastelijapornoon (V29/M1981).

Kuusi vastaajaa totesi suosivansa harrastelijapornoa, koska se oli heidän mielestään perinteisesti tuotettua ja pornotähtien tekemää pornoa autenttisempaa. V32/M1985 kuvaili amatööripornoelokuvia mukavina, koska "niihin pystyy samaistumaan" ja V35/M1986 totesi harrastelijapornossa olevan "todenmukaisempi, karhea todellisuus mukana, itse seksi on usein sellaista kuin mitä se oikeasti on". V33/M1986 puolestaan piti amatööripornosta, koska "siinä näkee oikeita ihmisiä, eikä mitään luonnottoman bodattuja miehiä, ja silikonisiin hukkuvia naisia" ja piti siitä "luonnollisuuden, rentouden ja vaihtelevuuden takia", mutta kritisoi tuotantojen huonoutta. V39/N1994 taas käytti adjektiivia "aidompi" ja kuvasi harrastelijapornossa olevan "enemmän tunnetta mukana".

Toisaalta harrastelijapornon määritelmät ja sen levitykseen liittyvät eettiset huolenaiheet askarruttivat vastaajia.

Olen katsonut lähes yksinomaan harrastelijapornoa Internetistä. Pidän siitä paljon, koska se on mielestäni aitoa. Se kuvaa tavallisia ihmisiä seksuaalisissa toimissa, eivätkä ne ole niin falskeja kuin tavalliset pornoelokuvat. Uskoakseni muista ihmisistä tämä falskius tarjoaa fantasiaita koettavaksi, mutta minä kaipaen pornoilta sen sijaan todellisen elämän tuntua. Olen siis ehkä "tirkistelijä". Toisaalta harrastelijaporno herättää myös ristiriitaisia tunteita.

En voi tietää onko Internetiin ladattu video päätynyt sinne tarkoituksella vai epärehellisesti. Olen kuullut tapauksista, joissa eron jälkeen on kostonhimesta ladattu yhteinen yksityiseksi tarkoitettu pornovideo Internetiin toisen osapuolen tietämättä. Katsojana en voi tätä tietää, joten minun kai olisi parasta olla ajattelematta sitä. (V36/M1988)

Harrastelijoiden tekemään pornoon törmäsin oikeastaan vasta internetin aikakaudella. Suurin osa tästäkin aineistosta on toki ollut lavastettua, ja gonzo-pornohan on nykyään aivan oma, laaja pornon kulttuurinsa. On vaikea sanoa, kuinka suuri prosentuaalinen osa näkemistäni ”harrastelijapornoelokuvista” on ollut aidosti sitä, mitä se mainostaa olevansa – todennäköisesti häviävän pieni osa on ollut aitoa. (V24/1975)

Toiset vastaajat keskittyivät harrastelijapornon laadun pohdintaan ja vertailuun:

Hyvässä harrastelijoiden tekemässä pornossa päästään läbelle sitä tunnelmaa mikä aikanaan pioneerivaiheen pornossakin oli. Huonossa harrastelijoiden pornossa on kyse yhtä mekaanisesta ja tymeästä panemisesta kuin mainstream puolella, jossa visiot ja näkemys on tuntematon käsite ja pelkkä kyseessä lienee pelkkä yksinkertainen nisäkkäitten parittelu riitti. Joka vaan on tehty vieläkin huonommin. (V43/M)

Koska haen pornoa pääasiassa taidesivustoilta, oikeastaan kaikki näkemäni porno on harrastelijoiden tekemää. Taiteilijoiden joukossa on kuitenkin joitakin, jotka elättävät itsensä pornon piirtämisellä. Mielestäni harrastelijoiden tekemä porno on aivan samaa kuin ammattilaistenkin. Yleensä ammattilaisilla on parempi kokemustaso ja he osaavat piirtää sitä mitä ihmiset haluavat, mutta harrastelijatkin voivat olla yhtä hyviä. (V34/M1986)

Harrastelijapornoa myös kritisoitiin. V35/M1986 totesi todenmukaisuuden olevan joskus hyvä asia, ”mutta ei se aina sytytä”. V26/N1977 oli samoilla linjoilla: ”Juu, joskus ihan siedettävää ja jopa laadukasta, mutta suuri osa on aika tylsää ja epäkiinnostavaa”. Amatööriporno koettiin myös tymeäksi nimenomaan sen realismin takia – ja toisaalta sen erottamista ammattilaisvoimin tuotetusta sisällöstä ei välttämättä pidetty helppona. Lisäksi harrastelijapornoon liittyvä yksityisyys vaivasi joitain vastaajia.

En myöskään ole ollut mikään harrastelijapornon kuluttaja – sen vetovoiman on sanottu olevan sen aidompi yhteys ”oikeaan seksiin”, mutta minua ei pornossa ”oikea seksi” tai realismi ole koskaan niin kiinnostanut. Porno on aikuisille suunnattua fantasiasatua, jonka ei minulle ole tarkoituskaan olla täysin realistista. Minua kiusaa harrastelijapornon huono valaistus ja vastaava (olen hyvin visuaalinen ihminen). joten olen jättänyt sen kulutuksen suosiolla vähemmälle. Raja on tietysti nykyään kovin häälyvä, koska gonzo-porno liikkuu jatkuvasti huomattavan harmaalla alueella – ja sekä ”ammattilaisporno” että ”harrastelijaporno” ovat lainanneet paljon tekotapoja ja esitystapoja toisiltaan. (V24/ M1975)

Netistä/vertaisverkosta nähnyt joitain ladattuja pätkiä. Yllättävän korkealaatuisia, mutta HD-tason videokamerat kaikesti vaikuttavat asiaan. Amatööriporvolle on nykyisin omat sivustotkin. Eivät parhaimmillaan eroa ammattilaispornosta. (V27/M1977)

Uutisissa pornon levittämisestä internetissä on kirjoitettu paljon viime aikoina ja yhden kerran olen nähnyt barrastepornovideon, jossa esiintyi nimeltä tuntemani henkilö omilla kasvoillaan omasta tahdostaan. Tämän videon esitteli ystäväni hänen ollessaan kaubistunut siitä, että tuttava oli ryhtynyt sellaiseen.

Seiska -lehden internet sivuilla on myös ollut pornovideoita ja -kuvia. Sama ystävä myös esitteli toisen tuttavan seksiseuraneitsimissivustolle lisäämänsä profiilin, jossa hänellä oli pornokuvia itsestään. Samassa portaalissa seksiseuraa hakevat ihmiset olivat laittaneet itsestään yleensä kaiken paljastavia pornokuvia. (V37/N1989)

2.7 Oletko itse kirjoittanut tai kuvannut pornoksi mieltämäsi aineistoa? Jos olet, oletko jakanut aineistoa muiden kanssa?

Kysymykseen vastasi 20/45 vastaajaa. Vastaajista neljä vastasi yksiselitteisesti, ettei ollut itse kuvannut, kirjoittanut tai muutenkaan tuottanut pornoa (V4/M1928, V29/M1981, V32/M1985 ja V37/N1989). Lisäksi on huomattava, että esimerkiksi V13/M1951 oli kirjoittanut yli 40 sivun verran pornografista sisältöä jo vastatessaan tähän kyselyyn. Tämä ei ollut mitenkään tyypillistä vastaajien keskuudessa, mutta muistakin vastauksista löytyi materiaalia, jota voi pitää pornografisena, ei pelkästään pornografiaa kuvailevana tai analysoivana.

Kolme vastaajaa oli tuottanut pornoaineistoa kaupallisesti: kaksi ensimmäistä kirjoittaen, kolmas kuvasisältöjä tuottaen.

Eroottisella viihteellä ja jopa pornolla on ollut oma osansa elämässäni, ja koska en ole juuri seurustellut vakavammin on iso osa omista seksuaalisesta kokemuksistani liittynyt joko fantasiioihin tai sitten erotiikan/pornon lukemiseen tai katsomiseen. Olen sekä lukenut että myös kirjoittanut eroottisia tarinoita, vai pornoksiko sitä pitäisi tässä yhteydessä nimittää. Ensin lähinnä luin niitä, mutta koska olin kiinnostunut lukemisesta muutenkin, huomasin jossain vaiheessa arvioivani eroottisia tarinoita myös kirjallisena suorituksena. Ajattelin usein, että onpa kömpelöä kuvausta ja huonoa kieltä. Että osaisin varmaan itse kirjoittaa paremmin. Ekat tarinani julkaistiin ennen kuin olin itse kerännyt mitään käytännön kokemuksia seksistä. Ristiriitä huvittikin minua, että olin pornoa kirjoittava neitsyt ja omalla pienellä panoksellani mukana pornoteollisuudessa useamman vuoden ajan, pitkästi yli 10 vuotta.

90- luvulla, vuoteen 2003 saakka kirjoitin yhteensä kymmeniä pornonovelleja, joita julkaistiin mm. Haloossa, Hustlerissa, Eroticassa, ja alan muissa lehdissä. Mielestäni pornon kirjoittaminen oli toisaalta yksi tapa tutkailla omaa seksuaalisuuttaan, laajentaa näkemystään että myös tienata rahaa. Nautin siitä, kuinka parhaimmillaan tarina lähti etenemään ihan omalla painollaan, ja siitä miltä tuntui kanavoida omaa kasvavaa kiihottumista kirjoittamiseen. Opiskelijalle kirjoituspalkkiot olivat ihan merkittävät

lisätulonlähde. Siinä vaiheessa kun aloin olla työkseni tietokoneella, niin kirjoittaminen väheni huomattavasti. Olin myös ehtinyt kyllästyäkin tarinoiden kaavamaisuuteen, ja pakkoon edetä hyvin nopeasti alkujännityksestä tempussarjan kautta laukeamiseen saakka. Ja mielestäni tarinoiden kysyntä on vähentynyt pornolehtiteollisuuden kriisin myötä ja palkkeioiden määrä pieneni useampi vuosi sitten kun kaikki lehdet päätyivät yhden ja saman kustantajan käsiin.

Ilmaiseksi nettiin en ole halunnut kirjoittaa, sillä rahan ansaitseminen oli kyllä tärkeä motiivi juttujen lähettämiseen. Tiedän olevani hyvä kirjoittamaan erotiikkaa, mutta miksi ihmeessä kirjoittaisin ilmaiseksi, jotta joku sivuston ylläpitäjä tienaa mainostajiltaan rahaa, ja minä en hyödy muuta kuin kirjoittamisen ilon verran? Sen verran minussa on ammattilaisylpeyttä, etten ole halunnut palata enää amatöörisarjaan, eli tuottaa pornoa muiden käyttöön ilman rahallista korvausta. Koin julkaisupäätökset palkitsevana, eikä yhtään lähettämäni tarinaa hylätty. Enimmillään Herkku-kirjassa, lehden ja pokkarin välimuodossa, vain vähän kuvia ja paljon tekstiä sisältävässä tarinakokoelmassa saattoi olla kolme minun kirjoittamaa tarinaa yhdessä numerossa. Jokainen julkaistu tarina oli osoitus siitä, että olin onnistunut kirjoittamaan hyvän seksitarinan. Kirjoitin laajalla skaalalla, useimmiten naisen mutta joskus myös miehen näkökulmasta. Tarinoissani esiintyi joskus ryhmäseksiä, ja joissakin myös sadomasokismin kuvausta. Anaaliseksiä kirjoitin muutaman kerran, sillä sainkin juttujen vastaanottajalta välillä vinkkejä siitä, että mitä rankempaa tavaraa, sitä suurempi kertapalkkio ja sitä varmemmin tarina hyväksytään, pelkkiä yksi mies ja yksi nainen kuvauksia ei erityisesti toivottu, vaikkei niitä kyllä kiellettykään. Eriteleikkien kohdalla huomasin, että siinä kulkee oma sisäinen ällöttävyysrajani, en halunnut edes kirjoittaa niistä, pubumattakaan tekemisestä. Muutenkin minun on hyvin helppo pitää erillään fantasian ja käytännön taso, ja tottahan fantasia on aina parempaa kuin käytäntö, kiinnostavampaa, monisyisempää ja rohkeampaa.

Olen kyllä miettinyt usein, että pitäisi jossain välissä kokeilla kirjoittaa laajempaa tekstiä, jossa olisi mukana muutakin toimintaa kuin seksiä, mutta en ole vielä edennyt siihen. Kaipa tähän keräykseen vastaamiseen yksi syy on selkiyttää itselleni aihepiiriin liittyviä muistojani ja ajatuksiani. (V21/N1973)

Kirjoitin vuosina 2007-2008 noin 25 pornonovellia miestenlehtiin, joista tienasin noin 60 € per kpl. Kaikissa nykyisin ilmestyvissä suomalaisissa miestenlehdissä on ollut vähintään 1 novellini julkaistuna. Muutaman jutun kirjoitin myös ns. runkkulinjoille (0700-linjat). (V27/M1977)

90-luvulla oli tapana piirtää sarjakuvia tai yksittäisiä kuvia, usein vaikutteena legendaariset ulkomaiden s/m & fetissi taiteilijat. 2000 luvulle tultaessa kuvasin/”ohjasin” jokusen pornofilmin, joiden idea oli lähinnä Japanilaisten nerokkaiden luomusten pohjalta imitoitua sisältöä. Julkisilla paikoilla kuvattuja suihinottoja, sperman nielemistä ja naamalle laukeamista. Suomalaisessa pornossa ja markkinoilla puuttuu lähes kokonaan marginaalisiin fetisseihin kohdistuva tuotanto. Perus panoa tehdään, mutta sitäkin vähän ja huonosti. Suomessa ei oikeasti ole yhtään hyvää tai millään tasolla merkittävää tekijää. Oma panos sinänsä häviävän pieni ja jokunen sata videota 10 vuotta sitten tuskin edes muistetaan. Silti CFNM teemat, sperma fetissi (kadulla kävely mällit naamalla, pitkät laukeamisen jälkeen olvat leikit äärimmäisillä läbikuvilla jne) jne. on ihan olematonta täällä ja pidän vieläkin omia tuotoksia erinomaisina.

Sitä etenin julkaisemaan lehtiä kuten Erotic Perversion ja Psychopatia Erotica joita myytiin jokunen sata per numero lähinnä pornokauppojen kautta. Osa ilmeistyi suomeksi, osa englanniksi, osa molempina versioina.

Näiden jälkeen, suurimmaksi osaksi pornokauppakulttuurin näivettymisen vuoksi, siirryin enemmän puhtaasti ”taiteen” piikkiin menevän materiaalin tekemiseen ja julkaisuun. On tullut niin kollaasi, valokuva, maalaus, yms taidetta ja julkaistu niin lehdissä, kirjoissa kuin ollut näytteilyssä. Sekä suomessa että ulkomailla. (V43/M)

Kaksi vastaajaa oli pyrkinyt osallistumaan kaupallisiin tuotantoihin, mutta olosuhteet olivat lopulta estäneet tämän:

Nuorena hupakkona menin mainoskeikkojen toivossa ”taiteellisiin kuvanksiin” esittäytymään. Kuin epäillen puinkin bikinit jo kotona päälle, tai sanoisinko alle. Kuvattiin pari kuvaa hellemekossa, sitten pyydettiin vaihtamaan bikineihin. Tokaisin että ne ovatkin jo ylläni, jolloin kahden äijän suut loksahivat auki. Otettiin siis bikinikuvia kunnes pyydettiin riisumaan ensin ylä sitten alaosa! Ei käy toikaisin ja puin hameeni ylleni. Kuulin uhkausta että ei se noin mene, jolloin vaadin negatiivit itselleni ja ellen saa, teen ilmoituksen. Aikansa tinguttuaan maksua kuluneesta filmistä he luovuttivat ja repivät kuvat, lieneekö se tubottu negatiivi oikea, mutta ihanaa kun kävelin ulos Albertinkadulle. Hitsi, nyt ymmärrän sen paikan, hui! (V10/N1947)

Aikuisena muutin Yhdysvaltoihin, missä työskentelin pankkialalla kymmenisen vuotta. Ameri-kanitalialaisen parnerini kanssa kiinnostuimme pornobisneksestä. Kun eräässä paikallisessa ilmaisjakelulehdessä etsittiin miehiä pornofilmiin, ilmoitauduimme oitis.

Koe-esiintymisessä piti riisuntua alasti ja esitellä ”parhaita puolia” kolmelle miehelle. Minua ei kuitenkaan valittu. Olin vähän pettynyt. (V16/M1960)

Kaksi vastaajaa oli tuottanut pornoa ja ladannut sitä nettiin: V34/M1986 oli jakanut kirjoituksia ja piirroksia, V26/N1977 puolestaan oli jakanut omakuvia sekä kuvia ”muillakin tavoin”. Kolme vastaajaa oli jakanut itse tekemäänsä pornoa kumppaninsa tai muiden läheistensä kanssa:

Olen kirjoittanut yhden pornotarinan, ja se oli varta vasten avovaimolleni lahjaksi. Tarina on noin 5 sivua pitkä, ja siinä on paljon asioita mitä olemme tehneet, tai mitä haluaisin että teemme oikeastikin. Annoin sen tosiaan avovaimolleni, ja hän oli ilahtunut että olin tehnyt tarinan häntä varten, jonka pääosassa hän oli. (V33/M1986)

Olen kuvannut itseä itseäni varten, jotta näen miltä vartaloni näyttää ulkoapäin, toisin kuin peilistä. En ole koskaan jakanut kuvia tai videoita kenellekään muulle kuin korkeintaan kumppanilleni. Seksiä kumppanini kanssa olen myös kuvannut.

Olen piirrellyt joskus eroottisia taiteellisia kuvia, jotka ei olleet kaukana piirretyistä pornosta. (V35/M1986)

Itse olen joskus nuorena kirjoittanut jonkinlaisen pornotarinan silloisen tyttöystävän innoittamana. Digikameroiden aikakautena olen kuvannut akteja sikäli kuin kumppani on suostunut. Harrastelijoiden pornokuvia on nähtävillä alastonsuomi -sivustolla. Enimmäkseen on säälittävää, millaisia määriä mitänsanomattomia alastonkuvia nuoret ihmiset itsestään julkaisevat. Tuntuu olevan joku vimmatu julkisuuden tarve. Itse en ole julkaissut kuviani missään. Niitä on nähneet vain harvat ja valitut. (V22/M1973)

Jotkut vastaajat olivat tuottaneet pornografista materiaalia näyttämättä sitä kenellekään:

Piirtelin hiijykynillä ja puuväreillä ruutuvihkoihin eräänlaisia sarjakuvia. Sitten aloin piirtämään kopiopaperille ja hieman paksummalle paperille. Joihinkin piirroksiin otin mallia valokuvista. Useimmiten piirsin yhtä tai muutaman kuvan sarjaa. Sisältönä oli kurvikkaita naisia. Jotain piirtelin myös tietokoneella mutta se oli aika hankalaa kun en vielä osannut käyttää hiirtä riittävästi hyvin. Minulla on enää tallessa 119 kpl A4 arkkia piirroksia vuosilta 1989 - 2002. Piirroksia on nitattu kolmeksi vihkoksi ja niissä on muovikalvo ja kartonki missä on kansikuvapiirros ja takakantena musta kartonki. Moni piirros on kesken koska usein jatkoin keskeneräisiä piirroksia. Aiheina oli rebevät naiset. Aika paljon aiheina on myös BD&SM. Sitten muutamia kuvia sybian aiheesta. Joissain kuvissa on puhe- ja ajatuskuplia. (V20/M1970)

Olen kuvannut alastonkuvia itsestäni joskus paljon nuorempana (n.11-13v), kuten varmaan suurin osa suomalaisista. Hävitin ne kuitenkin samantien, enkä ole jakanut kenellekään niitä. En ole kuitenkaan varma kutsutaanko sitä pornoksi vai liittyykö se vain nuoren tytön tutkimuksiin omasta kehostaan. (V39/N1994)

Itse tehdyn pornon jakamiseen liittyi riski, että materiaali päätyisi tavalla tai toisella väärin käsiin tai paljastaisi tekijästään jotain, minkä tämä mieluummin haluaa pitää salassa.

Armeijassa pornon hallussapito oli kiellettyä, eikä lehtiä tai elokuvia siellä yleisesti juurikaan näkynyt. Jollakin iltalomalla ostin lukemiseksi jonkun lehden ja jo samana iltana jouduin varusmiesjohdajien kuulusteluun asiasta, joku oli nähnyt ostokseni ja puhunut jollekin ja nyt jo kaikki tiesivät. En kuitenkaan myöntänyt mitään ja asia jätettiin siihen. Toinen pornoon liittyvä tapaus oli, kun olin jo itsekin varusmiehenä esimiesasemassa ja eräällä varusmieskaverillani oli erityistehtävä, joka liittyi jonkun tapahtuman kuvaamiseen ja materiaalin editoimiseen. Tätä tehtävää varten hän oli saanut laitteistoa, jolla editoiminen onnistui jollakin tavalla. Kokeilimme laitteen tarjoamia tekniikoita ja halusimme tutkia, miten nk. upotuseditointi onnistuu kyseisellä videonauhurilla. Kaverillani oli videonauha, jossa oli jotakin pornoa, ja teimme keskelle jotakin kibkeää kohtausta upotuseditoinnilla pätäkän, jossa alkuperäinen ääni kuuluu edelleen, mutta kuvassa näkyi minun naamani. Seuraavana päivänä sain kuulla, että joku kantabenkilökuntaan kuuluva, oli takavarikoinnut nauhan siveettömänä materiaalina. Luulenpa että naamani seikkailee sillä videolla edelleen jossakin.

Tyttöystäväni opiskelukavereiden piirissä oli kerran hauska episodi. Yhdellä opiskelijatyöllä oli silloiseen maailmanaikaan verrattuna kohtalaisen hyvälaatuinen järjestelmäkamera. Eräs kolmas heidän piirinsä opiskelijatyttö, jonka tiedettiin seurustelevan jonkun vähän epämääräisen pojan kanssa, oli kysynyt kameraa lainaksi. Käyttöopastusta hän oli halunnut nimenoman siitä, miten kameralla voidaan ottaa kuvia itselaukaisijalla ja siitä, miten kuvia voisi itse kehittää niin, että filmiä tai kuvia ei tarvitsisi viedä liikkeeseen kenenkään muun nähtäväksi. Tämä tietysti herätti nuorten tyttöjen mielessä monenlaisia mielikuvia siitä, mitä kamerasa lainaaja aikoi kameralla tehdä. Asiaa pyöriteltiin moneen kertaan ja kamerasa omistajaa mietitytti, uskaltaako kameraa enää lainaamisen jälkeen itse käyttää. (V18/M1969)

Jo edellisen kysymyksen yhteydessä esille nousseet harrastelijapornon nettilevitykseen liittyvät riskit, kuten ei haluttu julkisuus ja aineiston kierron hallitsemattomuus, askarruttivat joitain vastaajia:

Itse en ole tuottanut pornomateriaalia, mutta minua pelottaa että entinen seurustelukumppanini saattaisi lisätä minusta ottamiaan henkilökohtaisia kuvia kostomielessä johonkin internetin sivustolle. Kuvissa ei tosin ole pornografista, paljastavaa materiaalia, mutta joku voi mieltää arkisetkin kuvat sellaisiksi. Esimerkiksi nykyään vanhempien sosiaalisessa mediassa ja blogeissa jakamat lastensa, joskus paljastavatkin, kuvat saattavat pedofiilien silmissä näyttää seksuaalisesti houkuttelevilta. Tämän takia ne saattavat päätyä lapsipornosivustoille. Myös teini-ikäisten sosiaalisessa mediassa jakamat kuvat itsestään saattavat päätyä väärin käsiin. Tässä subteessa erityisesti nuorten, mutta myös aikuisten, kontrolli ja tietämys median, ja erityisesti internetin, vaaroista ei ole tarpeeksi hyvällä tasolla. Tietokoneet ja internet ovat vielä sen verran uusi ilmiö valtavirran kansalaisten keskuudessa, että tietotaito ei ole vielä vaadittavalla tasolla. (V37/N1989)

Toisaalta vastaajat pohdiskelivat myös sopivuuden rajoja ja esittivät epäilyksiä sen suhteen, minkä laatuista heidän itse tuottamansa porno mahtaisi olla:

Joskus olen leikkinyt ajatuksella, että kirjoittaisin itse pornoa julkaistavaksi. Pitäisi sensuroida joitakin kuvitelmiä, mutta muuten olen sitä mieltä, että omat kuvitelmani ovat vaihtelevampia eivätkä sen puvompia kuin muidenkaan. (V25/N1975)

En ole oikeastaan koskaan kirjoittanut tai kuvannut pornoa. Joitain kuvia olen joskus yrittänyt piirtää läpi nuoruudessani, mutta olin siinä niin huono, että jätin homman aika pian sikseen. Ainoat kirjoitetut pornoon liittyvät tekstit ovat olleet seksuaalista sisältöä sisältäneet tekstiviestit, sähköpostit tai chat-viestit, eikä niissä ole niinkään ollut kyse pornosta vaan seksuaalisesta kanssakäymisestä jonkun muun kanssa. (V24/M1975)

Joskus olen kokeillut myös itse kirjoittaa fanfiction-tarinoita, mutta olen todennut, että lukeminen sopii minulle paremmin kuin itse kirjoittaminen. (V38/N1989)

2.8 Muistatko pornoelokuvateattereita?

Kysymykseen vastasi 12/45 vastaajaa. Tähän kysymykseen vastattiin suhteellisen vähän ja vastaajilla oli huomattavan vähän pornoelokuvateattereita koskevia muistoja. Vastaukset olivat usein yksiselitteisen kieltäviä tai sävyltään negatiivisia: ”Suonenjoki pieni kaupunki ei pornoelokuvia” (V4/M1928), ”En muista minkäänlaisia pornoelokuvateattereita” (V39/N1994), ”En ole kuullutkaan pornoelokuvateattereista. Ajatuskin jo puistattaa” (V32/M1985) ja ”Porno-elokuvateatterit ovat minulle vieras käsite; en uskoisi, että pornoa katsotaan sillä tavalla julkisesti. En kuitenkaan ole tällaista konseptia vastaan, mutta minua ei kiinnostaisi mennä sellaiseen” (V34/M1986).

En Suomesta. Ymmärtääkseni niitä ei ole ollut koko Suomessakaan kuin ihan satunnaisesti ehkä suurimmissa kaupungeissa. En laske erotiikkaliikkeiden privaattikoppeja sellaisiksi. Sellaista olen kerran käyttänyt Tallinnassa, mutta kokemus oli ihan paska ja jäi näin ollen yhteen kertaan. (V27/M1977)

Muistan, että niistä puhuttiin tai kirjoitettiin joissain nettijutuissa, mutta minulla ei ole omakohtaisia kokemuksia. En tiedä onko Suomessa koskaan ollut muuta kuin pieniä videoluolia seksikaupoissa. (V35/M1986)

En oikeastaan varsinaisissa pornoelokuvateattereissa muista käyneeni, mahtaako niitä Helsingissä enää ollakaan? Erotiikkaliikkeissä on nykyisin varsin laadukkaita yhden istuttavia katselukoppeja. (V26/N1977)

Kolme edellistä vastaajaa erottivat selvästi pornoelokuvateatterit seksiliikkeiden katselukopeista. Katselukoppeja olisi todennäköisesti muistellut useampikin vastaaja mikäli niistä olisi erityisesti kysytty, sillä ne kuuluvat yhä yleisesti erotiikkaliikkeiden tarjontaan. Kotimaisia kokemuksia pornoelokuvateattereista oli vain kolmella vastaajalla:

Aikuisena kävimme mieheni kanssa ns. Pornoleviteatterissa, ”alfa”ko lien ollut helsingin pitkänsillan rannassa. Meitä oli vain kaksi asiakasta, mutta filmi näytettiin! Asiakaskadon selittänee, että se oli kiva kiltti ”pikku pietarin pihaa” muistuttava ihan perbefilmi. (V10/N1947)

Pornopiirrettyjä olen nähnyt eniten opiskellessani 1970-luvulla Turussa. Siellä paikallinen elokuvakerho näytteli jossain vaiheessa sarjaa, jossa esitettiin klassisten satubahmojen salaista seksielämää. Ainakin Lumikki, Tubkimo, Punahilkka, Pullapoika, Nukkumatti, Pikku Kananen ja muutamat muut klassiset satubahmot seikkailivat filmeissä. Mm. Lumikki ja kääpiöt harjoittivat ryhmäseksiä, ilkeä äitipuoli runkkaili sitä kristallipallostaan katsellen ja lopulta halkesi, kun manasi pabolaisen parittelemaan kanssaan.

Turussa, Tampereella ja Helsingissä taisi aikanaan 1970- ja 1980-luvuilla olla pari elokuvateatteria, joissa pyöri nonstoppina seksi tai pelkkiä pornoelokuvia. Joissakin näistä

teattereissa taisi myös esiintyä strippareita. Nykyään tällaiset teatterit ovat hävinneet. Tilalle on tullut seksikauppoja, joissa myydään filmejä ja seksitarvikkeita ja joissa on erilaisia filmiä ja live-esityksiä. Samaa hommaa boitavat myös Thai-hierontapaikat, eroottiset saunat ja onpa videovuokraamoissakin se oma pornobylykkönsä. (V14/M1955)

Olen vuonna 1969 syntynyt mies ja elin lapsuuteni Kuopiossa. Muistan lapsuudestani 70 luvulta, että Savon Sanomissa oli elokuvailmoituksissa mainoksia, joita silloin bieman ihmettelin, mutta bieman vartuttuani ymmärsin, että kyseessä oli aikuisille miehille tarkoitettuja pornoelokuvia. Muistelen myös, että siinä vaiheessa kun itse ehkä olisin kyseisistä elokuvista saattanut kiinnostua, ei niitä enää ainakaan Kuopiossa näytetty. Teattereiden nimiä en kykene muistamaan. (V18/M1969)

Yksi vastaaja kertoi tuttavansa pornoelokuvateatterikokemuksesta, mutta vastauksesta ei selvinnyt vierailun maata tai paikkakuntaa:

Erään tuttavani poikakaveri keuhkeli käyneensä ystävänsä kanssa elokuvissa pornoa katsomassa, talouspaperrulla mukana. Kiusallista oli ollut vain se, että ystävän hoikassa ranteessa kilissyt rannekello kuului koko elokuvateatterissa - muut olivat onneksi hoksanneet ottaa kellot ja korut pois. (V19/N1970)

Seuraava vastaaja puolestaan kertoi varsin yksityiskohtaisesti lomamatkallaan sattuneesta pornoteatterikokemuksesta. Kertomus maalailee kulttuurieroja kotimaisen hillittyyn elokuvakäytökseen tottuneen vastaajan ja riehakkaan paikallisväestön välille:

Eräällä rohdoksen matkalla osuttiin huone toverini kanssa katuja ravatessamme Elokuva teatterin mainos taululle. Tekstistä emme ymmärtäneet mitään mutta kuvat kertoivat sitäkin enemmän. Ymmärsimme aivan kohta siellä esitettävän pornokuvaa. Kumpikaan meistä ei ollut ennen kokenut moista ja menimme yhdessä tuumin lipun ostoon. Esitys tapahtuisi tasalattiaisessa tilassa ja kun paikalla ei vielä ollut ketään, ajattelimme ottaa paikka läheltä etupenkkiä jotta jotain näkisimme. Kummeksimme monia rikkiinäisiä tuoleja ja lausuimme ääneen käsityksemme ettei suomessa moisia istuimia olisi elokuva näyttämössä. Ihan piti valita jotta sattuisi alle istuttava tuoli. Vähitellen alkoi tulla väkeä solkenaan ovesta. Panimme merkille naisten puuttuvan joukosta kokonaan. Aikanaan sali pimeni ja jännityksellä odotimme mitä tuleman piti- Ja tuliban se sieltä. Kedolla ajettiin nuorta naista jahtaten kiinni ja kun se vihdoin onnistui, puuta vasten pantiin vallan perusteellisesti. Ruoskittiin pari muuta moni säikeisellä ruoskalla ja hirmuisessa kiihkossa suoritettiin sitä panoa. Naitiin pöydällä ja vuoteessa. Kuvaus oli tehty harkiten mahdollisen suurta kiihkoa ajatellen. Kamera oli viety kuin oravan pesälle jotta sukuelimet näkyi kehojen välistä. Näkyi kuinka mies tunkentui vakinaan sen avautuessa työnnön edetessä. Purkautuminen tapahtui naisen häpykukkulalle. Omaa kiihoittumistani haittasi ympärillä tapahtuva mekkala. Ulvottiin hirnuttiin ja hihitettiin. Voibkittiin ja valitettiin tuolit ruski ja tutisi, ymmärsin siellä olevan monella kalun kourassa. Olin pimeässä näkevinäni samalla tuoli rivillä vähän

kauempana oltavan syllekkään. Ajattelin siellä harrastettavan anaali yhdyntää. Joku huusi suoraa huutoa. Palaillessa kertosimme kokemustamme. Hirmuisempi oli kokemus mitä ympärillämme tapahtuis. Mieltämme järkytti katsojien estottomuus. Kuva sinänsä olisi antanut minulle enemmän omassa yksinäisyydessä. Olisin nauttinut siitä jotenkin kauniimpänä ja puhtaampänä kuin nytneen kokemattomassa mekkalassa. Siitä tuli minulle noin rivompi kokemus. (V3/M1928)

Kaksi vastaajaa oli nähnyt pornoelokuvia esitettävän tavallisissa elokuvateattereissa erikoisnäytöksinä – kyseessä oli molemmissa tapauksissa niin sanottu pornon klassikko-elokuva (ks. Paasonen ja Saarenmaa 2007):

Pornoelokuvateatterissa en ole koskaan ollut. Olen nähnyt pari klassikoiksi jäänyttä pornoelokuvaa elokuvateatterissa (Deep Throat ja Behind the Green Door), mutta ne ovat olleet jonkun elokuvafestivaalin ohjelmistoa, joten yleisö ei ole käyttäytynyt niissä mitenkään seksuaalisesti (kuten pornoteatterissa ehkä tapahtuisi) vaan arvokkaan etäntyneesti tai puolikiusaantuneesti naureskellen, joten en koe niitä pornoteatterikokemuksina. (V24/M1975)

Joskus 1990-luvun loppupuoliskolla muistan käyneeni jossakin Bio Cityn varsin pienessä elokuvateatterisalissa Fennia-korttelin yläkerroksissa, kun siellä näytettiin klassikko Deep Throat. Katsojien joukossa oli itseni lisäksi joitakin muita eri-ikäisiä aikuisia miehiä, ja yllätyksekseni selvästi alaikäisiä pojankolttiaisia, jotka oli päästetty saliin huolimatta K-18-sisällöstä. Sittenmin Bio City lopetti toimintansa. (V26/N1977)

3. Lapsuus ja nuoruus

Kolmas kysymysosoio keskittyi pornoon liittyviin ensi- ja varhaismuistoihin ja niiden herättämiin ajatuksiin, pornosta lapsuudessa käytyihin keskusteluihin sekä pornon saatavuuteen vastaajien lapsuudessa ja nuoruudessa. Etenkin osion ensimmäinen kysymys oli hyvin suosittu.

3.1 Millaisia pornografiaan liittyviä muistoja sinulla on lapsuudestasi ja nuoruudestasi?

Kysymykseen vastasi 28/45 vastaajaa. Vastaukset nivoutuvat yhteen osion toisen kysymyksen kanssa. Luvuissa 1 (*Arkinen porno*) ja 2 (*Mediakuvat*) käsitellään osin samoja aiheita. Koska vastaukset ovat paikoin päällekkäisiä, kannattaa näitä osioita lukea rinnakkain. Kysymys oli koko keruun suosituimpia, ja siihen vastasivat niin nuoret kuin vanhemmatkin osallistujat. Varhaiset pornokokemukset tuntuivat määrittävän vastaajien myöhempiä pornomuistoja ja toimivan pohjana muille vastauksille. Vastauksia käsitellään seuraavassa melko lyhentämättömiä, koska useimmissa on pidempi tarina.

Ensimmäiseksi on koottu kolme vastausta, joissa vastaajien iät ovat tuntemattomia (joskin vastaajien ikää voi päätellä vastausten anekdooteista). Kolmannen vastaajan yleinen asenne pornoa kohtaan on varsin kielteinen.

Ensimmäinen muistikuvani pornosta tai sen kaltaisesta materiaalista liittyy Regina-lehteen. Löysin tätini vanhan huoneen puolityhjältä vaatekaapista pari Regina-lehteä, joita selailin kiinnostuneena, sillä ainakin yhden kannessa oli vähäpukainen nainen. Lehden sisuksista löytyi osio nimeltä Naisten Unelmia. Tämä jos mikä oli pehmopornoa, mutta hyvin riittävää varhaisemmin runkkausmateriaaliksi. Muistan edelleen miten ensimmäinen lukemani tarina meni, muistan siitä suorita lainauksiakin.

Ensimmäinen muistikuvani pornosta yleisimmin miellettyssä mielessä – eli pornovideona – on vähemmän miellyttävä. Minä ja sisareni olimme yhä aika pieniä, ehkä ala-asteella. Yritimme katsoa elokuvaa VHS:lta, tai ainakin kasetilla piti olla etsimämmeokuva. Kun laitoin kasetin koneeseen, tv-ruudulle ilmestyiikin hyvin äänekäs ja intensiivinen panokohtaus jostain toisesta leffasta. Kyse ei varsinaisesti ollut pornosta, sillä kyseinen kohtaus oli selvästi jonkin muun genren fikti elokuvasta, mutta kuvaus lähenteli sitä. Sisarieni kanssa lähinnä tuijotimme ruutua hämmentyneinä, kunnes äiti tuli huoneeseen vihaisena, otti nauban pois koneesta ja viskasi sen roskäin. Hän jupisi jotain isästämmä, ilmeisesti isukki oli nauhoittanut kasetille jotain muuta. (V42/N)

Nuorempana riitti todella pienet asiat innostamaan. Yksittäinen sateen kasteleman pornolehden sivun riekale saattoi olla pitkään säilytetty aarre. Mitä pidemmälle keräily siirtyi,

sitä tarkempaa oli valikointi, mikä tavara on pelkkää arvotonta jätettä ja mikä taas on liki kulttuurihistoriallisesti tärkeitä dokumentteja. (V43/M)

Olin alle kymmenen ikäinen, kun löysin isojen poikien kätkeistä lehtiä, 60-luvun pehmopornoa, jossa näkyi tissit.

Kymmenen vanhana löysin pornolehtiä kavereideni talon uumenista. Luin tarinoita ja ne tuntuivat kiinnostavilta.

Sitten oli vuosia väliä, etten aktiivisesti ajatellut asiaa, vaikka kylläkin ”tiesin”, mitä varten naiset ovat olemassa. (V44/M)

Syntymävuotensa maininneiden vastaajien lapsuusmuistot on koottu temaattisen jäsenyyksen sijaan poikkeuksellisesti vastaajien syntymävuoden mukaiseen kronologiseen järjestykseen, sillä se havainnollistaa parhaiten pornon yhteiskunnallisen ja kulttuurisen aseman vuosikymmenten varrella kokemia muutoksia:

Talvisodan päättyessä olin 12 vuotias koululainen. Koulumme suljettiin sotasairaalaaksi talven aikana. Kun sitten kevään korvalla palailimme kouluun, niin jossain vaiheessa ulko vessan reiällä istuessani ja jotain pyyhettä etsiessäni kiintyi huomioni lomalaudoituksella tehdyn laipion välissä olevaan paperi käärröön. Vaivalla sain sen sieltä urkittua ulottuvilleni. Kun sain käärrön leviteltyä, oli edessäni A-nelosen kokoinen lyijykynäpiirros. Käsitin siinä olevan miehen ja naisen olevan myöhemmin ymmärtämässäni lähetysaarnaajan akti asennossa. Piirros oli hyvin kaunis ja taiteellista silmää omaksuva. Kuva kulma paljasti hyvin molempien sukuelimet. Näytin tovereille ja nauraa tirskuimme kuvan tiimoilta. Ymmärtämättömyyttäni annoin kuvan opettajalle välitunnin loputtua. (V3/M1928)

Ensimmäinen kerta, jolloin jouduin varsinaisen pornografisen ilmiön kanssa tekemisiin sattui varmaan kevättalvelle 1942. elimme sodan raunioittamassa saarikylässä viipurinlahdella. Kotimme tuli paljon lehtiä. Jossakin painotuotteessa näin jollakin tapaa kiinnostavat naisshabmon ja mieshabmon. Leikkasin nuo habmot irti, panin ne tekemään eräänlaista lemmentuoketta. [...] mitä oli loppujen lopuksi tuon harjoittamani ”pabvikuvapornon” takana? Varmaankin jonkinlaista hajatietoutta asiasta olin saanut, alitajunta opasti asiassa.

Muutama vuosi myöhemmin Hepokarin uimarannalla Uudessakaupungissa näin ehkä elämäni ensimmäisen pornografisen kuvan. Taitava piirtäjä oli loihtinut miehen ja naisen tositoimeen. Kuva antoi puhuttelevaa havainto-opetusta seksuaalisesta kanssakäymisestä. En tiedä olinko lainkaan kypsä oivaltamaan kuvan tiedollista sisältöä. (V6/M1931)

Nämä kaksi vastaajaa olivat toisen maailmansodan aikana lapsia ja pornografisen sisällön saaminen käsiinsä oli ymmärrettävästikin haastavaa jo siksi, että kotimaisia miestenlehtiä alettiin julkaista vasta sodan jälkeen. Pornon saatavuus olikin hyvin erilaista sodan jälkeen syntyneiden sukupolvien keskuudessa:

Pikkupoikana kaikki kielletty herätti kokeilun halua. Fajjan askista oli pakko pöllää Bostonia, Kalle ja Jallu olivat yleviä julkaisuja sillä sivuilla saattoi jopa paljas tissi vilahda, mutta oikeat pornolehdet olivat harvassa, ne pidettiin visusti jemmassa ja niitä kavereiden kanssa silmät suurina selattiin. (V9/M1946)

1970 luvun alussa lehdissä oli seksilehtien ja elokuvien mainoksia, joissa saattoi vilahda tissi tai tussu. Leikkasin lehdistä näitä yksityiskohtia ja tein niistä leikekirjaa. Naapurissani asuvan lestadiolaisperheen isä luki aina aamulla ensimmäisenä heille tulleen sanomalehden ja värjäsi mustalla tussilla nämä kohdat mainoksista, etteivät heidän poikansa näkisi niitä. (V12/M1950)

Koulussa tietysti väänneltiin laulujen sanoja, että saatiin hihitellä ja näyttää uskallusta, kun niitä laulettiin puoliääneen juuri opettajan ja tyttöjen (kantelivat opettajalle) kuuloetäisyydeltä. Oli tosin niin roimia tyttöjä, etteivät olleet moksiskaan, mitä lauloivat mukana tai tekivät seksistisiä huomautuksia pojankolleista. [...] Jos pornosta jäi koulussa tai kotona kiinni, seurauksena oli rangaistus. Yleensä sai selkäänsä ja hirveät nuhteet ja materiaali hävitettiin, elleivät vanhemmat ottaneet sitä omaan käyttöönsä, kuten olen kuullut joskus käyneen. Joku kiinni jäänyt taidettiin kyörätä papin tai lääkärin puhutteluunkin. Yleensä asioista ei lapsuuteni ja varhaisnuoruuteni aika 1950- ja 1960-luvuilla julkisesti puhuttu. Kuitenkin joidenkin isillä saattoi olla kätkejä, joissa oli – usein ulkomaalaisia – lehtiä, joissa oli alastomia ihmisiä ja yhdyntäkuvia. [...] Oikeastaan jonkinmoinen pornon vapautuminen tapahtui joskus 1960-1970. Silloin miestenlehtiin ilmestyi aiempaa rohkeampia kuvia ja juttuja ja pornosta kertovia halpoja taskukirjasarjoja kuten Sexpo, Cocktail ja muutama muu alkoi ilmestyä. Niitä saattoi ostaa jokaisesta R-kioskista. (V14/M1955)

Ensimmäinen muistoni erotiikan alalta liittyy poikavuosiini, kun olin noin 9-10-vuotias. Meillä oli mustavalkotelevisio, jota töllöttäessäni kuvarundussa vilahdi kerran paljasrintainen nainen, vain hetken aikaa, mutta se lyhyt hetki riitti aikaansaamaan nivusissani voimakkaan äkillisen tunteen, sisäinen pikku räjähdysen. Samanlaisten voimakkaiden tunteiden perässä olen kai juossut koko lopun elämäni. Samaa tunnetta kai metsästin ehdottaessani naapurin pojalle, että piiloutuisimme heidän saunan lauteiden alle ja katselisimme sieltä hänen äitinsä paljasta pyllyä. Naapurin tati oli nuorekas ja kaunis. (V15/M1958)

Edelliset vastaajat viittaavat ”vilahduksiin” – valtavirran populaarikulttuurissa nähtyihin seksuaalisuuden esityksiin. 1970-luvulla seksuaalinen sisältö alkoi olla arjessa jo näkyvämpää.

Olin 12-vuotias poikanen maalaiskylässä Etelä-Karjalassa, kun Anttilan postimyynintuettelo selaillessani kiinnostuin alusvaatemalleista. Sekä naiset että miehet kiinnostivat minua. (V16/M1960)

Ensimmäistä kertaa törmäsin pornolehteen kaverini kotona. Olin ekaluokkalainen, ja vuosi oli 1974. Menimme aina koulun jälkeen leikkimään kaverini Pentin kotiin kahdestaan tai muitten poikien kanssa. Penan isällä oli vaatekaapin ylähyllyllä muutama alan aviisi. [...]

selailimme niitä jonkin verran varsin välinpitämättöminä. Jotain jännää niissä oli, koskaapa olivat päilössä, mutta muuten eivät tehneet kummempaa vaikutusta. Ei ainakaan mitään negatiivista, vaikka pieniä ymmärtämättömiä koululaisia oltiin. (V17/M1967)

Olen syntynyt vuonna 1970 nainen, ja ensimmäinen muistikuvani pornosta on luokkakaverin kotona koulun jälkeen.

Olimme ehkä 10-vuotiaita, eli ihan 80-luvun alussa. Menimme koulusta suoraa alkuilmapäivästä ystäväni kotiin leikkimään jotain tyttöjen juttuja, kun tämä luokanpriimustyväni keksi yhtiäkkiä että voisi näyttää minulle jotain jännää ja salaista, ennen kuin vanhemmat tulevat töistä! (V19/N1970)

Aivan ensimmäisiä kohtaamisia pornon kanssa oli kirjan Rakasta hellästi kuvitus. Muistan hämärästi jonkun Desmond Morris tietokirjan ja siinä oli kuvituksena alastomuutta; Taisin myös lukea sen kuvien katselun lisäksi. Olin äärimmäisen utelias lapsi ja melkein kaikesta kiinnostunut ja etenkin seksistä. Muistan Suomeksi julkaistun pilapürroslehdten missä osa pilapürroksista oli eroottisia. (V20/M1970)

Pornografisia ja vähemmän seksuaalisesti suorasukaisia kuvastoja muistellaan paitsi tuhmudessaan kiehtovina, myös hämmentävinä ja osin vastenmielisinä. Muistikuvat ovat hyvinkin tarkkoja.

Ensimmäinen muistikuvani pornosta oli mummolan lähellä maantiellä näkemäni revitty ja ry pistynyt sivu, joskus -70 luvun lopulla tai -80 luvun alussa (olen syntynyt -73). Muistan olleeni niin utelias, että nostin sen ylös ja katsoin että mikä se on. En meinannut millään habmottaa mitä kuva esittää. Se oli lähikuva hyvin karvaisesta pehkosta ja miehisestä varustuksesta. Muistelen oivaltaneeni mistä täytyy olla kyse, ja olin hyvin hämmentynyt, en ollenkaan kiihottunut. Tuntui oudolta, että joku haluaa ottaa sellaisia kuvia, ja en ymmärtänyt miksi sivu oli päätynyt tielle. Tiesin, että kuva oli jotenkin kielletty, paha, mutta en oikein ymmärtänyt miksi. (V21/N1973)

Yhdessä vuotta vanhempi veli asui seinän takana pienessä yksiossassa, johon oli oma sisäänkäynti. Minullakin oli siihen avain. Veli säilytti pornolehtiä sängyn alla. Niitä kävin hänen poissa ollessaan tutkimassa ja masturboimassa. Serkkutyön kanssa katseltiin lehtiä ja ihmeteltiin, mikä kumman valkoinen juova miehen kullista lähtee. Veli naureskeli että se on maitoa, mutta eihän se maitoa voi olla, päätelimme serkun kanssa.

Lapsuudessa ja murrosiässä asiat kiinnostivat niin paljon että paremman puutteessa riitti kun otti esille tietosanakirjan ja kaivoi sieltä sanan prostituoitu. Pelkästään sanan määritelmän lukeminen sai pippelin kovaksi.

Ehkäpä ensimmäisen kerran näin yhdyntän liikkeuvassa kuvassa, kun Maa on syntinen laulu tuli televisiosta. Eikä siinäkään taidettu oikeasti yhtyä. Äiti tubisi, ettei tämä ole lasten katsottavaa, mutta pidin pintani enkä lähtenyt ruudun äärestä. (V22/M1973)

Ensikosketus tuli niin varhain, että seksuaalinen herääminen ei ollut vielä ehtinyt täysin päästä vauhtiin. Siksi muistan kokeneeni hardcore-lähikuvat naisten sukupuolielimistä ensin

jopa vastenmielisen ”limaisina”, mutta silti hyvin kiehtovina. Kesti varmasti pari vuotta, ennen kuin subtaudin kuviin samanlaisella kiihotuksella kuin aikuisena. Kokemus on silti ollut kiistatta voimakas, sillä muistan joitain kuvia edelleen, vaikka pornon kuvakieli on niin geneeristä, että kuvittelisi yksittäisten kuvien hukkaautuvan massaan.

Kokemus pornosta on silti ollut aina myönteinen, vaikkakin häpeäntunne on toki kotioloisuuksissa ollut voimakas. Vanhempani eivät koskaan ole olleet millään tavalla näkyvän seksuaalisia keskenään eivätkä oikeastaan edes fyysisesti läheisiä. Ehkä voimakas kontrasti kotioloihin lisäsi myös kiinnostusta. Nykyään saatan puhua pornosta melko avoimesti läheisilleni (poikkeuksiakin toki on, esimerkiksi toisen osapuolen ikä vaikuttaa varmasti alttiuteen puhua aiheesta), vaikkeen ensisijaisesti itseäni mitenkään pornoilijana mainostakaan. (V24/M1975)

Näissä esimerkeissä porno on toiminut omanlaisenaan seksuaalikasvatuksena. Vaikka kuvissa nähty ”valkoinen juova” tai ”limaisuus” eivät nuorille katselijoilleen avautuneetkaan, vastaajat tunnistivat ne kiinnostaviksi aikuisten asioiksi.

Ehkä ensimmäinen muistoni pornosta on ihan lapsuudesta. Olin pari vuotta nuoremman serkkuni kanssa kioskilla ostamassa karkkia. Serkku kommentoi pariin kertaan, että eikö ollutkin kioskeissa inhottavia lehtiä. Hän oli varmaan noin seitsenvuotias. En ollut itse kiinnostunut lehtiin huomiota, mutta minusta tuntui siltä, että mielipide on opittu aikuisilta ja olisi tärkeää olla samaa mieltä.

Kymmenvuotiaana luin viisi vuotta vanhemman isosiskon lainaamaa kirjaa ”Suomen kansan tubmat jutut”. Tätä kirjaa ei varmaan nykyään laskettaisi pornoksi vaan kansanperinteeksi, mutta ehkä ne jutut olivat pornoa omana aikanaan... Olin kyllä ihan järkyttynyt niistä jutuista. Esimerkiksi Jumala jakoi miehille penikset ja pabolainen halkaisi naisten jalkovälän kirveellä. Suurinta osaa jutuista en edes tajunnut. Kuitenkin piti palata lukemaan kirjaa yhä uudestaan, ja siitä tuli ahdistus, joka jatkui murrosikäni asti. (V25/N1975)

Sokos-markettien pornolehdet olivat ensimmäisiä kokemuksia. Myös Hyllykallion kirjastossa ollut ”Rakasta hellästi” -teos sai aikaan kahden tunnin kestoiseisokin, jota piti peitellä vielä ruokapöydässä kotonakin. Olin tuolloin ehkä 7-8. [...] Ensimmäiset kokemukset ovat noin 5-6 vuotiaana, kun luin paikallisen Sokos-marketin pornolehtiä naapurin pojan kanssa vaatepuolen sovituskopeissa. Tämän jälkeen pornolehdet olivat ainoa materiaali pornon maailmaan pitkään kunnes kuvioihin tuli teini-ikässä pornovideot, noin 12-13 vuotiaana muistaakseni. Netti tuli reippaana parikymppisenä kuvioihin perässä. (V27/M1977)

Muistaakseni ensi kosketus pornoon tapahtui aika perinteisesti toisella tai kolmannella luokalla kun lehtiroskikseen oli jätetty materiaalia. (V28/M1978)

Vastaajien runsaat pornoa koskevat varhaismuistot viittaavat siihen, että porno on ollut läsnä lasten arjessa jo kauan ennen nettipornon aikakautta. Tältä osin aineisto haastaakin

diagnooseja kulttuurin ”pornoistumisesta” netin ja älypuhelinien aikakaudelle ominaisena kehityksenä. (Paasonen et. al 2015.) 1980-luvulla ja sitä myöhemmin syntyneiden vastaajien keskuudessa ensikontakti pornoon tapahtui jo pääosin netin välityksellä. Nettipornon saatavuus oli lehtiä yksinkertaisempaa, yksityisempää ja valikoima oli laajempi.

Ensimmäinen kosketukseni seksuaaliseen materiaan koin yläasteella, kun internet oli tulolla. Luokan pojillamme oli tapana katsoa pornoa sellaiselta sivustolta kuin haloo.fi. Itsekin vierailin sivulla opetuksen ohessa, ja se kiinnosti minua enemmän kuin opetus. Olin siihen aikaan hyvin innostunut seksistä ja haloo-sivuston lisäksi etsin kuvia mielestäni kauniista kuuluisuuksista.

Muistan lapsena tuon haloo.fi-sivuston ja sellaisia lehtiä taisi olla kuin Jallu ja Lollo. Nuorempana en koskaan katsonut pornoa suoraan internetistä, vaan latsin videoita jollain ohjelmalla, kuten mainitsemallani Kazaalla. Nykyään katson pornoa internetistä ja sellaisilta sivustoilta kuin www.parispornmovies.com ja www.pornhub.com. Lisäksi minulla on Canal+, joka näyttää pornoa öisin. (V29/M1981)

Netin ja satelliitti- ja kaapelitelevisioiden lisäksi porno tuli tutuksi myös kotitalouksiin jaettujen postimyyntikuvastojen sivuilla, jotka mainostivat ruotsalaisyritysten toimittamia videoita. Myös valtakunnallisten televisiokanavien tarjontaa muisteltiin.

Ensimmäinen muistikuvani pornografisesta aineistosta, ja tällöin todennäköisesti juuri havaitumisesta erottaa porno joksikin uudeksi ja vieraaksi, on 1990-luvun alkupuolelta. Minun on täytynyt olla noin 9- tai 10-vuotias. Tuolloin aloin kiinnittää huomiota mainosten mukana jaettujen postimyyntikuvastojen loppusivuille sijoitettuihin vaate- ja videomainoksiin. Mieleeni on tarttunut vahvana muistikuvana hetki, jolloin jaoin havaintoni naapurissa vierailleen itseäni vuoden nuoremman tytön kanssa. Pyrkimys mainoskuvien äärellä yksissä mielin tehtyyn oudolta ja nololta tuntuneeseen ”seksikokemukseen” hävetti. Se sai minut tietoiseksi siitä, että pornografisen aineiston kanssa puuhastelu olisi ehdottomasti yksityinen ja yksin tehtävä asia. (V31/M1983)

Nuoruudesta on mukavia muistoja pornon parista, varsinkin kun en ikinä masturboimisesta jäänyt kiinni. (V32/M1985)

Muistan että meillä oli maksulliset elokuvakanat kun olin jotain 11-12. Kerran sitten olin yksin kotona myöhään, ja katsoin sieltä pornoa. Minulla ei tullut vielä erektiota, mutta penikseni tuntui omituiselta. En silloin kaubeasti ollut kiinnostunut pornosta muuten. (V33/M1986)

Muistan kun ensimmäisiä kertoja löysin pornosivun, missä oli ilmaista pornoa. Pian sen jälkeen sain ensimmäisen siemensyöksyni ja aloin tajuta mistä on kyse. Porno oli jotain, mitä katseltiin heti kun porukat lähti kauppareissulle tai kauemmas kaupunkiin ja katselun jälkeen kaikki jäljet peiteltiin, mitkä osattiin. (V35/M1986)

Ensikosketukseni pornoon tapahtui jo ala-asteella löydettyäni äitini varastoista vanhoja Regina-lehtiä, joiden Naisen unelmia – palstalta tutustuin ensi kertaan eroottisiin tarinoihin ja fantasiaoihin. Suunnilleen samoihin aikoihin (ja etenkin yläasteikäisenä) muistan ystäväni kanssa seuranneeni Neloselta tulleita pornoelokuvia, joita esitettiin oikein erikseen Perjantaiseksi-nimisellä ohjelmapaikalla. (V38/N1989)

Nuorimman vastaajan ensikokemukset pornosta sijoittuivat jo vankasti 2000-luvun nettikulttuureihin:

Ensimmäinen pornovideo on jäänyt hyvin mieleen. Löysin sen n.11vuotiaana(vuonna 2006) nuorille tarkoiteltulta keskustelufoorumilta. Noin nuorena se oli aika hämmentävä ja yököttävä video, vaikka se olikin perus heteroseksisiä. Isän pornolehtiäkin tuli lapsena löydettyä piilosta ja naureskeltiin niille sisikon kanssa. (V39/N1994)

3.2 Muistatko, miten lapsuudessasi ja nuoruudessasi pornografiaan päästiin käsiksi?

Kysymykseen vastasi 14/45 vastaajaa. Vastaajat muistelivat monenlaisia pornon hankkimismetodeja. Vastaukset ovat osin limittäisiä edellisen osion 3.1. kanssa.

V13/M1951 kertoi, ettei ei yksinkertaisesti ollut pikkupaikkakunnalla saatavilla: ”Eihän meillä maaseudulla ollut siihen aikaan mitään keinoa mihinkään pornografian saantiin. Kaikki jännä oli siihen aikaan kielletty, pontikankeitto, porno, tappelu ja laskuvarjohypyty”. Koska monilla vastaajilla lehdet olivat ensimmäinen kosketus pornoon, aineiston hakumatkat kohdistuivat eniten lehtikioskeihin (V12/M1950, V20/M1970, V22/M1973). Kioskit ja lehtihyllyt mainitsivat myös vastaajat V27/M1977 ja V32/M1985, joskin jälkimmäinen totesi, että ”Myös lehtiä on ollut aina kioskin hyllyllä, mutta pokka ei ole riittänyt ikinä ostamaan”.

Lehtiä muisteli tämän kysymyksen yhteydessä neljä vastaajaa, mutta lehdet olivat keskeisiä myös muihin kysymyksiin liittyneissä lapsuus- ja nuoruusmuistoissa. Pornoon kriittisesti suhtautuva V44/M kuittasi kysymyksen vastauksella ”18-vuotiaana ostelin pornolehtiä, ja ruokin mieltäni pornolla”. V12/M1950 puolestaan muisteli lehtienhaku-reissuaan: ”Usein ajelin ympäri kaupunkia kioskilta toiselle ostaen purkkaa tai karkkia ennen kuin uskalsin ostaa lehden”. Hän jatkoi kertomalla nuoruus- ja aikuisiästään:

70-luvun puolessa välissä ilmestyi joitakin lehtiä, joissa oli keskellä suljettuja sivuja. Kun nämä sivut revittiin auki, paljastui sieltä kuvia yhdyntästä. Samoihin aikoihin ilmestyi Cocktail-kirjasarja, joka oli mielestäni erittäin kiihottavaa pornoa ilman kuvitusta. En tiedä puuttuiko lain valvoja asiaan, mutta tämän jälkeen julkaisut hieman sivistyivät. Näistä jään kaipaamaan lähinnä Cocktail-kirjasarjaa, jota minulla ei ole yhtään tallella. 90-luvun alussa

sen sijaan ilmestyi Jenny Everleigh:n mustelmat kirjasarja, joka on minulla vieläkin tallessa. Vaimonikin on joskus lukenut niitä päästäkseen tunnelmaan. 80-luvulla Erotica-lehti oli suosikkini. Se oli paksu ja siinä oli paljon hyviä kuvia, jutut eivät niissä kiinnostaneet. Minulla olikin aika nippu niitä ullakolla jemmassa. 90-luvulla aloinkin asioida lehtiostoksilla pornokaupoissa ja suosikki-lehdekseni tuli Private. Olin siihen aikaan työkomennuksella Ruotsissa ja harjoitin ruotsikielen-taitoani lukemalla kolmikielisen lehden jutut ruotsiksi. (V12/M1950)

Seksuaalista sisältöä löydettiin pornolehtien lisäksi myös niin sanotuista valtavirran aikakauslehdistä. Lehtiä löydettiin kotoa ja hankittiin kioskeilta.

Äidilleni tuli vuonna 1973 aikakauslehti nimeltä Mona-Lisa (muistanenko nimen oikein). Siinä oli useinkin eroottisia kirjoituksia, joita vintillä yksikseni luin. Kerran oli jopa Henrik Tikkasen piirros, joka esitti miestä ja naista yhdynnässä! Se oli taidetta, mutta varsin ”rohkea”. (V16/M1960)

En osannut totisestikaan odottaa, että hän kiipeäisi keittiötikkaille ja ottaisi yläkaapin ylimmältä hyllyltä lehtiä, jotka ilmisevästikään eivät olleet hänen. Siinä perheessä isällä oli armoton auktoriteetti ja kuri kotona toista luokkaa kuin meillä muilla. Kaiken lisäksi lehdet paljastuivat ankaran isän omaisuudeksi, ja olivat täynnä alastomia naisia!

Mielikuvani lehden naisista oli eksotoinen, mustanruskeat paksut kiharat hiukset, tummia silmiä, vahvaa rusketusta (eli ulkomaalaisia mielestäni) ja ihan vaan luontevasti alastomia, sivulta tai edestä kuvattuina. En ollenkaan muista nähneeni pornoposeerauksia. Niille sitten hermostunut ystäväni tirskei ja pyöritteli silmiään, ja minä mukana, vaikka en tiennyt oikein miten subtautua – pikemminkin pelotti että hänen isänsä ehtii kotiin, ennen kuin lehdet saadaan takaisin kaappiin. (V19/N1970)

Joskus 10 - 12 vuotiaana ostin ekan pornolehden R-kioskilta ja myyjä ei meinannut suostua myymään sitä. Muistan myös kuulakärkikynän missä oli vähäpukainen nainen ja kun kynää käänsi niin nainen olikin alasti. Ostin myös ekat pornosarjakuvat lapsena ne taisi olla Kartzaneita ja R-kioski myi niitä. Niitä piti käydä moneen kertaan katsomassa vaikka ne oli ikkunan sisäpuolella. Antikvariaateista löytyi halpaan hintaan pornoa vaikka aina eivät suostuneet myymään pornoa lapsille. (V20/M1970)

Nuorimmat vastaajat muistelivat varhaisia kohtaamisiaan pornovideoiden pikemmin kuin lehtien kanssa: tämä kuvastaa yleisempää siirtymistä printtisisällöistä sähköisen median ja liikkuvan kuvan aikakauteen. Myös vanhemmat vastaajat muistelivat ensikohtaamisiaan pornovideoiden kanssa ja esimerkiksi V27/M1977 kertoi aloittaneensa pornon katselun lehdillä, mutta siirtyneensä sittemmin ”kavereiden videoihin”.

VHS-kasettien aikakaudella eksyin erään kerran kapakkaillan päätteeksi vanhojen kavereitteni luo, jossa yöyin. Aamulla talon ”isäntä” kysyi minulta haluaisinko katsella

luontoelokuvia. Olin vähän ihmeissäni, että mitä ihmeen luontoelokuvia, mutta pian se selvisi. Katselin videolta kuinka mies istui aurinkotuolissa uima-altaan äärellä ja häntä lähestyi nainen bikineissään. Olin äimän käkenä kun nainen muitta mutkitta riisui miehen uimabousut ja alkoi imeä tämän penistä. Kohta ei hänellä itselläkään ollut vaatteita ja täysi tobina alkoi. Tämä oli minulle aikamoinen järkytys, aamukrapulaiselle nuorelle miehelle. Aloin heti pohtia mistä sellaisia elokuvia sai, halusin niitä itsekin. (V15/M1958)

Muistan kiusaantuneeni kovasti, kun olin kerran lomalla käymässä serkkujeni luona yläasteikäisenä joskus 80-luvun lopulla. Perheen aikuisilla oli mopo karannut käsistä alkoholin subteen. Ja taatakseen sen, että me teinit pysymme varmasti telkkarin edessä, jotta aikuiset voivat rauhassa autotallissa kitata kaljaa, tätini oli vuokrannut murrosikäisille aikuisten leffoja. Siellä me sitten istuimme olohuoneessa, katsellen yhdessä jotain pehmopornoa hämmennytyisyyden vallassa. Muistan olleeni kiusaantunut tilanteesta, enkä kehdannut kertoa äidilleni, että minkälaista menoa talossa oli ollut. Myöhemmin kyläilin toisen serkkuni luona, ja vanhempien ollessa poissa, hän esitteli naureskellen isänsä pornovideokokoelmaa. Elokuvia oli vain pari, ja ne olivat kirjahyllyssä rahakokoelman takana. Kumpaankaan ei ollut lapsilla asiaa koskea, joten totta kai vanhempien poissa ollessa juuri se kaappi ratsattiin tarkasti. Muistan, että oli jotenkin outoa ja myös hieman vastenmielistä ajatella enoni katsovan sellaista. No, heillä oli kirjahyllyssään myös Hiten raportti itsetyydytyksestä, muistan lukeneeni sitä mitä suurimmalle mielenkiinnolla, ja olleeni helpottunut siitä, että jaahas, tää ilmiö onkin aivan normaali asia. (V21/N1973)

Nuoremmat vastaajat olivat keränneet pornonsa ensisijaisesti tietoverkoista (esimerkiksi V32/M1985 mainitsi keränneensä kokemuksia internetin ohella nuorena myös televisio-mainoksista ja yöelokuvista). V35/M1986 puolestaan muisteli aikaa, jolloin pornoon pääsi käsiksi ”vain hitaan dial-up -modeemin kautta, joka piti aina kovaa ääntä kun sen yhdisti nettiin. Silloin talossa piti olla muuten tyhjää tai nettiin piti mennä jollain verukkeella”. Myös seuraava vastaaja oli harjoittanut vastaavaa salailua:

Pääsin nuorena katsomaan pornoa tietokoneelta, mutta tein sen yöllä perheeltäni salaa, sillä tietokone oli aluksi olohuoneessamme. En oikeastaan tarvinnut pornoa mihinkään, tulipahan vain katsottua kuvia. Nykyään katson pornoa vieläkin harvemmin. (V34/M1986)

Vaikka pornon saatavuus siis lisääntyi huomattavasti, liittyi pornokulutuksen yksityisyyteen perheen yhteisellä tietokoneella omia hankaluuksiaan. Lehden tai kirjan pystyi piilottamaan metsään, mutta tietokonetta oli käytettävä siellä, missä se sijaitsi. Kannettavat tietokoneet, tabletit ja älypuhelimet ovat sittemmin muuttaneet tilanteen.

Osion viimeisessä esimerkissä käsitellään laajemmin lehti- ja videopornon kausien välistä taitetta, joka ajoittui kyseisen vastaajan murrosikään:

Ensimmäisen kerran taisin nähdä pornovideon jossain lukion luokkabileissä. Piti näytellä muiden seurassa neutraalia, vaikka kiima nousi ihan kauheaksi. Joskus joku luokkakaveri lainasi suttuisia videoita, joita piti sitten yrittää katsoa kun kukaan ei ollut kotona tai sitten äänettömällä silloin kun äiti nukkui toisessa huoneessa – koko ajan valmiina painamaan stop-nappia ja vetämään housut ylös.

Armeijassakin pyöri videoita. Niitä katseltiin viikonloppuisin kun kapiaisia ei näkynyt tai päävartio-vuorossa. Päivystävän upseerin kierroksella häntä sijaisti varusmies. Silloin varusmies oli yksin rakennuksessa eikä sinne päässyt ennen kuin tämä avasi oven napin painalluksella. Huoneessa oli pöytä, jonka alimmassa laatikossa oli pino pornolehtiä. Niitä selaillessa saattoi runkata riisumatta maastopuvun housuja, sillä housuissa oli pelkät taskunaukot, mutta ei itse taskuja. Liekö varta vasten tehty tarkoitusta varten. Sitten kun upseeri soitti summeria, lehdet sai parissa sekunnissa laatikkoon ja oven saattoi avata. Väljissä maastohousuissa seisokeki ehti laskeutua sen verran ettei se näkynyt. Ja tiesihän ne mitä siellä puuhattiin.

Ensimmäisen oman pornolehteni ostin 16-vuotiaana pienen naapurikunnan kioskilta. Päätin mennä sinne ihan pokkana. Minulla oli vähän rahaa ja halusin lehden lisäksi suklaapatukan. Kysyin naispuoliselta myyjältä lehtien hintoja, ja hän tuli auliisti hyllylle näyttämään minkä lehden voisin raboillani saada suklaapatukan lisäksi. Tämä tapahtui vuonna 1989.

Sen jälkeen osteltiin kaverin kanssa lehtiä kioskeista. Ne joutui ostamaan sikana säkissä. Luukusta osoiteltiin myyjälle mitä lehtiä haluttiin. Sitten mentiin syrjään katselemaan ja petyttiin jos asennot oli liian kesyjä eikä kaikkea nähnyt. Ei kun uusi yritys toiselle kioskille. Varmaan kaikki kaupungin kioskit käytiin läpi. (V22/M1973)

3.3 Millaisia ajatuksia pornografia sinussa herätti naisista, miehistä, seksistä ja seksuaalisuudesta?

Kysymykseen vastasi 16/45 vastaajaa. Kysymyksenasettelu oli melko laaja-alainen ja vastaukset olivat hyvin moniulotteisia. Vastanneista ainoastaan V32/M1985 totesi, ettei koko aihe herättänyt juuri minkäänlaisia mielikuvia.

Ensinnäkin vastaajat kuvailivat pornon vaikutuksia: henkilökohtaisia asenteitaan pornoa kohtaan sekä sitä, miten pornon kulutus oli vaikuttanut heidän elämäänsä.

Kiihotuin ja halusin päästä naimaan. En päässyt kuitenkaan kuin vasta 17-vuotiaana, joten siihen asti runkkailtiin aika billittömästi tuolta 12-vuotiaasta lähtien. (V27/M1977)

Olen aina katsontanut vaan naisia ja pitänyt erikoisesti rinnoita. (V13/M1951)

Nimimerkki ”Pornon vammauttama” koki pornografian ylipäättään traumaattisena. Vastauksessaan hän käy läpi tapoja, joilla hän koki pornon vääristäneen käsityksiään ihmisistä ja

yhteiskunnasta ja aiheuttaneen hänessä psykologista ahdistusta – ja jopa romahduttaen hänen parisuhteensa ja elämänsä:

Mitä porno on minulle antanut? Ainakin tulee mieleeni seuraavia asioita:

- nainen on seksiohjekti
- nainen tulee luokitella ulkonäön mukaan
- usein kuulee miesten suusta kommentin jonkun naisen ulkonäöstä: ”ihan pantavan näköinen”
- minusta tuli juureton aikuinen, himojen ajama seikkailija
- pornoistunut mieleni johti elämään itsekkäästi ja täyttämään ensisijaisesti omat tarpeeni
- pornoistunut mieleni johti lopulta avioeroon ja jättämään kolme lasta elämään äitinsä kanssa, ilman isää
- porno johti minut yksinäisyyteen ja surulliseen elämään
- pornosta oli vaikea toipua ja minun oli tehtävä pitkä matka normaaliin elämään, tai niin normaaliin, kuin se on mahdollista (V44/M)

Myös seuraava vastaaja suhtautui pornoon kielteisesti ja koki sen aiheuttaneen hänelle psykofyysisen vamman:

Kasvaessani jatkoin pornon katselemista, koska olen hyvin harvoin päässyt parisuhteeseen ja silloinkin kun olen päässyt, en ole kyennyt seksiä harrastamaan erektiöhäiriön takia. Olen katsonut melko paljon pornoa ikäni aikana ja uskon, että porno on osasyylinen erektiöhäiriöni, sillä jotenkin se on turruttanut minut seksin subteen. Pornossa ei rakkaus useinkaan mukana ja kun kaikki näytetään, ei seksissä ole enää mitään kiihottavaa vaan se tuntuu hyvin tylsältä. Näin siis voisi sanoa, että porno on vääristänyt mieleni seksistä. (V29/M1981)

Toiset vastaajat eivät uskoneet omaksuneensa käytösmalleja tai asenteita pornosta.

Sukupuolirooleja en koskaan pornosta omaksunut. Aluksi iästäni johtuen koko seksuaalisuutta oli vaikea ymmärtää läbinnä sen takia, että olin muutenkin seksuaalisesti vielä epäkypsä, mutta alusta asti siihen liittyi kyllä kiinnostusta, oli se tietyllä tavalla kuinka vastenmielistä tahansa. En silti kokenut samastuvani lehtien miehiin tai naisiin – olen tietyllä tavalla etääntyvä katsoja myös missä tahansa kulttuuritilanteessa, ajattelen elokuvaakin katsoessani usein tapaa, millä tavalla se on valmistettu uppoutumatta täysin sisään tarinaan. Koen siis olleeni pornonkin subteen tietyllä tavalla analyttinen siitä huolimatta, että se biologisesti kiihotti minua. (V24/M1975)

En ole pitänyt pornografiaa mitenkään seksuaalisuutta merkittävästi määrittelevänä tekijä lapsuudessa, mutta kenties johtuen omasta aktiivisuudesta sen luojana ja kerääjänä, olen luonnollisesti tarkka mikä miellyttää ja mihin itse pyrin. On vaikea sanoa onko pornografia määritellyt asenteita, vai olenko itse antanut painotukset pornolle. En koe olevani

traumatisoitunut tai korruptoitunut pornosta, mutta ehkä pitkälle jalostetut ideat ulkopuolisten mielestä tuntuu vinksahtaneilta tai vahingollisilta, mutta heidän lähestymistapansa ja elämänfilosofiansa on varmasti täysin erilaiset. Minä voin hyvinkin nautiskella ihan perinteisestä makuuhuoneesta panemisesta kuten kuka tahansa, mutta myös jalostan pitkälle visioituja "omituisuuksia" joiden kytköt "seksiin" voi olla kyseenalainen, mutta fetisistisyydessään ne ei ole muutakaan. (V43/M)

Toiseksi vastaajat kirjoittivat lähiympäristönsä suhtautumisesta pornografian kuluttamiseen, omista perheenjäsentensä pornokäyttöön liittyvistä kokemuksistaan sekä muuttuvista pornosuhteistaan.

Ymmärrys siitä, että isäni barrasti pornon katsomista, sai minut näkemään hänet eri tavalla. Olisin ollut kaubiissani, jos olisin itse paljastunut kaksoistehtävässäni. (V31/M1983)

Kun ensimmäisen kerran sain suudella erästä tyttöä, kuvittelin viimeinkin oikean tyttöystävän löytyneen ja kiikutin kiitollisena kaikki pornolehteni divariin. Seuraavan kerran tyttöä tavatessani tämä halusikin olla vain kaveri. Harmitti kun hyvät lehdet meni hukkaan ihan turhaan. (V22/M1973)

Seuraava käänne olikin sitten sikäli yllättävä, että konservatiivista ja jo tasaista parielämää viettävänä ajauduin ystävättären mukana ns. väärään baariin. Ensimmäistä kertaa elämässäni, parikymppisenä, koin valaistumisen kohdatessani pahoja poikia, pitkissä hiuksissaan, parransängessä ja prätäkärotseissaan. Jo alkoi porno kiinnostaa; ei niinkään lehdet tai leffat, vaan niissä vilauksilta nähty kiima, jota en ollut aiemmin ymmärtänyt. Kolahdi ja kovaa. Hauskuutimme tyttöporukassa toisiamme aina jonkun syntymäpäivän tulla ostamalla kimpassa päivänsankarille Playgirl-lehden, jossa libaksikkaat nuoret miehet komeilivat alasti, ja me sitten kiljuimme niitä valtavia peniksiä nousuhumalassamme.

Päädyn yhden naistenkaatajan ja rokkarin kanssa lopulta naimisiin, ja kaksvitosena kuvittelin olevani jo aika kokenut nuori nainen. Erohan siitä sitten tuli muutamaa vuotta myöhemmin; koko suhdehan perustui vain elämelliseen intohimoon.

Samaan aikaan ystäväni saattavat shoppailla jotain vain tirkistelynhalusta, ei fetisissin vuoksi. Olen nähnyt erään ystävättärenkin ostavan esim. rajusti ylipainoisten seksiä, tai vaikka "kääpiöseksiä" sisältäviä leffoja. Sitten he menevät kotiin nauramaan näille friikeleluille. Itse en näe siinä mitään järkeä, ellei sitä osteta kiihotukseksi. (V19/N1970)

Kolmanneksi vastaajat pohdiskelivat pornografian yhteiskunnallista asemaa. Nämä vastaukset olivat pääosin pitkiä, koska ne sisälsivät pääsääntöisesti perusteellisempaa pornon käsitteen analyysia. Kolme samana vuonna syntynttä miestä kokivat kaikki oivaltaneensa pornon irrallisuuden tosielämästä jo varhaisessa vaiheessa:

Eipä kovin ihmeellisiä. Olin fiksu nuori, ja tiesin kyllä varsin hyvin että pornossa on kyse kiihottamisesta, eikä realismista. Eivät toimintaelokuvat muuttaneet minun mielipidettäni maailmasta, eivätkä kyllä pornokaan. Lähipinnä se ehkä näytti mitä kaikkea seksuaalisuuteen voi sisältyä. (V33/M1986)

Tiesin jo hyvin nuorena, että pornossa suunnilleen kaikki on fiktiota eikä siitä pidä ottaa kovasti mallia todellisuuteen. Olin kaikesti lukenut näin joistain murrosikäisten opaskirjoista. Porno ei herättänyt naisista, miehistä tai seksuaalisuudesta sen enempää tunteita. Subtaudin siihen niin, että sen oli tarkoitus olla kiihottavaa ja se siinä. Sukupuolella ei minulle ollut mitään väliä, mitä nyt harkitsin, että kuvissa voisi välillä näkyä miehiäkin eikä pelkästään naisia. En silloin edes ajatellut sellaisia asioita kuin seksuaalista suuntautumista. (Seksuaalinen suuntautuminen on mielestäni nykyään aivan liian tiukasti luokiteltu.) (V34/M1986)

Pornon tiesi jonkin ajan päästä olevan vain kuvitelmia jostain, ei mitenkään aitoa. Ainakin tietämisen tasolla. Fantasioissa kaikki oli todellista. Naiset tosiaan mielsin heikommaksi osapuoleksi ja enemmän hyväksikäytetyksi kuin miehet pornossa ja samoin homopornossa en mieltänyt miehiä niinkään paljon hyväksikäytetyksi kuin naisia. (V35/M1986)

Toiset vastaajat ottivat enemmän kantaa edellisessä vastauksessakin mainittuun hyväksikäyttöön. Jo edellä mainittu nimimerkki ”Pornon vammauttama” jatkoi analyysiaan pornon vaikutuksesta:

Mitä ajatuksia porno nykyään minussa herättää? Ainakin mieleeni tulee seuraavia asioita:

- pornoon suhtaudutaan leikkisästi
- pornoa tehdään leikkimielisesti mutta selvällä ohjelmalla yhteiskuntakelpoiseksi erilaisine messuineen
- pornon takana ei nähdä niitä hirviöitä, jotka tekevät rahan ja liban himon kiihto silmissä ihmisten elämästä helvettiä
- pornon seurauksista saavat pienet lapset itkeä tynnyjään vasten
- porno tuo paljon epävarmuutta ihmishuoleisiin
- porno tuboaa ihmisiä sisältäpäin (V44/M)

Vastaajat pohdiskelivat myös pornoteollisuutta (johon V16/M1960 oli itsekin elämänsä aikana pyrkinyt osallistumaan):

Usein kuulee sanottavan, että pornobisneksessä ihmisiä hyväksikäytetään. Se ei minun kohdallani pitänyt paikkaansa. Minä olin valmis vapaaehtoisesti esiintymään miehille tarkoitettussa pornoleffassa. Sekin raha olisi ollut tervetullut lisä pieneen palkkaani.

Tietenkin on väärin jos nuoria tyttöjä tai poikia houkuttelee petoksella esiintymään alastonkuvissa, mutta vapaaehtoisten aikuisten kesken en näe erotiikassa mitään ongelmaa. Aikuisten alastomuus on kaunista! (V16/M1960)

Minä en koskaan ole oppinut halveksimaan niinsanottuja huonoja naisia pikemminkin heidän seuransa hieman imartele. En koskaan ole halveksinut pornomalleja. Se on vaan ihmeellistä peliä miten joku haluaa paljastaa itseään niin monen ihasteltavaksi. (V20/M1970)

Feminismiin nuorena aikuisena perehtynyt vastaaja puolestaan pohti pornoa sukupuoli- ja seksuaalipoliittisena kysymyksenä:

Myös suhtautumiseni pornoon muuttui. Siskoni mielipide oli, että pornosta valittaminen feminismin nimessä on tyhmää ja pinnallista. Pornosta valittavat naiset vaikuttavat usein valmiilta hyväksymään kaikenlaista naisten hyväksikäyttöä ja syrjintää, kunhan se vain ei ole ilmeistä (kuten pornossa saattaa olla), tai eivät edes tunnista naisten alistamista muissa yhteyksissä. Samoin miehet voivat tekopyhästi tuomita pornon, ja silti muuten pitää yllä epätasa-arvoisia asenteita. Silloin 90-luvulla keskusteltiin tasa-arvon kannalta myös siitä, että porno on suunnattu vain miehille eikä sitä tehdä tarpeeksi myös naisten tarpeisiin. Tätä kirjoittaessa ei voi olla kuin samaa mieltä. Oli vaikea löytää itseään kiihottavaa materiaalia. Lisäksi esimerkiksi naisille suunnatuissa poikakalenterissa tai julisteissa miehet eivät minusta osanneet asettua katseen (tai fantasian) kohteeksi, olla alttiita, asettua käytettäväksi. He vaikuttivat kuvissakin mahtailevilta ja tunkeilevilta, siis ainakin minusta masentavilta.

Yksi mielipide oli myös sellainen, että nimenomaan ”pehmoporno” on naista alistavaa ja ”kova porno” on itse asiassa tasa-arvoisempaa. Tästäkin olen samaa mieltä ainakin siltä osin, että ”pehmoporno” on naista alistavaa. Nainen on siinä yleensä aina passiivinen toiminnan kohde. Kaikkein rasittavinta minusta on tavallisessa amerikkalaisessa viihde-elokuvassa kohtaukset, joissa onnellinen aviopari harrastaa seksiä. Se tapahtuu aina valkoisten lakanoiden välissä ja alkaa niin, että mies kierähtää naisen päälle lähetyssaarnaaja-asentoon, sitten seksi on ohii ja nainen lepää miehen rinnalla. Koskaan ei avioliitossa ilmeisesti harrasteta seksiä muussa asennossa, ainoastaan avioliiton ulkopuolisissa suhteissa (tai pornossa) on nainen päällä tai pannaan takaapäin tai yleensä pannaan muualla kuin sängyssä. Siitä tulee sellainen olo, kuin seksi olisi oikeastaan naiselle vastenmielistä ja siihen suostutaan vain rakkaudesta, ja rakastava mies harrastaa seksiä vaimonsa kanssa mahdollisimman vähän vaivaa tuottaen. Siis tavallinen viihde yhdessä pornon kanssa minusta korostaa huora-madonna-asetelmaa. (V25/N1975)

3.4 Muistatko, keiden kanssa pornografian herättämistä ajatuksista lapsuudessasi ja nuoruudessasi keskusteltiin? Miten esimerkiksi lähipiirisi aikuiset suhtautuivat pornografiaan?

Kysymykseen vastasi 10/45 vastaajaa. Kuten osion 1.7 vastausten yhteydessä totesimme, pornoon liittyviä keskusteluja oli käyty perheen kesken erittäin vähän. Keskustelukumppanien löytyminen saattoi olla vaikeaa kaveripiireissäkkin: ”Muistan että suurin osa naisista olivat

todella ankaria pornoa kohtaan, mutta välissä löytyi aina 'outolintuja' joita porno kiinnosti. Michiä on tainnut aina kiinnostaa tussun kuvat" (V32/M1985).

Aikuisten suhtautumista pornoon luonnehdittiin sanoilla "paheksuva", "häpeilevä" (V27/M1977), "epäeettinen", "kielletty" (V35/M1986), "kielteinen" (V20/M1970, V21/N1973, V35/M1986) ja suhtautumista verbeillä "ahdistua", "hermostua", "raivostua", "vihastua" (V21/N1973), "päivitellä" (V25/N1975). V13/M1951 kirjoitti: "Lapsuuteni keskustelut lähipiirin aikuisten kesken oli täysi nolla. Nuoruudessani asia oli vähän toisin". Nuorin kysymykseen vastannut V35/M1986 totesi: "Pornografiasta ei juuri puhuttu, muuten kuin seksikkyyden ja pornografian lisääntymisestä esim. mainoskuvissa. Kukaanhan perheestä ei katsellut pornoa ja siitä ei puhuttu. [... Sitä] piti salaa harrastaa eikä paljastaa kellekään läheiselle". Keskustelemisen vaikeus toistui useimmissa vastauksissa.

Vanhemmillani oli paljon aikaa minulle. Mutta vanhempani suhtautuivat kielteisesti kiinnostukseeni pornosta. Toisaalta huomasin etteivät oikein tienneet miten pitäisi suhtautua. [...] Ei sekään mukavaa ollut että aikuiset yrittivät puuttua kiinnostukseeni pornosta ja eivät todellakaan hyväksyneet sitä. [...] Teini-iässä vanhemmat suhtautuivat aika kielteisesti siihen että olin kiinnostunut pornosta. Moni pornon myyjä suhtautui myös kielteisesti siihen että lapsi on pornon ostajana jotkut uhkasivat jopa kertoa vanhemmille. Koulun seksivalistuksesta en muista mitään muuta kuin sen että jotkut opettajat puhuivat itsesaastutuksesta ja miten se on tosi paha asia. Kavereiden kesken niille opettajille naureskeltiin että hitto mitä urpoja. Tärkeimmät faktat seksistä olin bankkinut itsenäisesti jo ennen yläastetta. (V20/M1970)

Vain yksi vastaaja kuvasi suhtautumista pornoon välinpitämättömäksi. Hänkään ei muistanut aiheesta käytyjä keskusteluja:

En muista että lähipiirini aikuiset olisivat paljoa pornosta puhuneet. Tiedän että isäni joskus katsoi pornoa netistä, mutta emme paljoa puhuneet asiasta. Varmaan yleisesti ottaen suhtautuminen oli aika neutraalia. (V33/M1986)

Erityisesti vanhempien sukulaisten käsityksiä epäsiiveellisestä sisällöstä kuvataan ankariksi:

Mummuni suhtautui erotiikan esittämiseen hyvin kielteisesti. Olimme paljon lomilla mummolassa, paikalla oli usein myös serkkujani. Mummu oli syntynyt 1916, ja vaikeai ollutkaan uskonnollinen suhtautui hyvin kielteisesti fyysisen läheisyyden esittämiseen. Katsoimme yhdessä telkkaria n.3-12/13 serkkujen kanssa lapsilaumassa. Muistan, että mummo sensuroi brutaalilla mutta tehokkaalla tavalla ohjelmia. Mikäli ruudussa näytettiin suudelma, mummo sulki telkkarin, eikä me juuri kehdattu edes protestoida. Hetken päästä hän avasi telkkarin uudelleen, mikäli siellä edelleen suudeltiin tai oltiin muuten fyysisesti

lähellä, niin hän sammutti telkkarin ja ilmoitti että kyseistä ohjelmaa ei enää katsota. Muistan hänen olleen aidosti abdistuneen ja hermostuneen siitä, että telkkariohjelmat sisältävät sopimatonta materiaalia. Lapsena hänen asenteensa hyväksyi, että sellaista tämä vain on, että sensuuri iskee, mutta teini-ikäisenä se oli jo huvittavaa, joskus ärsyttävääkin, jos vaikkapa olimme katsomassa ritari ässä, ja jännittävä jakso piti jättää kesken.

Luin todella paljon lapsena ja nuorena. Muistan että yhteen mummulakäyntiin liittyi julmettu riita äitini ja mummon välillä. Oisinkohan ollut noin 15 ja luin Angelika sarjaa, historiallista romanttista sarjaa, joka sisältää kyllä vahvaa seksuaalista jännitettä päähenkilöiden välillä, mutta jossa ei edetty asioiden kuvaamisessa kovinkaan pitkälle. Mummuni raivostui äidilleni siitä, että äitini antoi minun lukea niitä romaaneja. Hän oli todella vihainen, epäilemättä kyseiset kirjat jo edustivat hänelle pornoa. Kerran mummolan tavaroita penkoessani löysin pokkarin, jota aloin lukea. Nimeä ja tekijää en muista, mutta se sisälsi väkivaltaa, oletettavasti myös seksiä. Mummu sai raivarin löytäessään minut lukemasta sitä, ja poltti pokkarin lämmityskattilassa. En tiedä kuka kirjan oli ostanut, ehkäpä joko äitini tai joku hänen kolmesta sisaruksestaan. En pysty kuvittelemaan, että mitään varsinaista pornoa olisi ikinä mummulasta löytynyt. (V21/N1973)

Vaikka monikaan kysymykseen vastaaja ei kertonut keskustelleensa pornosta ystäviensä kanssa, mainittiin keskusteluja muihin osioihin annetuissa vastauksissa – monien ensikokemukset pornografiasta olivat usein kaveripiirissä koettuja, jolloin aiheesta on varmasti jonkin verran puhuttukin. Kavereille uskouduttiin niissä tilanteissa, joissa vanhempien kanssa ei haluttu tai uskallettu keskustella. Toisaalta pornosta keskustelemista ei myöskään pidetty yksimielisesti tarpeellisena.

Pornosta ei keskusteltu nuoruudessani muiden kuin kaverien kanssa. Aikuisten kanssa en muistaakseni en ole aiheesta keskustellut juuri ennen omaa täysi-ikäisyyttäni. (V24/M1975)

Minulla ei ollut lapsuudessani ja nuoruudessani kavereita, joiden kanssa olisin puhunut pornosta, ja kaikki tuntemani aikuiset olivat vanhempieni ystäviä, sukulaisia tai muita tuttuja, joiden kanssa ei myöskään puhuttu pornosta. Minulla ei toisaalta ollut mitään tarvetta puhua pornosta kenenkään kanssa. Ainoastaan kuvan itsestäni olisin jotenkin halunnut pois internetistä, mutta tiesin jo silloin, että se oli mahdotonta, enkä halunnut ruveta sellaiseen prosessiin riippumatta siitä, kuinka laitonta alastoman 13-vuotiaan kuvan laittaminen pornosivulle oli. (V34/M1986)

Varmaankin siellä näyttelyssä oli myytävänä Robert Mapplethorpen taidekuvia. Tai saattaa olla, että sen osti siskoni opiskellessaan Turussa, en enää muista varmasti. Kuvassa alaston musta mies istuu pikkuisella pyöreällä pöydällä. Malli on nostanut jalat pöydälle ja kiertänyt käsivartensa polvien ympärille. Kuva on otettu sivusta ja miehen suuri penis laskeutuu reisien välistä kohti pöytää. Minulla oli isosiskon kanssa yhteinen huone ja ripustimme kuvan seinälle. Vanhemmat huomasivat kuvan parin päivän päästä ja isä päivitteli, mikä hirveä kuva on tyttöjen seinälle. Eivät he kuitenkaan käskeneet ottaa sitä pois. Otin sen itse pois jossain vaiheessa, ehkä silloin kun aloin seurustella ensimmäisen kerran noin 19-vuotiaana.

Sitä ennen joku toinenkin poika oli käynyt minun luona ja nähnyt kuvan. Me emme tavanneet tämän ensimmäisen pojan kanssa monta kertaa, koska en pitänyt hänestä. Kuulin äidin kertovan puhelimesta jollekin kaverilleen siihen tyyliin, että ensimmäinen poika oli jättänyt minut kuvan vuoksi ja otin kuvan siksi pois, kun tutustuin uuteen poikaan. Tätä kirjoittaessa löysin kuvan internetistä, sivulta <http://www.american-buddha.com/amapnev48.jpg> Oli mukava nähdä se pitkästä ajasta. En muista, missä se nyt on. Toivottavasti tallessa jossain vanhempien luona.

Lukiassa ollessa Kemiin tuli elokuva ”Aistien valtakunta”. Se oli Suomen elokuva-arkiston tms esitys, ja sitä mainostettiin jonkin verran etukäteen. Menin tietysti katsomaan. Väkeä oli enemmän kuin koskaan ennen näissä esityksissä. Kotona kerroin elokuvasta ja äiti huudahti, että sitäkö se isäkin lähti katsomaan, kun sillä oli niin kiire töiden jälkeen. Minua vähän nolotti, kun ajattelin, että isän oli täytynyt mennä salaa katsomaan tällaista elokuvaa. Myös Basic Instic oli sellainen elokuva, jonka kävin katsomassa sisken kanssa, ja isä oli käynyt katsomassa sen omalla tahollaan, ja oli jälkeen päin sitä mieltä, ettei se olisi ollut meidän nuorille silmille sopivaa.

Olin jo ala-asteella lukenut joitakin feministisiä kirjoja ja feminismi on aina tuntunut itselleni luonteelta. Alle kaksikymppisenä minulla oli muistaakseni välillä pabeksuva suhtautuminen pornoon. Luulen, että olin omaksunut sen naisasiaa käsittelevistä teksteistä. Ilmaisesa paikallislehdessä oli niihin aikoihin ”tyttökuva”, nuori nainen hepenissä, ei mitenkään paljastavia kuvia, mutta ilman muuta seksuaalista mielihyvää herättämään tarkoitettuja. Lehdessä päätoimittaja kirjoitti, että on saanut joiltain naisilta pabeksuvaa palautetta tyttökuvista. Kirjoittaja oli vihainen näille valittaville naisille, sanoi heitä ilonpilaajiksi ja kehotti heitä menemään itseensä ja luostariin miettimään asioita. Äidin ja kavereiden kanssa ihmeteltiin päätoimittajan tunteenpurkausta. Minä päätin soittaa toimittajalle ja valittaa hänen kirjoituksestaan. Luulen, että soitin kotinumeroon jonain viikonloppuaamuna. Toimittaja kuunteli minua jonkin aikaa ja vastasi joihinkin kysymyksiin asiallisesti. Sitten jossain vaiheessa hän oli laittanut luurin pöydälle ja poistunut puhelimesta. Tämä puhelu minua nykyään hävettää. (N25/N1975)

4. Vartaloihanteet

Keruuksymysten neljännessä osiossa tiedusteltiin vastaajien käsitystä siitä, onko pornografia vaikuttanut vartaloihanteisiin, ja mikäli näin on, millä tavalla. Vastausten toistuvana teemana oli, että pornon vaikutusta vartaloihanteisiin pidettiin toissijaisena suhteessa laajempaan muoti- tai hyvinvointikulttuuriin. Toisaalta vaikutusten arviointia pidettiin ylipäättään vaikeana.

4.1 Minkä näköisiä ja miten käyttäytyviä olet katsonut tai haluaisit katsoa pornossa? Ovatko vartaloihanteet pornossa mielestäsi muuttuneet ja miten?

Kysymykseen vastasi 15/45 vastaajaa. Vastaukset olivat monipuolisia ja niistä on vaikea löytää yleisiä suuntauksia. Vastaajien seksuaaliset mieltymykset vaihtelivat huomattavasti ja oikeastaan ainoa toistuva teema oli, että muun muassa silikonirintoihin, karvattomuuteen ja liian täydellisiin vartaloihin liitetty epäaitous koettiin epäkihottavana.

Olen katsonut ihan laidasta laitaan pornoa eritoten netissä. Pornon vartaloihanteet ovat muuttuneet siten, että netin yleistymisen kautta muutkin kuin stereotyyppiset silikonirintaiset blondit ovat päässeet esille. Hyvä niin. (V27/M977)

Varsinkin häpykarvaton nainen on mielestäni erittäin epäkihottavaa, enkä koe häpyhuulia mitenkään haluttavina. Uskon, että nykyajan trendi, että naiset ajelee häpykarvansa, on perua pornoelokuvista, josta olen hyvin paboillani. Mielestäni se on hyvin luonnotonta. (V29/M1981)

Haluaisin nähdä luonnollisen kauniita ihmisiä. Ei silikonია, ei naurettavan bodattuja miehiä. Sellaisia joita kadulla kulkee. (V33/M1986)

Vastaajat pitivät pornon kuvastoja stereotyyppisinä ja toisteisuutensa tähden kuluneina, mutta etenkin nettipornon valikoimista löydettiin vaihtoehtoisia kuvastoja. Toisaalta jotkut vastaajat kokivat nimenomaan perinteiset pornoihanteet kihottavina:

TOTtakai minä niin kuin tuntemani muutkin miehet haluavat katsella sopusubtaisia ja eroottisia naisia. (V13/M1951)

Parasta pornoa on mielestäni sellainen jossa on nuoria naisia ja spermaa. Parasta on jos se otetaan suuhun ja nielaistaan. Joissakin filmeissä mennään liiallisuksiin, valkoista nestettä on litrakaupalla. Ne ovat niin epätodellisia, että niihin ei voi samaistua ja siksi ne eivät toimi

kiibokkeena. Ihannenaiseni pornofilmissä on vaaleaihoinen nainen jolla on karvaton vaalea vagina ilman ylimääräisiä heltoja. Sellaista vaginaa jaksaisin katsoa vaikka kuinka kauan. Vaimoni pitää taas siitä, että filmissä on kumia kableita ja välineitä. Itsekin pidän siitä jos filmissä on jätetty jokin seksikäs vaatekappale päälle. (V12/M1950)

Edellisessä vastauksessa toistuvat monet massatuotetun pornon arkkityypit: nuoret ihmiset, siemenneste, vaaleaihoisuus, karvattomuus, pienet häpyhuulet, seksivälineet ja seksiasut. Tämäntyyppiset kirjoitukset olivat kuitenkin vähemmistössä.

Pornoa katsellessani haluaisin katsoa hoikkia, kauniita, isorintaisia naisia. Itse pidän luonnollisista naisista, enkä halua, että pornossa on naisella silikonirinnat tai häpykarvat ajeltu pois. Varsinkin häpykarvaton nainen on mielestäni erittäin epäkiibottavaa, enkä koe häpyhuulia mitenkään haluttavina. Uskon, että nykyajan trendi, että naiset ajelee häpykarvansa, on perua pornoelokuvista, josta olen hyvin paboillani. Mielestäni se on hyvin luonnontonta ja itse koen kaiken keinotekoisena (kuten silikonirinnat) todella epäseksikkäänä. (V29/M1981)

Yhtäältä edellinen vastaaja peräänkuuluttaa aitoutta, toisaalta taas pitää hoikkaa, kaunista ja isorintaista naisvartaloa jonkinlaisena normina. Usea vastaaja vierasti esiintyjien laihuutta.

Kaikista kaupallisista ja perinteisistä porno (isot rinnat, laiha malli, kuvaa käsitelty) on vastenmielisiä. Etsin itse kuvista jotain aitoa hetkeä, persoonallisesti kaareutuvaa ruumiinosaa, tunnelmaa, aidontuntuista lavastetta/autenttista paikkaa, puhtautta/paljastusta, sieviä kasvoja, yms. Kuvista tykkään videoita enemmän, koska kuvat antavat tilaa mielikuvitukselle. Niihin on helppo astua itse sisään. Pornovideot ovat liian kaavamaisia, hyvään tunnelmaan harvemmin päästään, sekä niissä on yksi mies liikaa, heh. (V30/M1982)

Pornossa kiibotun eniten kehosta joka on timmissä kunnossa (EI MEINAA TODELLA LAIHAA NAISTA) vaan kurvejakin saa olla hieman. Ei isoja silikonitissejä, tukalla ei väliä kunhan se on päässä. Mielummin häpykarvoilla kuin ilman. (V32/M1986)

En ole juuri koskaan kiinnittänyt huomiota pornoelokuvissa/-videoissa esiintyvien ihmisten ulkonäköön, mutta eniten minua toki viehättävät laihat (ei liian laihat) ihmiset. Naisista minuun vetoavat blondit, miehissä tärkeintä on riittävän kokoinen ”varustus”. Nämä ovat oikeastaan ainoat sellaiset ”kriteerit”, joiden perusteella valitsen katsomani videot. (V38/N1989)

Itse tykkään katsoa normaalikokoisia, ehkä hieman tukevampia naisia. Olen sen verran nuori, että en välitä katsoa kovin vanhoja naisia. Miehiä en oikein välitä katsoa, vaikka en olekaan täysin varma siitä, olenko biseksuaali vai lesbo. Pornon katsomista häiritsee se, jos

esim. naisen kylkiluut näkyvät tai nainen on muuten luiseva. Se ei ole kovin kiihottavaa. (V39/N1994)

Nimimerkki ”Pasi Toikka” kertoi pitkässä vastauksessaan tarkoin kehoihanteistaan, jotka olivat aina kallistuneet rehevien tai erittäin rehevien naisten suuntaan. Iän myötä vastaajan kiinnostus vanhempia naisia kohtaan oli lisääntynyt:

En pidä laiboista ja teini-ikäisistä malleista. Näen erikseen vaivaa ja poistan ne kokoelmastani. [...] Mieltymykseni on hieman muuttunut aina vaan lihavampaan ja kurvikkaampaan suuntaan eli hakutermit BBW big beautiful women ja SSBBW super size big beautiful women. [...] Etenkin Internetin porno on kuvallisena viestintänä aika köyhää ja saman toistoa ja kaikki on lajiteltu jo valmiiksi jotenkin. Itse yritän hakea sellaisten mallien kuvia jotka näyttävät jotenkin persoonallisilta ja helposti tunnistettavilta. Koitan vältellä sellaisten mallien kuvien keräämistä jotka ovat liian samannäköisiä keskenään. Juuri valtavirtapornossa kaikki on niin samannäköisiä kuin suinkin on mahdollista. [...]

Kauneus on minulle hyvinkin tärkeää. Vaikka näen kauneuden jotenkin toisin ja aika oudostikkin välillä niin se kauneus on hyvin tärkeää. En mielelläni katsele kuvia missä joku ihminen selvästi kärsii. Mainitsen usein hyvän fiiliksen mikä kuvista välittyy. Näen aika paljon kuvista. Tykkääkö kuvaaja siitä mitä tekee. Miltä mallista tuntuu. Onko hyväksyvä ilmapiiri ja luottamus että kuvat tulevat olemaan huippuja. Onko kuvaaja kuinka sivistynyt kuvallisen kulttuurin suhteen. Kuinka hyvin valokuvauksen tekniikka on hallussa. Onko panostettu kuvausympäristöön ja vaatetukseen. Vanhemmissa naisissa kiehtoo se tätimäisyydeksi kutsumani ulkoinen olemus. Se pitää kai sisällään sellaista että mallin seksuaalisuus on kehittynyt pitkälle ja malli tietää mitä haluaa eikä turhia arkaile missään. Sellaista juuri haluan nähdä että vaikka malli on erilainen niin hän hyväksyy itsensä ja tykkää siitä millainen on. Minulle on erittäin tärkeää nähdä kasvojen ilme. (V20/M1970)

Vastaaja oli sisällyttänyt vastaukseensa varsin laajan kokoelman materiaalia juuri tästä pornon alagenrestä ja liittänyt mukaan esimerkkikuviaakin. Myös nimimerkki ”A---Jussi” pohti vartaloihanteissaan iän myötä tapahtuneita muutoksia:

Minua on aina lämmittänyt tietty butch-tyyppisyys, miehekäs mies, ei missään nimessä naisellinen mies. Naisellisuus ei lämmitä millään tavalla. Samoin twink-tyylin lähes alaikäiset nuoret hoikat pojat ja tukkataiturit ei myöskään lämmitä ollenkaan. Joskus BDSM-pornossa ei haittaa jos alistuvampi on vähän luikero. Vartaloihanteet on aika pitkään pysyneet samana, isokokoisia vahvoja ja libaksikkaita, lyhytbiuksisia karvaisia miehiä on aina ilo katsella. Yläaste- ja vähän lukioikäisenäkin ylibaksikkuus oli enemmän seksikästä. Minulle kelpasi ainoastaan isot rintalihakset ja hauikset tietenkin. Karvaisuuden ihanne lisääntyi lukion loppuun mennessä ja mahakkuuskaan ei kohta haitannut. Nykyään kumppanin kanssa ja ”vähän enemmän nähneenä” normaalikroppaisuus, tietty minimiraa-mikkuus riittää vetämään puoleensa ja tietty kokonaiskuvan yhteensointuvuus riittää vetämään puoleensa.

Pornossa noin yleensä vartaloihanteet on lähinnä ehkä monipuolistuneet viimeaikoina, isoilla

videosivustoilla on kaikille sopivaa materiaalia. Minusta on vaikea sanoa, mikä edustaisi niin sanottua mainstream-pornoa. (V35/M1986)

Normaalius nostettiin esiin monissa vastauksissa: vastaajat näkivät sekä pornon valtavirtaistumisen että nettileivityksen vieneen sen kuvastoja epäluonnolliseen suuntaan.

Vanha porno, etenkin eurooppalainen, on siitä erilaista, että siellä on hyvin vähän ammattimaisia malleja. Kyse on oikeasti hyvin normaaleista ihmisistä, niin miehissä kuin naisissa. Mitä modernimmaksi porno muodostuu, sitä enemmän kienotekoista tai epäluonnollista on mukana. Minä olen melkoisen kaikkiruokainen, mutta usein tietty normaalius on pornossa positiivinen ominaisuus subteessa viitsiksi muuttuvaan epäinhimillisyyteen.

Joissain tapauksissa epäluonnollinen pornografinen seksuaalisuus on omiaan lisäämään kiinnostavuutta. Vrt. esimerkiksi shemale porno, jossa ei oikeastaan ole kyse mistään halusta muuttua ”naiseksi”, vaan ihmiset on muuntautuneet epämääräisiksi sekasikiöiksi, joilla on vain pornografinen käyttötarkoitus. Kaikki on korostetusti seksuaalista ja toimintamuodot elää sitä elämää kunnes joskus poistetaan tissit yms. Ei suinkaan eletty mitään välivaihetta naiseksi tulemiseen, vaan tuo pornografinen keinotekoinen olio oli päätarkoitus. (V43/M)

Olen nähnyt pornossa kyllä kaikenlaisia ihmisiä raskaana olevista naisista kääpiöihin, ja amputoituihin. Haluaisin nähdä luonnollisen kauniita ihmisiä. Ei silikonია, ei naurettavan bodattuja miehiä. Sellaisia joita kadulla kulkee. Kyllä ainakin 70-luvusta on pornossa vartaloihanteet selvästi muuttuneet barbimaisemmiksi. Ehkä se on seurausta siitä että nykyään on monia ammattimaisia pornotähtiä, joiden tulot riippuvat täysin siitä että kuinka myyviä he ovat. (V33/M1986)

Kaikenlaistahan sitä on tullut katsottua. Ihan puhtaat sisään-ulos –filmit ovat varsin tylsiä, samaten en juuri perusta erilaisista ihmeellisistä kumi-, sidonta-, homo-, jalkafetissa ja muista vastaavista filmeistä. Filmissä olisi hyvä olla juoni ja henkilökuvat ainakin jonkinlaisia. Playboy-filmeissä on yleensä vikana ihmisten liiallinen kauneus. Joku on esittänyt ajatelman, että Playboy-lehti ja National Geographic ovat siinä samanlaisia, että molemmat esittävät huimaavia maisemia, joihin jokainen tahtoisi, mutta joihin tavallisella ihmisellä ei ole uskallusta, mitään mahdollisuuksia tai varoja päästä. [...]

Porno on luultavasti vaikuttanut naisten vartaloihanteisiin. Esim Armi Kuusela on nykyisten ihanteiden mukaan läski ja liian pienirintainen. Jos olen oikein ymmärtänyt, naisen tulee olla trimmattu, isotissinen, karvaa ei saa kasvaa kuin tukassa, kulmakarvoissa ja silmäripsissä ja ehkä pieni tupsu sukuelimen yläpuolella. Häpyhuulien tulee olla kuin pelkkä viiva. Aika erikoiselta tuntuvat lehtiutiset, joiden mukaan vanhemmat ostavat jo rippikoulutyöille tai viimeistään tytön täyttäessä 18 v tai ylioppilaaksi valmistuessa hänelle lahjaksi kauneuskirurgisen leikkauksen. Leikkaus voi olla rintojen suurennus tai häpyhuulten muotoilu. Karvat poistetaan yleisesti, jotta ”voit paljastaa sisäisen jumalattaresi”, kuten eräissä mainoksissa sanotaan. (V14/M1955)

Pääosin tarjolla olevan pornon monipuolistuminen nähtiin positiivisena asiana. Erityisyyksiin tutustuminen oli laajentanut joidenkin vastaajien ymmärrystä seksuaalisuudesta ja myös epätavallisempi pornografia koettiin kiihottavana.

Olen katsonut ihan kaikenlaista pornoa. Pornon (mieleen) tuottamat fetissit ja fantasiat ovat netin myötä tietysti räjähdysmäisesti levinneet. Itse olen huomannut pitäväni joistain erityisjutuista (teinit, lihavat, ladyboyt, amatööriit, anaali, pikkubousut yms.), mutta en ole lukkiintunut mihinkään tietynlaiseen pornoon. Se johtunee myös tavasta miten netissä monet sivut toimivat. Alatyylit ja mieltymykset ovat hyvin tarkasti eroteltuina, se tietysti koukuttaa ja syventää kokemusta. Myöskin tarjonta on niin valtavaa, että on vara valita aina kiinnostavampi sivu. Koko prosessi kehittää valtavasti visuaalista kykyä löytää olennainen ja kiinnostava aineisto mistä tahansa joukosta. (V30/M1982)

Olen nähnyt pornossa tähän mennessä vaikka mitä. Piirretysä pornossa eivät fyysiikan lait tule vastaan, joten piirroksissa voi esittää miten kummallisia asioita tahansa. Itse en erityisemmin välitä todella kummallisesta tai rajusta pornosta, kuten esimerkiksi ulosteella leikkimisestä tai raiskauspornosta. Tietysti se mitä kukin pitää ”todella kummallisena” vaihtelee hyvin paljon. Minulle esimerkiksi ihmiset tai olennot, jotka eivät ole naisia tai miehiä, ovat täysin normaali aihe. (En ole itse koskaan onnistunut samaistumaan mihinkään tuntemani kulttuurin sukupuolirooliin ja pidän sellaisia rooleja vieraina, minkä takia myös fyysinen sukupuolten sekoittaminen tai puuttuminen on mielestäni mielenkiintoista ja vastaa sitä, mihin kykenen henkisesti samaistumaan.) Pidän yleensä atleettisen näköisistä ihmisistä. Suuret penikset tai rinnat eivät minua kiinnosta, ne ovat lähinnä vain koomisia. Vaikka osaan sanoa suunnilleen mistä pidän, olen pornon suhteen aika kaikkiruokainen.

Luulen, että pornon vartaloihanteet eivät ole juurikaan muuttuneet, mutta nykyään on varmaan hyväksytympää poiketa isojen rintojen ja penisten oletetusta normista. (V34/M1986)

Nettilevitys yhdistettiin vartaloihanteiden monipuolistumiseen sekä hetero- että homopornon yhteydessä:

Pornografia on itsessäni aiheuttanut aina erittäin myönteisiä tuntemuksia. Vaikea sanoa miten pornon katselu on vaikuttanut käsityksiin naisista tai miehistä tai seksistä. Visuaalisuus on varmasti korostunut. Omat mieltymykset naisen kehon suhteen eivät sinänsä ole muuttuneet lainkaan, mutta ne ovat buikeasti tarkentuneet. Tuntuu siltä että olen nähnyt ihan kaikenlaisia vartaloita ja ruumiinosia. Nykyään osaan arvostaa kaikennäköisiä ja kokoisia naisvartaloita. Tavallaan löydän kaikista jotain kiinnostavaa/kiihottavaa. (V30/M1982)

Pornossa noin yleensä vartaloihanteet on lähinnä ebkä monipuolistuneet viimeaikoina, isoilla videosivustoilla on kaikille sopivaa materiaalia. Minusta on vaikea sanoa, mikä edustaisi niin sanottua mainstream-pornoa. (V35/M1986)

Pornon vartaloihanteiden ja esityskaavojen kapeus herätti useissa vastaajissa närkästystä:

Mielestäni pornossa voisi olla laajempi kirjo esiintyjä, eri näköisiä ja kokoisia ihmisiä. Ja miksi ei ole es vaihtelun vuoksi kuuroja tai sokeita, tai vaikka pyörätuolissa olevien pornoa? Yhtä laillaahan oikeus seksuaalisuuteen on kaikilla ihmisillä, joten myös pornossa voisi olla erilaisempia roolimalleja. Peräänkuulutan myös aitoa kiihottuneisuutta, sitä, että näyttelijät näyttäisivät pitävän siitä mitä tekevän, ja vaikkapa vielä toisistaankin. Voihan osa pornosta hyvinkin olla jumppapornoa, missä karvattomat barbienuket pumppaavat ilmeettömästi, mutta itse katsoisin mielelläni sellaista pornoa, jossa juoneen, dialogiin ja yleiseen tunnelmanrakentamiseen olisi nähty vaivaa. Voisi olla kiihottavampaa edetä kohtaus kohtaukselta pitemmälle, eikä lävyyttä elimet ruudulle paraatikunnossa heti kolmannella minuutilla. Hidastempoisuus toimisi itselleni paremmin, usein kiihottun enemmän tavallisten elokuvien tunnelmallisemmista seksikohtauksista kuin posliinisestä hydraulikasta.

Biseksuaalisuus saisi näkyä enemmän myös miesten välisenä toimintana, eikä aina kaavamaisesti naisten välisenä. Ihmissubteen tunneskaalaa pitäisi pornossa mielestäni käyttää laajemmin. Voisi olla arkaa ja suloista ensimmäistä kertaa seksiä, räjähtävää riitehys seksiä tai nostalgista eksäseksiä.

Haluaisin nähdä myös SM-pornoa en niinkään niin että kohtaus lavastetaan rekvisiitilla, vaan pitäisi painottaa tunnelmaa, ei niinkään otettuja rooleja vaan aidon näköistä dominoimista ja alistumista, ja tärkeää olisi se, että kumpikin osapuoli vaikuttaisi osaansa tyytyväiseltä. (V21/N1973)

Seuraava vastaaja koki helpommaksi listata ne pornon alagenret, jotka eivät häntä missään tapauksessa kiihottaisi. Internetin valtava tarjonta mahdollistaa ihanteiden vaihtumisen hetkestä toiseen. Yltäkylläinen tarjonta estää kyllästymistä ja mahdollistaa perehtymisen uudenlaisiin sisältöihin:

Ihanteet vaihtuvat minulla lähes päivittäin. On tiettyjä asioita, jotka kiehtovat vuodesta toiseen (kuten mainitsemani anaaliseksi), mutta uskoisin, että jos saisin kyseisiä asioita päivittäisessä seksuaalisessa kanssakäymisessä jatkuvasti, kyllästyisin niihin. Toisin sanoen pornossa kiehtovat asiat ovat usein niitä, joita en normaaliarjessa pääse kokemaan. Mitä kehittyneempiä ja yksityiskohtaisempia hakukoneet ovat nykyään, sitä paremmin ne tuntuvat vastaavan myös omiin mieltymyksiini. Tekstin lopussa on yhden käyttämäni sivuston lista erilaisista alakategorioista (nämä eivät tietenkään ole kaikki mahdolliset kategoriat, sivustolla on myös avoin haku josta voi etsiä vaikkapa tiettyä haluamaansa esiintyjää tai yhdistellä alla olevia termejä). Voisin tietysti käydä termit läpi yksityiskohtaisesti, mutta lienee helpompi kertoa vain tässä vaiheessa, että vaihtoehtoista olisi helpompi löytää niitä, jotka ehdottomasti EIVÄT vetoaisi minuun missään tilanteessa kuin ruveta erittelemään niitä, jotka vetoavat. Tästä aiheesta voisi kirjoittaa todella pitkän erittelyn ja analyysin jokaisesta termistä ja syistä, miksi ne kiinnostavat erikseen, mutta tämän kirjoituksen puitteissa siihen ei ehkä kannata ryhtyä. (V24/M1975)

4.2 Onko porno vaikuttanut siihen, millaisia kehoja pidät puoleensavetävinä tai kiihottavina? Entä onko se vaikuttanut kokemuksiisi omasta seksuaalisesta viehätysvoimastasi? Jos on, niin miten?

Kysymykseen vastasi 19/45 vastaajaa. Vastausten skaala oli varsin laaja. Osa vastaajista koki, ettei pornolla ole ollut heidän mieltymyksiinsä tai kokemuksiinsa suurempaa vaikutusta: ”Porno ei ole mielestäni vaikuttanut tuttavieni käsityksiin vartaloihanteesta” (V13/M1951); ”Porno ei ole vaikuttanut siihen millaisia kehoja pidän puoleensavetävinä. Yleensä se menee toisinpäin, että se millaisista kehoista tykkää niin sellaisia sieltä pornosivustoilta etsii. En ole ainakaan huomannut, että se myöskään olisi vaikuttanut tuttavien käsityksiin tai kokemuksiin omasta seksuaalisesta viehätysvoimastani” (V39/N1994). Toiset vastaajat puolestaan näkivät vaikutuksen selvänä: ”Porno on varmasti vaikuttanut siihen, millaisia kehoja pidän puoleensavetävinä” (V24/M1975); ”Porno on vaikuttanut jonkin verran siihen, minkälaisia kehoja pidän hyvännäköisinä” (V34/M1986). Osalle vaikutusten erittely oli hankalaa: ”Minun on vaikea määrittellä onko ideat tulleet pornosta vai ei” (V43/M); ”Pari-kymppisenä pidin pulleista naisista, vaikka se oli vastoin yleistä ihannetta. Nykyisin pidän hoikemmista naisista, mutta on vaikea arvioida sitä, onko porno siihen vaikuttanut” (V22/M1973).

Osa vastaajista erotti pornografiset mieltymyksensä muusta arkielämästään – pornossa huomion kiinnittävät ja kiihottavat piirteet saattoivat tosielämän partnerissa jopa haitata:

Poikamiesvuosina minulla saattoi olla kirjahyllyssä yleensä joku pornolehti, jonka sivuilla keikisteli joku eroottisen mielenkiintoni herättävä nainen. Tätä neitokaista sitten katselin masturboidessani. Yleensä naisella oli suurehkot rinnat ja yllään eroottisia asuja, sukat, korkeakorkoiset kengät ja joillakin tytöillä mahdollisesti myös korsetti. En ollut mieltynyt kuviin joissa oli mies mukana, ehkä heidän jättipeniksensä herättivät minussa alemmuuden tuntoa.

Olen aina pitänyt suuririntaisista naisista, visuaalisesti. Itse toiminnassa niiden koolla ei ole niinkään väliä, pienetkin ovat seksikkäitä ja liian suuret saattavat olla jopa tiellä. Nännit ovat se rintojen mielenkiintoisin kohde ja erogeenisin alue. Lehtien sivuilla, internetissä ja televisiossa isorintaiset naiset herättävät kyllä mielenkiintoni ja naulitsevat katseeni. Luulisin, että vastaavalla tavalla myös housujen läpi pullottava suuri penis saattaa herättää joidenkin naisten mielenkiinnon. Ehkä siitä syystä toivotin aikanaan silikonirinnat pornoteollisuudessa työskenteleville naisille tervetulleiksi. Tosin innokkuuttani kesti vain lyhyen aikaa niiden luonnottomuuden vuoksi. Ne näyttävät, ja varmasti myös tuntuvat, yltä luonnollisilta kuin markkinoilla olevat strap-on-peniksetkin. (V15/M1958)

Pornoa on kritisoitu laajasti epärealististen ruumisihanteiden toistosta, joiden pelätään ahdistavan etenkin nuorempaa kuluttajakuntaa. Kuitenkin ainoastaan muutama vastaaja esitti tämän ongelmana.

Muistaakseni en ole koskaan ottanut paljon paineita ulkonäkökäsityksistä, paitsi mitä tulee alapäähän. Jossain kirjassa ihailtiin tylikkää ohuita häpyhuulia. Pornossa näki naisia, joiden häpyhuulet olivat pienet ja sievät (ja 2000-luvulla tietysti karvattomat). Joskus naiset näyttivät minusta suorastaan kastroiduilta. Vaikutelmaa vahvisti dokumentti, jonka näin tv:ssä naisten intiimialueiden kauneuskirurgiasta. Pienten häpyhuulten pitää olla pienemmät kuin suurten, ja suurtenkin aika pienet. Vaginaa kiristettiin leikkauksen yhteydessä. Leikkaus poisti erogeenisia kudosta ja saattoi vaikuttaa naisen kykyyn tuntea nautintoa. Vauva-lehden keskustelupalstalle oli joku nainen lähettänyt kuvan alapäästään, ja se olikin karvainen. Muut naiset kommentoivat kuvan lähettäjän alapäätä kaubistellen. Toisaalta kun joskus ajattelin kokeilla brasilialaista bikinivahausta, niin yksi pornon vastainen ystäväni pabeksui sitä, koska karvattomuus on juuri pornoteollisuuden luoma trendi. En haluaisi olla nuori, seksuaalista elämää aloittava nainen tänä päivänä. Kannatan todellakin kouluihin seksuaalivalistusta, jossa kerrottaisiin myös tunteista (itse muuten sain koulussa 1990-luvun alkuvuosina hyvää seksuaalivalistusta!) (V21/N1973)

Edellinen vastaaja ottaa myös kantaa seksuaalikasvatukseen. Valistuksen puuttuminen huolestuttaa ja vastaaja näkee itsekin (hyvästä seksuaalivalistuksesta huolimatta) on kokenut ulkonäköpaineita omista sukuelimistään. Yksikään toinen vastaaja ei kirjoittanut kokevansa kateutta tai ahdinkoa pornokehojen äärellä, sillä ne liitettiin pornon yleisemmin esittelemään fantasiamaailmaan. Vastaajien omassa seksuaalisessa kanssakäymisessä tunteet nousivat kehoihanteita tärkeämmiksi:

Porno, vaikka onkin ehkä vaikuttanut erektiöhäiriöni, ei ole muuten vaikuttanut naisihanteeseeni tai siihen, millä tavalla haluaisin harrastaa seksiä. Tykkään, että rakastelussa on rakkaus mukana eikä yhdyntä saa olla pääasia. (V29/M1981)

Ehkä jotenkin on vaikuttanut. Pintapuolisesti katson ensin kehoa ja kasvoja yms. Subteessa ei vaikutusta, koska tunteet ajavat pinnallisen kauden yli. (V32/M1985)

Olen kokenut kyseiset videot jopa hyödyllisiksi silloin tällöin, mutta varsinaisesti en ole koskaan niistä ottanut oppia tai ajatellut, että minun tulisi käyttäytyä rakastellessani kuten henkilöt kyseisissä videoissa. Olen aina tiedostanut sen, että pornolla ja rakastelulla on usein merkittävä ero. (V38/N1989)

Vastaajat myös rinnastivat pornossa havaitsemiaan ihanteita yleisempiin kulttuurisiin sukupuolta ja seksuaalista haluttavuutta koskeviin kuvastoihin, ihanteisiin ja ymmärryksiin.

En usko filmien vaikuttaneen vartaloihanteisiin. Pidän ihan tavallista vartaloa puoleensa vetävimpänä. Kohtuus on parasta tässäkin asiassa. Oma viehätysvoima? Heh heh, kun olen jo likempänä 70-ikävuotta oleva miekkonen, jolla mahaakin löytyy, niin empä taida olla kovin puoleensavetävä, paitsi ehkä eräiden homojen Bear-miehenä, isona, lihavana ja karvaisena

äijänä. Siihenkin minulla on liian vähän rintakarvoja. Toinen asia olisi, jos olisi helkkaristi rahaa. Tosi kamala äijäkin muuttuu erittäin puoleensa vetäväksi, jos hänellä on hynää. Vanha sanalasku sanoo: Rikasta syleilee vaikka hampaat irvessä. (V14/M1955)

Itseni subteen en ole vaikutusta havainnut. Pelaan verbaalisella puolella naisten iskemisessä, en habituksella. Ja riippumatta siitä mitä porno on tarjonnut, olen aina tuntenut vetoa vaaleisiin, lainehtivatukkaisiin, sinisilmäisiin eloveenatyttöihin. Toki tätäkin tyyppiä esiintyy pornossa, mutta uskallan väittää, että moinen kiinnostus olisi tullut ilman pornoakin. (V27/M1977)

Tästä murrosikäinen tyttö päätteli aika nopeasti, että iso, kihara, vaalea tukka ja punaiset kynnet ovat seksikkäät, ei mikään muu! Kynnet kasvoivat ja tukkaan tuli vaalea raidoitus. Kesti vielä 16-vuotiaaksi asti, ennen kuin sain käyttää vähänkään punaista huulipunaa, mutta voi mikä naisellisuuden riemuvoitto se olikaan, kun punaisia huuliani kommentoivat ihan vieraatkin nuoret miehet - ja vanhemmatkin. Tämä kaikki sen pornolehden kuvituksen vuoksi. (V19/N1970)

Kaksi vastaajaa otti myös kantaa siihen, miten pornon avulla pääsee näkemään fyysistä erilaisuutta, ja miten laaja nykytarjonta on laajentanut henkilökohtaisia käsityksiä kiinnostavista vartaloista:

Porno ei ole merkittävästi vaikuttanut siihen minkälaisia naisia pidän kiihottavina. Ehkäpä porno on vähän laajentanut makuani naisten subteen, koska olen nähnyt että erittäin erilaiset ihmiset voivat kiihottaa minua jos tilanne on oikea. (V33/M1986)

Porno on varmasti vaikuttanut siihen, millaisia kehoja pidän puoleensavetävinä lähinnä siksi, että pornon kautta pääsee tutkimaan ihmisen kehoa tavalla, jollainen ei ole mahdollista juuri missään muussa yhteydessä. Vaatteet peittävät ihmisiä monilla tavoilla. Oman seksuaalisen viehätysvoiman arvioiminen on hankalampaa ihan siitä syystä, että porno on ollut ensimmäisiä ja pisin subteeni seksuaalisuuteen. Toisin sanoen en juuri ole pohtinut omaa seksuaalista viehätysvoimaani ennen ensimmäisiä pornokokemuksiani. En ole kuitenkaan kokenut mitään valtavaa peniskatenttia tai vastaavaa kebohäpeää pornon takia tai valtavasti muutenkaan, ehkä siksi että hyvin harva seksuaalinen kanssakäymisen tilanne on ollut mielestäni traumaattinen tai nolo. (V24/M1975)

Jälkimmäisen vastauksen kuvaama tilanne pätee todennäköisesti moneen muuhunkin pornon kuluttajaan: suhde pornoon on edeltänyt varsinaisia seksisuhteita, eikä muultakaan seksuaaliselta sisällöltä ole voinut välttyä. Tästä johtuen pornon vaikutuksia omien keho-
kuvien muutoksiin oli vaikea arvioida.

Pari vastaajaa otti kantaa pornon epäkihottaviin puoliin. Queer-pornoa kuluttava vastaaja koki poliittisuuden haittaavan pornosta masturbaatiovirikkeenä saatavaa nautintoa, sillä se vie huomiota itse asiasta:

Queer on myös pari viime vuotta ollut melko olennainen pornoon liittämäni käsite. Juurikin about pari vuotta sitten katsoin ensimmäistä kertaa queerien tekemää queer/lesbo-pornoa ja olin ehkä kiihottuneempi kuin koskaan ennen, huh. En ollut tiennyt sellaista tehtävänkään, hetkellisesti löysin queer-pornosta areenan, jolla minunlaistani seksiä näytetään. Kuitenkin ensiviehäytys meni aika nopeasti obi, ja palasin aiemmin katsomaani pornoon, joka on aika tavallista heteropornoa. Queer-porno on jotenkin vaivalloisempaa, ja siten sitä on vaikeampi käyttää yhtä rennosti kuin tavallisempaa pornoa. Ja ilmeisesti rentous ja katsomisen helppous ovat tärkeitä tekijöitä siinä, mikä sopii runkkaamiseen. Queer-pornoa ei ole läheskään yhtä helposti saatavilla, edes netissä. Jos haluaa laadukasta sellaista, on lähes tulkoon aina varauduttava maksamaan jonkin verran. Samoin queer-pornoon liittyy tietty poliittinen assosiaatio, mikä johtuu kaikista niistä teksteistä ja dokumenteista, joita olen aiheen tiimoilta lukenut ja nähnyt. Queer-pornoa on vaikea ajatella vain seksinä, sitä ajattelee enemmän statementtinä. Ja se ei kiihota. Pahinta on se, kun suosikkiqueer-bloggerini yhdistää joskus seksitarinoihinsa queer-politiikkaa ja eksplisiittistä sukupuoli-sensitiivisyyttä. Se etäännyttää tehokkaasti siitä, että tässä nyt olisi pari kuumaa tyyppiä panemassa. Mikä on siis ainut seikka, joka minua pornoa etsiessäni kiinnostaa. (V42/N)

Seuraava vastaaja puolestaan koki pornon ei-kihottavat puolet lajityypin kannalta tärkeinä siinäkin tapauksessa, etteivät ne välttämättä palvele masturbaatiota:

Kuten sanottu, minun on vaikea määritellä onko ideat tulleet pornosta vai ei. Usein joku skenaario mitä ei ole ikinä ennen nähnyt tuntuu juuri siltä että vibdoin joku teki sen mitä on aina pitänyt tehdä! Itse en pidä ihan välttämättömänä että pornografiassa tarvitsee olla aina ilmiselvä ”puoleensavetävä” tai ilmiselvästi kiihottava sisältö, vaan se voi olla myös joku villi idea, joka on seksuaalinen ja pornografinen – muttei välttämättä ns. runkkuaineistoa. Esimerkkinä voisi pitää vaikka surrealistisia piirteitä sisältävät vanhat Scandia filmin elostelut joissa kohtaukset voi olla vaikka apinaksi pukeutunut mies banaani kädessä ”miekkailemassa” kusevien transujen kultaisia suihkuja vastaan – miljöönä kartanon/linnan piha jonne ajettiin hopeisella Rolls Roycella! Sitä on vaikea lähteä etsimään sellaista puolensavetävyttä tai kiihottavuutta joka olisi sama kuin naapurintyttömäisen naisen huulet kullinvarressa, mutta pornografiset arvot on kiistattomat! Juuri tämän tyyliä erittäin epätodennäköiset ja pitkälle viedyt ideat kiinnostaa, joissa epäluonnollisuus ilmenee inhimillisenä ja sillä on peroonallisuus. Nykyinen vauhotus ihmisen subjektina olemisesta, objektin sijaan pidän vastenmielisenä ilmiönä joka sotii pornografian ydintä vastaan. Ihminen on lähtökohtaisesti objekti ja sen kuuluu olla niin. Vain erikoistilanteessa jossa joku oikeasti säteilee jotain elämää suurempaa, voisi oikeasti olla persoona... tai jopa tähti. (V43/M)

Siinä missä vastaajien valtaosa korosti luonnollisuuden ja aitouden tärkeyttä, V43/M arvosti nimenomaan pornon fantastisuutta, liioittelua ja epäaitoutta. Seuraava vastaaja yhdisti kuluttamansa pürretyn pornon toisteisuuden tylsyyteen ja epäkiinnostavuuteen siitäkin huolimatta, että epärealistisuus ja visuaaliset ylilyönnit suurelta osin luonnehtivat kyseistä aineistoa.

En alun perinkään pitänyt silikoni- tai pallorintoja, ylenmääräistä meikkiä tai jättimäisiä peniksiä kovin hyvännäköisinä, mutta pornon takia pidän niitä vielä hieman vähemmän hyvännäköisinä. Lisäksi pürretty porno on saanut minut pitämään vähemmän ja vähemmän heikon näköisistä narukäsistä ja -jaloista, jollaisina jotkut ei-kurvikkaat naiset ja feminiiniset miehet yleensä esitetään animessa tai mangassa (japanilaisessa animaatiossa tai sarjakuvassa). Näille pürretyille laiheliineille ei ole kunnan vastinetta oikeassa elämässä, sillä niin laiba oikea ihminen olisi sairaalloisen anorektinen, jollaisia pürretyt habmot eivät kuitenkaan ole. (V34/M1986)

Etenkin yhdysvaltalaisen pornon koetaan usein levittävän käsitystä Barbie-nuken kaltaisten, rasvattomien kehojen haluttavuudesta, mutta samojen kuvastojen toistuvuus voi myös tylsistyttää kuluttajia. Kaikissa tapauksissa pornon ruumisihanteiden erottaminen yleisemmistä haluttavuuden, seksikkyuden ja hyvännäköisyyden normeista – ja siten pornon ja muun mediakulttuurin vaikutteiden erottaminen toisistaan – oli hyvinkin hankalaa.

Pornon vaikutus on lähinnä heijastunut sen mukaan mitä on ollut tarjolla. Jos yläasteikäisenä löysi kuvia vain sileistä rasvatuista broilereista (=bodarit, sileät, libaksikkaat ja karvattomat miehet) niin kyllä se vaikutti ihannekuvaan, paitsi karvattomuuden osalta. Kun aloin löytää enemmän vaihtelevaa aineistoa ja erityisesti kun löysin yhden tietyn fetissisivuston, missä kaikki kuvat oli luokiteltu kaikkien mahdollisten fetissien mukaan, aloin tutkailemaan lähes järjestelmällisesti, mikä voisi olla se, mitkä jutut minua todella syyttää. Samoin tämän asian muuttuminen on vaikuttanut myös siihen, mikä itsessä voisi olla seksuaalisesti viehättävää. Pidän itseäni nuorena ulkoisesti aika epäseksuaalisena. Näin, että lähempänä kolmikymppiset miehet olivat vasta kiinnostavia ja haluttavia ja halusin itsekkin päästä tuohon ikään. Ihannoin aikuismaista miehistä miestä ja sitä en murkeikäisenä pitkään aikaan saavuttanut.

Alle 20v ja vähän senkin jälkeen tein mielestäni paljon töitä sen eteen, että yritin vaikuttaa libaksikkaammalta kuin mitä olin. Pornokuvat olivat luoneet sen ihannekuvan, johon yritin epärealistisesti tähdätä. Lukioaikana voin tästä syyttää erästä ”muscle hunk” – sivustoa, jossa oli alastomia bodareita. Tein kovasti punnerruksia ja penkki-punnerrukset oli melkein pakkomielle. En ollut muuten erityisen urheilullinen ja yleiskuntoni ei ollut kovin huikaa. Yli kaksikymppisenä olen tiennyt olevani perus-hyvännäköinen, mutten mielestäni tarpeeksi. En näyttänyt mielestäni tarpeeksi hyvältä, jotta miehet minut huomaisivat ja vielä tuntemattomammassa homo-skenessä olisin tullut huomatuksi. Homo-skenessä on sellainen tietty pornon ulkonäön vaatimus, että tulee edes huomatuksi, mutta samanlaistaban se on heteroravintolakulttuurissa. Kaksivitosena pääsin mielestäni vihdoin sille tasolle, että minut huomattiin, vaikka olin aika normaalin näköinen, enkä homoskeneen edes halunnut sisälle.

En mielestäni ollut tai ole mikään himobodari, mutta tarpeeksi lihaksikas ja raamikas, että minut huomattiin ja huomataan. Tässä vaiheessa tiedän että olen siinä olomuodossa johon tähtäsin silloin murkekuiässä, ja toisinaan on saavutuksen tuntua. Porno-ulkonäköä en vaadi itseltäni, sellainen riittävä normi-komea riittää itselleni. Itsevarmuuteni lisääntyi kummasti kun aloin parisuhteeseen kumppanini kanssa ja tajusin melkein vasta silloin olevani ihan riittävän komea. (V35/M1986)

En osaa sanoa kuinka paljon pornon näkeminen on vaikuttanut omaan vartaloihanteeseeni. Jotta sen voisi sanoa, pitäisi elää yksi elämä pornoa katsoen, toinen siitä mitään tietämättä, ja vielä voida verrata jossain välissä ihanteita toisiinsa. Minua pornon katsominen on tietyllä tapaa vapauttanut. Kun sitä näkee erinäköisiä naisten sukupuolielimiä, niin tulee sellainen tietty etäisyys ruumiillisuuteen. Ei oma ruumis ole ainutlaatuisen ruma ja inhottava. Molempien sukupuolten vartalot ovat pornossa usein hyväkuntoisia, hoikkia ja nuoria, ihraa ja hyllyviä makkaroitu harvemmin näkee. Karvoitusta ei näy kuin hiuksissa, joskus miehillä, mutta aika usein miehetkin on posliiniksi ajeltuja. Lienee pornon antamista esikuvista lähtöisin se, että monet ajelee karvansa pois. Totuudenmukaista kuvaahan alastomuudesta ja seksistä ei pornosta saa. Alastomuuden suhteen uimahallit ovat hyvä paikka nähdä todellisia eri-ikäisiä ihmisiä alasti tai hyvin vähissä vaatteissa. Vain muutama prosentti kävijöistä näyttää samalta kuin pornonäyttelijät.

Minulla on aina ollut ongelma minäkuvan kanssa, olen pitänyt itseäni isona ja lihavana jostain ala-asteen lopun ajoista lähtien. Enää en jaksa ottaa asiaa niin vakavasti. Nykyisin pystyn jopa hyväksymään sen, että tämä ikisinkkuuteni ei johdu vain ylipainosta (painoindeksi yli 40) ja siten ulkonäöstä, vaan on seurausta jostain syvemmällä piilevästä sosiaalisesta vajavuudesta, joka tekee minut jäykemmäksi miesten kanssa juttellessa. En osaa flirtata, tyrkyttää itseäni ja yrittää härskisti niin montaa miestä, kunnes sattuisi kohdalle sellainen, joka olisikin kiinnostunut. Nykyisin alkaa olla ilmeistä, että oma aktiivisuus olisi välttämätöntä, sillä kontaktien ottoja ei sillä tavoin enää tule kuin joskus 10-15 vuotta sitten vielä toisinaan tapautui. Netissä olen kyllä pitänyt pari vuotta lukuun ottamatta seuranhakuilmoitusta noin parisenkymmentä vuotta, ja olen varmaakin 40-50 eri miestä tavannut sitä kautta yhteensä. Mutta eipä niistä ensitapaamisista ole useimmiten seurannut kuin kiusallisia hetkiä ja joskus 1-5/6 tapaamiskerran seksisuhde. Oma silmäni kyllä viehättää sopusuhtainen ja lihaksikas miehen ja naisenkin vartalo enemmän kuin liian laiba tai liian löysä ja pehmeä, enkä osaa kuvitella mitään kurttuista eläkeläispornoa huvin vuoksi katsovinani. Tai no, ehkä sitten kun olisin itse eläkkeellä :)

Pornossa esiintyy naisia, joilla on keskimääräistä suuremmat rinnat, joko aitoina tai silikonisena. Ehkä se osaltaan on muokannut naisten käsityksiä siitä, että isot rinnat olisi paremmin. Totta kai tunnen naisia, joilla on hyvin pieniä, useimmilla aika keskivertoja ja joillakin suuret rinnat. Vain yksi tuntemani käytännössä aivan lauta nainen vitsailee rinnattomuudestaan, aibe lienee arka muille. En muista nähneeni pornossa keskivartalopöböjä naisia, mikä on toisaalta epärealua. Minulla ei ole ryötäroä, vaan mahani on mallia miesmäinen kaljamaha. En osaa pitää sitä eroottisena, enkä pysty edes ajattelemaan, että se olisi kenenkään mielestä eroottinen. Kaikkiaan ehkä noin parista kymmenestä miehestä joiden kanssa olen ollut, vain yksin on laskenut rennosti kätensä mahani päälle, lojuessani takanani lusikka-asennossa. Muiden on täytynt tietoisesti välttää aluetta. Ilmeisesti se on monelle miehelle niin vastenmielinen, ettei siihen voi koskea, vaan on parempi keskittyä muihin alueisiin.

Olen usein toivonut, että olisin tiimalasivartaloineen. Ottaisin ilomieliin leveät reidet ja takapuolen, sillä se olisi naisellisempää ja seksikkäämpää kuin tällainen omenavartalo. Useimmilla naispuolisilla pornonäyttelijöillä näyttääkin olevan kapea vyötärö, eikä mahaa ole kenelläkään. Paitsi niissä nettipätkissä, joissa on erikoistuttu lihaviiden naisten näyttämiseen, niitä en ole katsonut. Kaipa hyllyvällä läskilläkin on oma minimaalisen pieni fanijoukkonsa, ei kai niitä muuten tehtäisi, Harmi vaan, että oikeassa elämässä en ole törmännyt ihmiseen, joka pitäisi vartalostani. Olen aika aktiivinen seksissä paikatakseni ulkonäöllisiä puutteita, ja aktiivisuudesta olen kyllä saanut kehuja.

Kaikkienensa en usko että porno sinällään luo vartaloihanteita, pikemminkin se vaan toistaa ympäröivässä yhteiskunnassa olemassa olevia ihanteita. Tai no, ehkä naisten rintojen ja miesten penisten koko korostuu osassa pornoa. Tavallinen keppi näyttäisi aika vaatimattomalta ruudussa, joten pornossa näkee joko suurehkoja varustuksia tai sitten oikeita jättimeloja. (V21/N1973)

Edellinen vastaus kiteyttää monia pornoon liitettyjä vartaloihannekysymyksiä. Omakuva-vaikeuksistaan huolimatta vastaaja kokee pornon vapauttavana, koska ei yhdistä sen ihanne-vartaloita tosielämään. Pornoon liittyvän kehokuvan vääristymän vastaaja yhdistää pikem-minkin omien sosiaalisten taitojensa puutteeseen: sisäänpäin kääntyneisyys ei ole hänen mukaansa pornon aiheuttamaa vaan synnynnäinen tai muualta opittu ominaisuus. Hän näkee usean muun vastaajan tavoin omien kehomieltymystensä juontuvan ympäröivästä yhteiskunnasta pikemmin kuin pornosta. Samalla vastaaja toteaa, että pornon estetiikka vaatii toimiakseen ylilyöntejä.

4.3 Onko porno mielestäsi vaikuttanut tuttaviesi tai läheistesii käsityksiin vartaloihanteista?

Kysymykseen vastasi 10/45 vastaajaa. Vain yksi vastaaja, V29/M1981, ei osannut sanoa, oliko porno vaikuttanut hänen tuttaviansa käsitykseen vartaloihanteista. V19/N1970 muisti kerran, jossa hänen silloinen partnerinsa oli tutkiskellut itseään suhteessa pornoelokuvaan: ”Kumppanini taisi myös verrata ilmeisen ylpeänä omaa varustustaan näyttelijöiden elimiin”. V32/M1985 totesi huomaavansa pornon vaikutuksen, kun tuttavat puhuvat ”vähänkään ’normaalimmasta’ ihmisestä” – ilmeisesti kyseessä on tuolloin pornon ihannevartalosta poikkeava keho.

Useimmat vastaajat pitivät kuitenkin todennäköisenä, että nykymuoti ja televisio vaikuttavat vartaloihanteisiin pornoa enemmän:

Laulen myös, että se ei ole erityisesti vaikuttanut muiden käsityksiin vartaloihanteista. Vaikutukset tulevat varmaan enimmäkseen ”kaikkien” kuluttamasta kulttuurista, kuten suosituista TV-sarjoista ja mainoksista. (V34/M1986)

Ei varmaan merkittävästi. Paljon enemmän vartaloihanteisiin ne perkeleen muotikuvat, joista on photoshopattu jokainen mikroskooppinenkin virhe pois. Niitä näkee kaikkeialla, kun taas pornoa ei kyllä kovin usein katsele. Sitä paitsi niitä muotikuvia katselevat jo 10-vuotiaat, ennekuin he tajuavat toden ja fiktion eron täysin. Lisäksi pornonäyttelijät ovat usein kuitenkin terveemmän näköisiä kuin ne syömishäiriöiset mallit. Ainoa pornon tuoma vaikutus vartaloihanteisiin on se että monet naiset ajelevat häpykarvansa. Tosin niin tekevät myös jotkut naiset jotka eivät ole kuin todella vähän pornoa katsoneet. (V33/M1986)

Vartaloihanteiden muuttuminen on mielestäni aivan selvää. Karvattomuusihanne sekä miehillä että naisilla on mielestäni peruja pornosta, vaikka monet selittävät sitä mitä erilaisilla hygieni- tai muilla syillä. Tosin jatkumo muodin ja pornon vartaloihanteiden välillä on yhtä ja samaa viivaa, eli kyse ei välttämättä ole hardcorepornosta, vaan ihan Anttilan kuvastokin (joka on monella nuorella ensikosketus seksuaalisuuteen) on osasyylinen. Samoin silikonirinnat, urheilullisuus ja muut vastaavat liittyvät mielestäni vahvasti pornon kehitykseen. (V24/M1975)

Vaikka kausaalisiiin vaikutuksiin ei uskottu, nähtiin pornon kuvastoilla siis silti olevan väliä:

Laulen, että läheisen tuttavapiirini ei anna juuri pornon vaikuttaa liiaksi elämään ja ajatuksiin varsinaisesti vartaloihanteista. Se toimittaa tarpeiden tyydyttämisen ja ehkä jotain eskapismmin tehtävää, ja on omassa lokerossaan.

Helsingissä karhupiireissä (Nalle Pubin vakioasiakaskunta) on vakiintunut miesmäinen ihannetyyppi, jolla on vähintään lyhyet ellei hiukset sängellä tai jopa kalju. Samaa ihannetyyppiä pitää yllä MSC-Finland –järjestö, mikä on alkuaan Tom of Finlandin perustama. Näissä piireissä on joitain tuttaviani. Vaatteet pitää olla Tom of Finland – tyyppiset, tai muuten ylimiehekkäät kuten skini-, duunari- tai urheilijalook, ja niillä viestitetään seksuaalisuutta ja seksisymbolisuutta. Mielestäni nämä mielikuvat ja viestit on pornosta lähtöisin ja tietty Touko Laakkosen eroottisesta taiteesta. (V35/M1986)

Omaan kehoon kohdistuvan epävarmuuden ja muotikuvien vartaloihanteiden yhteyksiä pohdittiin seuraavissa vastauksissa:

Voi olla, hankala sanoa, sillä suoraa keskustelua tästä temasta ei ole koskaan käyty. Ja jos onkin, se näkyy naisissa enemmän kuin miehissä, sillä naisilla on pääsääntöisesti huomattavasti suurempi alemmuuskompleksi vartalosta ja ulkonäöstä kuin miehillä. Tämä näkyy silikonirintojen yleistymisenä eritoten. Porno on voinut edesauttaa boikkuuden ja ihan sairaalloisen laihuudenkin ihannoitua joidenkin subteen, mutta mielestäni tästä tyylisuunnasta saa enemmän syyttää ihan normaaleja muotitaloja kuin pornoteollisuutta. Nykyisen netin aikana on tarjolla kaiken kokoisia ja näköisiä ihmisiä pornossa, joten porno

on alana huomattavasti monipuolisempi vartaloiden subteen kuin perinteinen muotiala. (V27/M1977)

Monesti kuullaan väitettävän, että porno antaa väärän kuvan naisista, koska siinä muka esiintyy vain laihoja, kauniita, isotissisiä ja naisellisia naisia. Heti kun katsoo pornosivustojen tarjontaa huomaa, ettei näin ole. Sieltä löytyy myös lihavia, pienirintaisia, poikamaisia ja kaljuja naisia. (V39/N1994)

Pelko pornon kehokuviiin vertautumisesta oli myös aiheuttanut sensuuriyrityksiä ja muita jännitteitä parisuhteissa:

Minä ja ystäväpiirini tyttöystävät olimme silloin sub'ti tiukekapipoisia ja pelkäsin tietysti tavallisen itseni vertailua isorintaisiin ja näyttäviin pornonäyttelijöihin. Staroiksi heitä ei taidettu kutsua vielä silloin, tuskain edes nimiä tiedettiin. Niinpä pornoleffat ja lehdet olivat siinä elämänvaiheessa pannassa. Ensirakkautta piti suojella moiselta saastalta ja väistäättömältä mustasukkaisuudelta. (V19/N1970)

Pornoon lienee vaikuttanut muutamien tuttavieni seksielämään. Mm katselevat pornoa kotoisten seksibetkiensä aikana. Huhujen mukaan muutamat tuttavat harjoittavat myös vaimonvaihtoa seksielämän piristeenä. Ei ole kuulemma pettämistä, kun tehdään yhdessä tuumin. Kai tämän pornokin on vaikuttanut.

Edelliseen liittyy eräs uusi ja outo pettämisen tyyli. Nykyään netissä on avioliitossa oleville tarkoitettuja sinkkupalstoja. Niille ilmoittautuvat ovat naimisissa, mutta haluavat pikasubteita. Nytemmin on käynyt ilmi, että palstoille on ilmoittautunut ihan oikeita sinkkuja. Syynä on se, että hekin etsivät kevenitä pikasubteita. Oikeilla sinkkupalstoilla olevat naiset alkavat pian alkutreffien jälkeen puhata avioliittoa ja lasten saamista. Nyt siis avioliiton ulkopuolista seksiä avioliitossa olevien kanssa haluavia pettävät oikeat sinkut, jotka treffeille panevat muka vibkisormuksen nimettömäänsä. (V14/M1955)

5. Seksivälineet

Keruuksymysten viides osio keskittyi seksivälineitä koskeviin muistoihin, näkemyksiin ja kokemuksiin ja siihen annettiin niukimmin vastauksia.

5.1 Liittyvätkö seksilelut ja -välineet omaan käsitykseen pornosta? Minkälaiset välineet liittyvät pornoon?

Kysymykseen vastasi 13/45 vastaajaa. Kaikkien vastaajien mielestä seksilelut ja -välineet liittyvät pornoon. Välineitä ei kuitenkaan pidetty pornon kannalta välttämättöminä, ja osa vastaajista suhtautui niihin välinpitämättömästi: ”Mielestäni seksivälineet ovat osa pornoa, enkä ole niitä vastaan enkä puolesta. Muuten minulla ei ole niistä sen kummempaa mielipidettä” (V29/M1981); ”Välineistä en ole koskaan välittänyt, en pornossa enkä omassa käytössä” (V22/M1973).

V13/M1951 näki lelujen liittyvän sekä seksiin että pornoon ”ehdottomasti”. V27/M1977 puolestaan kirjoitti sauvojen, keinovaginoiden ja erilaisten asusteiden olevan ”olennainen osa sitä” ja V34/M1986 totesi, että ”pornossa voi käyttää seksileluja tai olla käyttämättä”.

Vastaajat muistelivat monenlaisia pornoon liittyviä seksivälineitä. Dildot mainittiin kuusi kertaa (V20/M1970, V21/N1973, V32/M1985, V33/M1986, V34/M1986, V35/M1986), hieromasauvat viisi kertaa (V14/M1955, V20/M1970, V21/N1973, V24/M1975, V27/M1977), käsiraudat/kahleet/sitomisvälineet neljä kertaa (V14/M1955, V33/M1986, V24/M1975), (alus)asut neljä kertaa (V14/M1955, V19/N1970, V24/M1975, V34/M1986), anaalitapit kolme kertaa (V24/M1975, V32/M1985, V33/M1986), voiteet/öljyt kolme kertaa (V14/M1955, V20/M1970, V24/M1975), geishakuulat kolme kertaa (V14/M1955, V24/M1975, V32/M1985), penisrenkaat kahdesti (V14/M1955, V35/M1986), piiskat kerran (V24/M1975), käsineet kerran (V19/N1970), saappaat kerran (V19/N1970), ns. ”pumpattavat barbarat” (eli seksinuket) kerran (V14/1955), vartalokorut kerran (V19/N1970), Viagra kerran (V14/M1955), peniksenkehittimet kerran (V14/M1955), makukondomit kerran (V14/M1955), Sybian kerran (V20/M1970) ja ”pillunlevitin” kerran (M14/1955). Lisäksi V34/M1986 mainitsi ”monimutkaiset mekaaniset laitteet” ja V20/M1970 itse rakentamansa sähköiset hierontalaitteet.

Tähän kysymykseen vastattiin epäsuorasti myös pornokuvastoista ja seksuaalisuuden toteuttamisesta kirjoitettaessa. Näissä vastauksissa mainittiin seuraavia välineitä: keinovaginat neljä kertaa (V12/M1950, V14/M1955, V15/M1958, V27/M1977), käsiraudat/kahleet/

sitomisvälineet neljä kertaa (V20/M1970, V43/M, V43/M, V35/M1986), dildot kolme kertaa (V15/M1958, V35/M1986, V43/M), hieromasauvat kaksi kertaa (V12/M1950, V21/N1973), asut kaksi kertaa (V21/N1973, V15/M1958), pyykkipojat ja sähkövirta kerran (V35/M1986), puhallettava nukke kerran (V12/M1950) ja nahkamaskit kerran (V43/M).

Lisäksi mainittiin improvisoituja välineitä kuten löylykauhan varsi (V13/M1951), pesusieni, sulka ja kumilenkistä tehty penisrengas (V14/M1955), liukuvoiteena käytetty Linna-shampoo, shampanjapullo, elävä kala, elävä kyyhkynen, banaani ja vasaran peräpää (V27/M1977).

Kaikkein eniten mainintoja siis saivat dildot (yhdeksän mainintaa), erilaiset sitomisvälineet (kahdeksan mainintaa), hieromasauvat (seitsemän mainintaa) ja asut (kuusi mainintaa).

V32/M1985 liitti (”jäätävän kokoiset”) dildot lesbopornoon ja anaalitapit ja geishakuulat heteropornoon. V35/M1986 taas yhdisti välineet lähinnä omaan pornon alalajityyppiin todeten ”nahka- ja BDSM-pornossa ja seksissä” olevan ”kaikenlaista peliä ja rensseliä”. V33/M1986 koki niinkään, että vaikka pornossa käytetään jotain seksileluja ”aika usein”, niitä ei ”peruspornossa” kovin paljon näe, eivätkä ne ole liioin kovin ”erikoisia”. Toisaalta pornon ja välineiden tiivis yhteys tunnistettiin:

Seksilelut liittyivät pornoon heti alkuvaiheista lähtien. Niitä paitsi käytettiin pornokuvastoissa, myös myytiin pornolehdissä ja postimyyntipornokaupoissa. Seksivälineitä ei nähty tuolloin muualla, eikä niitä vielääkään muutamia poikkeuksia lukuunottamatta juuri tavaratalojen hyllyillä näe. (V24/M1975)

Edelleen vastaajan mukaan välineet ”tuskin olisivat tulleet kovin pian kuvastooni ympäristöstä jos ei niitä olisi pornosta löytänyt”. Toinen vastaaja puolestaan ihmetteli pornon välinekäytön epätasa-arvoisuutta:

Kyllähän välineiden käyttöä näkee etenkin pelkästään naisnäyttelijöillä tehdyssä pornossa. Olenkin ihmetellyt, että miksei käytetä enemmän myös silloin jos mukana kuvauksissa on miehiä, muistan itse nähneeni ehkä kerran kohtauksen, jossa mies käytti sauvaa naiseen. Tasa-arvon vuoksi voisi myös miesten anaaliaukoihin työntää milloin mitäkin. Päätellen siitä, kuinka paljon anaaliseksiä näkyy nykyään, ilmeisesti pääosin miehistä koostuvat pornon suunnittelijat pitävät sitä hyvin eroottisena. Voishan nainen olla aktiivinen strap onnin käyttäjä, ja mies tyytyä metelin tuottajan rooliin. Epäilemättä sitäkin löytäisi netistä, mutta ns. valtavirtakamaa se ei ole. (V21/N1973)

5.2 Ovatko pornokuvastot antaneet ideoita seksivälineiden käyttöön tai antaneet välineistä luotaantyöntävän kuvan?

Kysymykseen vastasi 10/45 vastaajaa. Yksikään vastaajista ei kokonaisvaltaisesti tuominnut kuvastojen antamaa kuvaa luotaantyöntävän: ”Kuvastot ovat puoleensa vetäviä, haluaisin kokeilla kumppanini kanssa” (V32/M1985); ”En muista tarkkaan että olisin ottanut pornosta mitään seksivälineen käyttöä suoraan omaan elämäni, mutta ehkä sieltä on tullut jotain ideoita. Ei ole todellakaan tullut pornosta seksivälineistä luotaantyöntävä kuva” (V33/M1986). Yksi vastaaja pohdiskeli seksivälineiden hyväksyttävyyttä muiden silmissä:

Kuvastot ovat toki antaneet ideoita välineiden käyttöön. En ole koskaan kokenut välineitä luotaantyöntävinä, lähinnä siksi etten ole oikeastaan koskaan kokenut myöskään pornoa luotaantyöntävinä. Lähinnä on huolettanut, miten suhteen toinen osapuoli mahtaisi suhtautua niiden käyttöön. (V24/M1975)

Vastaukset erosivat toisistaan lähinnä sen suhteen, koettiinko väline tai sen käyttö omiin mieltymyksiin suhteutettuna liian rajuksi vai mahdollisesti omaan käyttöön soveltuvaksi. BDSM-välineistä kiinnostunut vastaaja pohti omien mieltymystensä rajoja:

Pornosta on aikoinaan tullut ideoita eri tavalla kipua tuottaviin välineisiin, esim. itseruoskinta, kynttilänvaha, pyykkipojat, narulla sitominen, mutta en ole pitkään aikaan kyseistä harrastanut. Dildokuvasto on antanut ideoita, toisaalta joskus dildojen puuttuessa on mielikuvitus antanut vinkkiä muiden välineiden käyttöön enemmän kuin porno. Jotkin BDSM-pornon jutut menee liiallisuuksiin. Siihen luettavassa elektropornossa käytetään sähkövirtaa, ja se on aika luotaantyöntävää. Kumiporno ja muumiointi on myös melko luotaantyöntävää. Samoin liiallinen ruoskiminen tekee paha. (V35/M1986)

Yksi vastaajista yhdisti välineet terveysriskiin: ”jotkut seksilelut ovat mielestäni jopa vaarallisia, esim. miehille tarkoitettu kiihoitusrengas” (V13/M1951). Sama vastaaja kuitenkin kirjoitti myös käyttäneensä ”kaikkia markkinoilta löytyviä seksivälineitä”. Toinen vastaaja taas oli soveltanut pornokuvastoja luovassa tee-se-itse -hengessä: ”Tottakai kuvastot antavat ideoita, joskin olen soveltanut niitä myös itse, esim ollessamme eräsaunassamme olen varannut sinne reilun löylykauhan ruhmuisen varren” (V13/M1951).

Välineisiin liittyi myös pettymyksiä joko markkinoinnin luomien harhakuvitelmien tai tuotteiden laadun ja monipuolisuuden suhteen:

Nuorempana (13-14) tilattiin kaverin kanssa seksilehden kautta tekopillut. Kokemus ei voittanut perinteistä runkkaamista, joten kokemus jäi vain tähän yhteen tilaamiseen. (V27/M1977)

Kuten moderni pornoteollisuus, myös seksiväline, vaate yms teollisuus on massakulttuurin ja halpatuotannon korruptoima. Se aika kun erikoisalan suutarit väsäivät nahkamaskeja ja sepät hitsasivat kableita erikoisliikkeiden valikoimiin, on muuttunut halpatuotetuiksi tekoturkispehmusteisiksi käsiraudoiksi ja miljooniksi erilaisiksi trendikkäiksi dildoiksi. Itse en osaa samaistua siihen maailmaan millään lailla. (V43/M)

Seuraava vastaaja puolestaan päivitteli sitä, miten rajallisille kehotyypeille seksiasuja valmistetaan ja pohti välineiden käyttöä oheistoimintana, jonka tulee sopia muuhun tunnelmaan:

Minua harmittaa se, ettei hepenä tehdä oikeasti isoille naisille. Mielelläni ostaisin jonkun seksikkään korsetin peittämään keskivartaloa mahdollisilta katseilta. Pitkiä sukkaa, hansikkaita ja muuta rekvisiittaa voisin hyvin käyttää miellyttääkseni toisen osapuolen silmiä. Olen saanut pari sauvaa lahjaksi, mutta en pidä niitä erityisen eroottisina kapineina. Inhoan muovin hajua, ja realistista lookkia, se näyttää niin makaaberilta. Mutta enpä ole toisaalta jaksanut hankkia itselleni mitään delfiiniä tms. leluksi. Itselleni tärkeämpää olisi tunnelma jonkun toisen kanssa puuhatessa, ei jotkut yksittäiset muovi tms. esineet. Mutta periaatteessa en subtaudu kielteisesti asuihin tai välineisiin, miksei saisi leluilla hakea vaihtelua muuten sinällään aika yksitoikkoiseen puuhaan? (V21/N1973)

Välinekuvasto oli sen sijaan avannut toisen vastaajan käsityksiä sekä pornon tuottajien kekseliäisyydestä että tämän omasta seksuaalisuudesta:

Lelut eivät herätä minussa sen kummempia tunteita, joskin pürretyn pornon yhteydessä on usein mielenkiintoista nähdä, millaisia seksilaitteita taiteilijat ovat keksineet. Vaikka lelut ja laitteet eivät ole saaneet minussa aikaan mitään uusia ajatuksia, vaatteet sen sijaan ovat: seksikkäät tai vain osittain päällä olevat vaatteet voivat olla kiihottavampia kuin pelkkä alaston keho. Minulta meni kauan tajuta se, sillä en pidä vaatteista, joita muut yleensä pitävät ”seksikkäinä”. (V34/M1986)

Kekseliäisyydestä oli kyse myös tässä koulumuistoissa, jossa arkiset välineet oli otettu uudenlaiseen käyttöön:

Naisten klassisia kotoisia apuvälineitä ovat mm. Tebo-vessanpytyn ketjussa roikkuvat kädensijat. Ne varastettiin esim. koulujen vessoista 1940-1970-luvuilla melko säännöllisesti. Muita apuvälineitä olivat perunanuijat ja kaulimet, joita hävisi mm. koulukeittoloista.

Edelleen rytmisessä voimistelussa käytetyt keilat olivat joskus 1980-luvulla kovaa kamaa. Niitä ei tosin enää niin paljoa kouluista nysyitty, koska mm. postimyynnistä alkoi saada ihan oikeita hieromasauvoja. (V14/M1955)

5.3 Onko välineiden esittäminen pornossa vahvistanut tai muuttanut kuvaasi siitä, miten seksuaalisuutta voi toteuttaa?

Kysymykseen vastasi 14/45 vastaajaa. Pääosa vastaajista kirjoitti välineiden käytön kasvattaneen seksuaalista vaihtelevuutta ja mielikuvitusta. Lyhyesti kysymykseen vastanneet luonnehtivat välineiden vaikuttaneen seksuaalisiin mieltymyksiinsä ja niiden toteuttamiseen ”jonkin verran” (V32/M1985) ja ”kiinnostavampana kuin pelkkä tylsä perusseksi” (V28/M1978). V35/M1986 kertoi välineiden sekä vahvistaneen että muuttaneen hänen seksuaalisuuttaan, lisänneen hänen tietoisuuttaan ”perversioista” ja opettaneen, että seksuaalisuutta ”voi toteuttaa monella tapaa välineidenkin kautta ja seksuaalisuutta voimistavasti”. V13/M1951 taas kirjoitti käyttäneensä ”varmaan kaikkia seksivälineitä mitä on markkinoilla”.

Välineiden esittäminen on ehdottomasti vahvistanut kuvaani siitä, miten seksuaalisuutta voi toteuttaa. Osalle partnereistani välineet olisivat varmasti parantaneet seksuaalista kanssakäymistä, osalle näin onkin tapahtunut. Välineiden suurin ongelma on ehkä ajoituksellinen: niiden käyttö seksuaalisessa tilanteessa täytyy olla melko sopivasti suunniteltu, muuten tulos saattaa johtaa kiusallisiin tilanteisiin. (V24/M1975)

Ajoitus saattoi liittyä myös tunnelman luomiseen. Kaksi vastaajaa oli virittäytynyt välineiden käyttöön vierailemalla seksimessuilla:

Kuitenkin muutaman kerran, esimerkiksi ollessamme syystä tai toisesta kahdestaan hotellissa ilman lapsia, olemme katselleet yhdessä pornoa netin kautta. Meillä on ikään kuin erilaiset säännöt, kun olemme poissa kotoa, kun ei ole tarve huolehtia lapsista. Viime vuonna olimme sattumalta Helsingissä tällaisella reissulla juuri samaan aikaan, kun siellä järjestettiin Sexhibition messut. Meillä sattui olemaan suunnitelmista vapaa lauantaipäivä ja päätimme mennä katsomaan mitä siellä messuilla oikein on. Vaikka ehdimme olla vain muutaman tunnin, näimme paljon enemmän mitä olin kuvitellut ja melkoisen yllättynyt olin siitä, miten innostuneesti vaimonikin halusi mennä katsomaan esimerkiksi burleski-stripparia. Sillä reissulla ostimme myös yhdessä joitakin leikkikaluja, jota emme aiemmin ole tehneet. (V18/M1969)

Seksimessutkin tuntuvat jo hauskalta viikonloppufestareilta, jonne mennään hakemaan ideoita omaan elämään. Itselleni lähinnä pukeutumiseen.

Alussa herrasmiesrakkaani ei voinut kuvitellakaan tekevänsä kanssani sellaisia asioita joista hän nyt selvästikin nauttii, ja vinylipintaiset pornosaappaat sekä haaroista auki olevat

pornokaupan sukkahousut olivat alussa aivan liian kiihottavia. Pornoelokuva häntä ei saa katsomaan, hän ei pidä niitä kiihottavina, hän on itse sanonut että ne ovat niin mekaanisia, ja pitkästyttäviä. Epäilen että ne ovat yhtä lailla vaivaannuttavia hänelle, kuin minulle nuorempana – mustasukkaisuutta tai itsensä tuntemista riittämättömäksi näyttelijöiden anatomiaa katsellessa. En siis kehtaa ehdottaakaan, koska vihjaileva ja eroottinen elokuva on hänelle enemmän mieleen, ja lehdet eivät voisi häntä vähempää kiinnostaa. Sitä hän ei tiedä, että minulla on alusvaate-laattikoni kätköissä tulipunainen dildo, odottamassa ehkä vaihetta jolloin aika on kypsä ensimmäisille yhteisille seksileluille. (V19/N1970)

Jälkimmäinen esimerkki havainnollistaa seksivälineiden käytön prosessinomaisuutta: tuoreessa suhteessa välineiden käyttöä arastellaan tai niitä ei välttämättä koeta tarpeellisiksi. Välineiden käyttö vaikuttikin olevan nimenomaan myöhemmän seksielämän piriste.

Kun Kotkaan tuli ensimmäinen pornokauppa, kävin tietysti tutustumassa siihen ja ostin ensimmäisen seksileluni. Kokeilin useita erilaisia keinovaginoita, kunnes löysin mieleiseni. Nyt minulla on menossa neljäs tai viides vagina. Se kestää noin 70 käyttökertaa, joka tulee täyteen noin 1 ½ vuodessa. Kerran vaimoni ollessa viikon poissa kokeilin myös puhallettavaa nukkea. Se tuntui kuitenkin niin hyvältä, että pelkäsin seksin vaimoni kanssa sen jälkeen tuntuvan liian plüisulta, joten hävitin sen muutaman käyttökerran jälkeen. Olen ostanut seksivälineitä myös vaimolleni. Nykyisen kaalimadon on vaimoni itse valinnut käydessämme yhdessä pornokaupassa.

Vaikka vaimoni pitää seksistä, on hän hidas syttymään ja haluaa katsella pornovideoita, että pääsisi tunnelmaan. Joskus hänkin innostuu irstailemaan ja silloin kaivetaan lelut esille.

Nyt kun minulla on alkanut ilmetä potenssivaikenuksia, ovat lelut tulleet entistä tärkeämpään osaan. Pari viikkoa sitten meillä oli sessio, jossa katsottiin ensin rauhassa ja pitkään filmejä. Tämän jälkeen ajeltiin karvat ja sen jälkeisessä yhdynnässä käytettiin lelua joka kiihottaa molempia yhdynnän aikana. Vaimoni sanoi jälkeinpäin, että se oli ollut parasta seksiä, mitä hän on ikinä saanut. Kerroin hänelle, että lelua voit käyttää myös yksin ollessasi. Seuraavan siivouspäivän jälkeen hän sanoi, että kiitos vinkistä. Siivous sujui mukavasti kun housuissa oli miellyttävä kutina. (V12/M1950)

Vastaaja kirjoittaa hävittäneensä seksinuken sen takia, että pelkäsi sen haittaavan puolisonsa kanssa harjoittamaansa seksiä. Tämä on poikkeuksellinen anekdootti, sillä muut vastaajat eivät muistele vastaavia kokemuksia – kuten eivät leluja potenssiongelmiensä ratkaisijanaan. Sekä vastaajan että tämän vaimon mainitaan virittäytyvän seksiin pornon avulla. Seksivälineiden nähtiin vaativan melko ennakkoluulotonta asennetta:

Seksivälineistä yleensäkin olen kokenut naisten dildot tervetulleiksi. Ne voivat tuoda paljon iloa ja hupia yksinäisille naisille, miehille ja pariskunnille. Nykyisin katsellessani pornoa internetistä, miellyttävätkin minua eniten dildoilla masturboivat naiset. Koen, että seksivälineiden esittäminen pornossa voi antaa avoimille ja luoville pariskunnille uusia ideoita

yhteiseen elämään. Avoimin mielin parisuhteet kukoistavat. Dildoilla, keinovaginoilla ja erilaisilla asusteilla voinevat avoimet parisuhteet saada kovastikin piristystä ja vaihtelua makuukamarielämäänsä. Katson, että kaikki mikä tuottaa pariskunnille nautintoa, eikä aiheuta kellekään tai millekään vahinkoa tai mielihäpä, on sallittua ja tervetullutta. (V15/M1958)

Ehkä kun pornossa käytetään seksivälineitä, niin sitten niitä on helpompaa ja luonnollisempaa käyttää sitten omassa seksielämässään. Tosin monia suosikkei seksivälineitäni ei pornossa käytetä, joten kyllä se on oikea elämä joka vaikuttaa selkeästi eniten. (V11/M1948)

Välineiden käyttö ei siis ollut edelliselle vastaajalle ongelma, vaan pikemminkin niiden uupuminen tarjolla olevasta pornografiasta. V23/M1973 oli puolestaan tuottanut itse omat seksivälineensä: ”Parhaat seksilelut – monipuoliset ohjelmoituid automaattiset petikaverit olen tehnyt itse. Ihanaa.” V43/M taas liitti seksivälineet ennemminkin tuottamaansa pornografiaan kuin henkilökohtaiseen käyttöön: ”Seksileluja käytän silloin tällöin ja kuvauksissa huomattavasti useammin koska se on ollut linja mihin olen pääsääntöisesti keskittynyt”.

Liukuvoiteiden subteen olen ainakin ollut luova. Kerran oli mahdollisuus perseseksiin ja liukuvoiteet puuttui. Kävin jääkaapilla ja mietin margariinia, mutta valitsin suihkusta Linna-shampoon.

Myös netissä näkemäni kuvat esim. shampanja-pullon työntämisestä perseeseen pohja edellä tms. on avartanut käsitystäni ruumiinaukkojen venyytydestä. (V27/M1977)

Nimimerkki ”Pasi Toikka” oli rakennellut itse monenlaisia seksivälineitä. Ideat olivat syntyneet alun perin kuvastoista ja ystävien tarjoamista virikkeistä:

Yksi kaverini käytti leluista purkamiaan sähkömoottoreita eräänlaisina vibraattoreina; Minä en uskaltanut edes kokeilla. [...] Pornokaupasta hankin ensimmäisen kuvaston seksileluista ja ostin pornopelikortteja. En ostanut niinkään leluja koska ne vaikuttivat huonoilta. Ostin tavallisen verkkovirtahieromalaitteen mutta se ei ollut tarpeeksi tehokas. Sitten ostin hierovan suihkun sekäin oli liian tehoton. [...] Moneen kertaan mietin pääni puhki että millaisen seksilelun voisin tehdä mikä toisi jotain uusia kokemuksia masturbointiin. [...] Nuorena aikuisena keksin että verkkovirtamuuntajasta voi tehdä masturbointivälineen. Kehittelin sitä aika pitkälle. Ensin minulla oli viila ja metallinpala millä sain tehdyksi eräänlaista vaihtovirtaa. Sitten rakensin yksinkertaisen signaaligeneraattorin ja vielä siihen säädettävän ajastinreleen millä pystyi säätämään signaalin kestoa ja tauon pituutta. Elektrodeina käytin metallilevyä minkä päällä istuin ja toisena elektrodina monenlaisia viritelmiä. Tein juotostinalangasta erilaisia elektrodeja. Sitten tein kangaspaloista ja kuparijohdosta elektrodeja. Parhaimmillaan tuntemukset olivat aivan omaa luokkaansa mitä en ole kokenut muuten. Välillä teki kipeää etenkin jos elektrodilla oli heikko kontakti. Keksin koko

laitteen itse ilman mitään luettuja tai kuultuja tietoja ehkä se vaikutti että yläasteella metallityön tunneilla oli tehty sellainen aika alkeellinen sähköistyskoje. (V20/M1970)

Lopuksi

Osa ”Siinä oli hämähäkki väärinpäin” -keruun vastaajista oli SKS:n vakituisia vastaajia, kun taas valtaosalle osallistumisen motivaationa lienee ollut aiheeseen kohdistunut kiinnostus ja halu jakaa omia pornoon liittyviä havaintojaan, kokemuksiaan, näkemyksiään ja muistojaan. Jotkut vastaajat kokivat keruuvastauksen kirjoittamisen henkilökohtaisesti merkitykselliseksi ja näkivät vastaustensa koostamiseen huomattavan paljon aikaa ja vaivaa. Pornografia olikin ollut monen vastaajan elämässä tärkeä asia: yksille se oli riippuvuutta aiheuttava ja parisuhteita tuhoava voima, toisille taas parisuhteen seksielämää piristävä ja puolisoita toisiinsa lähentävä tekijä. Lisäksi vastaajien kokemukset ja pornoa koskevat näkemykset vaihtelivat elämänkaaren myötä iän, parisuhteiden ja elämäntilanteiden muuttuessa. Vastaajat pohdiskelivat pornon merkityksiä monisyisesti ja analyttisesti, lapsuusmuistojensa kohdalla nostalgisesti ja usein humoristisin äännepainoin.

Televisiotutkija John Ellisä mukaillen keruuaineisto kuvittaa asteittaista siirtymistä ”niukkuuden aikakaudesta” nettipornon ”runsauden aikakauteen”: pornoa ei ollut 1940-luvulla ylipäättään saatavilla ja elokuvien katselu yleistyi vasta 1980-luvulla (Ellis 2000; Paasonen et. al 2015). Sittemmin pornon kulutus on merkinnyt yhä enemmän saatavilla olevan aineiston parissa valikointia ja navigointia. Muistitietotarinat todistavat pornon arkisesta läsnäolosta – eri tavoin ja erilaisella volyyymillä – halki vuosikymmenten. Anekdotailisuudestaan huolimatta aineisto täydentääkin omalta osaltaan sekä kotimaisen mediahistorian kokonaiskuvaa että ymmärrystä kansalaisten arkisista kohtaamisista pornon kanssa eri elämänvaiheissa.

Kirjallisuus

- Ellis, John 2000. *Seeing Things: Television in the Age of Uncertainty*. London: IB Tauris.
- Haavio-Mannila, Elina ja Kontula, Osmo 2001. *Seksin trendit meillä ja naapureissa*. Helsinki: WSOY.
- Jyränki, Juulia 2007. Pahennus, julkinen tila ja siveellinen tapa – epäsiivellisten julkaisujen sääntely- ja käsitehistoriaa Suomessa. *Oikeus* 36 (1): 75–100.
- Kontula, Osmo 2008. *Halu & intohimo: tietoa suomalaisesta seksistä*. Helsinki: Otava.
- Kontula Osmo 2009. *Between Sexual Desire and Reality: The Evolution of Sex in Finland*. Publications of the Population Research Institute D 49/2009. Helsinki: Väestöliitto.
- Kontula, Osmo ja Kosonen, Kati 1994. *Seksiä lehtien sivuilla*. Helsinki: Painatuskeskus
- McKee, Alan, Albury, Katherine ja Lumby, Catharine 2008. *The Porn Report*. Melbourne: Melbourne University Press.
- Kortti Jukka and Mähönen Tuuli Anna 2009. Reminiscing television: Media ethnography, oral History and the Finnish third generation of media history. *European Journal of Communication* 24(1): 49–67.
- Kuhn, Annette 1995. *Family Secrets: Acts of Memory and Imagination*. London: Verso.
- Kuhn, Annette 2002. *An Everyday Magic: Cinema and Cultural Memory*. London: IB Tauris
- Kyrölä, Katariina ja Paasonen, Susanna ilmestyy. Glimmers of the forbidden fruit: Reminiscing pornography, conceptualizing the archive. *International Journal of Cultural Studies*.
- Paasonen, Susanna ja Saarenmaa, Laura 2007. The Golden Age of Porn: History and Nostalgia in Cinema. Teoksessa Susanna Paasonen, Kaarina Nikunen ja Laura Saarenmaa (toim.): *Pornification: Sex and Sexuality in Media Culture*. Oxford: Berg, 23–32.
- Paasonen, Susanna, Kyrölä, Katariina, Nikunen, Kaarina ja Saarenmaa, Laura 2015. ”We hid porn magazines in the nearby woods:” Memory-work and pornography consumption in Finland. *Sexualities*. Published online before print 22.2.2015 as doi:10.1177/1363460714550911.
- Smith, Clarissa, Attwood, Feona ja Barker, Martin 2013. *Pornresearch.com: Preliminary Findings*. <http://www.pornresearch.org/Firstsummaryforwebsite.pdf> (haettu 20.9. 2013).
- Tuuva-Hongisto, Sari 2007. *Tilattuja tarinoita: Etnografinen tutkimus pohjoiskarjalaisesta tietoyhteiskunnasta*. Joensuu: Joensuun yliopiston humanistisia julkaisuja 47.

Liite 1: Keruukutsu

Siinä oli hämähäkki väärinpäin

Muistitiedon keruu 16.4.–31.10.2012

Millaisia kokemuksia sinulla on pornosta? Kuinka olet siihen suhtautunut ja millaisia tuntemuksia siihen liittyy?

Siinä oli hämähäkki väärinpäin -keruussa kartoitamme suomalaisten pornokokemuksia ja pornoa koskevia muistoja ja näkemyksiä. Olemme kiinnostuneita sekä eri-ikäisten suomalaisten pornoasenteista että pornoksi mielletyn aineiston muutoksista vuosikymmenestä toiseen – 1940-luvun miestenlehdistä nykyiseen nettipornoon kirjallisuutta tai elokuvaa unohtamatta.

Keruuissa Turun yliopiston mediatutkimuksen professori Susanna Paasosen tavoitteena on hahmottaa, mitä suomalaiset mieltävät pornoksi ja kuinka siihen on suhtauduttu, millä tavalla pornografia on näkynyt suomalaisessa arjessa sekä millaisia kokemuksia ja näkemyksiä pornoon liittyy. Vastaukset arkistoidaan tutkimuskäyttöön SKS:n kansanrunousarkistoon ja sähköisessä muodossa saapuvat kirjoitukset lisäksi Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon.

Kirjoita vapaamuotoisesti omista pornomuistoistasi ja -kokemuksistasi. Jokainen vastaus on tärkeä. Voit pohtia esimerkiksi seuraavia teemoja tai kysymyksiä:

Arkinen porno

- Mitä sana "porno" mielestäsi tarkoittaa? Missä merkityksessä käytät sitä ja mihin sillä viittaat?
- Miten olet kokenut pornografian eri elämänvaiheissasi? Ovatko kokemuksesi myönteisiä, kielteisiä vai jotain siltä väliltä?
- Mistä olet eri vuosikymmeninä etsinyt, löytänyt tai kerännyt pornoa? Mistä olet havainnut muiden sitä löytäneen?
- Onko sinulla muistikuvia pornon säilyttämisestä, kuten lehtien, kirjojen tai videonauhojen sijoittamisesta kodin tiloihin?
- Onko sinulla pornon säätelyyn, lainsäädäntöön tai niiden muutoksiin liittyviä muistoja?
- Onko sinulla muistikuvia pornon jakamisesta ystävien kesken?
- Muistatko pornosta käytyjä keskusteluja ystäväsi tai perheenjäsenesi kanssa?
- Millaisia muistoja tai ajatuksia seksiliikkeet sinussa herättävät?

Mediakuvat

- Muistatko joitain erityisiä miestenlehtiä (niiden kuvia tai tarinoita), elokuvia, televisio-ohjelmia tai verkkosivuja? Osaatko kertoa, miksi juuri nämä ovat jääneet mieleen?
- Millaista pornoa olet itse katsonut? Millaisesta pornosta olet kuullut ystäväsi tai tuttaviesi puhuvan?
- Entä missä pornoa on mielikuviesi mukaan katsottu?
- Onko pornoksi mieltämäsi aineisto muuttunut vuosikymmenten mittaan?
- Muistatko televisiossa esitettyjä pornoelokuvia (esim. Emmanuelle-sarja)?
- Oletko kohdannut harrastelijoiden tekemää pornoa ja jos olet, millaisia tuntemuksia se on herättänyt?
- Oletko itse kirjoittanut tai kuvannut pornoksi mieltämäsi aineistoa? Jos olet, oletko jakanut aineistoa muiden kanssa?
- Muistatko pornoelokuvateattereita?

VUONNA 1831 PERUSTETTU SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURA TEKEE SUOMALAISTA KULTTUURIA YMMÄRRETTÄVÄKSI ITSELLEMME JA MUILLE.

Vastausohjeet

Kirjoita omalla kielelläsi ja tyyllilläsi. Kirjoituksen pituus on vapaa.

Lähetä kirjoituksesi 31.10.2012 mennessä osoitteeseen Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, kansanrunousarkisto, PL 259, 00171 Helsinki tai sähköpostin liitetiedostona doc-, rtf- tai txt-muodossa osoitteeseen keruu@finlit.fi. Merkitse kuoreen tai sähköpostin aihekenttään tunnus "Hämähäkki väärinpäin -keruu". Kirjoituksia ei palauteta, joten ota itsellesi kopio.

Jos lähetät tekstisi paperilla, kirjoita vain paperin toiselle puolelle. Älä käytä tarroja, teippejä tai niittejä.

Osallistua voit omalla nimellä tai nimimerkillä. Liitä alkuun taustatietosi: nimi, koulutus ja ammatti (myös entiset), syntymäaika ja -paikka, osoite, puhelinnumero ja sähköposti. Kirjoita myös allekirjoitettu suostumuksesi siihen, että lähettämäsi aineisto arkistoidaan nimelläsi kansanrunousarkistoon. Tai ilmoita, jos haluat vastauksesi arkistoitavaksi nimimerkillä. Silloin hävitämme nimesi ja yhteystietosi kirjapalkintojen arvonnasta jälkeen.

Lapsuus ja nuoruus

- Millaisia pornografiaan liittyviä muistoja sinulla on lapsuudestasi ja nuoruudestasi?
- Muistatko, miten lapsuudessasi ja nuoruudessasi pornografiaan päästiin käsiksi?
- Millaisia ajatuksia pornografia sinussa herätti naisista, miehistä, seksistä ja seksuaalisuudesta?
- Muistatko, keiden kanssa pornografian herättämistä ajatuksista lapsuudessasi ja nuoruudessasi keskusteltiin? Miten esimerkiksi lähipiirisi aikuiset suhtautuivat pornografiaan?

Vartaloihanteet

- Minkä näköisiä ja miten käyttäytyviä olet katsonut tai haluaisit katsoa pornossa? Ovatko vartaloihanteet pornossa mielestäsi muuttuneet ja miten?
- Onko porno vaikuttanut siihen, millaisia kehoja pidät puoleensavetävinä tai kiihottavina? Entä onko se vaikuttanut kokemuksiisi omasta seksuaalisesta viehätysvoimastasi? Jos on, niin miten?
- Onko porno mielestäsi vaikuttanut tuttaviesi tai läheistesii käsityksiin vartaloihanteista?

Seksivälineet

- Liittyvätkö seksilelut ja -välineet omaan käsitykseesi pornosta? Minkälaiset välineet liittyvät pornoon?
- Ovatko pornokuvastot antaneet ideoita seksivälineiden käyttöön tai antaneet välineistä luotaantyöntävän kuvan?
- Onko välineiden esittäminen pornossa vahvistanut tai muuttanut kuvaasi siitä, miten seksuaalisuutta voi toteuttaa?

Lisätietoja:

professori Susanna Paasonen, Turun yliopisto, suspaa@utu.fi

SKS:n kansanrunousarkisto, p. 0201 131 240, keruu@finlit.fi

Kansanrunousarkiston yleiset keruuohjeet: <http://www.finlit.fi/kra/keruuohjeet.htm>

Liite 2: Vastaajien taustatiedot

1. Nainen, s. 1925 Viipurin lääni. Kotiäiti, kotiavustaja.
2. Nainen, s. 1927 Viipurin lääni.
3. Mies s. 1928 Etelä-Savo. Varastomies, eläkeläinen.
4. Mies, s. 1928 Pohjois-Savo. Maanviljelijä.
5. Mies, s. 1929 Etelä-Pohjanmaa. Eläkeläinen.
6. Mies, s. 1931 Viipurin lääni. Vapaa toimittaja.
7. Nainen, s. 1934 Lappi. Terveystenhoitaja.
8. Mies s. 1936 Kymenlaakso. Varastotyöläinen, eläkeläinen.
9. Mies s. 1946 Uusimaa. Insinööri.
10. Nainen, s. 1947 Pirkanmaa. Eläkeläinen, kassa-tarjoilija.
11. Mies s. 1948 Pohjois-Pohjanmaa. Koneinsinööri.
12. Mies, s. n. 1950 Kymenlaakso.
13. Mies, s. 1951 Varsinais-Suomi. Hitsaaja, an-kuljettaja.
14. Mies, s. n. 1955. Geologi, Pohjois-Savo.
15. Mies, ”tri Huterapää” s. 1958 Pohjois-Karjala. Taiteilija.
16. Mies, ”Kalevi”, 1960 Etelä-Karjala.
17. Mies, s. 1967 Pohjois-Pohjanmaa. Yrittäjä.
18. Mies, s. 1969 Pohjois-Savo.
19. Nainen, ”Aleksiina”, s. 1970.
20. Mies, ”Pasi Toikka”, s. 1970 Uusimaa. Kulttuuriala.
21. Nainen, s. 1973 Pohjois-Pohjanmaa. HuK, sosionomi-opiskelija.
22. Mies, ”Ahkera käsi”, s. 1973 Etelä-Savo. Kokki, kulttuurituottaja.
23. Mies, s. 1973. Myyjä, yrittäjä, linja-auton kuljettaja, eläkeläinen, Pohjois-Savo.
24. Mies, s. 1975 Varsinais-Suomi. Kielenkääntäjä, jatko-opiskelija
25. Nainen, ”Itseilmaisu”, s. 1975 Lappi. FM, psykologi
26. Nainen, ”ebhika”, s. 1977. Ylempi toimihenkilö, Uusimaa.
27. Mies, s. 1977 Etelä-Pohjanmaa. Merkonomi, mm. varastotyöntekijä, kehitysvammaisten ohjaaja ja freelance-journalisti.
28. Mies, s. 1978.
29. Mies, ”Bazy81”, s. 1981 Pohjois-Pohjanmaa. Tekninen piirtäjä, kuvataiteilija, eläkkeellä.
30. Mies, s.1982 Pohjois-Pohjanmaa. Restauraantitoissa.
31. Mies, ”Mikko”, s. 1983 Satakunta.
32. Mies, ”Ob”, s. 1985 Pohjois-Pohjanmaa. Elektroniikka-alan kehitystyö.
33. Mies, ”Pawer”, s. 1986 Uusimaa. Ammattikorkeakouluopiskelija.
34. Mies, ”sukupuoleton lapsi”, s. 1986, Pohjois-Karjala. Teekkariopiskelija.
35. Mies, ”A---Jussi”, s. 1986, Varsinais-Suomi. Opiskelija.
36. Mies, ”Olli”, s. 1988 Uusimaa. Opiskelija.
37. Nainen, ”Luna”, s. 1989 Pohjois-Pohjanmaa. Opiskelija.
38. Nainen, s. 1989 Keski-Suomi. Opiskelija, ylioppilas, tarjoilija.
39. Nainen, ”Neitonen1994”, s. 1994.
40. Mies, ”Tepsa”, sekatyömies.
41. Nainen.
42. Nainen.
43. Mies, Päijät-Häme.
44. Mies, ”Pornon vammauttama”.
45. Nainen.